

Хаим Оливер

ЕНЕРГАН

22

ХАИМ ОЛИВЕР
ЕНЕРГАН 22
РОМАН ЗА ЕДНО
ФАНТАСТИЧНО
ПРИКЛЮЧЕНИЕ

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

ЖРЕЦЪТ

1. АТЕНТАТ С УЛТИМАТУМ

Бесеха ме.

Задушавах се, стенех, умирах...

Мъчех се да отворя очи, но клепачите ми тегнеха като оловни похлупаци, но дробовете се пръскаха от напрежение, но сърцето биеше до разкъсване, и съзнавах, че това е сън, същият онзи кошмарен сън, който неизменно съпровождаше сутрешното ми събуждане, откакто намалихме достъпа на кислород в спалнята.

Напразно се мятах изпод мъртвата хватка на палача, напразно отварях уста да погълна последните глътки въздух и вече знаех, че скоро ще се събудя и ще се върна към мрачния ден със замаяна глава, болки в тила и горчивина в устата...

Тогава дойде взривът. Той разтърси сградата и едва не ме изхвърли от леглото. Скочих, изтичах към плътно затворения прозорец, погледнах навън.

Отсреща, зад Рио Анчо, там, където опираше другият край на „най-големия мост в света“, гореше петролната рафинерия.

Направиха го, мислех аз, наблюдавайки как въпреки гъстия, мътен и непроницаем Стайфли, червените пламъци хвърляха зловещи отблясъци върху виолетово зеленикавата повърхност на отровената река, обагрйки я сякаш със змейска кръв. Прозвучаха сирените и тревожният им вой бе просмукан от Стайфли, така както памукът попива водата. Върху моста забумтяха пожарните коли, над пламъците закръжиха хеликоптери. Пращящи като фугасни снаряди експлозии отново разтърсиха сградите, пламъците над главния корпус на рафинерията се разгоряха с нова сила, близвайки с жадни езици бягащите хеликоптери.

Трябва да снимам тази картина, мина ми бегло през ума. И да изтичам към моста и проследя всичко отблизо. Да разпитам свидетелите, да интервюирам работниците, ранените, пилотите на хеликоптерите и после да напиша репортаж с продължения за цели пет броя. Такъв случай не се пада всеки ден. И тогава ще ме върнат в

редакцията и ще мога да пускам в стаите толкова кислород, колкото желаят дробовете ми...

— Значи, успяха! — прошепна Клара.

Тя стоеше до мен по пижама, дишаше тежко, а лицето ѝ, въпреки заревото на пожара, бе бледожълто. Знаех, че на нея също ѝ се пръска главата от болка, че ѝ се вие свят, че устата ѝ горчи. Сънуваше ли и тя бесилки? Понякога нощем я чувах да скимти насън...

— Да — отвърнах, — успяха. Какъв ден е днес?

— Втори август — не без нотки на горест произнесе тя. — Денят на ваканцията на децата... ако не си забравил...

Бе втори август, седем часа сутринта, някъде отгатак, далече и високо над планините, слънцето бе отдавна изгряло, обливайки с лъчите си зелени гори и блестящи езера...

Впрочем то бе изгряло и тук, над Америго Сити, но в Америго Сити както обикновено цареше дрезгав полумрак и, ако не бе алената зора на пожара, в Америго Сити щеше да бъде все още сумрачна привечер, една зеленикаво-сивкава привечер без начало и без край.

Обърнах поглед към небостъргачите на Центъра, там, където се извисяваше гигантската петстотинметрова стрела на градския Индикатор. Мощните му оранжеви светлини едва-едва пронизваха Стайфли и оповестяваха на шестте милиона човешки същества, които обитаваха бетонните килийки, наречени кой знае защо „апартаменти“, че днес наситеността на атмосферата със Стайфли, както нежно бяхме кръстили нашия смог, е достигнала 87 процента.

Без да откъсвам очи от горящите корпуси, пузнах радиото. Закънтя напрегнатият словесен поток на говорителя:

„... Преди няколко минути мъжки глас телефонира в студиото ни, че операцията по разрушаването на петролните рафинерии на компанията «Албатрос» е извършена от командос на Динамитеросите в отговор на арестуването на Червената Олга, първата помощничка на Ел Капитан. Гласът предупреди, че ако до днес в полунощ Червената Олга не бъде освободена и не ѝ бъде предоставен самолет, който да я отведе до посочено от самата нея място, ще последват нови, още по-съкрушителни удари по крепостите на деспота...“

Говорителят помълча и продължи вече по-делово:

„От местопроизшествието ни предават, че се вземат всички мерки за ограничаване и потушаване на пожара. От своя страна

полицията хвърля големи сили за откриване на терористите. Предприети са претърсвания в околните квартали. Има арестувани. Разпитите се водят лично от Командора. Той е предупредил, че всеки, който бъде заловен с оръжие или експлозив в ръка, ще бъде разстрелян на място...“

Завъртях копчето, гласът млъкна.

— Време е да се махаме — казах, — преди да са се довели и тук. Нямам желание да срещна любезния ни сеньор Командор. Вдигай децата! В колко е влакът?

— В десет. Рано е още.

— Толкова по-добре. Тъкмо да се приготвим за път.

Но децата бяха вече станали. Притворили едва-едва вратата към спалнята, за да не изпуснат последните глътки кислород от своята стаичка, те плахо надничаха към прозореца, зад който бушуваше огънят и трещяха пожарогасителите бомби. Такава весела гледка нямаха всеки ден.

Избутах ги назад.

— Хайде, деца, обличайте се, тръгваме!

— Към Снежния връх, да? — попита големият. Беше дванайсетгодишен, а изглеждаше на осем, толкова бе слаб и блед. Впрочем неговите връстници нямаха по-добър вид от него...

— Към Снежния връх! — усмигнах се бодро. — На три хиляди метра височина! Цели три километра! Почти до слънцето.

— И ще дишаме колкото си искаме? — продължи той с широко отворени очи. Този диалог се водеше всеки ден от месеци насам: все пак една почивка на Снежния връх бе събитие.

— И ще дишате колкото си искате. От сутрин до вечер и от вечер до сутрин, непрекъснато, без маски и без О-мер^[1]!

— А сняг? Сняг ще има ли там? — обади се малкият. Бе на пет, но като че бе по-нормално развит от брат си: навярно по-лесно се приспособяваше към Стайфли. Кой знае, може би се създаваше вече някакъв Стайфли-мутант, годен да диша отровни газове вместо въздух? Нали на остров Бикини години след атомните опити растат странни, уродливи цветя, които не се плашат от смъртоносните радиации?

— И сняг ще има — казах. — Повече от метър. И бял, бял! Като захарен памук...

Знаеха какво е захарен памук. Веднъж похарчих цял сребърен долар, за да им купя едно кълбо от десет грама. Рядко срещан деликатес...

— ... И ще правите снежни човечета, и ще се пързаяте, и ще се замервате със снежни топки. Цели петнайсет дни!

— Ураааа! — завикаха двамата и се запремятаха върху леглото.

Но усилията от премятанятия бързо ги изтощиха и те мирясаха, задъхани, бледи. Сърцето ми се сви; тези деца дори не можеха да си позволят абсолютно законното право да бъдат палави. Те бяха родени и израснали в Америго Сити, бяха дишали само Стайфли и не знаеха какво е планински поток, чист дъжд и бял сняг. Може би и затова ги обичах толкова много...

Над рафинерията експлодираха бензиновите резервоари, прозорците трептяха от прииждащите нови и нови хеликоптери, по улиците профучаваха полицейски камионетки.

В кухнята Клара приготвяше закуската: хляб, този път истински, от ръж и овес, но намазан със синтмасло — оскъдната дажба маргарин бе отдавна изядена... И още: синткафе, от най-доброто, донесла го бе Клара от завода. За децата — чай от горски билки, ония, които бяхме брали с Клара по-миналата година, когато прекарахме три блажени дни под Скалистия масив. Те бяха загубили свежестта си, но какво от това, нали бяха истински!

Отвън долетяха пушечни изстрели. И крясъци. И болезнени стенания... Голямото преследване на хора, любимото занимание на Командора, почваше.

— Побързайте, деца! — провикнах се аз. — Ще изпуснем влака.

Куфарите бяха вече готови. Заредих детските маски с нови кислородни патрони и ги нахлузих върху лицата на момчетата. Не забравих да закача пред гърдите им медальончетата с номерата — иначе трудно ще откриеш собствените си деца сред множеството.

— Готови ли сте? — извиках, сякаш се обръщах към бегачи на старт.

— Готови! — отвърнаха децата.

Застанах пред вратата и вдигнах ръка: така почваше редовната ни всекидневна и, уви, много сериозна игра.

— ... Три... две... едно... Нула!

Отворих. Те изтичаха навън и аз бързо треснах вратата зад тях.

Върнах се в кухнята. Проверих дали прозорците са добре затворени (излишна грижа — те винаги бяха добре затворени), после затегнах здраво крана на водата за пиене: всяка капка струваше цент. Затворих плътно и чешмата на водата за миене. Впрочем водомерите сочеха мизерни цифри — отдавна вече не се миехме с вода, а се разтривахме с някакви миризливи дезинфекционни течности, производство на Синтарома^[2], горещо препоръчвани от телевизионната мадам Ермоза. Изключих и електричеството. Накрая завъртях докрай крана на кислородопровода. Над него О-метър бележеше най-слабата консумация от месеци насам: 23 долара. При добри времена, когато все още работех, стрелката му достигаше до 120. Тогава буквално се тъпчехме с кислород. Сега обаче в джоба си имах само още 17 долара...

Когато приключих с всички тия манипулации, напоих кърпата си в разтвор от сода бикарбонат и излязох на улицата.

И веднага като с юмрук по лицето ме удари Стайфли — онзи тежък, горчив и тръпчиво-вонящ смог, плътна смесица от серен двуокис, оловни аерозоли, сероводороди, феноли, въглеродни окиси, алдехиди, хлорирани въглеводороди и какви ли не още газове, изпарения, химикали и гадости — всички толкова добре известни и на хлапетата в Америго Сити. Притиснах към носа мократа кърпа и тръгнах подир Клара и децата, като с механичен жест извадих от пощенската кутия плика. Обикновен син плик с обикновена марка и напечатан на обикновена пишеща машина адрес...

Бе пликът, който сложи началото на цялата невероятна история, пликът, който обърка моя живот и причини толкова чудовищни полети и падения на моето мизерно отечество...

Не го отворих веднага, а разсеяно го пъгнах в джоба, повече зает с усилията да се отдалечим от това небезопасно място. Около нас в мъглата като привидения се носеха хора, някъде зад ъгъла профучаваха тежки полицейски коли, пламъците озаряваха Рио Анчо, тъпо гърмяха пушки.

Повлякох децата към близката станция на метрото, в чиито тунели въздухът поради силните течения бе малко по-чист и където, надявах се, можехме да хванем бързо нужния ни влак за централната гара.

Ала очевидно не само аз мислех за метрото, защото, когато наближихме станцията, стълбището ѝ се оказа задръстено до последното стъпало. Продължихме до следващата станция. Но куфарите бяха тежки, Стайфли ставаше все по-гъст и по-наситен с прииждащите откъм рафинерията облаци дим, и аз едва влачех крака, усещайки как болката в тила ме пронизва чак до мозъка на гръбначния ми стълб.

Затова пък момчетата, освежени от кислородните маски, припкаха до мен. Тук-таме и други деца подтичваха към метрото, може би и те бяха от групите за Снежния връх — не можеше да се познае, тъй като лицата им бяха закрити от изпъкналите грозни гумени хоботи и от големите застъклени отвори пред очите, които придаваха на външността им марсиански вид.

Клара също бързо крачеше напред: в такива случаи жените винаги са по-издръжливи от мъжете. Впрочем нея навярно я поддържаше и приятната мисъл, че след час ще бъде на работното си място в доста чистите и окислородени помещения на „Вита-Синтетика“ — най-голямата фирма за производство на белтъчини от нефт.

Край нас преминаваха пъшкащи велосипедисти, мотоциклетисти, автомобили. Повечето минувачи обаче бяха пешеходци, които упорито държаха пред устата си кърпи, напоени със сода бикарбонат, одеколони и какви ли не още препарати, гръмотевично рекламирани от всички медии... От време на време с разкъсващ нервите вой минаваха линейките, които прибираха трупове на свършилите стайфлитозни. Те лежаха по тротоарите или пред входовете, застинали в най-различни пози, но всички с еднакво отворена за последна глътка въздух уста.

Встрани, покрай сградите стояха безкрайни редици автомобили, всички покрити с дебел слой мътноръждива корица, която Стайфли щедро полагаше върху всеки квадратен сантиметър площ на Америго Сити. Много от тези коли отдавна вече не бяха мърдали от принудителния си паркинг, сред тях беше и моят форд. Само Ъперите и свързаните с тях слоеве на населението можеха да си позволят лукса да купуват свръхскъпия бензин. А сега, след новата акция на Динамитеросите, цената му сигурно щеше да отскочи още по-нагоре...

На стотина метра пред нас се замержеляха мътните светлини на метрото. Но аз не издържах повече. Стайфли ме душеше, дробовете ми се издуваха и в подсъзнанието ми се надигаше противното видение на палача с бесилото... Още няколко крачки и ще падна, и ще загубя съзнание, и ако не свърша веднага и не се вкаменя като ония пред входовете, ще ме откарат в някой стайфлитозен център, където ще ми дадат няколко милосърдни капки кислород и ще тикнат в устата ми таблетка форсалин... А може и да не ми дадат нищо, както правят с хиляди други, които загиват със задръстени дробове...

— Зле ли ти е? — дойде до мен от много далеч шепотът на Клара. — Трябваше да си сложиш маската...

Маската? Отлично! Но за маската са нужни кислородни патрони, а за кислородните патрони са нужни сребърници...

Но не казах нищо, нямах сили за това, само сгънах колене и паднах ничком. Не загубих съзнание, или поне тъй ми се стори, защото усетих как Клара ме повдигна и с помощта на децата ме дотътри до най-близката О-будка. С мъка ме натика вътре, затвори вратата, откачи респиратора и покри плътно устата ми с него. Сетне извади от чантата си сребърна монета и я пъкна в отворието на автомата — една процедура, която бе изпълнявала много пъти както с мен, така с децата и със себе си и която извършваха всекидневно хиляди хора в Америго Сити. В същия миг животът нахлу в дробовете ми блажен, свеж, безумно сладък, този желан кислород, чийто вкус бях почти забравил...

Колко трая това, секунди или часове, не помня, макар че отлично зная колко време О-автоматът работи за един сребърен долар: три минути. После механизмът щракна и шуртенето на кислородния поток престана. Аз се изправих, болката в тила бе попреминала, коленете ме държаха.

— Да вървим — казах беззвучно. — Става късно...

[1] Кислородомер. С буквата О в ръкописа се означава кислородът, който се добавя към въздуха за дишане. — Б.ред. ↑

[2] Синтетични аромати. ↑

2. ПЛИКЪТ, ОТ КОЙТО ЗАПОЧНА ВСИЧКО

На гарата нещата бяха някак си по-весели. Повишеното настроение у децата личеше даже през маските. Те нетърпеливо потропваха с крачка по перона, подвикваха си едни на други, подхвърляха багажите във вагоните и с писъци и смях щурмуваха свободните купета. Тъй или иначе Стайфли още не бе успял да унищожи напълно детството... Това настроение се предаваше и на изпращачите, и без това щастливи, че могат да пратят децата си на тъй жадуваната О-ваканция в планините. И не ми се побираше в ума как те смогваха да познаят зад хоботчетата, които се подаваха от прозорците, собствените си наследници и да им дават последните традиционни и излишни указания — да не се наливат много със студена вода от изворите на Снежния връх, да не излизат на леда без ботуши, да не бързат да дишат дълбоко, когато се изкачат на самия връх, и прочие, и прочие... Някои дори целуваха каучуковите муцунки...

Но когато влакът потегли и изчезна зад завоя, на перона настъпи тягостна тишина. Часът бе десет.

— Трябва да побързам — каза Клара. — В одинайсет съм на работа. Какво смяташ да правиш днес?

Какво можех да й отговоря? Че ще се повъртя из улиците, съдебните зали и полицейските участъци с надеждата да попадна на някаква мърлява новина, която биха приели в „Утринна заря“ и срещу която бих изплатил таксите за вода и кислород, преди да са изключили домашните кранове? Или че, ако нищо не открия, ще се опитам да отскоча до майка си в Рио Алто, градче в подножието на планините, все още не напълно задушено от Стайфли? С Клара нямаше да се видим два дни — предстояха й две смени, а след това годишните медицински прегледи, на които се подлагаха всички служители на „Вита-Синтетика“.

— Още не съм решил какво ще правя — отвърнах. — Може да се върна към рафинерията. Да открия все някакъв материал и за мен.

— А Командора?

— Сега, когато децата вече са заминали, не е страшно.

— И все пак пази се! — Целуна ме по бузата и изтича към автобуса.

Изведнъж се почувствувах самотен, въпреки навалицата около мен, въпреки стотиците пътници, които слизаха от влаковете и се отправяха към града. О, не заради раздялата ми с Клара. Отдавна вече разделите с нея не ми причиняваха тъга. Стайфли се бе погрижил да задуши не само дробовете, но и чувствата, и страстите на човешките същества, които бяха останали да живеят в Америго Сити... Всяка вечер, затъпели от работа и обезсилени от смога, ние се прибирахме в къщи, мълчаливо си пълнехме стомасите със синтхрани, поемахме порцията си „синттелевизия“ и синтприспивателни и мигновено потъвахме в бездните на кошмарни сънища, без да мислим за любов. Понякога само, когато природата и младостта вземаха връх, ние поотваряхме плахо О-провода над жълтата линия и се отдавахме на трескави безумия, след които трудно идвахме на себе си... Но това бе толкова рядко! И толкова скъпо!

А сега ме обземаше един от ония пристъпи на хипохондрия, които неизменно ме мъчеха след всяка кислородна процедура в О-будка — една чисто психофизична реакция. Започнах да ненавиждам Америго Сити с неговия Стайфли, с небостъргачите и петролните рафинерии, със задръстените пристанища, с танкерите и бензиновите резервоари, с колите, със заводите за синтетични храни, синтетични дрехи, синтетични аромати, синтетични радости и едва ли не синтетични хора... Мразех всичко, всички! В мен се надигаше желанието да се върна в къщи, да отворя О-крана докрай и да вдишвам, да вдишвам, докато дробовете ми се превърнат в балони...

Какъв бе смисълът на този идиотски живот, който те принуждаваше да блъскаш по десет часа на ден, да пътуваш още дълги часове до работа и обратно, сетне да се затвориш херметически зад вратите на своя дом, мъчейки се дори в съня си да ограничиш дихателните си функции?... А там някъде в планините съществуваше чист въздух, съществуваше зеленина, съществуваша дори, къде точно не зная, поточета с бистра вода и червени рибки и лъскави бели камъчета... Ала там имаха достъп само Ъперите. Една почивка на Снежния връх, на каквата заминаха преди малко децата, струваше цяло състояние и хора от моята черга можеха да си позволят този лукс веднъж на много години, въпреки усилията на ония мили Борци за

чиста планета, които със своя наивен донкихотовски ентузиазъм се мъчеха да спасят неспасяемото...

Защото скоро и децата нямаше да могат да отиват там. Стайфли неудържимо пълзеше като хилядоглав отровен змей все по-нагоре и по-високо до долините, овразите и скатовете на планините и със своето зловонно дихание безмилостно душеше всичко по своя път...

— Вестнициии! — крещяха хлапета без маски. — Атенатата на Динамитеросите! „Албатрос“ литна във въздухааа! — Вестникарчетата винаги намираха остроумни възгласи, за да рекламират своята стока. — Ултиматумът на Ел Капитан до Княза! Командора е хванал терористите; Червената Олга затворена в Конквиста!...

Грабнах един вестник. Той бе пълен с информации, полуинформации, лъжеинформации и абсолютни измислици за атентата. Това означаваше, че за мен вече няма никаква работа около рафинерията. Разбира се, атентаторите не бяха заловени, въпреки хвалбите на Командора, че сред стотиците задържани и убити „при опит за бягство“ се намират привърженици на Ел Капитан. Що се отнася до ултиматума на Динамитеросите, вестникът съобщаваше, че Командора пренебрегва всякакви заплахи и категорично отказва да освободи Червената Олга, която наричаше „оръдие на червените и метреса на Ел Капитан“. Командора заявяваше, че е попаднал на важни следи, които скоро щели да го отведат до леговището на Динамитеросите — „тази опасна екстремистка секта от безумци, която тормози мирния и щастлив живот на гражданите на Веспучия и пречи за реализирането на програмата на Княза за борба срещу Стайфли“.

На централно място на първа страница бе поместена снимката на Червената Олга: красиво лице с едри черти, буйна, падаща над раменете коса, горда усмивка, цигаре между белите зъби — израз на сила и самоувереност.

Смачках вестника. Дотегнали ми бяха тия програми за борба срещу Стайфли. Всички те бяха лъжа и измама. Княза мамеше Веспучия, че се бори срещу Стайфли, а сам той си живееше в дворци край Снежния връх. Динамитеросите се мамеха, че с бомби ще свалят Княза и Командора и ще спрат унищожението на страната. Федерацията на Борците за чиста планета мамеше себе си, че с помощта на своите брошурки, които никой не четеше, ще вразуми бодро крачещите към своя край обитатели на планетата Земя... А

междувременно петролните рафинерии и химическите заводи се размножаваха в геометрична прогресия, защото без тях не можеше, защото те произвеждаха дрехи, аромати, коли... И храна. И енергия... И на пристанището спираха все повече танкери. И нефтените полета притискаха вече и самия град и нахлуваха в неговия център под сянката на Индикатора. И комините бълваха ли, бълваха отрова... Омагьосаният кръг на гибелта...

Не, никой не беше вече в състояние да спре настъплението на Стайфли — нито Княза, нито Ъперите, нито Динамитеросите, нито Борците за чиста планета.

Впрочем, кой знае, може би единствено Ел Капитан, но само ако се решише да напъха своите взривове в сърцето на планетата и я прати по дяволите. Завинаги!

С тия мрачни мисли в главата тръгнах към Сентръл Брейн — Централния Мозък за всеобща информация. Там работеше Панчо, който понякога ми подхвърляше някоя и друга новина. Но погледът ми попадна на Индикатора — оранжевата му стрелка сочеше цифрата 89. Явно пожарът в рафинерията бе увеличил наситеността на Стайфли с цели два процента. Това отне желанието ми да върша каквато и да е работа. Време бе да се махна от града, поне за близките няколко дни. Но къде да отида? При мама? В колата няхах нито грам бензин. А седемнайсетте долара в джоба не стигаха за автобус дори...

Влязох в една закувалня край завода за синтетично месо. В нея имаше О-инсталация, а аз имах нужда да промия пак дробовете си. При минимална консумация това удоволствие щеше да ми струва цели три долара. Поръчах си чашка изворна вода „Ел вулкан“ и се загледах в телевизора, който тъкмо предаваше събитията около рафинерията: все още бушуващия пожар, усилията за спасяване на пострадалите, хеликоптерите, които пръскаха над пламъците облаци бял прах, полицаите, които гонеха призраци по улиците...

Показаха и Командора. Стоеше пред входа на административната сграда на „Албатрос“ — сто и десет етажния небостъргач на Мак Харис — край поставка с електронни свързочни апарати и ръководеше хайката. От време на време поглеждаше към задържаните, които водеха към него, изслушваше кратките доклади на подчинените си и с лаконично кимане сочеше ту надясно, ту наляво и това ми напомняше една много стара филмова лента от времето на Втората световна

война: в зловещ концентрационен лагер водят нови партии арестанти. Те минават покрай едър, облечен в черна униформа есесовец, той равнодушно ги поглежда и с леко кимане ги разпределя — наляво, надясно. Наляво — към бараките, надясно — към газовите камери. Селекция на смъртта.

Командора наистина приличаше на оня есесовец. Бе грамаден в своята мрачна сивкава униформа. Имаше тежка, квадратна глава, изпъкнало чело с падащи над очите кичури тъмна коса. Бе спокоен, смел. Да, бе смел. Дори сега край рафинерията, когато без съмнение Динамитеросите се спотайваха из околните покриви и можеха да метнат над него своите бомби, той стоеше изправен, без каска и навярно и без предпазна жилетка. Тази негова дързост внушаваше респект дори на най-лошите му врагове и неслучайно Бащата на Княза, а сега и самият Княз го държаха ето вече петнайсет години начело на Сигурността и Князът щеше да го държи на този пост поне още петнайсет години, ако междуременно Командора не станеше министър-председател. Или не го убиеха.

Предаването от рафинерията свърши. Започна десетминутката на мадам ТВ Ермоза: какви синтаромати да употребяваме в различните часове на деня, за да прогоним вонята на Стайфли... Допих водата си и едва тогава извадих плика от джоба. Обикновения, синия, надписан на машина... Отворих го. Вътре имаше едно тънко листче, също изписано на машина. Такива писма получавах често — бяха отговорите на моите обяви за продажба на стари книги и ръкописи. В онова, щастливо време, когато още бях прочут репортьор на „Утринна заря“, аз притежавах една от най-богатите колекции от такива старини. Сега ги разпродавах. За кислород. Този път обаче под листа нямаше никакъв подпис, никакъв телефонен номер, никакъв адрес. А текстът се състоеше само от няколко реда и гласеше:

ДВАЙСЕТ И ВТОРА УЛИЦА, НОМЕР СЕДЕМ,
РАЗПРОДАВА БЕНЗИН.
КОЛИЧЕСТВО НЕОГРАНИЧЕНО. ЦЕНИ
ДОСТЪПНИ. НАЙ-КЪСНО ДО 2 АВГУСТ, 18 ЧАСА!

Недоверчиво се усмигнах. Пак някаква мистификация на религиозна секта или рекламен трик за привличане на клиенти за нова, лъскава синтстока, или дявол знае още какво... Евтин бензин отдавна нямаше никъде. И ако наистина на Двайсет и втора улица разпродават някакъв бензин, то това ще да е в най-добрия случай контрабанда. Работниците често измъкваха от заводите всевъзможни продукти, които продаваха с намаление на свои близки и познати.

Платих трите си долара, потопих (безплатно) кърпата си в съдчето със содов разтвор и излязох.

И тръгнах към Двайсет и втора улица.

Не зная защо. Може би защото все още бях журналист и журналистическото ми любопитство не бе напълно угаснало... Или чисто и просто защото нямаше какво друго да правя.

Тъй или иначе — отидох.

Може би не трябваше да отивам. Тогава може би нещата щяха да вземат друг обрат... Кой знае...

Но аз отидох.

3. БЕНЗИНЪТ ОТ ДВАЙСЕТ И ВТОРА УЛИЦА

Двайсет и втора улица се намираше недалеч от дома ми и бе известна с магазинчетата си за стар порцелан. Беше тясна, неприветлива, притисната между големите авениди край пристанището. В тоя час на деня тя бе почти пуста. Магазинчетата се отваряха чак привечер, когато малцината туристи прииждаха откъм хотелите с маски на лицата и банкноти в джобовете.

Номер 7 бе една много стара сграда с олющена от дългогодишните усилия на Стайфли мазилка. Долу имаше два магазина за антикварен порцелан, и двата затворени. Встрани няколко стъпала водеха към едно смазано от етажите приземно дюкянче без фирма. Погледнах през мръсната витрина: вътре светеше крушка, а зад тезгяха седеше старец с очила с телени рамки и четеше дебела книга.

Влязох. Над мен издрънча звънче. Старецът вдигна глава, затвори книгата, като акуратно отбеляза страницата с голямо бяло, навярно орлово перо, и се изправи. Тогава забелязах, че е слаб и попрегърбен от годините.

Дюкянчето бе по-скоро павилион за синттютюн, по рафтовете имаше само кутии за цигари и цели колекции от лули и цигарета. От бензин нямаше и помен: нито шише, нито туба, нито дори капсули за запалки. Нищо. Даже и миризма на бензин не се усещаше, а тя трудно се скрива.

Старецът имаше остри бръчки на скулестото си лице, червена лента на челото и леко дръпнати внимателни и умни черни очи. Очевидно бе индио. Хвърлих поглед към корицата на книгата. Бе „Наука и магия у древните май“.

— Какво ще обича сеньор? — попита той.

Показах плика с писмото:

— Тук има една обява... Но май съм сбъркал. Търся номер седем.

— Да, сеньор — прекъсна ме той, — сеньорът не е сбъркал, номер седем е тук.

— Но... — колебливо подхванах аз, — в писмото пише, че на номер седем продават бензин.

— Така е, сеньор — отвърна много любезно старецът. — Точно така. Тук продаваме бензин. Много евтино и колкото сеньор пожелае.

— Тоест, как така, колкото пожелае? Тук не виждам нищо... Впрочем, може би в склада ви?

— А, не, сеньор, не! Ние не се нуждаем от никакви складове. Само тук.

— Вижте какво — произнесох аз бавно и отчетливо, — аз говоря за бензин, сиреч за гориво за мотори с вътрешно горене, за автомобилен бензин, а не за бензин за запалки.

— Отлично ви разбирам, сеньор — каза усмихнато старчето и по усмивката и многознаещите очи схванах, че наистина ме разбира отлично. — Специален бензин за запалки ние не продаваме, ние продаваме изобщо бензин. Ако сеньор пожелае, нашият бензин става и за запалки. Той е подходящ още и за домашни нужди, за отопление, за почистване на дрехи, става и за всякакви двигатели с вътрешно горене, като например за генератори, за корабни мотори, за подводници, самолети, заводи, електроцентрали — с една дума за всичко, което се нуждае от енергия, за да се движи и произвежда. Затова и го наричаме „енерган“.

Втрених се подозрително в старчето: подиграваше ли се то с мен, или не бе с всичкия си?... Схлупеното дюкянче, кутийките по рафтовете, герданите с цигарета, връзките с лули, дебелият книга на тезгяха със стърчащото бяло орлово перо в нея, старият индианец с червената лента на челото, тази претенциозна дума „енерган“ — всичко това ми приличаше на сцена от абсурдна пиеса.

— Добре — съгласих се аз накрая. — Нека е, както казвате вие, енерган. Кога мога да получа от него?

— Веднага.

— Къде?

— Тук.

— Аха... — Почесах се по тила. Но реших да вляза и аз в играта. — И колко мога да получа от него?

— Колкото сеньор пожелае. Бутилка, бидон, варел, цистерна...

Неволно се засмях: абсурдната пиеса ставаше фарс.

— Не ми трябва цистерна казах. — Нужни ми са само двайсетина литра, да се добера до Рио Алто. И колко го продавате този ваш универсален енерган, дето става за запалки, коли и самолети?

— Десет цента — отвърна кратко старчето.

— Варела? — попитах язвително.

— Литъра — увери ме сериозно старчето.

— Охо!

— Скъпо ли ви се вижда? — обезпокои се сериозно то. И се позамисли, втренчило изпитателен поглед в мен. Неочаквано попита: — Какво работи сеньор, ако мога да знам?

— Какво общо има цената на бензина ви с моята професия? — засмях се пак аз: не можех да бъда сериозен при такъв идиотски диалог. — Ако ви кажа, че съм журналист, по-евтино ли ще ми го дадете?

— Журналист? — възкликна старчето, явно извънредно доволно от моя отговор. — О, та това е чудесно, чудесно! И сигурно сеньор е голям журналист, то си личи веднага. Уверен съм, че дори съм чел статии от сеньор, аз обичам да чета вестници... Смея ли да попитам как е името на сеньор?

Моето име? Хм... Беше време, старче, и то не толкова отдавна, когато това име беше името на прочут репортьор, чиито репортажи се печатаха едва ли не в целия свят, и хората го сравняваха с оня бесен репортьор от преди войната^[1]... Но много вода изтече оттогава под мостовете на Рио Анчо и сега този репортьор е едно безработно хроникьорче, което гони евтини новинки в полицейските участъци и в Сентръл Брейн, и няма центове за няколко литра бензин за колата си... Все пак отговорих:

— Казвам се Теодоро Искров.

Лицето на старчето засия:

— Теодоро Искров?... Да, разбира се! Теди Искров, който писа ония блестящи репортажи за въстанието на Огнена земя...

„И заради които го изгониха от работа“ — исках да добавя, но предпазливо замълчах. То обаче продължи още по-ентузиасирано:

— Каква приятна случайност! Теодоро Искров! Странно име за Веспучия...

— Нищо странно. Дядо ми навремето емигрира от Балканите.

— Аха!... Е, това е чудесно! Толкова съм щастлив, че ви срещам! Готов съм да ви отстъпя енергана за осем цента литъра.

Това старче ставаше все по-забавно. Осем цента! А в бензиностанциите бензинът струваше четири долара литъра!

— Добре — съгласих се аз великодушно, трогнат от неговото възхищение пред моите минали вестникарски подвизи. — Нека са осем цента. Но работата е там, че колата ми не е с мен и не мога да я докарам тук... хм... резервоарът ѝ е напълно сух.

— Далече ли се намира тя? — попита старчето загрижено.

— През няколко улици.

— А, това не е проблем, сеньор Искров — То се наведе и извади изпод тезгяха една бутилка, най-обикновена, двулитрова, за синтвино, с коркова запушалка. Бе пълна с някаква светло зеленикава течност.

— Нека сеньор вземе това, ще му стигне, за да докара колата си тук, а сетне ще му дам още.

Значи ето каква била работата: бензин в бутилки. Защо е било нужно тогава писмото, па и магазинчето, този стар индианец, тайнственото слово „енерган“ и цялата тази дандания?... Впрочем, отговори на този въпрос имаше много, но най-вероятният бе, че тъй нареченият „енерган“ служи за първоначален тласък на някаква рекламна кампания от рода на ония, които се разгръщаха едва ли не всеки ден. И тъй — много шум за нищо. Леко разочарован, понечих да си платя шестнайсетте цента, но старчето ме спря:

— О, не, сеньор, не сега! Като се върнете. Ние имаме доверие във вас.

Твърде озадачен от това тъй бързо спечелено доверие, аз отново се почесах без нужда по тила и излязох. Реклама, не реклама, бутилката бензин беше в ръцете ми и аз се упътих към булеварда, където бе паркирана колата ми.

[1] Егон Ервин Киш. ↑

4. МАГИЯТА НА СТАРИЯ ЖРЕЦ

Фордът ми бе старичък, но запазен. Та и как няма да е запазен, когато от толкова месеци стои прикован към тротоара с празен търбух?

Почистих криво-ляво стъклата му, при което омазних сакото си. Каросерията не пипнах — тя имаше нужда от истинска мивка. Тъй или иначе изпразних бутилката в отдавна не помирисалия бензин резервоар и с нетърпеливо любопитство се върнах с колата на Двайсет и втора улица.

Номер 7 беше все още там и когато спрях пред дюкянчето, старецът вдигна глава от книгата и ми се усмихна с една особена, многозначителна, но същевременно и детинска усмивка, която, не знам защо, ме смути.

Да бях се уплашил поне. И да се бях махнал оттам!

Но аз влязох.

Старчето веднага се изправи:

— Хареса ли ви горивото ни, сеньор Искров? — попита то, като присви дружелюбно очи. Въпросът бе зададен така, сякаш въпросният бензин бе направен собственоръчно не от кой да е, а лично от старчето.

— Нормално — казах аз.

— А, не, сеньор, не е нормално! — почти се обиди то от моя отговор. — Горивото е по-хубаво от нормалното. То е *енерган*! Сега сеньорът не може още да установи това, но когато сеньорът покара по-дълго време, ще види колко е икономично и колко малко вредни газове изпуска.

Малко вредни газове?... Старче, чуваш ли се какво говориш? И не отива ли твърде далече твоят рекламен трик? С такива твърдения за своя бензин не смее да излезе даже великият Мак Харис! Или се увличаш по дебелия книга, която разказва за магиите на твоите прадеди майте — архитектите на една от най-удивителните цивилизации в историята на човечеството?

— Добре — прекъснах го аз, очаквайки по-нататъшния развой на нещата. — Напълнете резервоара ми! — И това прозвуча като: „Докарайте каляската ми!“

— Само резервоара? — учуди се извънредно много старчето. — Сеньор Искров ще сбърка, уверявам ви! Нека сеньор Искров напълни и всичките си бидони, с които разполага. Защото не съм сигурен дали утре ще бъдем още тук.

— Лесно — рекох, поотегчен вече от бърливостта му. — Засега напълнете резервоара, а за бидоните ще видим. И казахте по осем цента литъра?

— Може и по шест — небрежно подхвърли то. — Само за вас, сеньор Искров. — После извади изпод тезгяха една кофа, от големите, пластмасови, петнайсетлитрови, и се отправи към мивката в ъгъла.

И когато започна да пълни кофата с питейна вода, за мен стана напълно ясно, че съм жертва на рекламен фарс, който обаче струваше твърде скъпо на играещите; цели петнайсет литра вода — около четири долара!

Но аз продължих да стоя неподвижен, увлечен от странните, бавни и отмерени манипулации на старчето, които напомняха свещенодействие на древен индиански жрец.

А то направи ето какво:

Най-напред постави пълната кофа върху тезгяха. След това взе от рафтовете една кутийка за синтцигари, отвори я, извади от нея шепа дребни зеленикави зърна, не по-големи от оризови, наброи петнайсет и с жеста на велик племенен жрец, жест, който щеше да влезе в историята на планетата Земя, ги пусна в кофата. Липсваше само заклинанието.

— Дръпнете се назад! — каза то и се отдалечи от кофата.

Послушно се дръпнах назад.

Първите няколко секунди не последва нищо и аз изведнъж се почувствах като дете, седнало в цирка да гледа фокусника, който вади яйца от ушите си.

Но тук все още не ставаше нищо и аз продължих да се питам, какво цели това старче с цялата си евтина циркаджийска инсценировка.

Постепенно обаче, за моя изненада водата закипя и засъска, от нея започна да се излъчва леден студ, който скоро изпълни малкото помещение и премина дори през дрехите ми. Потреперих.

И тогава, заедно с ледения полъх, към мен дойде един свеж и приятен аромат на озон, примесен с лек, сладникав дъх на летливо

вещество, може би бензин.

Бензин?

Отново видях фокусника, който вадеше яйца от ушите си...

Засмях се. Както тогава, в цирка.

После кипенето престана, съскането също, студът намаля, дъхът на озон се разсея и старчето любезно заяви, сякаш току-що бе забъркало вкусен сладолед и ми предлагаше най-хубавата си порция:

— Готово, сеньор Искров. Тук има петнайсет литра енерган. Сеньорът може да го налее в резервоара си. За мен е трудно да го изнеса, какво да се прави, старост-нерадост...

И ми подаде фунийка.

Не знаех какво да правя. Съзнавах, че се намирам в най-глупашкото положение, в което някога бях изпадал през своя трийсет и осем годишен шарен живот.

— Готово, сеньор! — повтори подканващо старецът. — Тук имате петнайсет литра чудесно гориво.

И тогава аз, напълно смаян, с неосъзнати движения на робот, взех кофата и фунийката, излязох и прелях течността в резервоара. След което обърнах очи към дюкянчето.

Не, то не бе плод на въображението ми, то наистина съществуваше, то беше тук, на Двайсет и втора улица, номер седем, половин метър под равнището на уличното платно и в него седеше един жрец с червена лента на челото и четеше дебела книга за магиите на майте, като си сочеше редовете с бяло орлово перо...

Върнах се, звънчето дрънка над главата ми, поставих празната кофа върху тезгяха.

А старчето със същите манипулации на фокусник, повтори цялата процедура: отиде към мивката, напълни кофата с вода, върна се към тезгяха, преброи петнайсет зърна, пусна ги във водата и се дръпна встрани, докато студът отново вледени дюкянчето и миризмата на озон освежи дробовете ми.

Този път не се отдалечих, а останах над кофата и с широко отворени очи наблюдавах как зърната изпускат мехурчета, как мехурчетата се разнасят из цялата кофа, предизвикват кипене и съскане и излъчват ведро мразовито дихание, и напразно се мъчех да отгатна как фокусникът вади яйца от ушите си...

Старчето каза:

— Сеньор може да използва всякаква вода, стига в нея да няма пясък. Най-добре е, преди да извършите смесването, да прецедите водата. Ето, сеньор, тук ще имате и малко резервна суровина, в случай на нужда.

И пъхна в страничния джоб на самото ми някаква кутийка. Аз обаче бях толкова поразен от гледката в кофата, че не обърнах внимание нито на последните му думи, нито на движението на ръката му към моя джоб.

— Да — промърморих, — ще имам предвид това, ще прецеждам водата... — И не откъсвах очи от течността.

— Готово, сеньор!

С чувството, че съм обект на най-елементарна хипнотична мистификация, като ония, които карат хората на цирковата арена да се потят и събличат, когато им бъде внушено, че се намират на екватора, аз хвърлих върху тезгяха два долара, грабнах кофата, изтичах навън, прелях съдържанието ѝ в резервоара на форда и без повече да мисля, се пъгнах в колата и завъртях ключа на стартера.

Той заработи!

Двигателят заръмжа!

Включих на скорост. Тръгнах.

В огледалото съзрях старчето, което от прага на своето чародейно дюкянче ме съпровождаше със своя многозначителен дяволит поглед. Но аз вече бягах. Бягах от жреца.

Полетях тогава из улиците сред Стайфли, камиони, автобуси, небостъргачи, сред хора с маски и призрачни рекламни светлини, наслаждавайки се на отдавна неусещаното удоволствие от карането. И обиколих безброй пъти околоръстния булевард, сетне изскочих на вън, далече от града, карайки като полудял състезател по полупразното шосе с около 160 километра в час. И колкото повече карах, толкова повече ме обземаше чувството, че всичко, което върша, не е реално, че аз сънувам, че съм под въздействието на ловка хипноза и че след няколко минути ще се събудя и както ония на цирковия манеж, които ще се видят разсъблечени пред хилещата се публика, така и аз ще се намеря в леглото си с примка на шията...

Изминал бях вече повече от триста километра, а стрелката на бензиномера сочеше консумация от десетина литра само. Спомних си думите на жреца: „Когато сеньорът покара малко повече, ще види

колко това гориво е икономично и колко малко вредни газове изпуска. Това е енерган, сеньор!“. Но аз не вярвах нито на ушите си, които бяха чули тия думи, нито на очите си, които сега следяха стрелката. Не можех да повярвам. Не биваше да вярвам! Защото това беше абсолютно немислимо, недопустимо. То противоречеше на здравия разум.

Уплашен, че има опасност да остана на шосето на час път от Америго Сити, обърнах назад.

И докато със запалени фарове се провирах сред Стайфли, помъчих се да разсъждавам трезво. Да, ако все пак всичко, което се случи през последните часове, е реалност, независимо от това дали старчето е индиански жрец, или гениален изобретател, този път аз ще напълня не само резервоара на колата, не само всички бидони, с които разполагам, но и ваната, и шишетата, каните, консервните кутии, бурканите, чашите и чашките, които имах в къщи, та и глобусите на полилеите и напръстниците на Клара... И след това ще направя такъв журналистически бум, какъвто Теди Искров не бе правил в разцвета на силите си.

След четиридесет минути бях на улица Двайсет и втора, номер 7.

Втурнах се към трите стъпала, бутнах вратата: беше затворена.

Вътре беше тъмно.

И празно.

Беше осемнайсет часа и една минута.

5. ЕДНА ЗЛАТНА ЖИЛКА

Дълго се въртях около номер 7, чуках на вратата на дюкянчето, подвиквах с надежда, че старият индио е може би някъде вътре или наблизо, но никой не ми отговаряше, никой не се явяваше. Писмото до мен категорично определяше крайния срок за разпродажбата на бензина — 18 часа, пък и предупреждението на старчето, че утре едва ли ще бъде тук, беше достатъчно ясно. Това ме разтревожи. Аз нямах понятие кое е старчето, как се казва, къде живее и кого представлява. Единственото, което знаех, бе, че е индио, че е образован, защото четеше изследвания за наука и магии, и защото бе запознат с моите доста отдавнашни репортажи за въстанието на Огнена земя.

Това далеч не бе достатъчно, трябваше да го открия, та ако за това се наложеше да обърна града наопаки. Опасявайки се обаче, че моето суетене в малката Двайсет и втора улица може да привлече вниманието на полицията, която днес бе особено усърдна, аз се отправих към дома, решен на другия ден да се върна отново тук.

Минавайки покрай моста на Рио Анчо, хвърлих поглед към рафинерията. Пожарът бе потушен, но над овъглените корпуси все още се издигаше черен дим, който вятърът разнасяше към околните небостъргачи, за да ги опуши още повече. Не пуснах радиото — засега новините не ме интересуваха. Не ме засягаше и борбата между Динамитеросите и Командора. Сега пред мен стояха по-важни проблеми, от които зависеше цялото ми бъдеще.

Можех ли да допусна, че от тях щеше да зависи и бъдещето на страната?

Вкарах колата в двора, завинтих добре капачето на резервоара, който съдържаше безценното съкровище, и влязох. Смядта на непроветрените стаи веднага присви гърлото ми. Без да се колебая, отворих крана на О-мера докрай. Защо да пестя, когато пред мен имаше реални възможности да спечеля пари, много пари, като експлоатирам тъй странно подарената ми от съдбата златоносна жилка?

Хвърлих зацапания от Стайфли костюм в килера, облякох чисти дрехи, подишах с пълни гърди кислорода, който шуртеше от респираторите с вълшебен, напомнящ планински поток, ромол, и едва тогава седнах пред писалището, за да се опитам да обмисля трезво и спокойно събитията от днешния ден и да начертая някакъв план за действие.

И тъй — Най-напред фактите.

Първо. На Двайсет и втора улица се продава свободно някакво зърнесто вещество, наречено енерган. Смесено с най-обикновена вода, то дава висококачествено, изключително високо октаново гориво за двигатели. Аз *видях* този енерган. Аз *платих* за него. Аз *карах* колата си с него.

Второ. Този енерган е поне три пъти по-икономичен от обикновения бензин и най-малко четиридесет пъти по-евтин.

Трето. Старият индио твърди, че енерганът при употреба изхвърля далеч по-малко вредни газове. Веднага направих елементарна проверка. Пуснах двигателя, заставах зад ауспуха. От тръбата излизаше съвсем малко газ, безцветен и почти без мирис.

Това бяха положителните факти. А другите?

Първо. Аз не разполагах със зърнестата материя, а само с крайния продукт — течното гориво.

Второ. Нямах понятие кой е старият индио и къде се произвежда енерганът.

Трето. Не знаех дали някой друг, освен мен, привлечен от писмената покана, не се е отбил на Двайсет и втора улица и не е закупил цялото количество енерган, което може би се криеше в кутийките по рафтовете. Аз бях пълен идиот, като не направих това още когато старчето ми предлагаше цели цистерни.

Тъй или иначе, пред мен като задача номер едно стоеше необходимостта да намеря отново стария жрец, да си изясня какво се крие зад удивителната разпродажба на енергана и едва тогава да предприема новите ходове. А тези ходове се състояха в следното:

Първо. Да закупя колкото може по-големи количества зърнест енерган — стотици и стотици килограми. От това можех да направя състояние.

Второ. Да започна печатането на серия сензационни материали за енергана, като използвам своето изпитано оръжие — репортажа,

разработвайки в тях тъй наболелите енергийни и екологични проблеми. Уверен бях, че те биха се поместили във всички вестници и списания и биха ми донесли не по-малко доходи от самия енерган.

Колкото повече разсъждавах върху тези перспективи, толкова повече въображението ми се разгаряше и очевидно и с помощта на кислорода, който не преставаше да шурти от респиратора и да ме опиянява, то рисуваше пред мен един свят в розово, мой малък прекрасен семеен свят на благоденствие, пълен с бистър въздух, чисти дъждове, бели снегове, зелени треви, прозрачни реки и стъклена вила под Снежния връх.

После, свръх възбуден, заспах и за първи път от много месеци насам не сънувах бесилката.

И когато в седем сутринта нова експлозия разтърси прозорците, аз се събудих със свежа глава и ясен мозък, преизпълнен с решимост да постигна начертаните снощи цели.

По улиците отново забръмчаха полицейски коли, над небостъргачите се понесоха противопожарни хеликоптери. Пуснах транзистора: на пристанището гореше танкер, собственост на „Албатрос“.

Това бе сигналът, който Динамитеросите пращаха на Командора в отговор на отказа му да пусне на свобода Червената Олга. Те отново предупреждаваха, че ако до пладне тяхната „сестра“ не бъде освободена и пратена със самолет някъде към планините, ще последва трети, още по-съкрушителен удар. Говорителят не пропусна да съобщи, че в резултат на престъпното взривяване на рафинерията и опожаряването на гигантския танкер правителството на Ъперите предвижда ново повишение на цените на бензина.

В това утро обаче аз имах други поводи за вълнение и точно в девет бях на Двайсет и втора улица. Тя бе обхваната от плътен Стайфли, хора нямаше никакви, всички магазини бяха затворени, включително дюкянчето на номер 7. Чаках час, чаках два часа — пред приземието не се мярна никой. Когато стана пладне, надрасках на едно листче името си с молба да бъда потърсен и го пъгнах в ключалката. След това отидох в портиерната.

Портиерът, мрачен и мустакат, седеше зад затворената врата на стаичката си и гледаше телевизия. Почуках, той неохотно откряна. Облъхна ме миризма на алкохол, примесена с чист въздух.

— Какво има? — изръмжа той.

— Интересува ме един ваш наемател.

— Сега ли намерихте?... — Той посочи с глава телевизора. — Тъкмо когато разправят за министъра на войната и за Червената Олга?

Тикнах в ръката му един долар. Човекът поомекна.

— Влезте.

Влязох, а той веднага обърна поглед към апарата. На екрана стоеше Командора, спокойно заплашителен, и говореше, за кой ли път вече през това денонощие:

— ... Отвлеченият от Динамитеросите в десет часа министър на войната генерал Хосе Браво бе открит преди двамайсет минути на площад „Боливар“ в една затворена камионетка за пренасяне на месо. При това положение и за да успокоим разтревожената от последните събития общественост, ние решихме да направим разумен компромис и да освободим от ареста тъй наречената Червена Олга. Имаме сведения, че специалният самолет, който правителството е предоставило на нейно разположение, я е оставил в непозната местност сред Скалистия масив, откъдето хеликоптер на Динамитеросите я е откарал в неизвестна посока. С това инцидентът е приключен и ние се надяваме, че най-после благоразумието ще надделее и Динамитеросите ще преустановят своите противодържавни действия...

Портиерът изхихика:

— Трай коньо за зелена трева!... И тъй, господине, какво желаете от мен?

— Интересува ме наемателят на магазина за тютюн.

— Старият индио ли? За първи път го видях завчера, когато внасяше стоката си и подреждаше дюкяна.

— Сам?

— Не. Бяха пет-шестима човека, все като него, само един бял имаше с тях. Старият нае помещението за един месец, пробно, както рече той. Ако търговията вървяла, щял да остане и по-нататък, ако не, щял да търси друго по-подходящо място.

— Днес го няма.

— Че кой нормален човек ще ти излиза в тоя Стайфли?

Ненормални като мене...

— Знаете ли името му?

Портиерът разлисти домовата книга.

— Да, ето тук. Магазинът е нает от фирмата „Енерган компани“, а управителят му се казва Хуайт Игл, на английски.

— Бял Орел?

— Такова нещо. Индианците все такива имена носят: Черен Сокол, Гърмяща Змия, Силна Ръка и така нататък, нали знаете.

— Къде е седалището на фирмата?

Той прочете:

— „Енерган компани“, бюро и складове на кея Кенеди 368.

Кеят Кенеди се намираще далеч в предградията, на петдесетина километра оттук. В резервоара имах още двацет литра гориво, достатъчни за шестстотин километра, стига енерганът да не се разложеше по пътя.

Докато препусках на север, включих радиото. Министърът на войната бе свободен и се съвземаше в клиниката на Ъперите. Червената Олга бе изчезнала някъде в дълбините на Скалистия масив. Танкерът „Далия“ потъваше, като заливаше морето с дебел слой нефт, и този слой непрекъснато растеше...

И докато слушах, в мозъка ми внезапно проблесна една мисъл, една проста мисъл, толкова проста и елементарна, че се задъхах от изненада и за да успокоя сърцето си, спрях за няколко минути край шосето.

Да, ако енерганът е наистина енерган, тоест този източник на енергия, който може да движи коли и самолети, да подхранва заводи и електроцентрали, и ако той може да бъде произведен в достатъчни количества, то тогава *няма да има нужда* вече от танкери, няма да има нужда от рафинерии, няма да има изобщо нужда от петрол! *Нефтът става излишен*, поне в досегашните му, гигантски количества.

Но тази ясна и проста мисъл бе заредена с толкова необозрими последици, че дълго не можах да обхвана истинските ѝ измерения. Съзнавах само, че тя може да се окаже съдбоносна.

Дадох пак газ и се втурнах към кея Кенеди.

6. ПО СЛЕДИТЕ НА БЕЛИЯ ОРЕЛ

Кеят Кенеди бе крайбрежна артерия на Рио Анчо вътре в континента и представляваше една безкрайна върволица от складове, където се извършваха товаро-разтоварителните операции на малките търговски кораби. Бе шумно, мръсно, задръстено с камиони, контейнери, стоки и всякакви отпадъци — всичко потънало в Стайфли. Номер 368 бе един от последните блокове, оттатък почваше полето, поле без трева, без храсти, без дървета — една мъртва пустиня, в която живееха само особено издръжливи пльхове и работници от нефтените кладенци, чиито стотици кули закриваха хоризонта.

Потърсих управителя на блока и за да спестя последните десетина долара, които още имах в джоба си, вместо банкнота му показах журналистическата си карта.

— „Енерган компани“ се изнесе снощи — отговори той на въпроса ми и добави с вулгарна псувня: — И дори не си дадоха труд, мръсниците, да почистят помещението.

— Мога ли да видя?

— Вие какво, да няма нещо нередно? — неспокойно попита той.

— Не, всичко е о кей. Просто пиша за кейовите работници.

— Аха. Елате!

Качихме се на най-горния осемнайсети етаж. Бе нисък, но обширен салон с голи стени, едно писалище и машинка за опаковане на колети. На пода се търкаляха картонени кутии — всички празни и всички за цигари, като ония, които пълнеха рафтовете в дюкяна на стария жрец. И върху всички личеше етикетът с изображението на разперил огромни криле бял орел.

— Измъкнаха се снощи — изръмжа управителят, — като оставиха целия си боклук тук. Гадни индиоси! Добре поне, че не ни завлякоха, ненапразно поисках от тях да си платят предварително.

— Кога се нанесоха? — попитах.

— В началото на седмицата.

— С какво всъщност се занимаваха?

— Не виждате ли? Синтцигари, синттютюн... Нищо чудно да е била контрабандна стока. Но аз не се интересувам от бизнеса на моите наематели, стига да си плащат редовно проклетия наем... Получавах я отнякъде в тия големи пакети и я разпределях в малки кутийки. По цял ден опаковах, връзвах, експедирах...

— По пощата?

— Дявол знае! Имаха две-три разнебитени камионетки, а на пристанището се мотаеше една дръглива моторница...

— Къде изпращах стоката си?

— Те не позволявах на никого да си завира носа в техните работи... Но иначе си платиха за цял месец със съответния данък и прочее.

Порових из разхвърлените кутии — всички бяха празни. Никъде нямаше и следа от енерган. Попитах:

— Колко души работеха тук?

— Шестима. Петима индиоси и един бял. Индиосите бяха като всички останали — дребни и изпечени като тухли. Само главатарят им беше един висок, снажен, като ония, дето ги показват по каубойските филми, с орлов нос и черни очи. Викаха му Белия Орел.

— Как? — възкликнах аз.

— Белия Орел. Хуайт Игл. Не обичам индианците, но този си го биваше, фантастичен мъжага!

Историята ставаше все по-забавна и интригуваща.

— И къде са отишли сега?

— Те споменаха името на някакво индианско селище, мисля нагоре по течението на реката... Но да вървят на майната си! Аз не обичам живи индиоси, обичам ги само на кино, и то скалпирани!... Ха-ха!

Вдигнах една от кутийките с етикета на белия орел и си отидох.

И тъй — последната възможна връзка с „Енерган компани“ бе скъсана. И с това ставах на прах всички мечти за тонове гориво, вила под Снежния връх и сензационни репортажи в световната преса. Не знаех да се смея ли, да беснея ли. Защото единственият виновен за провала бях аз, само аз, със своето упорито нежелание да се вслушам в съветите на стария жрец, който едва ли не насила тикаше в ръцете ми милиони... Ала цялата история бе толкова неправдоподобна, че сигурно всеки средно разумен човек би постъпил като мене.

Седнах в колата, обмисляйки какво да предприема по-нататък. Да тръгна нагоре по течението на реката, за да търся хипотетичното неизвестно селце на Белия Орел? Дивотия!... Това са хиляди километри сред петролни полета, минни райони, сред опустошена от Стайфли земя, в която никой вече не смее да пътува сам и невъоръжен. Пък и какво ли ще търся там? Белия Орел? Кой Бял Орел? Сухото ли старче от дюкяна на Двайсет и втора улица, или снажния филмов мъжага от кея Кенеди? Освен това в джоба си имах не повече от десет долара, а трябваше и да се яде.

Оставаше, разбира се, още една възможност: да съобщя всичко на полицията. Ала кой полицай ще повярва на моето детинско бръщолевене за зърнест бензин, за индиански жрец, който чете книги за наука и магии? Аз не разполагах с никакво доказателство за моите твърдения — нито зрънце енерган. Онова в резервоара не беше доказателство. Такова висококачествено гориво навярно можеше да се получи във всяка прилична химическа лаборатория на големите петролни компании. Кажех ли обаче, че то е смес от обикновена вода и зеленикави зърна, щяха да ме вземат за тих луд, като ония откачени изобретатели, които всеки ден измислят начини за телетранспортировка на материалните тела чрез тяхното разлагане на елементарни частици и възстановяването им по печатна схема.

Тогава се сетих за Панчо. Панчо, естествено! Той знае всичко. Единствен той още може да ми даде някакво сведение за „Енерган компани“. Надух мотора и се отправих към Сентръл Брейн.

Наричахме го Панчо, защото поразително приличаше на Дон Кихотовия Санчо Панса. Малцина знаеха истинското му име. Беше нисичък, с коремче и кръгла глава и имаше солидно чувство за реалност и преди всичко за реалността на парите. Работейки в сектора на компютъра за централна информация, той всеки момент беше в течение на всичко по-значително, което ставаше в страната: от убийството на гангстерски шеф до изхода на финалния бейзболен мач, от основаването на нова петролна компания до нейния фалит. Практичен социолог-математик, той не пропускаше да осребрява безкрайния поток от информации, който течеше пред очите му, като преотстъпваше на предпочитани от него журналисти важни и пресни новини срещу прилично възнаграждение, разбира се.

С Панчо бяхме добри приятели и понякога, когато съвсем закъсвах, той ми подхвърляше безплатно някоя интересна вест, която пък аз пробутвах във вестниците.

Намерих го пред големия екран, върху който едва ли не всеки пет секунди пробягваха картини или текстове на събития. Неговата задача се състоеше в това да отсейва важното от маловажното, като важното изпрати в бездънната електронна памет на машината, а маловажното — в брака. Една не лека задача, но Панчо беше умен като десет главни редактора, бърз като сто репортьора, а паметта му съперничеше на Сентръл Брейн.

Като ме видя, той веднага остави пулта на своя помощник и стисна ръката ми:

— Ей, Теди! — провикна се той с тъничкия си, почти женски, вечно пресипнал гласец. — Къде се губиш? Забрави ти своето другарче! Как са децата? Клара?

Разказах му на две на три за семейството и после, без предисловия, пристъпих към същността на работата:

— Искам от тебе една услуга.

— Пак ли си загазил? Добре, аз за приятелите душата си давам. Слушай! — И той изрецитира: — „Танкерът «Далия» още не е потънал, но нефтът, който изтича от недрата му, вече покрива четиристотин квадратни километра морска площ и се отправя към бреговете на Острова. Всичко в този район загива: риби, птици, растителност. Към местопроизшествието се отправят нови и нови помощни кораби. Специалистите изчисляват, че прочистването на петстотинте хиляди тона нефт от морската повърхност ще отнеме не по-малко от три месеца. Островитяните се ежат, наричат случая «агресия», заплашват със Съвета за сигурност...

Прекъснах го:

— Панчо, безкрайно съм ти благодарен за тази информация, но сега не това ме интересува.

— Даже Острова?

— Даже Острова и Съвета за сигурност, и цялата ООН.

— Аха! Разбирам! Това е твърде шаблонно за великия репортьор. Тогава за Ел Капитан. Ел Капитан е заявил по радиото на Динамитеросите, че ще продължи безпощадната си борба срещу Княза

и Ъперите до окончателното унищожаване на този мръсен обществен строй, който не е годен да...

Запуших с длан бърбривата му муцуна:

— Панчо, млъкни за бога и слушай! От тебе искам да провериш какво имаш за една търговска компания, наречена «Енерган компани»: състав, финансови възможности, задачи, управление и всичко останало.

— Охо! Знаеш, че за изтичане на такива сведения бият по палците!

— Панчо, моля ти се! Много е важно. Много! От това зависи може би цялото ми бъдеще... И ако всичко е о кей и нещата се поизяснят, ще ти разкажа една удивителна история и даже ще те позлатя.

Той свирна от изненада и малките му очи лукаво заблестяха:

— Теди, да не си се хвърлил в големия бизнес?

— Има такова нещо... Но хайде, не се бави! «Енерган компани», кея Кенеди, с емблема бял орел с разперени криле.

Той трепна:

— Какво каза? Бял орел с разперени криле? Чакай, чакай, тази картинка ми направи впечатление още когато дойде, май че беше преди десетина дни... Ела! Но нито дума никому, че иначе главата ти откъсвам.

Влязохме в залата на паметните блокове. Панчо натисна някакви бутони и на един от екраните се появи белият орел с разперените криле и след това машинописен текст:

«Енерган компани», акционерно дружество за търговия със синтетични тютюневи изделия. Основано в Кампо Верде. Председател на управителния съвет Великия Бял Орел. Радиофон 77 77 22.»

В мозъка ми веднага се запечатаха цифрите 77 77 22, но въпреки това ги записах в бележника си: това беше една отлична следа, стига и тя да не е блъф.

— Толкова ли? — попитах.

— Толкова — отвърна Панчо. — Не си ли доволен?

— Ще върши работа — казах уклончиво.

— Виж какво, Теди, не е моя работа да се бъркам в твоя бизнес, но на твоето място не бих се заловил с тютюна. Хората пушат все по-малко и по-малко. Стайфли и без това е достатъчно зловонен. Виж, ако се беше хванал с аромати... или с бензина... акциите им всеки ден рипат все по-нагоре... Но бензинът не е лъжица за нашата уста... Е, бягай сега, че имам работа, днес светът е пощурял. И ако се получи нещо полезно от моята неволна индискретност, обади се...

— Бъди спокоен, няма да те забравя.

— Да, да — засмя се той, — ще ме позлатиш и прочее...

— Ще те позлатя! От главата до краката. Обещавам! Стига бизнесът да се получи.

Бях искрен. И бях преизпълнен с вяра в бъдещето.

От Сентръл Брейн отскочих до близката пощенска станция и се пъгнах в кабината на радиофона. Струваше три долара на минута, следователно можех да го ползвам три минути и да ми остане един долар. За закуска... Завъртях 77 77 22. Чаках минута — цяла вечност, никакъв отговор. И когато започнах вече да се отчайвам, в слушалката прозвуча глас:

— „Енерган компани“ слуша.

Едва не скочих от стола: бе гласът на жреца от Двайсет и втора улица, на стария Хуайт Игл, на милия индио, който четеше за науката и правеше магии над пластмасови кофи със зеленикави зрънца...

— Тук Теодоро Искров — извиках. — Журналистът. Помните ли?

— А, сеньор Искров! Драго ми е да ви чуя — отвърна любезно гласът. — Как сте?

— Отлично, отлично! — бързо заговорих аз, като гледах как стрелката на циферблата неумолимо отмерва секундите. — Чуйте, искам да ви видя. Къде се намирате?

— О, сеньор Искров, уви, сега това е невъзможно. Аз съм далече, много далече.

— Но аз трябва да говоря с вас... Във връзка с вчерашната сделка.

— Съжалявам, сеньор Искров, но ние ликвидирахме нашата стока.

— Тоест, как така сте я ликвидирали? — завиках безсмислено с изведнъж пресъхнало гърло. — Нима сте я продали на други?

Оттатък настъпи тишина: старчето навярно се съветваше с някого. После пак заговори:

— Не, никой освен вас не е получил от стоката.

От сърцето ми падна камък.

— Желая да закупя още — казах.

— О, сеньор Искров, засега имате предостатъчно, за месеци може би... — Гласът бе любезен, но категоричен.

Сега пък млъкнах аз, гледайки как стрелката приближава тройката. За какви месеци говори той? Енерган имах за още три-четиристотин километра и толкова. Но това не бе най-важното сега. И отново завиках:

— Сеньор Игл, необходимо ми е да ви видя на всяка цена и за друго, по-важно нещо... Решил съм да напиша репортаж за вашата компания, за вас лично, за стоката ви, стига да нямате нищо против.

— А, това е чудесна идея! Чудесна! — възкликна с очевидно искрено задоволство сеньор Игл. — Пишете! Ние можем само да ви приветствуваме за намерението ви и с нетърпение ще чакаме вашите репортажи. И ако са хубави като ония за Огнена земя, непременно ще ви се обадим... и дори ще ви се отплатим много щедро. Ние знаем адреса ви...

— Но аз нямам доказателства! — изкрещях аз отчаяно, ала беше вече излишно да крещя: прекъсвачът щракна преди да съм завършил изречението си.

Оставих слушалката, объркан, развълнуван. И обнадежден.

На гишето попитах:

— Искам да зная адреса на радифонен пост 77 77 22.

— Долар за справката — каза равнодушно чиновничката, която и не подозираше каква буря бушува в гърдите ми.

С трагичния жест на комарджия, който хвърля последната си пара върху зеленото сукно на рулетката, дадох сетния си долар. В замяна на което получих следния отговор:

— Радифонен пост 77 77 22 няма стационарен адрес. Той е подвижен.

— Подвижен? — попитах със свито сърце.

— Да, господине. Той е монтиран на превозно средство. Кола или кораб. На името на Хуайт Игл.

7. ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ВТОРАТА ЖИЛКА

Тъй или иначе не всичко беше загубено: останала бе една макар и задочна връзка с жреца, която, поне тъй се надявах, можех да използвавам, стига да намерех пари.

Прибрах се в къщи. Пък и къде ли да отида другаде? Глътнах един форсалин, изпих цяла чаша чиста вода и се настаних пред О-респиратора: имах нужда от бистра глава.

Внимателно анализирах целия разговор с жреца. В него имаше един важен пункт: енерган бях получил само аз и никой друг. Затова пък старчето и ония, които стояха зад него, очевидно не само не се плашеха от едно разгласяване на тяхната търговия, но дори бяха заинтересовани от това — те приветствуваха моето намерение да пиша за тях и дори обещаваха щедра отплата.

При това ново положение — какво по-нататък?

Явно, от мен бизнесмен едва ли ще излезе, въпреки подозренията на Панчо. Но аз съм журналист, макар и временно без работа. И ако експлоатирането на първата златна жилка — бизнеса с енергана — не ми се отдаде, защо да не тръгна по следите на втората? Материал имам предостатъчно за три, дори за четири последователни репортажа. И докато те излязат, ще търся още и още, ще отговоря на обществената реакция, ще анкетирам мненията на учени и специалисти в областта на нефта и бензина, ще говоря с шофьори и корабни огняри, ще интервюирам нефтени магнати, ако потрябва дори Мак Харис, който като шеф на „Албатрос“ е добре запознат с проблема, ще потърся председателя на Федерацията на Борците за чиста планета професор Луис Моралес, ще свържа значението на енергана с възможностите да се създадат нови енергийни източници, които няма да замърсяват околната среда, и така нататък, и така нататък — в тази сфера на журналистическа дейност имах достатъчно богат опит.

Имаше и още нещо: думите на стария жрец, че „ние (кои вие, дявол да ви вземе?) с нетърпение ще чакаме вашите репортажи. И ако са хубави като ония за Огнена земя, непременно ще ви се обадим“.

Това бе уверение, което криеше възможности за нови данни и с това за нови репортажи...

И тогава, свръхвъзбуден, наситен с кислород, вода и витамини, седнах пред машинката и затраках.

Траках до полунощ, на един дъх, почти без зачерквания, шест хиляди думи — точно за четири броя. Разказах цялата история — от писмото в синия плик до последния разговор със стария жрец. Пропуснах само епизодчето с Панчо — нали иначе щеше да ми скъса главата? С това скрих и номера на радифона на „Енерган компани“. Особено подробно и цветисто описах свещенодействието на жреца със зърнестия енерган над кофата, кипенето на водата, леденото течение. И разкарванията ми с колата, посещението в кея Кенеди... Не търсех да вмъквам изкуствено напрежение в разказа, то идеше от изложението на самото автентично събитие. Не търсех и неочаквано прекъсване, то също лежеше в същността на личното ми преживяване. А заглавието беше готово:

ЕНЕРГАН 22, РЕПОРТАЖ ЗА ЕДНО ФАНТАСТИЧНО ОТКРИТИЕ

Оставих листовете на масата и легнах да спя. И сънувах, че съм с двете си момчета под Снежния връх, че блажено се търкалям по белия склон, докато се блъсвам в стъклената веранда на новата си вила. А там ме чака старият жрец и ме гъделичка по бузата с орловото си перо...

Събудих се.

Над мен беше Клара, бледа, уморена, със синкави сенки под очите. Така изглеждаше винаги, когато се връщаше от двете смени.

— Теди — каза тя загрижено, галейки ме по бузата със сухите си работнически пръсти, — забравил си О-крана отворен. Цяла нощ е текъл.

Пъргаво се изправих, засмях се, целунах я:

— Не се тревожи, Клара! Скоро ще имаме достатъчно пари не само за кислород и вода, но и за екскурзия до Снежния връх, да видим децата. И вече няма да затваряш никакви кранове!

— Да не си спечелил на лотария? — попита тя, леко обнадеедена.

— Никаква лотария! Лотарията е вятър работа. По-сигурно. Скоро ще разбереш.

— Видях колата на двора...

— Точно така! И с бензин. Много бензин!

Тя ме изгледа с добродушно съчувствие:

— Пренадишал си се с кислород!

Но аз не дадох никакви обяснения по-нататък, а облякох чист костюм и сложих бяла риза. Бели ризи в Америго Сити слагаме само при най-изключително тържествени случаи: сватби и погребения. Белотата им трае не повече от двайсетина минути... Грабнах листовете от масата, казах „довиждане“ на Клара, скочих в колата и потеглих пред смаяния ѝ поглед.

След четвърт час бях при главния редактор на „Утринна зоря“, вестника, в който някога бях работил и на който бях дал толкова много. Лино Батали беше журналист от старата школа — един от малцината, които успяха да се задържат на върха, след като Княза се настани на трона. Злите езици говореха, че това дължал на връзките си с президента на „Албатрос“ Едуардо Мак Харис. Беше шейсетгодишен, винаги безупречно елегантен, с благородно сива коса. Говореше отмерено, обмисляйки всяка дума, като гледаше събеседника си в очите, сякаш непрекъснато се питаше дали правилно го разбират.

Мене той уволни неохотно — все пак бях един от най-добрите му сътрудници. Но репортажите ми за въстанието на Огнена земя едва не станаха причина да бъде махнат и самият той: Ъперите не понесоха откровения ми тон, който, според тях, „наливал вода във воденицата на червените“. Останал без работа, аз не успях да мина зад телевизионната камера, не можах да се преустроя и като политически коментатор от типа на ония, които дълбокомъдрено прогнозираят събитията, и ако прогнозите им не се потвърдят, обясняват причините за несполуката си със също тъй дълбокомъдрени аргументи: диалектика... И за да преживея, тичах по участъците и в Сентлър Брейн...

Лино Батали рядко отказваше да напечата мой материал, стига да не засягаше парливи проблеми. Затова и с такава самоувереност оставих листовете на масата му.

Той прехвърли снопчето и ме изгледа удивено през очилата си:

— Какво, Теди, да не си открил базата на Ел Капитан? — попита ме не без дружелюбна ирония.

— Това все още не. Но открих енергана.

— Енергана?

— Да. Заместител на бензина.

Той разсеяно се поусмихна: интересът му спадна.

— И ти ли, Теди? Мисля, че този твой заместител на бензина е хилядният по ред през последните две-три години. Гениалният изобретател непризнат, мизеруващ, гладуващ, смазан от общественото равнодушие, доведен до лудост от магнатите, разкрива душата си пред известен журналист и моли за подкрепа, преди да е хвърлил планетата във въздуха или да се е самозапалил пред вратата на двореца... Не ти приляга това, Теди...

— Не позна, Лино — казах. — Този път не е така. Моля ти се, прочети материала и тогава ще говорим.

— Веднага? — вдигна той въпросително и вече недоволно вежди.

— Да, направи ми това удоволствие. Заради старата ни дружба. Не е чак толкова дълъг. Аз ще чакам в бюфета, където ще изпия едно натурално кафе за твоя сметка. И ако материалът не ти хареса, можеш да ме изриташ преспокойно по стълбите надолу, няма да ти се сърдя.

Той се засмя:

— О кей, Теди! И към кафето вземи сандвич с натурална шунка.

Едва бях свършил закуската си, когато Лино прати да ме извикат; той четеше бързо, иначе не би могъл да се справи с купищата материали, които се трупаха всеки ден върху бюрото му.

Влязох при него. Той замислено чистеше очилата си и дори не ме погледна, когато седнах пред бюрото му: ще ме изрита ли, или не? Той каза:

— Добре, Теди, добре. Не си забравил занаята. Ще го напечатам в литературното приложение.

— В литературното приложение? — удивих се аз.

— Да. Като разказ. Или фрагмент от повест.

— Но това не е разказ, Лино! — възкликнах аз. — Това е репортаж за едно истинско събитие.

Той уморено въздъхна. Така въздишаше пред упоритите си сътрудници, които се мъчеха да му пробутат недоброкачествена стока.

— Теодоро, драги приятелю, много е опасно, когато журналистът започне да взима желаното за действителност. Личи, че напоследък страниш от оперативна работа.

— Но това е истина, кълна ти се!

Той сложи очила, изгледа ме изпитателно:

— Добре, нека е истина. Къде са ти доказателствата? Документите, записите, фотосите, самият енерган? Къде е жрецът, другите шестима, красавецът от каубойските филми? Адреси, телефони, радиопони?

Знаех си, знаех, че ще опра до това!

Оставих върху бюрото писмото със синия плик и кутийката с етикета на белия орел, която бях намерил на кея Кенеди.

— В колата ми има от горивото, получено от зърнестия материал — добавих аз, знаейки вече отговора.

Той отстрани с дългите си, аристократически пръсти писмото и кутийката:

— Това не са никакви доказателства. Обяви и цигарени кутии има навсякъде, а бензин можеш да си купиш във всяка бензиностанция, наистина скъпичък, но все пак бензин. Покажи ми няколко зърна от твоя енерган, демонстрирай ми начина за получаване на горивото, дай ми макар и една капка от него и ще ти повярвам... Не, даже тогава няма да ти повярвам. Ще се наложи да повториш и потретиш, и не знам колко пъти още да извършиш манипулацията пред учени, пред комисии, пред цели академии... И чак тогава!... Но и тогава даже... — Той не завърши, скептично присвивайки устни.

Лино Батали беше прав, сто пъти прав. Такова искане бих поставил и аз пред всеки журналист, който би се явил пред мен с подобен материал.

— Добре — казах примирено. — Нека бъде в литературното приложение. Но ако все пак утре, вдругиден ти донеса енерган?

— Ти го донеси, пък ще видим...

Лино Батали беше приятел.

— Слушай, бос, мога ли да получа малко аванс? Сух съм...

— Да, иди в касата — отвърна той без всякакви фасони. — Кажу стотак.

В касата взех стоте долара и веднага се отбих в пощата.

Едва изчаках една бърлива дебела дама да свърши разговора и влязох в кабината. Ала на радиофонен номер 77 77 22 не се обади никой.

Върнах се в къщи едновременно ободрен и потиснат: златната журналистическа жилка се оказа тънка.

8. ЕДИН РАЗКАЗ С НЕОЧАКВАН КРАЙ

Изминаха три дни, три изпълнени с напрегнато очакване дни.

Индикаторът на Стайфли все тъй си стоеше на 88 процента. В залива танкерът „Далия“ продължаваше да лежи килнат във водата и да праща към океана по посока на Острова хиляди тонове нефт. Десетки пречиствателни кораби и стотици водолази правеха невъзможното, за да предотвратят неминуемото унищожаване на бреговете на протежение от стотици километри. Правителството на Ъперите оповести повишение на цените на бензина с 18 на сто. Химическите концерни съобщиха, че това повишение неизбежно ще се отрази и на техните цени. Профсъюзите заплашваха със стачка. Професор Моралес от Федерацията на Борците за чиста планета сипеше огън и жупел както върху собствениците на танкери, така и върху Динамитеросите, които взривяваха тия танкери.

„Утринна заря“ мълчеше.

Мълчеше и „Енерган компани“.

А аз през два часа притичвах до дюкянчето на Двайсет и втора улица. Листчето с адреса ми все тъй стоеше в ключалката. После звънях на управителя на кея Кенеди и питах дали има някаква вест от Индиосите — напразно. Пращах от пощата призивни сигнали до радиотелефонен пост 77 77 22 — нищо. Старият жрец бе сякаш потънал в дън земя.

През останалото време седях в къщи, нервно гризях нокти, гледах телевизия, прелиствах справочници за енергийната криза в света, четях книги за велики изобретатели и за техните патила и се мъчех да си представя създателя на енергана: гениален и безумен старец, заврял се в някаква таванска лаборатория сред епруветки и колби; средновековен алхимик и съвременен Фауст, търсец да открие тайните на битието и извора на материята; или жрец на майте, стъпил на върха на слънчева пирамида, вдигнал ръце към боговете, заклинащ огненото кълбо на небето да му дари космическа сила... И все подобни красиви дивотии, внушени от безбройните фантастични романи, с които се бях нагълтал на младини.

И с всеки изминат ден линеех, пиех все по-малко вода, дишах все по-малко кислород. Защото със стоте долара, които получих от „Утринна заря“ платих само част от таксите за кислород и вода, като оставих нещо за храна и за радифон... Ето защо, когато на четвъртия ден сутринта — бе неделя — се събудих с привичната замаяна глава и болка в тила и чух по радиото моето име, не обърнах особено внимание на мазния глас на говорителя. Но когато той спомена думата „енерган“, изведнъж дойдох на себе си и се ослушах.

Правеха всекидневния преглед на печата и се спираха на литературното приложение на „Утринна заря“, в което „известният наш журналист след дълго мълчание прави първите си опити в белетристиката с интересната си повест «Енерган». Повестта се чете с увлечение, съвременните ѝ интонации са толкова ярки, че на места читателят би я приел като репортаж за действителна случка. С интерес очакваме продължението...“

— Чуваш ли, Теди? — провикна се Клара от кухнята и дотича развълнувана. — Това е значи голямата печалба, за която ми говореше завчера?

— Засега това... — казах неопределено, а тя веднага изскочи навън и се върна с двайсет броя на „Утринна заря“. Разгърнах един: материалът ми заемаше половин ситно набрана страница. Лино Батали го бе пуснал изцяло — той наистина беше добър приятел. Под заглавието бе написал „повест“, а след последния ред бе добавил „продължението следва“.

Какво имаше предвид той с тази приятна забележка, не зная, но за мен бе ясно, че продължение можеше да има, само ако материалът бе обявен като репортаж. Като повест той нямаше продължение... освен ако не се случеше нещо важно, например, ако се появише на бял свят жрецът или дори самият енерган.

— След обед ще го прочетем заедно, искаш ли? — попита Клара. — Сега трябва да сготвя. Нещо празнично...

Аз, разбира се, нямах търпение да чакам до обед и започнах да го чета. Но не успях да стигна до втората колона, когато звънна телефонът и с това даде старта на последвалата телефонна вакханалия. Пръв бе Панчо:

— Ей, Теди! — провикна се той с тъничкия си гласец. — Не знаех, че си имал такава фантазия. Но я ми кажи ти, защо си отминал

моето име, а? Малко реклама нямаше да ми навреди.

— Нали ти самият ми забрани да споменавам името ти?

— Така е, но мислех, че се занимаваш с бизнес, а не с литература. В романите всичко е позволено. Е, ще ме позлатиш ли сега?

— Обещанието си е обещание! — И тихичко добавих: — Панчо, имам една голяма молба към тебе.

— Пак ли относно твоя Бял Орел? — язвително попита той.

— Позна. Би ли могъл да изтриеш от блока на паметта съобщението за регистрацията на „Енерган компани“? Или поне да го сложиш настрана за известно време?

— Но нали всичко е измишльотина?

— Панчо, бъди добро другарче, моля ти се! И не питай повече сега. Друг път...

— Ех, Теди, ще ме загровиш ти мене! Добре, ще видя какво може да се направи. Както се казва, другарче в нужда се познава... И дерзай! От цялата тази история може да излезе такъв бестселър, че да треснеш ония академици, дето се фукат с мъдрите си писания.

След малко се обади един груб, неприязнен глас:

— Теодоро Искров ли е на телефона? Журналиста?... Хей, ти какво си ме забъркал там в твоите бабини деветини, бе? Енерган-алерган-побъркан, дивотии и половина! За смях станах на комшиите!

— Кой е насреца?

— Тук е портиерът от Двайсет и втора улица, номер седем, дето ме метна с оня долар... И друг път мярнат ли се такива журналисти като тебе, с тоягата по главата!

Не закъсна да се обади управителят на кея Кенеди:

— Аааа, здравейте, уважаеми господин Искров! Много ми е приятно да ви чуя. Искам да ви благодаря за хубавите думи, дето ги писахте по мой адрес. Точно така, тия крастави индианци трябва да се скалпират до един, ха-ха! Ще чакам с нетърпение какво ще стане в другите серии на вашето съчинение.

После зазвъняха десетки познати и непознати, все хора, които в този неделен преди обед имаха навика да се изтегнат на кушетката и сърбайки синтконяк, да прочетат литературното приложение на „Утринна заря“. Поздравяваха ме, пускаха солени шеги, питаха какво ще бъде продължението и всички до един се интересуваха колко

истина има в моята повест. Защото, нали, „ехе, ако това е истина и енерганът се продава по будките за синтцигари по осем цента литъра, господата от нашата мила национална компания «Албатрос» ще трябва да си приберат парцалите и танкерите и се удавят с тях в морето, дето го превърнаха в кална петролна локва... А също така и ония шейхове в бурнуси, дето се возят на платинени автомобили с «ер кондишън», ще се върнат към по-бавните си мили камили, пък и въздухът ще стане почист и даже, представете си, господин Искров, и войните ще понамалеят на нашата нещастна планета, защото, малко или много, и нефтът е виновен за тях...“

Имаше и други мнения, те бяха значително по-малко, но затова пък особено арогантни. Обвиняваха ме ни повече, ни по-малко, че съм пропагандирал края на нашата свободна демократична система, която разкрива тъй голям простор на личната инициатива, че съм искал да съсия петролните компании, които са дали тъй много на нашето отечество, и да хвърля на улицата милионите работници, които се трудят честно в тях... „Не, господине, няма да мине!“... Един-два гласа направо ми лепнаха етикета „червен“, а друг един ми изкрещя, че съм идеолог на Динамитеросите, които със своите взривове гонят същите перфидни цели... Дойде и заключението: провъзгласен бях за агент на Острова.

Аз благодарях за комплиментите, мънках при ругатните, отговарях на въпросите, смеех се на шегите, обещавах продължението да бъде още по-интересно. И обяснявах на всички, включително и на ония, които ме наричаха червен, че както във всяко белетристично произведение, така и в моята повест има елементи на истина, на домисъл и на пълна измислица, но че основният персонаж в нея е автентичен и че що се отнася до самия енерган, ще видим по-нататък, няма да ви бъде интересно, ако още отсега узнаете продължението и края. И разказвах стария виц за оня мошеник, дето стоял пред киното и заплашвал посетителите, че ако не му дадат един долар, ще им открие кой е убиецът във филма...

И в паузите между два телефона си мислех какво ли би се случило, ако моят материал не бе литературен разказ, а чисто журналистически отчет за едно истинско събитие, придружен от документи, факсимилета, протоколи и заключения на специалисти... Картината, която много от новите ми почитатели рисуваха, бе вярна,

или по-скоро — възможна. Те отлично съзираха какви резултати би имало едно действително появяване на енергана на свободния пазар. И макар че далеч не бях идеолог на Ел Капитан и агент на Острова, а само вестникар, който се стреми да лъже по-малко, аз злорадствах при мисълта за последиците, които можеше да има моят *истински* репортаж.

Малко преди пладне звънна Лино Батали и със спокоен глас ме запита дали съм доволен от оформянето на материала. Отговорих, да, всичко е о кей. Запита ме дали имам възражения материалът да се превърне в истинска повест, която да се печати в няколко продължения и дали съм в състояние да дам до четвъртък още десетина страници, а после и още, казах, да разбира се, сядам веднага да пиша. А той приключи разговора с приятната вест, че за този литературен общественополезен труд ще получа от три до пет хиляди долара.

Оставих слушалката зашеметен. Боже мой, нима втората жилка ще се окаже по-доходоносна от първата? Изтичах до О-крана и го отворих докрай. Сетне измъкнах от хладилника уискито, онази стара бутилка уиски, истинско, скоч, което пазех за специални случаи, и я отворих.

Не успях да поема първата глътка, когато телефонът отново зазвъня продължително и остро: така звънят от провинцията. Бе точно дванайсет. Вдигнах слушалката:

— Искров на телефона.

— А, добър ден, сеньор Искров, как сте сеньор Искров? — дойде отсреща дружелюбният мек глас на стария жрец. Свих се на стола, притискайки слушалката до ухото си, за да не пропусна нито дума.

— Сеньор Игл, искам да ви видя! — завиках аз толкова радостно, че дори Клара дойде да чуе с кого разговарям така въодушевено. — Трябва да ви видя на всяка цена! Много е важно! Къде се намирате?

Отговорът бе повече от уклончив:

— Повестта ви, сеньор Искров, е много интересна, поздравления. Надявам се, продължението да бъде още по-хубаво. Има, разбира се, някои неточности. Аз например не се казвам Хуайт Игл, моето име е друго. Хуайт Игл е шефът на групата, която работи на кея Кенеди, но това е без особено значение.

— Сеньор жрец! — провикнах се пак аз. — Моля ви се, изслушайте ме! Аз не зная какво всъщност целите с вашата енерганна

акция, не зная защо привлякохте и мен в нея, може би всичко това да е някаква гигантска рекламна игра, но дори и да желая да участвувам по-нататък в нея, аз не мога, не мога, защото нямам никакви доказателства пред света.

Настъпи кратко мълчание, след което старецът отново се обади, този път без всякаква наиграност в гласа:

— Че как така без доказателства? Малко ли ви дадох?

— Уви, те не са достатъчни.

— Тъй ли? — възкликна съвсем удивен той. — Е, скоро ще имате още... Тия дни... И заедно с това ще получите много допълнителни материали, за да завършите вашата повест. Кога ще излезе продължението?

— Искат го до четвъртък.

— Отлично... Е, желая на сенъор Искров добро здраве.

И млъкна.

— Ало! — завиках аз. — Ало! Ало!

Никакъв отговор. Ядосан, дръпнах щепсела от контакта: да обядваме поне на спокойствие.

Хапнахме набързо — синтпържоли от нефт, сладкиши от нефт, но уискито беше натурално и ме удари в главата.

— Ще четем ли? — попита Клара, когато прибра съдовете.

— Давай!

Тя се разположи на креслото и започна бавно, малко монотонно, от време на време с възклицания на изненада или одобрение. И докато четеше, аз затворил очи и сърбайки уискито, виждах като на стереоекран онова августовско утро с мътния Стайфли над Америго Сити, с експлозията в рафинерията, децата с газовите маски, мътната Двайсет и втора улица, жреца с неговите магии над кофата, срещите с портиера от номер 7, ровенето в кутиите с изображението на разперилия криле бял орел на кея Кенеди...

Тук гласът на Клара секна.

— Какво има, Клариса? — попитах.

— Но този бял орел... — започна тя неуверено, — аз съм го виждала някъде напоследък...

— Никъде не си го виждала, освен в детските читанки — казах. — Давай по-нататък, много ми е интересно.

Тя продължи, но очевидно обзета от натрапчива мисъл, възкликна:

— Да! Твоите цигари!

— Цигарите ми?

— В джоба на самото, което си оставил в килера за чистене.

Занемях. А тя изтича до килера и се върна. Носеше една цигарена кутия, от ония! С етикета на белия орел.

Бе пълна със светло зеленикавите зрънца.

И веднага от дълбините на съзнанието ми изплува картина: дюкянчето на номер 7, побелелият индио, който бае над кофата с вода, сетне пъха нещо в джоба ми и казва: „Ето, сеньор, тук имате и малко резервна суровина...“ Ненапразно се удивляваше той преди малко, когато исках от него нови доказателства. Милият малък, стар жрец! А аз, тъпакът, нямах уши за неговите съвети!

— Клара! — изревах. — Донеси кана вода!

Тя донесе каната, а аз без всякакви фокуснически маниери пуснах едно зърно в нея. Бе енерган.

9. ВЕСЕЛО ПРОДЪЛЖЕНИЕ С РОЗОВИ ПЕРСПЕКТИВИ

Никога не съм броил с по-голямо удоволствие: бяха хиляда и сто зърна. Следователно имах суровина за хиляда и сто литра гориво. Над тон! А тежеше сто и десет грама, сиреч съотношението беше едно към хиляда. Не съм физик и не зная каква е пропорцията на енергията към материята, когато една атомна бомба експлодира и превръща в пепел цял град. Известна ми е само онази Айнщайнова формула $E=mc^2$, но за моите нужди освободената от светлозелените зрънца енергия бе напълно достатъчна. За работа и за доказателства.

Находката, пък и всички други събития от днешния неделен ден, от отпечатването на повестта ми до предложението на Лино Батали да я завърша, възвърнаха самочувствието, което бях загубил през последните години на безработица. Общо взето аз съм оптимист и добряк, не мързелувам, обичам острите вицове, не отминавам хубавите жени, попийвам уиски, когато е натурално, радвам се на живота, когато той заслужава това, а в тия часове той не бе чак толкова лош, въпреки отровния Стайфли навън с индекс 87. Ето защо с помощта на Клара и пред нейните захласнати очи превърнах седемдесет зърна в седемдесет литра енерган. Трийсет сипах в резервоара на форда, като се постарях да не ме зърнат съседите, а с останалите четиридесет напълних два бидона, които пъхнах в багажника. Взех уискито — в бутилката имаше още половин литър, — накарах Клара да вземе едно яке и потеглихме.

Панчо тъкмо се излежаваше.

— Ставай, търтей! — извиках и дръпнах завивките.

— Какво те е прихванало? — изпъшка той страдалчески, като ме изгледа с малките си кръгли очи.

— Отиваме на излет.

— Къде, по дяволите, в това време?

— На чист въздух. Към планините. Към Рио Алто. С колите.

— Ти си луд за връзване! Луд! Знаеш ли колко струва едно отиване и връщане до Рио Алто? — И добави не без жлъч, но без всякаква завист: — Аз не съм писател, нито пък произвеждам енергани.

— Аз пък произвеждам! — казах. — Хайде, обличай се! Днес си на мои разноски.

— А жената?

— И жената, и децата, и куклите, всички! — Панчо имаше тъкмо три малячета, всички ситни, закръглени Санчо Пансовци като него.

Когато влязохме в неговия гараж, аз му дадох двата бидона. Без много да се замисля, той изпразни единия в резервоара на колата си, другия тикна в багажника.

— Това е да си журналист в тия времена — рече той. — Колко ти бутнаха за онази вестникарска измишльотина?

— Не питай! А това тук е енерган, истински енерган.

— Браво, браво! — изръкопляска той.

— Не ми ли вярваш?

— Слушай, Теди, мене поне не баламосвай! Хайде, да вървим!

Не настоях повече.

После изпратихме жените и децата с неговата кола, а той седна до мен. В този неделен ден пътищата бяха доста свободни, хората пестяха горивото. Само тук-таме пред бензиностанциите виждахме опашки: хората се запасяваха в очакване на ново повишение на цените. А в къщи аз имах цял тон!

— Е, казвай сега, колко ти бутнаха за повестта? — попита Панчо.

— Не зная, тя още не е завършена. Но Лино Батали спомена за три хиляди.

— И какво, съгласи ли се? — наежи се Панчо.

— Това не е малко пара, Панчо. Особено в моето положение...

— Ох, какви наивни Дон Кихотовци са моите приятели! — въздъхна той съчувствено. — Ти никога няма да прокопсаш. Три хиляди! А той ще дигне тиража си с триста хиляди! Кажу му да върви по дяволите! Кажу му, че искаш десет, не, петнайсет хиляди. Да има и за мен...

Той беше прав, макар че нямаше и понятие за радиофонния звън на стария жрец и за находката в цигарената кутия. Защото, когато утре се явя в редакцията с доказателството за истинността на моя материал и повестта ми получи съвсем непредвидено и още по-сензационно продължение, предложеният от Лино Батали и повишеният от Панчо хонорар щеше да изглежда смешен.

Първите сто километра изкарах с два-три литра. Панчо не забеляза това, иначе щеше да откачи. А след още два часа бяхме в Рио Алто. Тук въздухът бе по-чист, а в късните следобедни часове видяхме нещо, което отдавна не виждахме в големия град: по улиците се разхождаха хора. Ей тъй, разхождаха се, безцелно, с децата си, с жените си, а младите се заглеждаха в очите и се смееха. И дърветата не бяха съвсем изсъхнали, и по дворовете тук-таме имаше зеленикава трева, а маски носеха предимно стайфлитозните.

Хапнахме при мама курабии и се върнахме в къщи късно през нощта много весели, и бодри. Преди да се разделим отново помолих Панчо да скрие за известно време записи с регистрацията на „Енерган компани“.

— Бъди спокоен — каза той. Бе в много повишено настроение. — Нямам намерение да развалям писателския ти бизнес. Но и ти не нарушавай моя: не дрънкай!

Нощта прекарах в трескав полусън, разбира се, без клупа на палача, а с видения за прекрасното бъдеще, което ме очакваше. И си представях как рано сутринта ще застана пред Лино Батали и ще му покажа кутийката с енергана, а той ще скочи и ще ме прегърне, и ще извика касиера, и ще ми даде нов аванс, този път с тринулева цифра.

Богове, какъв хапльо бях! Панчо беше прав — бях непоправим Дон Кихот.

И тъй — в девет сутринта казах на Клара да не мърда от къщи и да чака вести от стария жрец, сетне прехвърлих голяма част от зърнестия енерган в три шишенца, които пяхнах в три различни дупки в кухнята, стаята и килера, сложих в джоба кутийката с останалите двайсетина зърна и излязох.

Предстоеше ми битка, голямата битка за моето бъдеще.

Тя започна веднага. Лошо. Пред кабинета на Лино Батали ме спря секретарката:

— Шефът има седмично редакционно съвещание.

Чаках цял час. После Лино Батали изхвърча край мен, без дори да ме поздрави. Върна се към обед, очевидно раздразнен.

— Е, какво има пак? — измърмори той. — Авансът ли не ти стига? Добре, отбий се в касата...

— Не, не за това ида, Лино. Работата е много по-интересна... — И след ефектна пауза добавих: — Имам доказателства.

— Какви доказателства? — попита той разсеяно.

— Енергана.

— А?

— Енергана. Тоест — зърнестата материя, която дава високо октановото гориво. От моята повест.

Извадих кутийката с етикета на белия орел, отворих я и както бях сънувал през нощта, я тикнах под носа на Лино. Той дори не я удостои с поглед.

— Теди, драги, хубаво е, когато авторите се паят, но ти се увличаш прекалено много. Нима имаш намерение да вкараш и мен в твоята повест? Пощади ме, моля ти се, имам достатъчно главоболия напоследък. Ел Капитан ни е пратил предупредително послание...

Тогава аз, без да слушам по-нататък, отворих вратичката на зареденото с първокласни напитки барче в ъгъла на кабинета, взех един шейкър, с който Лино Батали забъркваше коктейли, напълних го с вода и го сложих върху лъскавото бюро. Лино не мърдаше, но ясно виждах как гневът се надига в него.

С подчертано безгрижен жест извадих от кутийката едно зрънце и го пуснах в шейкъра.

— Добре е да се поотдалечиш от бюрото — казах.

— Слушай, Тед! — извика несдържано той. — Престани с тази комедия! Имам работа.

И веднага млъкна: течността в шейкъра започна да съска, да изпуска леден дъх и да намирисва на свеж озон.

— Какво значи това? — попита той, този път по-внимателно.

— Виж! — Отсипах малко течност в празния пепелник и я запалих. Тя горя няколко секунди със синкав пламък.

Лино ме изгледа изпитателно. О, той не беше глупав, не! Само аз бях глупак. Той каза:

— Искаш да ме увериш, че историята с твоя материал е истинска?

— Да, Лино, истинска е, заклевам се в най-скъпото, което имам на тази земя: моите деца.

Той млъча дълго, много дълго, загледан в шейкъра, който изпълваше безупречно чистия и окислороден кабинет със свежия дъх на озон, примесен със сладникавия аромат на неизвестно летливо вещество. После, без да каже дума повече, вдигна слушалката на синия

телефон, който го свързваше директно с определени лица, и завъртя шайбата:

— Мистър Мак Харис?... Тук Лино Батали. Налага се да ви видя веднага, неотложно, по изключително важна работа... Не, не по повод предупреждението на Ел Капитан, далеч по-важна... Заедно с моя сътрудник Теодоро Искров... Да, същия... Не, нищо общо няма и с „Далия“. Тръгваме веднага!

Остави слушалката, загърна с вестници пълния шейкър, внимателно го вдигна с две ръце и излезе. Последвах го.

Долу ни чакаше кола.

10. ЕДУАРДО МАК ХАРИС, ПРЕЗИДЕНТ НА „АЛБАТРОС“

Спряхме пред административната сграда на „Албатрос“, същата, край която преди няколко дни Командора бе разположил своя команден пункт и разпределяше арестуваните на живи и мъртви. Бе сто и десет етажен гигант от алуминий и стъкло — символ на мощта на най-голямата петролна компания в страната, една от първите в света. Недалеч беше опожарената рафинерия.

Бързо пресякохме мраморния хол, пъгнахме се в луксозен, тапициран с кожа асансьор и полетяхме нагоре. Озовахме се право в кабинета на самия мистър Едуардо Мак Харис, господаря на „Албатрос“.

Познавах го, естествено. Бях го срещал на времето два-три пъти, бях взимал интервюта от него. Сега ми се стори по-мрачен и някак си по-недостъпен. И далеч по-грозен. Затова навярно напоследък не го показваха нито по телевизията, нито в кинохрониките. Но той не се срамуваше от своя недъг — за него той беше, подобно на сто и десетте етажа на небостъргача, символ на несъкрушимата му воля да владее и властвува, белег от битката на един „селф мейд мен“^[1].

Създаден бе мит, никой не знаеше колко истина има в него, че преди много години, когато Мак Харис бил млад собственик на един-единствен петролен кладенец, бандити го нападнали, ранили него и подпалили съоръжението. Имало опасност от пълно унищожение на кладенеца. С риск за живота той се втурнал сред пламъците и успял с голи ръце да потуши пожара. Оттогава цялата дясна страна на лицето му представляваше една уродлива, кърваво червена смачкана маса от месо и сух пергамент, сред която просветваше стъкленото му око, а десницата му бе метална...

Днес той бе некоронованият крал на Веспучия, „съветник“ на Княза, който послушно изпълняваше всички негови желания. Мак Харис бе петролът. Мак Харис бе енергията, която се извличаше от петрола. Мак Харис бе и храната, която се синтезираше от петрола. Мак Харис бе човекът, който проваляше всички проекти за

изграждането на атомни централи във Веспучия и на слънчеви батерии в пустинята. Той бе Стайфли.

Сега Едуардо Мак Харис седеше пред стъклената стена на кабинета си, откъдето се откриваше величествено-мрачна гледка към Америго Сити — едно безредно скупчване на сгради, улици, небостъргачи, мостове, кораби, заводи — всичко потънало в калния океан на Стайфли: една вагнеровска картина от „Залеза на боговете“.

Но тук дъхаше на боров въздух — най-скъпия въздух, който се доставяше в домовете и кабинетите на Тъперите.

Когато излязохме от асансьорната клетка, Мак Харис стана и с почти моряшко люлеене на тялото си пристъпи към нас. Очите му се свиха, устните му се изкривиха в противна дъга — това означаваше любезна усмивка. Той протегна десница. Стиснах я — бе твърда и покрита с черна кожена ръкавица.

— Вие сте Теодоро Искров — каза той по-скоро като констатация, отколкото като въпрос. — Интересно съвпадение. Тъкмо вчера прочетох вашия разказ. Много се забавлявах и даже, моля, не се обиждайте, се смях както отдавна не бях се смял. Имате ексцентрично въображение, болезнена чувствителност и потиснати комплекси за богатство и доминиране. Трябва да се подложите на психоанализа. Кой знае каква кал ще изгребат от вашето подсъзнание. Седнете!

Това не бе покана, а заповед и ние заехме места край нисичката маса, отрупана с бутилки и фруктиери с портокали и ябълки. Не бях виждал такива плодове от години.

— Вземете! — каза той и побутна към мен и Лино чаши и чинийки.

Когато говореше, червената кашеста буза се движеше и заприличваше на буца месо, излизаща от мелничка.

— Е, Лино, каква е тази неотложна работа, по-важна дори от спасяването на „Далия“?

Лино Батали не се докосна до плодовете и напитките. Обратно — той отстрани чашите и чиниите и сложи шейкър на тяхно място. След което махна вестниците, с които бе завит.

— Какво значи това? — намръщи се Мак Харис. Същия въпрос ми бе задал преди малко и сам Лино Батали в редакцията.

— Мистър Мак Харис — произнесе бавно главният редактор на „Утринна заря“, — Теодоро Искров твърди, че напечатаната във

вестника история за енергана е истинска.

И толкова.

Мак Харис не реагира веднага. Той плъзна погледа на стъкленото си око над шейкъра, после над мен, после навън към овъглената рафинерия, която стърчеше край реката.

Настъпи тягостна тишина. Почувствувах се задължен да добавя, разбира се, с глупашка самоувереност, очевиден признак на потиснатите ми комплекси:

— Напълно истинска, мистър Харис. Ето доказателството. — И извадих кутийката с енергана.

Той я пое със скованата си метална десница, отвори я, взе едно зрънце, стри го на прах, помириса го. И съвсем неочаквано изкрещя:

— Лидия!

На прага се показа секретарката му — една от ония стари моми, чието послушание към шефа надхвърля смиреността на пишещата машина върху нейното бюро.

— Лидия, да дойде тук Зингер! Незабавно!

Бях слушал за доктор Бруно Зингер — най-големия специалист в областта на петролите у нас, химик с международна известност, обвързал цялата си научна кариера с личната кариера на Едуардо Мак Харис и с развитието на „Албатрос“. Легендата твърдеше, че по-голям „дегустатор“ на нефт от него нямаше в целия свят, че само по миризмата и вкуса на капка нефт можел да определи от кой район на земята е извлечен, какво е неговото съдържание и каква е цената му.

Той дотича задъхан — дребен човек в бяла престилка и с очила, зад които зениците, невероятно разширени от стъклата, изразяваха онази прословута еврейска мъдра тъга.

Мак Харис не го остави да поздрави дори и тикна в ръцете му шейкъра.

— Бруно, какво е това?

Доктор Зингер помириса съдържанието на шейкъра, сипа от него в една кристална чаша за вино, дълго я въртя пред очите си срещу светлината, накрая каза:

— Въгледородно гориво... Високо октаново... твърде особено...

— А това? — попита Мак Харис и сложи върху дланта му няколко зърна енерган.

За едно кратко мигновение веждите на доктор Зингер се свиха, клепачите, разширени от очилата, трепнаха, погледът му потъмня. Или тъй само ми се стори?... Защото ръката му бе напълно спокойна, когато той извърши същата манипулация, която Мак Харис бе извършил преди минута: с палец и показалец стри на прах едно зърно и го помириша.

— Някакво въглеродородно съединение — отговори той доста неопределено.

— Толкова виждам и аз. Какво по-точно! — агресивно попита Мак Харис.

— Не зная. Анализът ще покаже.

— Анализирай го и ми докладвай резултата. Незабавно!

Доктор Зингер кимна и се отправи към вратата. Но преди да излезе, отново съзрях неспокойното трепкане на клепачите му, а заедно с това и тъмните му очи, които въпросително се плъзнаха върху мен. Или тъй само ми се стори?...

Мак Харис се обърна към нас:

— А вие, господа, почакайте в съседната стая. Ще ви повикам, когато ми потрябват. Там имате закуски и напитки. Ако се нуждаете от нещо друго, позвънете на Лидия.

И без повече да ни обръща внимание, седна зад бюрото си. Ние минахме в съседната стая. Бе нещо като помещение за почивка с баня, кушетка, бар и хладилник, натъпкан с деликатеси и плодове. Аз не устоях и забелих портокали. Сториха ми се божествени. Лино Батали не пипна нищо. Зачакахме.

Представих си как доктор Зингер мобилизира огромната лаборатория на „Албатрос“ с нейните триста учени и петстотин сътрудници, нареждайки им „незабавно“ да анализират течността в шейкър а и светлозеленикавите зрънца и да открият тайната на едно вещество, което, сега съзирах това с безпощадна яснота, можеше да предизвика големи неприятности на мистър Мак Харис с неговите несметни богатства и стъклено око.

Не чакахме дълго — два часа. Сетне вратата се отвори, на прага се появи Мак Харис. Държеше в ръка кутийката с енергана и едно снопче разграфени листчета, очевидно резултатите от анализите.

— Господин Искров — изрече той със спокойната си категоричност, — разполагате ли с други количества зърнесто

вещество?

— Уви, не, мистър Харис... — излъгах аз хладнокръвно, — имах малко, но го изразходвах вчера, направих излет до планината.

— Предупреждавам ви, че ако ме заблуждавате, ще съжалявате горчиво.

— Мистър Харис, нима имам някакъв интерес да ви заблуждавам?

Той помисли един миг. Да, наистина, какъв интерес имах да го заблуждавам, щом като доброволно съм се явил при него?

— Още един въпрос: имената и адресите, които сочите в повестта си, точни ли са? Улица Двайсет и втора, кея Кенеди, портиерите, управителите и прочие?

— Съвсем точни.

— Други данни?

— Никакви — отвърнах невъзмутимо, питайки се дали Панчо е успял да изтегли записа от паметния блок и дали вече не са почнали да подслушват домашния ми телефон.

— Да допуснем, че е тъй — каза Мак Харис. — В такъв случай аз имам към вас едно предложение. Днес е понеделник. До четвъртък вечерта най-късно вие ще напишете продължението на вашата повест. Тук. Ще имате на разположение диктофон, машина, машинописки, стенографки, каквото пожелаете. Можете да разполагате с нашите архиви, нашата библиотека, нашия музей. Пишете каквото намерите за добре, ние не се бъркаме в творческата работа на хората на изкуството, но ще направите тъй, че на всички читатели да бъде абсолютно ясно, че цялата тази история с енергана е плод на вашето въображение и нищо повече. Разбрано?

— Да, но... — заекнах аз, объркан от това внезапно „предложение“, което бе ни повече, ни по-малко принуда в най-благовидна форма. „Ние не се бъркаме в творческата работа на хората на изкуството...“ Позната музика. — Но аз наистина не зная...

— Никакво „но“! — отсеке той категорично. — В четвъртък или петък, когато повестта ви излезе, вие ще получите петдесет хиляди долара и ще се приберете в къщи. Съгласен ли сте?

Този човек не ме оставяше дъх да си поема. Той продължи:

— Срещу което, разбира се, вие ще поемете задължението никому и никога да не разкриете, че вашата история е истинска, че

някога сте притежавали енерган... Впрочем, и да разкажете, няма кой да ви повярва. — Той изкриви в зловеща усмивка изгорялата си буза.

— А ако жрецът от Двайсет и втора улица сам разкаже за енергана или дори пусне от него на пазара?

— За това грижата имам аз.

Знаех какво се крие зад тази „грижа“: вестници, радиостанции, телевизионни централи, гигантският полицейски апарат на Командора...

— Ще се безпокоят у нас — казах.

— Ще позвъните и ще съобщите, че сте във вилата на журналистите под Снежния връх, за да довършите своята повест. Можете да пратите и пари, ако имат нужда... Лидия! — извика той. Влезе секретарката с преданите очи на добро куче. — Лидия, преведете незабавно на адреса на господин Теодоро Искров 500 долара. От името на „Утринна заря“. — Сетне се обърна към Лино Батали: — Върви, Лино, мисля, че можем да оставим господин Искров да твори.

Последното нещо, което видях от Мак Харис този ден, бе стъкленото око, което хвърляше мрачни отблясъци към моята скромна личност.

[1] Човек, издигнал се със собствени сили — англ. ↑

ВТОРА ЧАСТ
ЕДУАРДО МАК ХАРИС

1. БУРЯТА

Тя се разрази в петък сутринта.

Усетих я още предната вечер, въпреки кислорода в стаята, въпреки херметично затворените прозорци. От минута на минута ставаше все по-задушно; навън Стайфли се превръщаше в непрогледен пласт от кални газове; от далеч, иззад планините, към сто и десетия етаж, където се намирах, долитаха задавени гръмотевични удари.

— Ще има буря — казах на стенографката.

— Ох, дано, дано! — въздъхна тя. — Че в къщи вече нямаме никакви кислородни патрони.

Над Америго Сити ветрове духаха рядко и това бе едно от допълнителните му нещастия. И когато понякога над града се разразяваше ураган, всички го посрещаха с радост и облекчение. Наистина вятърът вдигаше някой и друг покрив, убиваше тук-там някой старик или куче, затова пък отпъждаше навън към океана Стайфли, омиташе улиците от отровните газове, дъждовете измиваха къщите от зеленикаво-виолетовата каша, а атмосферата се изпълваше с прозрачен, озониран въздух. И тогава ураганите напълно заслужаваха гальовните имена, с които ги окичваха.

Още не знаех как ще бъде наречена новата буря, която се задаваше откъм планините, тъй като от понеделник, когато Мак Харис ме бе затворил тук, аз нямах никаква възможност да контактувам с външния свят — ни радио, ни телевизор, ни телефон. Затова пък разполагах с най-прекрасните условия за работа, каквито някога съм имал: две стенографки, диктофон, изрядна документация. И натурална храна: телешко месо, пшеничен хляб, вино от грозде, коняк от Франция. И кафе, много кафе, защото диктувах почти непрекъснато, от ранно утро до късна нощ, а в промеждутъците прочитах написаното и го коригирах.

Спазвах указанията на Мак Харис, в повестта ми да няма никакви намеци за реални събития. Това не бе трудно, тъй като аз действително нямах — с изключение на последния радиофонен разговор със стария жрец — допълнителен жизнен материал. Надявах

се, че Белия Орел не ми е звънил и благодарях на боговете, че съвременно бях скрил останалия в къщи енерган: Мак Харис бе в състояние да извърши обиск в дома ми.

Диктувах бързо и без задръжки, като давах простор на въображението си, използвайки като основа на „художествената правда“ данните, които намирах в изобилие в документацията на „Албатрос“. През тия няколко дни така издълбоко се запознах с историята на петролната промишленост, с нейните пионери, които покриха хиляди квадратни километри с петролни кладенци, обгърнаха света с мрежи от петролопроводи, рафинерии, химически заводи и бензиностанции, така обширно проучих безкрайните войни, които нефтът пораждаше и поражда, енергийната криза, която душеше цивилизацията, мрачните перспективи, които се очертаваха пред човечеството, че без съмнение можех да стана завеждащ отдел „Енергийни проблеми“, в който и да е вестник или списание.

Узнах например, че светът (Западния, за Изтока, включително Острова, нямах никакви цифри — отдавна вече не разполагахме с точна информация за живота отгътък) консумира три милиарда тона нефт във форма на гориво, химически продукти, синтхрани, синтстоки и че от тези три милиарда — седемстотин милиона тона произвежда моята мила родина под егидата на небезизвестната компания „Албатрос“, ръководена от мистър Едуардо Мак Харис. Набързо пресметнато, това се равняваше на около седемдесет хиляди тона сухо зърнесто вещество енерган — тоест, обема на един среден товарен кораб. Имаше ли жрецьт седемдесет хиляди тона енерган?

Научих още, че в петролната промишленост пряко или косвено са заети деветдесет милиона човека, от които само в нашата страна към осем милиона. И още — че петролните резерви бързо се изчерпват, че цените на нефта и нефтените изделия, в това число и на хранителните белтъчини, растат с главоломна бързина.

С голям интерес прочетох историята на концентрирането на малките петролни компании в ръцете на „Албатрос“ и за начина, по който желязната ръка (в действителност алуминиева) на Макс Харис ръководи своето стопанство.

Не по-малко любопитни бяха перипетиите на неумолимата битка, която Мак Харис водеше срещу опитите на западногерманската фирма „Рур Атом“ да построи ядрени електроцентрали във Веспучия,

под лозунга „Не искаме Хирошима!“. Битката продължаваше и изходът ѝ бе неясен.

В документацията имаше цял раздел за петролните магнати — очевидно преукрасени или направо фалшифицирани биографии на нефтените акули. Тъкмо този раздел използвах най-безцеремонно, като от своя страна дорисувах нови митически създания — героични менажери на нашата икономика, доблестни народни ръководители, минали през огън и пламък, някои оставили кожата си в жаравата, докато създадат нашето образцово княжество, в което всички ядат до насита... Разбира се, пазех се да не премина в пародирание, защото всичките ми усилия можеха да отидат по дяволите заедно с петдесетте хиляди долара...

Както бе уговорено, в четвъртък вечерта дойде Лино Батали, за да прибере последните страници.

— Теди, доволен ли си? — попита той.

— Ще прочетеш, ще видиш. Мисля, че не е лошо.

— Дано, дано... Е, лека нощ. Утре ще узнаеш резултата.

— Лека нощ, Лино. И благодаря ти.

Стенографката събра моливите си и също се отиде.

Останах сам. Беше последната ми нощ тук. Утре, когато вестникът излезе, аз ще се прибера в къщи с петдесет хиляди в джоба, с тон енерган в скривалищата и с обещание за нови материали от страна на малкия жрец...

А какво ще стане по-нататък — господ да ми е на помощ!

Събудиха ме гръмотевиците.

Станах. Светкавиците като че пронизваха Стайфли до самия прозорец. Вятърът диво виеше, стремително се спускаше към долните му пластове, грабваше ги, завъртваше ги в гигантски вихри, извисяваше ги до небето и ги отнасяше към залива, където ги захвърляше, за да доизмърси беснеещите океански вълни. Над къщите хвърчаха тенекиени фирми, керемиди, клони, вестници, шапки, всевъзможни боклуци и някакви жалки птици. И въздухът вече видимо се прочистваше, и слънцето се показваше иззад океана, много по-ясно от друг път.

После ливна дъждът — истински порой. За секунди улиците се превърнаха в реки, в които нетърпеливи дечурлига излязоха да джапат. Без маски.

Застанал пред прозореца, дълго наблюдавах тази чудесна картина на обновяващия се живот. И не усетих, когато в стаята влезе Мак Харис.

— Искров — чух гласа му.

Обърнах се: той стоеше зад мен със снопче вестници в ръка.

— Вие сте свободен — каза той без предисловия със своя властен, нетърпящ възражение маниер. — Можете да си вървите. Повестта ви излезе. Вие имате талант. Бих искал да станете мой постоянен сътрудник. Аз имам нужда от хора като вас. В рекламния ми отдел. Или още по-добре — като литературен съветник в моя секретариат. Аз отдавна имам една идея, но все не ми остава време да я реализирам... Става дума за моята биография. Какви ли не глупости са писали във вестниците за мен! Звяр някакъв, човекоядец, детеубиец... Или пък гениален менажер... — Той се засмя с изкуствените си равни бели зъби зад кървавата маса на спечената буза. — А аз съм човек, обикновен човек, който обаче е имал щастието да отдаде силите си за добруването на своя народ, да води големи сражения за преуспяването на родината... Ще ви дам материал, много материал, интересен, не като вашия енерган, и вие ще пишете. Какво ще кажете?

Въпросът също беше заповед, която чакаше положителен отговор.

Един от най-мощните хора на земята беше толкова суетен и тщеславен, колкото продавачката на ъгловия магазин, която си боядисваше косата и рисуваше лицето, преди да излезе на среща със своето приятелче...

Казах:

— Много съм поласкан, мистър Харис, но не зная дали ще се справя.

— Помислете и ми отговорете. До два-три дни. Що се отнася до възнаграждението ви, аз не се скъпя за моите близки сътрудници.

При тия думи той извади чековата си книжка, надраска някаква цифра и остави чека на масата, заедно с един брой на „Утринна зоря“.

— Ето и обещаното... — Той протегна металната си десница, стъкленото му око се впи в мен като свредел: — И надявам се, вие също ще удържите вашето обещание. Помните, нали? Мълчание и само мълчание!

Кимнах, стиснах твърдите му алуминиеви пръсти, прибрах чека и вестника и едва тогава попитах:

— Мистър Мак Харис, бих желал да ви задам един въпрос.

— Говорете!

— Какво всъщност се оказа енерганът? Имам предвид зърнестата материя?

За миг той сведе клепачи — очевидно не бе много уверен в достоверността на своя отговор:

— Хм... Енерганът... Много ловко изфабрикуван концентрат от смес на въглеродороди под огромно налягане и висока температура... Навярно би могъл да бъде получен във всяка голяма лаборатория. Тия дни ще разберем по-точно, с него се занимава лично доктор Бруно Зингер. Още отсега обаче е ясно, че изработването му, дори в минимални количества, изисква продължителни усилия и огромни средства и в последна сметка би струвал хиляди пъти по-скъпо от обикновения бензин. Абсолютно негоден за промишлено производство и поради това съвсем неподходящ за пазарни цели, немислим дори...

— А успяхте ли да откриете кой стои зад предполагаемата фирма „Енерган компани“ и зад Индиосите, които се занимаваха с неговото опаковане и продажба?

Той поизкриви устни — това бе неговият начин да се усмихва иронично:

— Господин Искров, вие сте проникателен човек. Нима не се сещате какво може да се крие зад цялата евтина фасада на вашия Бял Орел? „Рур Атом“. Предупреждение. Да престана да се противопоставям на проектите им да изградят атомни централи в родината ни. Само те могат да си позволят свръхскъпия лукс да хвърлят милиони, за да изфабрикуват стотина грама енерган... Така е, господин Искров, удар по моя обществен престиж, напомняне да не се бъркам в интересите на новите атомни империи... Но рурските наследници на есесовците бъркат. Аз не съм от категорията на сукалчетата от Белгия, които мокрят гащи при първото заплашително махане на урановата пръчка. Едуардо Мак Харис е човек със здрави нерви и той няма намерение да позволи на бившите нацисти да превърнат неговата скъпа родина в нова Хирошима... — И сякаш отгатнал мислите ми, той погледна през прозореца, зад който

бушуваше ураганът, и добави: — Що се отнася до неприятния Стайфли, виждате ли? Един ветреца — и от него не остава следа.

— А не мислите ли, мистър Мак Харис, че енерганът може да е бил пратен откъм Арабския полуостров?

— Не мисля. Наистина, шейхът Бен Имам има достатъчно средства да произведе шепа енерган, но защо би направил това? За да удари по акциите ми? С това той рано или късно би подронил и собственото си петролно шейхство... Освен това ние сме се споразумели да не си пречим... Джентълменско споразумение... Макар че шейхчетата трудно усвояват джентълменските маниери...

— А може би Острова? — подхвърлих предпазливо аз.

Той скептично поклати глава:

— Ако Острова разполага с енерган, той няма да си губи времето да го праща насам. Острова сам се нуждае акутно от гориво. Но бъдете уверен, господин Искров, дяволчето скоро ще си покаже рогцата и ние ще разберем всичко. Нашият приятел Командора вече е надушил нещичко.

— Да, естествено — казах. — Още веднъж ви благодаря и довиждане.

И тъкмо да тръгна към асансьора, от кабината излезе едно момче. Казвам момче, а може да бе на двайсет години: високо, русо, много слабо, с дълги ръце и крака и с лице без цвят. Цвят имаха само сините кръгове под очите. „Стайфлитозен“ — помислих бегло аз.

Когато го видя, Мак Харис засия, нежно го прегърна, погали го с живата си лява ръка по хълтналите бузи:

— Кони!... Защо си тук?

С жест на досада момчето се освободи от прегръдката на баща си и капризно произнесе:

— Защото ми омръзна да стоя там. Само сняг, сняг, сняг и нищо друго.

— Но ти *трябва* да стоиш там, нали знаеш?

— Ах, татко, остави! Човек не може да живее цял живот сам, далече от хора, от приятели...

— Ти само ми кажи какво искаш и аз ще ти пратя и хора, и приятели...

— Да, да, зная: лекари, санитарни, медицински сестри, компаньони... И ще ми се кланят насреща и ще ми се подмазват, и ако

поискам, на ръце ще тръгнат даже: ах, Кони, това, ах, Кони, онова, и хи-хи, и ха-ха... Това не са никакви приятели татко, това са шутове, на които плащаш, за да си бият шамари пред мен и ми правят смешки като в цирка... Не ща аз такива „приятели“. Искам истински, от моите стари другари, с които бях на училище...

В гласа на момчето звучеше неприкрита горчивина и към дрезгавините на сълзите в гърлото се примесваха нотки на протест и отчаяние.

— Но, Кони — заговори отново Мак Харис, — ти знаеш много добре, че те не могат да бъдат през цялото време на Снежния връх.

— Защо да не могат? — упорствуваше момчето.

— Защото те живеят тук, при родителите си.

— Голямо чудо! Ще живеят във вилата.

— Не е възможно това за тях.

— Щом е тъй, аз ще идвам при тях, тук!

Мак Харис отново прегърна момчето — този човек с металната ръка беше способен на прегръдка! — накара го да седне, положи лявата си, жива длан на коляното му, нежно заговори:

— Кони, чуй ме добре! Тук ти не бива да стоиш нито минута повече. След час-два Стайфли ще се върне и тогава... Още сега тръгваш за летището и взимаш хеликоптера. И право към Снежния връх.

— Сам не тръгвам за никъде!

— Добре! Кажи кого искаш да вземеш със себе си!

— Маринела. От десети клас.

Мак Харис веднага се изправи и вдигна слушалката на интерфона:

— Лидия, в десети клас на второ Ъперско училище има едно момиче, казва се Маринела. Покани я за една седмица... не, за две седмици да гостува на Кони във вилата ми на Снежния връх. Прати кола да я вземе. Уведоми родителите ѝ. Не, те няма да се противопоставят. Кажи им, ще я пазим от всякаква зараза, там тя ще е под непосредствените грижи на лекарите...

Не вярвах на очите си: суровият господар на „Албатрос“ се бе превърнал в благ, внимателен баща и даже от стъкленото око струеше гальовност.

Той се обърна към мен:

— Искров, това е Конрад, моят син... единственият ми син... Кони, това е сеньор Теодоро Искров, авторът на повестта „Енерган“.

— Тъй ли? — отвърна равнодушно момчето.

— Е, аз да си вървя — казах и като поздравих още веднъж, се упътих към кабината с кожената тапицерия. В същия момент обаче тя леко и безшумно се спусна надолу, очевидно повикана от други. Трябваше да чакам.

Застанал с гръб към Мак Харис и неговия син, аз мислех за странната съдба на Кони. Много пъти бях слушал за наследника на „Албатрос“, но го виждах за първи път. Бе син от първата жена на Мак Харис. Роден хилав, той, според мълвата, бе станал причина баща му да изразходва милиони, за да го поддържа в нормално здравословно състояние. Съдейки обаче по сегашния му вид, Конрад Мак Харис далеч не бе в нормално състояние и ако не живееше постоянно под Снежния връх, той навярно не би изкарал и един месец в Америго Сити, без да бъде пратен в клиниката на Ъперите. Стайфлитозни като него във Веспучия умираха всеки ден като мухи, въпреки стайфлизола. Прословутият чудодеен препарат стайфлизол действуваше само преди да е засегната тъканта на белия дроб. След това помагаше, твърде рядко, единствено хирургическият скалпел — опасна операция, която можеха да извършат само няколко лекари във Веспучия.

Предупредителният сигнал на асансьора звънна, кабината отново се появи, вратите ѝ бурно се отвориха, от нея изскочиха трима мъже в бели санитарни престилки. Бяха задъхани, по лицата им се стичаше пот. Втурнаха се напред, но като съзряха самия Мак Харис на няколко крачки от тях, а с него и Конрад, се стъписаха.

— А, ето ви и вас, най-последно! — произнесе Мак Харис и в гласа му нямаше и белег от нежните нотки, които звучаха преди малко. Това бе глас на човек пред прага на истеричен припадък: писклив, треперещ, задавен.

— Мистър Мак Харис... — започна единият от мъжете в бяло, по-възрастният, но Мак Харис го прекъсна и обръщайки се към сина си, рече:

— Кони, иди оттатък при Лидия!

Една секунда Кони се подвоуми дали да изпълни заповедта на баща си, но стъкленото око излъчваше такава категоричност, че той наведе глава и мина оттатък.

А бащата пристъпи напред към тримата и закрепя кресливо и вулгарно:

— Аз за какво ви плащам тройни заплати? За какво ви държа на слънце и сняг под Върха? За да се излежавате ли, когато синът ми изпада в криза? За да се туткате ли, когато той има най-много нужда от хора около себе си?

Възрастният бързо заговори:

— Мистър Мак Харис, той се изплъзна от ръцете ни... Спусна се от прозореца с въже, сам подкара колата до летището, а хеликоптерът излетя минута преди да пристигнем там...

Кървавата буца върху лицето на Мак Харис затрептя в дива спазма. Той протегна лявата си здрава ръка, сграбчи предницата на бялата престилка, а дясната, металната, вдигна за удар.

— А сега слушай какво ще ти кажа, говедо, годно за кланицата! Ако сега се случи нещо с Кони, ако това бягство му струва и един косъм дори, аз ще ви... — Погледът му попадна на мен, той внезапно млъкна, свали ръка. — А вие какво още чакате тук?

— Асансьора — отговорих бързо и без да поздравя, се гмурнах в кабината и натиснах бутона за партера.

Какво стана по-нататък с тримата нещастници, не зная. Зная само, че през последните двайсетина минути пред очите ми дефилираха три различни и противоречиви образа на председателя на „Албатрос“: трезвият, проникателен бизнесмен; нежният, любящ баща; и господарят грубиян, измъкнал кой знае от какви мътни дълбини своята простащина... Не, никак не приличаше Едуардо Мак Харис на ония легендарни пионери, които в миналото пробиваха земята едва ли не с голи ръце, за да изсмучат черното й злато и го дарят на хората... Пък и какво ли още се криеше зад изгорялото лице и стъкленото око? Какво ли още можеше сам той да ми разкаже за себе си, за да напиша славната биография, за която мечтаеше? И ще приема ли предложението му да стана негов животописец?

С тия мисли в главата слязох от сто и десетия етаж. Долу отказах колата, която Лидия бе поръчала за мен, и тръгнах пеша под проливния дъжд, сред уличните потоци, сред чистия въздух на Америго Сити — този хубав мой роден град, който след много месечни гърчения в примката на палача отново задишваше с пълни гърди. Улиците,

площадите и дворовете бяха залети с народ. Хората стояха под водните струи, вдигнали лица към тях, сякаш се къпеха под благодатен душ.

Деца тичаха сред локвите, старци вдигаха молитвено ръце към облаците, майки държаха голи бебета под топлия дъжд, сякаш ги предоставяха за ново кръщение.

От централната стайфлиболница стайфлитозни бяха наизлезли на двора и бавно крачеха по мокрите алеи, жадно отворили безкръвните си уста, за да поемат няколко глътки въздух в унищожените си дробове.

Появиха се китари, индиоси запяха древни обредни мелодии, девойки затанцуваха, развявайки поли над недокоснати от слънцето бедра...

А аз вървах сред тях с чека във вътрешния джоб, за да не се намокри, и с вестника във външния, за да го видят всички, всички.

Защото бях щастлив. Бях победил.

Поне тъй ми се струваше.

2. ЕНЕРГАН

В къщи ме чакаше Клара, свежа, подмладена, шетаща сред широко отворените прозорци на стаите. Прегърна ме, заведе ме в кабинета. Върху писалището ми лежах стотина броя на „Утринна заря“, а в отвореното барче личеше цяла батарея от всевъзможни бутилки с лъскави и отдавна невиждани етикети на натурални напитки — цяло състояние. Все тъй усмихната, тя ми показа хладилника: бе претъпкан догоре с храни — меса, сиренета, сладкиши, салати — също натурални, храни, които си позволяваха само Ъперите.

— Това е от петстотинте долара — каза тя. — Пратих малко и на децата.

— Някой да се е обаждал? — попитах.

— Да, преди малко, Джони Салуд от телевизията. Каза да му позвъниш непременно и веднага. За някакъв договор... Обадиха се и други, непознати. Питат колко истина има във втората част на повестта ти. За нея съобщиха и по радиото, похвалиха я, а одеде по телевизията говори Дон Ростовски, онзи, мустакатият литературен критик, дето обикновено ругае новите книги. Каза, че отдавна не е излизала такава хубава повест като „Енергана“. Най-много говори за силното ти въображение. Каза, че фантастичният жанр напоследък линеел и че ти си му бил въпръснал нови жизнени сокове...

Слушах и недоверчиво клатех глава. Още не излязла, повестта е в ръцете на критиците, за да я рецензират! Това не беше нормално. Но видях в тъй хваленото ми въображение стъкленото око и разбрах: Мак Харис. Той имаше пипала навсякъде, включително в телевизията и радиото, а той искаше на всяка цена да внуши на читателите ми, че историята с енергана е чиста измислица. Не, Мак Харис съвсем не беше тъй самоуверен, колкото се стараше да изглежда преди час. „Скоро ще разберем всичко. Нашият приятел Командора вече е надушил нещичко“. Очевидно нашият приятел Командора не беше надушил нищичко.

Играейки обаче ролята, която ми бе отредена, аз звъннах на ТВ станция „Америго 2“ и потърсих Джони Салуд.

С Джони Салуд бяхме на времето във вестника и тракахме репортажите си в една стая, но той своевременно бе усетил накъде духа вятърът, измъкна се от редакцията, стана ТВ репортьор, по-късно режисьор и сценарист, а сега бе един от най-влиятелните продуценти в „Америго 2“. Занимаваше се със сензационни сериали, които пускаше седмица след седмица от три години насам и които го правеха една от най-популярните личности в страната.

Като чу гласа ми, започна бързо като картечница:

— Теди, салуд^[1]! Къде си се заврял? Ние тук в студията четем съчинението ти и си казваме, каква хубава поредица става от него, бомба, десет серии, изщракваме ги за няколко седмици, а през това време ти си изцеждаш мозъка и пращаш още... Какво ще кажеш?

В отговор измънках неопределено. Той продължи:

— Можеш дори да участвуваш и ти като разказвач, а ако те бива, и като изпълнител на собствената си роля. Малко грим върху физиономията ти — и готово! И пет хиляди на серия. Джони Салуд не е скръндза, знаеш това, а за старите си приятели и колеги е много щедър дори. От тебе искам само едно: да презреш всякакви други... предложения, защото тикварите само това и чакат, да им падне някой гениален хапльо като тебе, да го изстискат като лимон и след това с ритник по дирника да го пратят в кофите за смет зад студиите.

Едва успях да се вмъкна в една от паузите му:

— Джони, ти ме изненадваш, трябва да си помисля, никога не съм писал сценарии...

— Разбирам те, разбирам те, не ти се изпуска такава златна мина. Аз също бих постъпил като тебе... Е, добре, ще кача на седем хиляди и нито цент повече, иначе твоят стар Джони Салуд ще фалира, ха-ха-ха! Е, хайде, чакам те да дойдеш да полеем договорчето. Имам френски коняк. Натурален. Салуд!

Предложението ме зарадва и едновременно обезпокои: какво цели Мак Харис с тази мана небесна, с която ме обсипваше от своя сто и десети етаж?

Ала какво значение имаха моите колебания и съмнения? По дяволите Мак Харис! Клара, дай да обядваме!

Обядвахме пържоли, вино, кафе — всичко натурално! В това рядко приятно занимание ни завари Панчо.

— Аха, ето с какво се тъпчат преуспелите журналисти! — започна той с привичната си лековатост, но усетих зад нея загриженост. Предложих му да хапне с нас, той отказа. — Слушай — каза той, — няма ли да поизмиеш колата? Виж какво време е навън! — И ми даде знак да го последвам на двора.

Дъждът спираше, въпреки това взех четката и затърках колата. Панчо пък пушна радиото — зазвучаха елегичните звуци на новия моден танц „Стайфли, бейби, не ме целувай по устата, не ми усуквай врата...“ Едва сега Панчо зашептя:

— Дойдоха.

— Кои?

— Хората на Санто.

Санто — Светеца — тъй народът наричаше Командора. Панчо засили радиото.

— И какво? — попитах.

— Искаха да видят дали имам нещо за „Енерган компани“, потършуваха и си отидоха... с пръст в устата... — Той се поухили, но изведнъж пак стана сериозен: — Но защо тъй бе, Теди? Нали всичко е твоя измислица?

В отговор аз извадих чека от джоба си и го развях под носа му. Той свирна:

— Петдесет хилядарки? Никога не съм виждал такава цифра върху паричен знак.

— Десет са за тебе — казах. — Нали обещах...

— Ах, да, позлатяването — промърмори той мрачно. В този момент в песента, която идеше от вътрешността на колата, се намеси мъжки глас. Панчо завъртя бутона наляво-надясно, гласът не изчезваше, обратно — той постепенно надделя над музиката и с властна тържественост заговори. Ослушахме се. Гласът бавно и разчленено съобщаваше:

— Тук радио Динамитеро! Тук радио Динамитеро! Важно съобщение!

Това не беше кой знае каква новост. Радио Динамитеро се обаждаше доста често и обикновено когато Ел Капитан и Червената Олга готвеха нов удар. Новост беше гласът: за първи път чувах този топъл мек баритон с вълнуващи тонове в него. Знаех, че в момента,

затаили дъх, милиони хора във Веспучия дебнат всяка дума на говорителя.

— Внимание! — каза той. — Съобщаваме, че днес от дванайсет часа във всички павилиони за цигари и тютюн, във всички вестникарски будки и във всички магазини за синтаромати ще се продава енерган на зърна. На всички ви е добре известно какво означава енерганът от прочутата повест на Теодоро Искров, напечатана във вестник „Утринна заря“. От енергана можете да получите гориво за колите си, за вашите радиатори, за вашите мотори, за самолетите, за заводите... Цена десет цента на зърно, което се равнява на десет цента на литър високо октаново гориво. Внимание, повтаряме! Съобщаваме, че днес от дванайсет часа във всички павилиони...

— Чуваш ли? — прошепна Панчо, ококорил очи.

— Чух — отговорих аз. И си представих накълцаното лице на Мак Харис. Какво ли прави той сега?

Преди още топлият баритон да замлъкне, от съседните къщи и дворове наизскочиха хора и отначало колебливо, после по-решително се отправиха към ъгловатата вестникарска будка. Последвахме ги. Пред будката опашката беше вече десетметрова, тя растеше със секунди и скоро достигна кръстовището на пристанищния булевард. Продавачът беше познатият ми от години Маестро. Седеше си той зад прозорчето и с поуплашени, но бързи движения подаваше на купувачите миниатюрни пликчета, като прибираще за всяко пликче десет долара.

— Следващият! — подвикваше той. — Следващият! Десет долара за сто парчета! Пригответе точни пари, че нямам дребни за връщане! И моля, маестро, не се блъскайте, има за всички!

Отначало хората купуваха само по едно пликче, отваряха го веднага, за да погледат чудодейните зеленикави зрънца и притичваха до домовете си, където, естествено, правеха пробата с водата. След което бързо се връщаха към опашката, възбудени, и разправяха на всеослушание, че всичко, което Теодоро Искров е написал във вестника, е чиста и свята истина, че, разтворени в обикновена вода, тия зърна стават на бензин, че с този бензин работи двигателят на колата и помпата в двора, че събрах всички пари, които имах в къщи и сега ще накупя колкото мога от този енерган, а другите протестираха и

викаха, че това не е честно, нека има и за другите, какво ще стане, ако всички пълнят джобовете си с енерган...

И никой не правеше рекламации. Никой!

Енерганът беше от моя енерган!

Панчо също искаше да си купи няколко пликчета, но аз го завлякох нататък, към булеварда, при павилионите край пристанището. Тук тълпата беше още по-голяма. Хората, узнали вече, че енерганът не е фалшификат, а действително оня, от повестта на Теодоро Искров, купуваха по десет, по двайсет пликчета, пълнеха джобовете си с тях и с весел смях притичваха под лекия дъжд към домовете си, пускаха колите и се отправяха към планината. Улиците се задръстваха.

Навсякъде край павилионите и будките, където се тълпяха купувачи на енерган, се въртяха полицаи, но очевидно не знаеха какво да предприемат. Те нямаха никакви заповеди за такива случаи, пък и поведението на хората беше съвсем прилично — не псуваха Княза, не вдигаха антиправителствени лозунги, не буйствуваха, някои даже не на шега предлагаха да се прати благодарствено послание до Ъперите за тяхната народополезна инициатива да се достави на бедния народ тъй симпатичният енерган...

Върнахме се към будката на Маестро — опашката не намаляваше. Тогава аз нахално се проврях пред всички и пъхнах глава в прозорчето.

— Маестро — заговорих бързо, — откъде си взел енергана?

— О, маестро Искров! — възкликна той. — Как се радвам да ви видя. Такова чудо не съм срещал в живота си... благодарение на вас...

— Откъде си взел енергана? — повторих настойчиво аз.

— Той сам дойде тук — засмя се старият продавач. — Нали знаете?

— Че как тъй — сам? — продължих аз, усещайки как опашката започва да се вълнува зад мен.

— Много просто, маестро Искров. По пощата, днес сутринта. Малък пакет с писмо. Ето го.

Грабнах писмото. Беше обикновен бял лист с напечатан на пишеща машина текст:

„Уважаеми господине,

Фирмата «Енерган компани» ви изпраща за продажба на консигнационни начала 5 килограма енерган, известното ви вече от вестник «Утринна заря» зърнесто вещество, от което се получава високо октаново гориво за двигатели с вътрешно горене, както и за всевъзможни други цели. Цената на едро е 70 цента на грам, на дребно — 1 долар. Един грам енерган съдържа десет зърна; едно зърно, разтворено във вода, дава един литър гориво. По своята калоричност енерганът е...

Не успях да дочета писмото — откъм опашката се надигна възторжен вик:

— Та това е Теодоро Искров!

— Теди Искров! — подхванаха други. — Те-ди Ис-кров!

След миг цялата опашка ентузиазирано крещеше моето име, а след още един миг към мен се нахвърлиха десетки хора, вдигнаха ме на ръце и скандирайки „Те-ди, Те-ди!“, ме понесоха в буен индиански танц около будката, в която седеше Маестро и продаваше енерган.

[1] Поздрав — исп. ↑

3. ВЪЛНЕНИЯ ОТ ПСИХОЛОГИЧЕСКИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕР

Не се върнах в къщи — хората на Мак Харис можеха да ме потърсят — и заедно с Панчо заскитахме из града.

Ураганът бе преминал, дъждът — спрял, и едва ли не цялото население на града бе на улицата, вдишвайки чист въздух и... правейки опашки пред павилионите и будките. Към радостната възбуда, предизвикана от очистителната буря, се добави и вълнението от неочакваното съобщение на радио Динамитеро и сега Америго Сити напомняше ония далечни времена, когато Стайфли не бе още толкова убийствен, Княза — не толкова коварен, Командора — не толкова безпощаден, времената, когато хората още празнуваха Деня на Освобождението, Началото на пролетта и Нова година и по улиците се танцувахе и пееше без газови маски, и на сергиите се продаваха разноцветни балончета.

Един час след призива на радио Динамитеро излязоха и първите извънредни издания на вестниците. Седнали в нещо, което в миналото беше градинка, набързо ги прелистихме. Макар в различни гами и гласове, всички пееха за едно и също — енергана. Сензационното съобщение за пускането на енергана на пазара така силно бе разтърсило мозъците и навиците на редакторите, че те, въпреки всичките си познания, опит и въображение, не можаха да намерят някакво приемливо обяснение на изключителното явление. Подобно на мен през първите дни, те отдаваха цялата операция — като се почне от моята повест и се свърши със самата продажба на енергана — на гигантска рекламна кампания на неизвестна конкурентна фирма за производство на гориво.

Разбира се, опозиционният печат — доколкото във Веспучия можеше да се говори за легална опозиция — потриваше ръце, предвиждайки неприятности за „Албатрос“ и съответно за Княза и Командора, толкова повече, че неизвестната фирма бе използвала името на Динамитеросите за разпространяването на новината.

Защото, колкото и странно да бе това, малцина вярваха, че операцията е ръководена и осъществена от Ел Капитан или Червената Олга. Бяхме свикнали да възприемаме Динамитеросите като крайнолява (или крайнодясна?) безразсъдно смела бойна политическа групировка, секта дори, която с взрив в ръка удряше по невралгичните пунктове на Ъперите, вдигаше във въздуха рафинерии, потапяше танкери, отвличаше министри и дъщери на богати индустриалци, застрелваше сред площадите полицаи. Никой обаче не ги смяташе за способни да осъществят рекламно икономическа акция от мащабите на днешната, не само защото се знаеше, че те са малко на брой, но и защото политическото им верую бе чуждо на този род действия.

Основните коментари в пресата се въртяха около този проблем, а също така и около ролята на моята скромна личност в цялата игра. За всички вестникари бе ясно, че докато първата част на повестта ми е била основана повече или по-малко на реални факти, то втората рязко се е отклонила от тях, за да се насочи към чисто измислени ситуации и образи. Напразно гадаеха за причините на тази коренна промяна и съобщаваха, че отговор мога да дам само аз, но „от обед Теодоро Искров е изчезнал от божия свят, след като е бил забелязан на улицата близо до дома му, където тълпата му правила овации“.

С по-ясни позиции излязоха два вестника: „За чиста планета“ — органът на Федерацията на Борците за чиста планета и „Утринна заря“. Първият приветстваше появяването на енергана като начало на нова ера в историята на човечеството и апелираше към създателите му да не се крият повече, а да излязат открито пред цялата нещастна планета и да разкрият тайната на своето велико изобретение.

„Утринна заря“ пък в обширна статия разказваше за анализите, на които е бил подложен енерганът и за невъзможността той да бъде произведен промишлено и макар и не пряко намекваше, че „зад недостойната игра с енергана стои една голяма чуждестранна компания, която напразно се опитва да превърне нашия град във втора Хирошима. Но това, господа, няма да мине. В родината ни има достатъчно сили, които бдят за нейната цялост, независимост и свобода“.

И вече репортьори се втурваха към Двайсет и втора улица и кея Кенеди, и моите скромни епизодични лица от повестта се превръщаха

във фигури от национален мащаб, и знаех, че около моя дом са се настанили фотографии с телеобективи и дебнат всяко движение там.

— Какво смяташ да правиш сега? — попита Панчо.

— Дявол знае!... Да се върна в къщи, не смея. Ще ме разкъсат. А и по улиците могат да ме познаят...

Той извади от джоба си огромни тъмни очила, които нахлузи на носа ми:

— На, днес това не прави впечатление.

Действително, днес почти всички носеха тъмни очила — заради слънцето, на което обитателите на Америго Сити не бяха свикнали.

— Така можеш да отидеш и на хотел — добави Панчо. — Ще се запишеш под друго име.

— Нямам пари.

— Имаш петдесет хиляди.

— В чек. Мярна ли се в банката да го осребря, ще ме познаят. А пък не съм сигурен и дали Мак Харис не е спрял изплащането му. Той ми даде тия петдесет хиляди в замяна на моето мълчание, а сега то пет пари не струва вече.

Панчо помисли, после каза:

— Виж какво, ела засега при мен, в Сентръл Брейн. Там поне ще си на сигурно място, пък и ще разберем каква е хавата по света. Вестниците са вече стари.

След десетина минути двамата седяхме пред големия екран на информационния център, върху който едно чрез друго в лудо темпо минаваха съобщенията за събитията във Веспучия. Разбира се, главна тема на новините беше енерганът. Оказа се, че масовата продажба на зърнестото вещество бе засегнала само столицата и околностите ѝ. Фото- и киноснимки показваха почти едни и същи картини: весели тълпи по улиците, опашки пред павилионите, дълги автомобилни колони, които се отправяха към планините.

Ала екранът разкри и нещо още по-интересно: енерган бяха получили не само павилионите и будките, но и редица заводи, електроцентрали и даже две летища. И бяха получили не пакети от по пет и десет килограма, а големи сандъци от по сто килограма, които по моите пресмятания се равняваха на хиляда тона гориво. Този драстичен факт като че опровергаваше тезата на Мак Харис за невъзможността енерганът да бъде произвеждан в промишлени

количества и придаваше на първоначално приетата като реклама операция съвършено други измерения.

Естествено никой не можеше да предскаже дали тия пратки ще продължават да прииждат, толкова повече, че след краткотрайното объркване, което бе обзело властта, в ход бе пусната цялата мощна полицейска машина на Командора за откриване източниците на енергана и на хората, които го произвеждаха и разпространяваха. Предлогът бе — незаконна търговия с непроверена от съответните органи стока.

На екрана минаха кадри от разпрацането на полицейски коли по всички посоки на Америго Сити, от обиските, които се правеха в пощенските станции, и от разпитите, на които биваха подлагани местните служители.

Оказа се, че пратките с енерган са били предадени едновременно във всички градски пощенски станции още преди няколко дни, с нареждане те да бъдат доставени на адресатите след допълнително съобщение, което дошло тъкмо днес сутринта. Пощаджиите свършили работата си съвсем акуратно. Що се отнася до подателите, разпитваните си спомняха, че повечето от тях били индиоси. Последното, разбира се, не бе никакъв особен белег, тъй като в Америго Сити живееха стотина хиляди индиоси. Сериозно указание обаче бе обстоятелството, че разпространителите на енергана като че са знаели много точно кога ще излезе продължението на моята повест и са обвързали разпродажбата му с този срок... За мен това не бе никаква тайна: лично аз бях съобщил на стария жрец този срок.

След това на информационния екран се изредиха политически дейци, които изразяваха възмущението си от непочтената спекулативна игра на организаторите на „тази долна кампания с веществото, наречено енерган“. Те рязко осъждаха „Енерган компани“, „който и да се крие зад тази фирма“, заедно така лекомислено размахва пред народа на Веспучия „парцаливото знаме на лъжливите надежди за евтина енергия, евтина храна, евтини дрехи...“

Дойдоха и първите цифри от борсите. Акциите на „Албатрос“ започваха да падат, наистина, отначало плахо и колебливо, после все по-бързо и по-ниско. Малко преди затварянето на борсите те отново леко се покачиха — явно Мак Харис се беше намесил.

Беше шест часа вечерта, когато на екрана се яви лично той. Препредаваха всички телевизионни станции. Застанал в полупрофил, за да избегне отблъскващата картина на своето изгоряло лице, но със стъкленото си око, насочено към обектива, той се обърна към народа на Веспучия с апел да не се поддава на „демагогските провокации на безотговорни чуждестранни агенти, които се мъчат да насадят в земята на Веспучия своите гибелни атомни централи и не се спират пред никакви заблуди от рода на днешната «операция енерган», която с пълно основание може да бъде наречена «операция лъжеенерган»“...

Направи ми впечатление, че Мак Харис не спомена Динамитеросите. Нима разполагаше вече с доказателства за намесата на „Рур Атом“?

След него ни удостои с вниманието си лично Княза. Чужденци, каза той, се опитват да всеят раздор в нашата скъпа родина, да насъскат едни срещу други отделни слоеве на трудещите се, да разрушат нашата икономическа система, която даде толкова много за повишаване благосъстоянието на народа ни, да диктуват свои условия на страната, за да я подчинят и накрая поробят. Но тия опити ще се провалят безславно, вражеските ръце ще бъдат прекършени...

Княза бе млад, красив, обаятелен, с нежна усмивка и жените го харесваха, но всички знаехме, че той е безволева марионетка в ръцете на Мак Харис.

Веднага след него на екрана се появи текст, подписан собственоръчно от Ел Капитан. Той гласеше:

„Заявяваме пред целия народ на Веспучия, че Динамитеросите нямат никакво участие в долнопробния гешефтарски спектакъл, който днес се разигра в столицата на нашето отечество. Ние гневно заклеимяваме търгащите за опита им да използват нашето неопетнено име на борци за народни права за своите мизерни цели. Предупреждаваме ги, че при втори опит да заблудят народа, те ще получат съкрушително наказание от нашия железен юмрук. Ел Капитан.“

Накрая екранът се изпълни с грамадната фигура на Командора. Той произнесе само няколко думи, много спокойно, както винаги, и както винаги зад спокойствието му прозираше безпощадна воля. Бъдете разумни, каза той. Скоро ще открием и заловим провокаторите и нека всеки знае, че който им помага с каквото и да било, включително и с покупки на измамното вещество, наречено енерган, ще отговаря пред законите на страната. Призоваваме патриотичните граждани да предадат в полицейските участъци закупените от тях количества енерган срещу специално възнаграждение.

И в заключение, гледайки право напред, търсейки навярно моите очи, той каза:

— Приканвам журналиста Теодоро Искров, където и да се намира сега, да се яви незабавно в замъка Конквиста във връзка с разследването, което се води около „аферата енерган“.

Дълго седях неподвижен, неспособен да обърна поглед към Панчо.

— Ще отидеш ли? — глухо попита той.

Вдигнах рамене: какво друго ми остава да правя?

Достатъчно добре знаех какво ме чака в Конквиста. Командора не си даваше никакъв труд да скрива онова, което се вършеше зад дебелия зидове на древния замък на конквистадорите. Легендите за средновековните инквизиции, спомените на малцината, оцелели от гестаповските тюрми, бледнееха пред разказите за префинените мъчения, на които биваха подлагани попадналите там арестанти. Командора бе синтезирал — тази модерна дума като че тук бе най-подходяща — целия богат опит на палачите от всички времена и континенти, предпочитайки все пак наследството на старите индиоси — толтеки, ацтеки и май, като се почне от изтезанията със змии и се свърши с изтръгването на сърце от гърдите на жив човек.

Първата ми реакция бе да бягам, да се измъкна от Америго Сити, да намеря някое кътче, където да се завра до разрешаването на кризата или до ликвидирането на Командора, което Ел Капитан рано или късно трябваше да извърши. Ала мисълта, че в замъка Конквиста могат да попаднат моите деца и Клара, поохлади героичния ми импулс. За Командора използването на заложници бе редовна практика.

— Ще отида — отвърнах и с това изрекох всичко.

— Разбирам те — прошепна Панчо, взе тъмните очила от пулта и ги сложи на носа ми. — Разбирам те... А аз? Какво ще правя аз?

Да, какво ще прави той? Когато призная, че тъкмо той е скрил от властите онова важно съобщение за регистрацията на „Енерган компани“ с тъй ценния номер на радиофона? Защото аз щях да говоря...

— Ще мълча — казах вяло.

В замъка Конквиста мълчаха само мъртъвците.

На екрана сега говореше някакъв полицейски полковник. Той обясняваше, че използването на енергана все още не е проучено достатъчно задълбочено, но вече е ясно, че то може да доведе до непредвидени трагични злополуки. Така например от пътищата на страната идат вести за голям брой експлодирани коли, които са се движили с енерган. Експлозии са отбелязани и в домове, където са използвали енергана за отоплителни цели. Нека всички граждани, които забележат признаци на допълнителна дейност от страна на разпространителите на енергана като например синтцигарени кутии с изображение на бял орел...

Панчо скочи от стола, озарен от някаква идея.

— Чакай, чакай! — извика той и изтича нанякъде. Върна се с една тъничка видеокасета. Пъхна я в машината и след няколко неинтересни кадри на екрана се появи регистрационният документ на „Енерган компани“ с изображението на белия орел.

— Ето го! — каза той с наиграна назидателност; — Белия Орел. Бил е в брака, изпратен там по недоглеждане. Но след като съм чул предупреждението на сеньор Командора, аз съм се поразровил в кутиите и съм го открил. И сега верноподанически го държа на разположение на сеньор Командора... Е, Теди, какво ще кажеш?

Панчо беше пак Панчо — практичният дебеланко, способен да се измъкне от всяко трудно положение.

— Може пък и да мине — казах, — макар че сеньор Командора не е глупак. Но нека се договорим тъй: ще събщиш за находката си след два-три часа, ако дотогава не се върна... или не ти позвъня.

— Съгласен. В девет? Не, в десет. Точно в десет. Аз няма да мръдна оттук. А на тебе... — той съчувствено стисна ръката ми — на тебе желая щастие.

4. СВЕТЕЦЪТ И НЕГОВИЯТ ПАРАКЛИС

Не телефонирах в къщи, не казах сбогом на Клара. Тръгнах пеша. Навън се стъмваше, пък и Стайфли постепенно се връщаше, заемайки законното си място в Америго Сити. Мислех си, че за последен път вървя свободен из града, а може би и го виждам изобщо за последен път. Улиците бяха почти безлюдни, опашките за енерган — изчезнали, павилионите и будките — затворени, по ъглите патрулираха полицейски коли. Само пред участъците цареше известно оживление: „патриотичните“ граждани, смразени от предупреждението на Командора, а и привлечени от обещаното възнаграждение, идваха да върнат презряното зърнесто вещество.

Преди да вляза в Конквиста, отбих се в съседния бар, където дадох последните си долари за хубава вечеря. Кога ли пак щях да ям нормална храна?... На телевизора над тезгяха се редуваха реклами за бутилиран чист въздух от Снежния връх с призови до гражданите да бъдат бдителни и да не позволяват да бъдат мамени от мними търговци на фалшифицирани стоки, наречени енерган... Имаше и нови съобщения за експлозии по пътищата... Изпих чаша минерална вода „Ел вулкан“, която струваше повече от сто грама синтконяк, и излязох. Отсреща беше замъкът.

Казвам „замъка“, а всъщност това бе една от ония старинни сгради в испанско-колониален стил, които издигаха конквистадорите, след като удавиха в кръв съпротивата на индиосите: голяма, помпозна, с църковно-готически елементи на фасадата.

— Аз съм Теодоро Искров — казах на дежурния офицер пред входа и свалих тъмните очила. Той зина от изненада и веднага звънна по интерфона.

— Господин полковник, Теодоро Искров е тук... Слушам!

След като ме поопипа за оръжие, той ме поведе нагоре по широкото парадно стълбище, по което някога са пристъпвали губернатори. Пред врата номер 9 ме чакаше Командора — могъща планина от мускули и кости — с квадратната си бикообразна глава и падащите черни кичури над челото.

— Вие сте разумен човек — каза той. — Влезте.

Влязох.

И погледът ми веднага попадна на Мак Харис. Седеше точно под някакво разпятие, опрял брада на металната си, облечена в черна кожена ръкавица десница, мрачен, с потъмняло стъкло око.

За първи път влизах в светая светих на Командора, известна като „номер 9“. Очаквах да видя модерен кабинет, а беше бивш параклис, в който някога конквистадорите са се молили на Христос да благослови кланетата на индианците. Освен разпятието, тук нямаше никакви други украшения, и ако не бяха цветните стъклописи на прозорците, помещението би било сурово и безрадостно. Върху бюрото до свързочните апарати лежах няколко пликчета с енерган и кутийка с изображение на бял орел. Тук също, както в небостъргача на „Албатрос“, дъхаше на боров въздух.

Човека видях едва накрая. Стоеше в затъмненото дъно на параклиса, дребен, окървавен. Трепнах. Командора долови изненадата ми, защото веднага в упор попита:

— Той ли е?

— Кой? — опитах се да произнеса спокойно, но устните ми бяха сухи и думата излезе неуверена.

— Вашият жрец, който чете книги за науката и магията.

С усилие на волята се приближих до човека, разгледах го внимателно. Бе смазан от бой. Бе горен.

Не беше той.

— Не е той — казах. Едва скрих радостта си от тази констатация.

— Сигурен ли сте?

Мак Харис мълчеше.

— Напълно. Жрецът имаше черни очи, беше по-слаб и по-висок. Това е описано много точно и повестта ми.

Произнасях тия думи и съзнавах, че вече „говоря“, тоест, казвам онова, което се искаше от мен. Без да са ме пипнали още...

— Изведете го! — нареди Командора.

Изблъскаха индианеца навън. Мак Харис все тъй не проронваше дума, втренчил поглед някъде отвъд стените на замъка.

— Искров, седнете!

Това каза Командора.

Седнах. Сърцето ми замря. Как ли ще почнат?

— Искров — каза той, — дълго ви търсихме.

Опитах се да се засмея:

— Бях в нелегалност... от колегите си вестникари... Седях в една градинка и дишах въздух, след това хапнах в един бар, където гледах телевизия. Там и разбрах, че ме търсите. Впрочем сам имах намерение да ви намеря... по-точно да намеря мистър Мак Харис.

Мак Харис пак не реагира. Другият продължи:

— Похвално от ваша страна... — Не долових ирония в гласа му. — Ние имаме работа за вас... Но преди това, за да не възникнат разногласия помежду ни в оценката на някои факти, бих искал да ви поразходя из замъка... Имате ли нещо против?

Сякаш можех да имам...

Спуснахме се към подземията.

Никога няма да забравя това пътешествие. Бе едно слизане към деветте кръга на ада, но далеч по-зловещо от онова на Данте. Отказвам се да го описвам, защото тук ми е нужно перото на великия флорентинец, за да предам ужаса, който се изниза пред очите ми в продължение на ония минути.

Когато се върнахме в параклиса, коленете ми трепереха, от челото ми се стичаше пот. Мак Харис бе все още там, неподвижен, на стола под разпятието.

Навярно съм изглеждал много зле, защото Командора ми наля чашка коняк.

— Пийте, не се стеснявайте. Аз също, представете си, се разстройвам при вида на тия прелести. Толкова години, а не мога да свикна... — Също отпи от своята чашка.

— Е, посъвзехте ли се? Отлично. Господин Искров, мисля, че няма защо да обсъждаме нашата разходка, нито пък да ви обяснявам защо ви разведох из моето стопанство, вие не сте нито глупак, нито наивник. Мога само да добавя, че тук при мен хората стават откровени и словоохотливи и ако се опитат да ме лъжат... — Той направи многозначителен жест към долните кръгове на ада. — Ето защо аз също ще бъда откровен с вас. Тази история с енергана ни безпокои. Много. Тя е в състояние да дезорганизира цялата структура на нашето общество... Впрочем вие сам загатвате за това във вашата... хм... фантастична повест. Ето защо ние... имам предвид мистър Мак Харис и аз, решихме да разбулим тайната час по-скоро и да сложим край

както на разпространението на зърнестото вещество, така и на престъпниците, които стоят зад него, па били те от „Рур Атом“...

Неочаквано Мак Харис рязко се изправи:

— Санто, стига си плещил!

Полковникът млъкна, объркан от това безцеремонно прекъсване. Изведнъж се смали, от величествената му осанка не остана следа, на лицето му се появи жалка усмивка. Но в очите му зърнах зли пламъчета, които не предвещаваха нищо добро.

— Извинете, мистър Мак Харис — измънка той, — аз искам само...

— Не ме интересува какво искаш! — отново го прекъсна Мак Харис и пристъпи към мен.

И едва сега, когато стоеше само на половин метър от лицето ми, аз с удивление установих, че в това тяло се крият два човека: единият, левият — здрав, нормален, с ръка от пет пръста, гладка кожа и подвижно синьо око; другият до него — с алуминиева десница в черна ръкавица, буза, превърната в накълцана и опечена каша, изкуствено око със студени отблясъци... И докато този отляво, в който туптеше пулсът на сърцето, очевидно живееше с всички нюанси на човешките чувства и бе способен да контактува с други живи същества, то десният бе машина, робот, с мотор вместо сърце, жици вместо нерви и сметачна машина вместо мозък и предназначението му бе да унищожават тревите, въздуха и живота... Внезапно осъзнах, че това двойствено нещо пред мен е по-страшно от всички чудовищни инструменти, които ми демонстрира преди малко Командора, по-страшно от кълбата кобри... Обзе ме леден, мъртвешки ужас.

— Искров — рече той, — ние с вас водихме дълги разговори и вие твърде добре знаете как се измениха обстоятелствата през последните часове, следователно, знаете и в какво се състои вашата нова задача. До днес сутринта вие бяхте длъжен да разсеете зараждането на една надежда, като я превърнете във фиктивна измислица или по-скоро във фантастична безсмислица. Стана тъй обаче, че повестта ви бе използвана от ония, които се крият зад кулисите на енергана, за утвърждаването на тази надежда, за превръщането ѝ в близка и възможна цел, при това по един много точен, ефикасен, предварително изработен сценарий, който държеше сметка както за психологията на масите, така и за възможните реакции

от моя страна. Не съм далеч от мисълта, че в режисурата участва и мой добър познат... Вие бяхте превърнат в главен актьор на пиесата, в рупор на тази надежда... Аз не съм напълно уверен, че продуцентите на спектакъла са в „Рур Атом“, но съм убеден, че, които и да са те, целта им да превърнат енергана в надежда е на път да се осъществи, а това е най-опасното нещо за едно нормално общество. Ние трябва да унищожим тази надежда още в самия ѝ зародиш, преди тя да е добила плът и кръв, преди да е проникнала в съзнанието на хората, преди да е завоевала техните сърца, преди да се е превърнала в реална сила...

— Разбирам, мистър Мак Харис — казах. Този човек познаваше хората.

— Сега вие трябва да ми помогнете да стигнем до утробата, в която се гуши този зародиш.

— Стига да мога...

— Можете! Повече от всички нас. Ще ви дам хора, средства, техника, каквото пожелаете. И когато разсеем легендата и смачкаме надеждата, вие ще получите, извън всичко, което вече имате от мен, още един подписан чек, който вие ще можете да попълните с каквото пожелаете шестцифрена сума. Това ви го казва Едуардо Мак Харис, а Едуардо Мак Харис винаги е изпълнявал както своите обещания, така и своите закани.

Този демон, този всемогъщ зъл гений на Веспучия, който бе свикнал да купува всичко с пари — от съвести до петролни полета, — беше уплашен! Той имаше нужда от мен. Може би това бе спасението ми от кълбата отровни змии?

Той подхвана:

— Сега вие ще седнете тук пред нас и ще ни разкажете всичко, което се е случило с вас от оня втори август, когато сте получили писмото от вашия жрец, до днес, по часове, по минути, по секунди, без да изпуснете нито една подробност, била тя и най-незначителна на пръв поглед.

— Но вие знаете всичко, мистър Мак Харис. Нищо ново не мога да добавя, освен... — Млъкнах: беше дошъл моментът да спасявам Панчо. Наближаваше десет.

— Освен какво? — попита Мак Харис и в здравето му синьо око проблесна трепетна надежда, надеждата, която той искаше да убие у другите.

— Научих радифонния номер на жреца от Двайсет и втора улица — казах колкото се може по-непринудено.

— Тъй, тъй...

— Да, научих радифонния номер на жреца. Днес сутринта ми се обади лично той, за да ме поздрави за моята повест, и аз го запитах. Номерът е 77 77 22.

Няколко дълги секунди Мак Харис стоя както истукан със смешно зинала уста.

— Кой номер казахте? — изхриптя той.

— 77 77 22 — повторих неуверено аз.

— Но това е секретният шифър на моя личен сейф!

Имах усещането, че е пред прага на полудяването.

— Не разбирам... — прошепнах аз, не по-малко смутен. — Може би е случайност. Жрецът говореше от радифонен пост и аз проверих в пощата. Не ме е излъгал, номерът е на подвижен радифонен апарат.

Командора не дочака края на изречението, втурна се към бюрото си и вдигна една слушалка. Точно в този момент обаче интерфонът даде сигнал:

— Господин полковник, важно съобщение от Сентръл Брейн.

— Слушам! — подкани нетърпеливо Командора. Прозвуча тъничкият глас на Панчо, моя мил Панчо. Часът бе точно десет.

— Тук Сентръл Брейн, информационен отдел, говори началникът на отдела Валерио Аугусто... — Тъй отдавна не бях чувал истинското име на Панчо, че сега то ми се стори съвсем чуждо. Той продължи: — Сеньор Командор, докладвам, че след основна проверка открих в бракуваните информационни материали регистрационния документ на фирмата „Енерган компани“...

— Какво съдържа той? — попита спокойно Командора, но усещах напрежението в гласа му.

— Обикновените данни, сеньор Командор. Да прочета ли?

— Включи го към О1.

— Разбрано, включвам.

С пъргави стъпки, въпреки грамадата плът, която носеше на краката си, Командора се отправи към разпятието и натисна някаква дъсчица под него. Цялата дървена ламперия, която някога е била гръб на амвон, се раздвои, разтвори се като завеса и откри неголям екран.

Секунда по-късно върху него проблесна знакът на Сентръл Брейн и веднага след това затрептя познатата ми картина от оня регистрационен документ:

„Енерган компани“, акционерно дружество за търговия със синтетични тютюневи изделия. Основано в Кампо Верде. Председател на управителния съвет Великия Бял Орел. Радиофон 77 77 22.

С края на очите си наблюдавах как Мак Харис чете документа, движейки устни като първолаче.

Дълго стоя той пред екрана в това положение, търсейки сякаш между редовете ключа към парещата тайна на енергана. После Командора събра разпятieto, което отново увисна на стената като символ на невъзмутимото мълчание.

— А сега — каза той, — да проверим какво представлява този номер 77 77 22. — И завъртя шайбата на радиофона.

Отговорът дойде веднага, монотонен и ясен:

— Тук „Енерган компани“. В отговор на запитването ви съобщаваме, че в близки дни ще пуснем на пазара нови количества зърнест енерган... Тук „Енерган компани“. В отговор на запитването ви съобщаваме, че в близки дни... — И така няколко пъти без промяна — очевидно бе запис.

Командора изключи апарата и заповяда пред интерфона.

— До всички контролно-наблюдателни радиопунктове! Засечете местоположението на радиофонен пост 77 77 22.

И се отпусна на креслото си, доволен от отбелязания напредък.

Мак Харис обаче продължаваше да стои все тъй пред закрития вече екран. След дълго мълчание, което ми се стори безкрайно, той произнесе равно, спокойно, но не без нотки на удивление, и отново имах чувството, че е пред прага на полудяването.

— Господа, освен номера на радиофона, който съвпада с цифрите на моя шифър, в документа има и друго странно съвпадение: мястото на основаването на „Енерган компани“ е мястото на основаването и на моя „Албатрос“ — Кампо Верде. В Кампо Верде се намираше първият ми петролен кладенец...

И председателят на „Албатрос“ започна да се смее. Тихо. И истерично.

5. МАК ХАРИС И ДОКТОР БРУНО ЗИНГЕР

Той се обърна към нас: стъкленото му око сълзеше. Но млъкна, обърса с металната си ръка влажния нос и не без напрежение на волята овладя нервния си пристъп. И отново се превърна в онзи мощен, динамичен и безпощаден ръководител, пред когото нищо и никой не можеше да устои: хора, борси или финансови империи.

— Санто! — заповяда той властно. — Арестувай всички научни сътрудници от моята лаборатория. Всички! Професори, доктори, доценти! И ги доведи тук! Арестувай главния счетоводител, заместник-директорите! И ги доведи тук!

Боровият въздух в параклиса се изпълни с напрежение. Този човек направо генерираше мощ.

— А вие — обърна се той към мен, — вие оставате тук!

И започна кошмарната нощ, която няма да забравя до края на своите дни.

Започна с ужасените лица на арестуваните, които водеха тук направо от домовете им, някои очевидно вдигнати от леглата, несресани, без връхни дрехи, по пижами, недоумяващи. И още не влезли в параклиса, пред тях заставаха Командора и заявяваше, че ще им бъде зададен един въпрос и предупреждаваше, че който не отговори на въпроса веднага и искрено, ще бъде пратен долу, при кобрите...

И им задаваше въпроса: кой е секретният шифър на личния сейф на мистър Едуардо Мак Харис. Хората вдигаха рамене — никой не го знаеше. Този шифър беше една от най-строгото пазените тайни в „Албатрос“. Някои отговаряха, че шифърът е известен, може би, само на доктор Бруно Зингер и на началника на охраната, но това не задоволяваше Командора и той пак питаше, питаше...

Сетне идваше моят ред. Аз минавах от човек на човек, така както офицерът минава при сутрешна проверка пред войнишкия строй, и се вирах във всяко тяло, всяко лице, всяко чело, в очите, устните, зъбите дори... И казвах: не, не го познавам; да, познавам го; не го познавам, не го познавам... И — не е той, не е той... До мен крачеше Мак Харис

с впит в лицето ми поглед, дебнейки всяко трепване на устните ми, всяко охриптяване на гласа ми, всяко сбръчкване на бузите ми...

Почти всички тия хора ми бяха неизвестни. Познавах само някои от тях: прочути учени-химици, които отдаваха знанията си на процъфтяването на нефтената империя „Албатрос“. Ала нито един от тях нямаше каквато и да е прилика със стария жрец или дори с Белия Орел, чието описание имах от управителя на кея Кенеди.

И докато арестантите дефилираха пред очите ми, аз с тревога се питах какво следва да бъде моето поведение в това среднощно следствие, в случай че срещна изобличителен за „Енерган компани“ образ.

Разбира се, никак не любех „Албатрос“, обратно — имах всички причини да го ненавиждам, дори само защото бе в основата на много от злините във Веспучия, включително и на Стайфли. Но аз бях получил от шефа на „Албатрос“ чек за петдесет хиляди долара, както и обещание за още един банков чек с шестцифрена сума по мой избор, сиреч 999 999! Сума, красива като един милион... И още — аз се намирах тук, в замъка Конквиста, в ръцете на Командора, на двайсет метра от ямите със змиите... И още — имах две деца и жена, и къща, и кола, и един добър приятел Панчо...

А отгатък? Какво имаше отгатък? Една призрачна фирма, наречена „Енерган компани“, която произвеждаше зърнесто вещество за правене на гориво от вода. Имаше една възможност да се разреши, ако не завинаги, то поне задълго, енергийният проблем в нашата страна, а кой знае, може би и в целия свят. И да се премахне Стайфли! И мизерията! И глада!... Имаше една *Надежда!*

Да, всичко това бе така. Но ако зад „Енерган компани“ с нейната Надежда стои всъщност „Рур Атом“, друг мастодонт от рода на „Албатрос“, който използва зърнестото вещество за свои вътрешнородови битки, а симпатичният стар жрец е само примамка за един наивен журналист? И ако Надеждата е само един временен лъжлив мираж? На какво основание ще се жертвувам за него, ще жертвувам и своите близки? Динамитеросите, за съжаление, нямат нищо общо с енергана. Няма нищо общо с него и Федерацията на Борците за чиста планета. По всичко изглежда, че Острова също стои далече от енергана...

Тогава — какво? И накъде?

Хората продължаваха да прииждат в параклиса, Командора да им задава своя въпрос, аз се взирах в лицата им и тъй като никой не отговаряше на въпроса и никой не приличаше на жрец, те биваха изпращани в подземията и стенанията им достигаха дотук, въпреки дебелите зидове...

Последен остана доктор Бруно Зингер. Беше сам. Единствен той беше облечен спретнато, с бяла риза, която, както се говореше, сменял три пъти дневно: доведен бил от някакво заведение, където вечерял. Стоеше пред разпятието с отпуснати надолу ръце и с невероятно разширени зеници зад очилата, които му придаваха удивен и тъжен вид.

С него процедурата беше различна. Нямаше защо да търся в негово лице жреца, нямаше защо Командора да отправя предупреждения към него — доктор Зингер принадлежеше към върхушката на Ъперите.

— Бруно — започна сдържано Мак Харис, — трябва да ти съобщя неприятния факт, че чужди хора знаят шифъра на моя сейф, който съдържа секретните досиета на лабораторията. Само по себе си това не е най-неприятното. Недопустимото е, че този шифър се знае и от тъй наречената „Енерган компани“, която е намерила за уместно да го вземе за номер на своя радиофонен апарат. Напълно официално...

Доктор Зингер вдигна безпомощно ръце:

— Съжалявам, Едуардо, но...

— Работата е там — прекъсна го Мак Харис и аз усещах как той едва сдържа раздражението си, — че този шифър се знаеше само от трима души: от мен, от тебе и от началника на охраната. В началника на охраната нямам основания да се съмнявам, той ми е брат... А аз не съм споделял този номер с никого...

— Аз също, Едуардо — каза доктор Зингер и ме стрелна леко с поглед. Или тъй само ми се стори?

— Повтарям — продължи Мак Харис с повишен глас — Аз не съм съобщавал тази цифра никому.

Доктор Зингер отново смирено повдигна ръце. И това движение като че отприщи гнева на Мак Харис:

— Лъжеш! — изкрещя той и дясната му кървава буза се сгърчи. — Лъжеш, копеле! Кажи на кого си дал шифъра! Казвай! Колко ти платиха за него?

Така крещеше той и на тримата санитарии, които бяха оставили синчето му Кони да се спусне с въже от прозореца на санаториума...

Доктор Зингер се опита да възрази, но Мак Харис не го остави да произнесе и дума и изпаднал в умопомрачителна ярост, продължи:

— Казвай, кучи сине, колко милиона ти бутна „Рур Атом“, за да ме ограби и разори?

— Нямам нищо общо с „Рур Атом“ — успя да изрече доктор Зингер и в следния миг дясната ръка, онази, металната, се стовари върху лицето му. От ноздрите му потече кръв.

И както дивият звяр, който при миризмата на кръв се настървява още повече, така и Мак Харис окончателно загуби контрол над себе си. Открил в свирепо озъбване идеално бялата си протеза, той заудря, докато лицето на доктор Зингер се превърна в пихтия.

После доктор Бруно Зингер падна на пода под разпятието до счупените си очила. Разпънатият божи син го изгледа със смирена доброта.

— Долу, при плъховете! — изкрещя за последен път Мак Харис и ритна лежащия по хълбока. — Докато си спомни кой го е купил!

Изнесоха шефа на лабораторията. Под разпятието остана кърваво петно.

Часът беше шест. Време беше за изгрева на слънцето, но Стайфли се бе вече окончателно върнал и както обикновено забулваше хоризонта над океана. Аз вече не издържах, въпреки свежия боров въздух, който продължаваше безшумно да се всмуква в параклиса. Виеше ми се свят, пред очите ми играеха лица, чела, устни, и погледи, смаяни погледи, които питаха какво искам от тях, и преди всичко учуденият тъжен поглед на доктор Зингер... И сякаш отдалеч чух гласа на Мак Харис, който говореше по интерфона:

— Лидия, ти ли си? Ставай, не е време за сън! Иди в бюрото ми и прати по сигурен човек... не, донеси ги ти, всички лични досиета на членовете на управителния съвет, на ръководителите на всички отдели, на научния съвет. Настоящи и бивши. Да, и бивши! И вземи охрана!

Лидия дойде. Досиетата бяха в строги пластмасови папки, всяка с голяма цветна снимка на цялата първа страница. Настаниха ме на креслото под готическите прозорци, пуснаха срещу мен силна лампа... И започнах да преглеждам снимките и отново да съобщавам — да, познавам го; не, не го познавам. И — не е той, не е той... Срещу мен

седеше Мак Харис и не сваляше стъкленото си око от лицето ми. А на мен ми се виеше свят, очите ми се премрежваха и вече почти не различавах образите от папките, и ми беше все едно кого ще срещна, и бегло мислех, че дори да срещна образа на жреца, какво от това, той е някъде с пътуващия радиотелефон номер 77 77 22, може би с моторницата в океана, може би с камион сред пустинята...

И го видях. Беше на снимката. В една папка от преди дванайсет години. Слаб, с дълга коса и нежна, малко срамежлива, почти детска усмивка. Но беше млад, косата му бе черна и нямаше ония дълбоки бръчки, които го превръщаха в стареца от Двайсет и втора улица. И беше още в бялата престилка на химиците от лабораторията, и на гърдите му личеше значката на птицата албатрос — символа на предприятието. Дълго не откъсвах поглед от него, прикован от усмивката му.

Върху досието с удар падна черната ръка на Мак Харис:

— Той е! Нали?

Бях толкова изненадан, че не знаех какво да отговоря.

— Той е! — добави Мак Харис с нотки на тържество и кой знае защо, и на паника, и издърпа папката изпод ръцете ми. Разтвори я и прочете:

— „Доминго Маяпан, 43 годишен, химик, доктор на науките. Ръководител на експерименталната база в лабораторията. Три големи открития в областта на фотосинтеза. Много перспективен. Специално внимание...“

Мак Харис обърна страницата, потърси нещо и продължи:

— „През септември същата година Доминго Маяпан изчезна безследно. През октомври намират в Рио Анчо труп, за който се предполага, че е на Доминго Маяпан. Следствието остава безрезултатно...“

Мак Харис вдигна глава от папката:

— Значи Доминго Маяпан... — прошепна той. — Виждате ли, Искров, вашият малък жрец се оказа голям учен. При това жив и здрав, дванайсет години след като трупа му е бил намерен в Рио Анчо. И си продава енерган в дюкянчето на Двайсет и втора улица... А удавянето в реката бе отлично скроена комедия. И я разиграха точно преди дванайсет години, по време на моето околосветско сватбено пътешествие, което направих с Полина... Умно, Искров, и хитро!

Както и сегашната комедия... Но кой е авторът ѝ? И защо я поставят отново тъкмо сега? — Той затвори очи и дълго мълча, търсейки може би отговора на собствените си въпроси в недалечното минало. После се обърна към Командора: — Санто, доведи ми всички индианци, ацтеки, май, инки, толтеки, всички метиси, мелези, квартерони, изобщо цялата онази цветна сган, която работи в администрацията, включително и метачите! Но преди това ми доведи пак нашия приятел доктор Зингер!

6. КНЯЗА, ДИДЕРИХ МУНК И ДРУГИТЕ

Не зная какво са правили с доктор Зингер в подземията, но когато го доведоха или по-скоро довякоха, той представляваше едва ли не безжизнен труп. Оставиха го на пода, Мак Харис обърна лицето му към себе си — той не реагира.

— Лекар! — заповяда Командора.

Лекарят дойде.

— Мъртъв ли е? — попита Мак Харис.

— Не... още не, но...

— До един час го искам в съзнание. Да може да говори!

Лекарят кимна — о, той беше много опитен лекар: — и даде знак да изнесат доктор Зингер.

Мак Харис заснова из стаята: енергията му бе окончателно отприщена, усещах я като осезаема. И все повече разбирах как този човек се е издигнал до върха на икономическата и политическа пирамида на страната. Внезапно се спря пред мен:

— Господин Искров, дължен съм да ви благодаря. Тази нощ вие ми оказахте неоценима услуга, която може да има големи последици в усилията ни да открием леговицето на енергана. И моля да ме извините, ако в разгорещеността си съм изрекъл някоя неприятна дума.

Промърморих нещо неопределено. Той продължи:

— Уверен съм, че и по-нататък ще ми сътрудничите. Както сам виждате, борбата ми не е лека и, уви, понякога изисква не много приятни усилия...

Звънна интерфонът:

— Негово височество Княза на Веспучия желае да говори с мистър Мак Харис.

Мак Харис натисна бутона. С явно недоволство.

— Слушам ви, Ваше височество.

Отсреща дойде мекият и както го окачествяваха вестникарите, „лиричен“ тенор на Княза, съшият, с който опияняваше машинописките и слугинчетата и с който на Нова година щедро обещавахе на народа на Веспучия незабавно премахване на Стайфли.

— Сеньор Мак Харис, до мен стигнаха оплаквания, че Командора е извършил арести на Ъпери без мое разрешение. Какво значи това?

Мак Харис поизкриви устни:

— Ваше височество, тия арести са извършени по моя екстрена молба. Просто нямаше време да се обърнем към вас.

— Аха... Това е друго...

— Да, Ваше височество, във връзка с аферата „енерган“. Ние полагаме големи усилия да открием задкулисните двигатели на вчерашните неприятни събития.

— Напълно разбирам вашите съображения, Мак Харис, но искам и вие да разберете, че арести и репресии от този род са в състояние да раздразнят общественото мнение и да го насочат срещу властта. Вие знаете, че сред Ъперите има среди, които само чакат да бъде извършено някое дребно нарушение на конституцията, за да надигнат вой. Да не говорим за Динамитеросите и червените...

— Ваше височество — повиши глас Мак Харис, — позволете ми да ви напомня, че енерганът заплашва не само моите интереси, но и вашите. Той е в състояние да подкопае устоите на династията на ваше височество много по-сериозно, отколкото недоволното мърморене на група разглезени Ъпери. Чуждите елементи, които се крият зад енергана, няма да се церемонят много с вас и семейството ви, когато се настанят на наша земя. Борбата срещу енергана е и борба за независимостта на родината.

— Драги приятелю, няма вярвате, че зад енергана стои хер Дидерих Мунк?

— Мунк или не Мунк, но енерганът не е нашенска работа. У нас условия за неговото синтезиране и масово производство не съществуват, *не могат* да съществуват... Освен при мен... Това аз мога да твърдя с абсолютна категоричност.

Отсреща настъпи кратко мълчание, после Княза продължи:

— Струва ми се, че вие преувеличавате опасността, която иде от тия дребни зрънца.

— Съвсем не, Ваше височество — отвърна веднага и остро Мак Харис. — Имам вече данни, които говорят за заговор в самото сърце на „Албатрос“. Сега не мога да ви кажа нищо повече, но скоро ще съм в състояние да ви докладвам за интересни разкрития.

— Дано, дано! — въздъхна не без лиричен драматизъм Княза. — Моето желание е час по-скоро да освободите невинните и в страната отново да се възстанови спокойствие. Достатъчно тревоги ми създават Динамитеросите.

— Вашите желания са заповеди за мен, Ваше височество! Нашият скъп Командор не се нуждае от излишни храненияци в Конквиста.

— Точно така, приятелю! Замъкът Конквиста е място само за Динамитеросите и другите врагове на трона и държавата... Апропо, Мак Харис, колко истина има в слуховете, че доктор Зингер бил отвлечен от Ел Капитан в отговор на изтезанията, на които била подложена неговата Червена Олга?

— За първи път чувам, че доктор Зингер е отвлечен — отвърна Мак Харис и като се обърна към Командора с въпрос в очите, продължи: — Що се отнася до Червената Олга, за нея сведения ще ви даде лично полковникът. Моля.

Командора пое слушалката:

— Ваше височество, нали знаете какви фантастични измислици се носят по мой адрес? Но какво да се прави, такива са неприятностите на професията... Що се отнася до Червената Олга, мога да ви уверя, че тя не е пипната с пръст дори... Тя може би си е поискала нещо пикантно от мъжката затворническа охрана и като не го е получила, сега си отмъчва с недостойни клевети по наш адрес... — Той се засмя с не съвсем джентълменски интонации. — Не, Ваше височество, ние не изтезваме жени, особено красавици като Червената Олга.

Отново заговори Мак Харис:

— Как е времето на Снежния връх, Ваше височество?

— О, малко облачно, но скоро ще се проясни. Нали знаете, тук рядко се задържа лошо време. Сега подравняват моята ски писта. Защо не отскачите насам? Заедно с Конрад? Чух, че се е пооправил и дори успял да се измъкне от санаториума... Елате, ще си поприказваме за енергана, имам една интересна идея, която искам да споделя с вас... Пък и ще хапнете от специалитета на княгинята: розовия ягодов крем.

— С удоволствие, Ваше височество, но все някой трябва да върши и текущата работа тук, нали! — Този път в гласа на Мак Харис имаше неприкрита студенина. Княза усети този тон и отговори с лек лиричен сарказъм:

— Впрочем, Мак Харис, ще разкрия идеята си веднага, няма причини да отлагам. Не ви ли е минавала през ума мисълта да не унищожаваме енергана?

— Не ви разбирам, Ваше височество.

— Да не унищожаваме енергана, а да станем негови собственици... по един или друг начин... Да го купим например. Да, да го купим. Колкото и да струва той. И да го използваме в интерес на скъпата ни родина. В случай, че намерим създателите му, естествено... Представете ли си, приятелю, какви безбрежни възможности биха се открили тогава пред нас? Бихме могли да станем енергийните господари на света. По-могъщи от всички шахове и шейхове, взети заедно. И ако има някаква истина в твърденията на вашия писач Теодоро Искров, че енерганът може да послужи и като база за производство на белтъчини, то ние бихме могли да се превърнем в спасители на гладуващото човечество... с всичките неизбежни политически последици от тези наши хуманни действия... Нашата страна би могла да заеме своето законно място редом със свръхдържавите, които диктуват своята миролюбива воля на цяла Африка, на Южна Америка, на Азия... Не ви ли блазни тази перспектива? Да ви призная, аз непрекъснато мисля за нея и тя все повече и повече пленява въображението ми... Да, и още нещо: моите генерали се питат, не би ли могъл енерганът да се превърне в нов мощен вид експлозив?... Те вече правят някакви опити...

Мак Харис се ухили и дори ми намигна със стъкленото си око: той отлично разбираше същността на неочаквано бликналата у Княза любов към човечеството.

— Много лошо мнение имате за мен, Ваше височество — каза той, — ако смятате, че не съм помислил, и то доста обстойно върху тази идея. Аз също милея да дам евтина енергия на света, да нахраня гладуващото човечество, пък и да задоволя генералите с нов вид експлозив... Ала, както справедливо забелязахте, преди всичко трябва да разбулим секрета на енергана... А след това, след това... каквото божието милосърдие отсъди...

— Драги приятелю, нека мимоходом ви припомня, че в делата енергийни божието милосърдие няма особен принос... Е, желая ви успех. Задачата ви никак не е лека, но аз имам доверие във вас.

— Довиждане, Ваше височество. Благодаря за доверието.

Интерфонът щракна.

— Как ви се струва? — попита Мак Харис разсеяно — очевидно задаваше въпроса на себе си. — Нашето княжеско пале жали арестуваните и не усеща, че короната се клати на главата му... И да сме му докладвали редовно...

Командора прихна:

— Непременно! Непременно!

Както всички граждани на Веспучия, така и аз знаех, че истинският бос на страната е Мак Харис, а не Княза, но далеч не подозирах, че техните отношения са сведени до равнището на кукла и кукловод.

Тъй или иначе диалогът по интерфона поразреди натегнатата атмосфера в параклиса, Мак Харис се поотпусна:

— Е, Санто! — извика той. — Да ни умориш ли искаш от глад? Дай ни малко белтъчини... но по възможност не енерганни, а натурални... И ни пусни твоето магическо кристално кълбо да видим какво става по божия свят, който преизпълва сърцето на князчето с умиление... Ние така сме се увлекли по нашия стар жрец Доминго Маяпан, че забравихме другите важни неща. Може откривателят на енергана да е вече намерен, та да побързаме да го купим, както ни препоръчва негово височество... преди да са ни изпреварили други...

Донесоха кафе, мляко, кифли, мед, шунка. И плодови сокове — най-големият деликатес в Америго Сити. За ягодов крем не смеех и да мечтая — той бе предназначен само за княжески уста... И докато закусвахме, Командора откри екрана зад разпятието и го свърза със Сентръл Брейн с нареждане да пуснат всички по-важни информации от изтеклата нощ.

Сентръл Брейн започна с обобщаващото въведение, че през последните дванайсет часа особени произшествия не са отбелязани: в цялата страна цари спокойствие. Това бе сакраменталната формула, която никой осведомителен източник не смееше да наруши, даже ако над Веспучия паднеше атомна бомба... И по-нататък:

— Населението е върнало в участъците известни количества зърнеста материя.

— Извършени са арести на лица, заподозрени в участие във вчерашните вълнения.

— Близки на задържаните са се явили в канцеларията на Княза с молба за интервенция.

— Изчезнал е шефът на лабораторията на „Албатрос“, видният учен доктор Бруно Зингер. Извикан от ресторанта, където вечерял, той се качил в някаква кола, която потеглила в неизвестна посока. Смята се, че това е дело на Динамитеросите.

— През последните два часа акциите на „Албатрос“ са паднали с петнайсет пункта. Това невиджано досега сгромолясване се отдава на големия спекулативен шум, който чуждестранни среди са вдигнали около появяването на енергана в Америго Сити. Колебаят се акциите и на други големи нефтени компании.

— В края на работната смяна в завода за синтетичен рибен пастет на полуостров Тува е бил получен сандък със сто килограма енерган. Работниците го разграбили. Извършени са обиски в общежитията.

— Дръвници! — прецеди през зъби Командора и веднага поиска да го свържат с полицейския началник на полуостров Тува. — Е, говедо! — завика той. — Нали ти заповядах да не допускаш пратки с енерган в пощата?... Какво?... Имало етикет на консервни кутии? Ще отваряш колетите! Ще ги проверяваш! Всички!... Не ме интересуват разпоредбите! И още нещо: нито дума за инцидента, иначе главата ти смазвам. Ясно?

Той хвърли слушалката и свърза екрана с главния телевизионен канал, който излъчваше директни репортажи от различни райони на страната.

От залива показваха усилията за спасяването на останалите над повърхността на океана части от взривения танкер: водолазите, корабните кранове, влекачите, помпите, които изсмукваха нефтения пласт, разлял се чак до островите.

Тия кадри подсказаха нещо на Мак Харис, защото той телефонира на Лидия и я попита дали е уреден въпросът със застраховката на танкера.

Сетне морето изчезна от екрана и говорителят съобщи, че следва важно предаване от Заир, където „нашият кореспондент се е свързал с хер Дидерих Мунк, председател на «Рур Атом»“. Показа се кореспондентът. Стоеше до известния на цял свят рус красавец пред някакви внушителни минни галерии и говореше:

— Драги телевизионни зрители, успях да открия хер Дидерих Мунк в Бома-Бома, центъра на урановите мини в Южно Конго, недалеч от опитната ракетна площадка на „Ракетен Унион“, също собственост на „Рур Атом“. Той е любезен да отговори на един мой въпрос, който предполагам, вълнува цялата световна общественост. И тъй, хер Мунк, носят се упорити слухове, че „Рур Атом“ има дял в събитията, които от вчера се разиграват в Америго Сити и които вече получиха гражданственост под наименованието „Аферата енерган“. Какво, хер Мунк, има ли истина в тия слухове?

Красавецът Дидерих Мунк се обърна към камерата, усмихна се шармантно и заговори. Дидерих Мунк имаше високо мнение за своята „шармантна“, както се изразяваха събратята ми журналисти, арийска външност.

— Дори ми е стеснително да отговаря на вашия въпрос, толкова той е лишен от всякакъв смисъл. И все пак... Длъжен съм както от свое име, така и от името на своите сътрудници в „Рур Атом“ категорично, повтарям, категорично, да опровергая слуховете, пък и намеците на някои ръководни дейци във Веспучия, за каквото и да било наше участие в „Аферата енерган“. За първи път чух тази странна дума вчера след инцидентите в Америго Сити. И аз не по-малко от всеки друг съм разтревожен от появяването на веществото, което уж, смесено с вода, давало гориво. Независимо от обстоятелството, че цялата операция е проведена по крайно дързък и предизвикателен начин — едно достатъчно доказателство за нашето неучастие в нея, — ние открито и ясно заявяваме, че се противопоставяме на евентуалното производство и разпространение на тъй наречения енерган, тъй като той подкопава и дейността на „Рур Атом“. Мисля, че това е убедителен аргумент. Ако енерганът действително е чудодейно средство за добиване на енергия, ако той действително е толкова евтин, толкова практичен, толкова чист, както искат, да ни убедят неговите неизвестни задкулисни създатели, посредством техния жалък говорител Теодоро Искров, то защо те да не излязат открито пред целия свят и да извикат: „Ето, ние сме направили това чудо на науката, нека си подадем ръце и го подарим на човечеството в името на неговото благоденствие и бъдеще“?

Тук Дидерих Мунк се обърна право към обектива на камерата и с интимна откровеност, която прозвуча много убедително, добави:

— Мистър Мак Харис, ако в този момент ме виждате и чувате, искам да ви уверя, че ние нямаме нищо общо с енергана и че сме готови да ви сътрудничим при разобличаването на цялата мошеническа афера.

Интервюто свърши. Мак Харис дълго седя неподвижен, очевидно обмислящ думите на русия красавец. После каза:

— Хитрец е този прусак! Вярвате ли му, господин Искров?

А аз все още бях под впечатлението на не съвсем ласкавото му определение за мен: „Жалкият говорител Теодоро Искров“... Княза също ме нарече „писач“... Впрочем нямах основание да се обиждам: не бях ли аз действително жалък говорител на „Енерган компани“, и писач на „Албатрос“?

— Аргументите му са логични — отговорих. — Действително, ако енерганът е онова, което ми описа жрецът, искам да кажа доктор Доминго Маяпан, то той е не по-малко опасен и за цялата атомна промишленост. По-евтин е от ядрената енергия, по-безопасен за човека, по-малко замърсява природата...

— Може би сте прав — замислено ме прекъсна той. — И затова време е да понаучим нещо повече за нашия толтекски доктор на науките... — Той се засмя: — Преди да са рухнали окончателно моите акции, нали? Санто, виж дали Зингер се е съвзел.

7. ДОКТОР БРУНО ЗИНГЕР, ХИМИК

Беше се съвзел. Внесоха го на болнично легло свързан със сложна система за кръвопреливане. Главата и лицето му бяха бинтовани до очите, бинтове личаха и около врата и гърдите. Но бе в съзнание и разширените му очи гледаха с обречена примиреност през дебелите пукнати стъкла на очилата.

Преди да излезе, лекарят прошепна:

— Не бива да прекалявате.

— Бъдете спокоен, докторе — отвърна Мак Харис, после се наведе над болния и дълго се вира в него. — Бруно, приятелю — започна той дружелюбно, — безкрайно съжалявам за случилото се, но ти сам, може би по-добре от мен дори, схващаш, защото си химик, съдбоносното значение на енергана. Ако до няколко дни не се доберем до източника на зърнестото вещество, всички ние, ти, аз, цялата лаборатория, нашите заводи, рафинерии, танкери, резервоари, всичките ни бензиностанции ще отидат по дяволите, чисто и просто ще станат излишни... На улицата ще бъдат изхвърлени стотици хиляди работници, милиони ще останат без препитание. Това ще бъде краят на нашата страна, а може би и краят на нашата цивилизация... Не, не преувеличавам. Ако енерганът залее света, съвременното общество ще рухне.

Той замълча, изчакващ думите му да проникнат в съзнанието на изтерзания. Най-после доктор Зингер проговори и това, което каза, не бе лишено от тъжна ирония:

— А може би, Едуардо, обществото, което ще дойде след нас, ще бъде по-добро?

— Ти да не си станал случайно червен? — пошегува се Мак Харис, но шегата прозвуча неуместно. — Лично мен ме интересува сегашното ни общество. Пък и тебе, доколкото те познавам.

— И с какво, Едуардо, мога да допринеса за спасяването на нашата цивилизация? — попита с усилие доктор Зингер.

— С твоята откровеност. Като се помъчиш да отговориш точно на моите въпроси. Готов ли си?

Доктор Зингер се опита да кимне, но болката го прониза и той изпъшка. Мак Харис поизчака да се успокои, сетне взе пластмасовата папка на жреца и тикна снимката пред очите му:

— Познаваш ли го?

С очевидно голямо усилие доктор Зингер вдигна ръка и пооправи пукнатите си очила, които се бяха смъкнали надолу. Сетне погледна снимката, смръщи вежди, стрелна ме с очи или тъй само ми се стори и отговори леко усмихнат:

— Разбира се. Това е Доминго Маяпан, бившият ръководител на експерименталния отдел в лабораторията. Беше индио, викахме му само Доминго. Той загина преди дванайсетина години при много загадъчни обстоятелства. Подозирам, че е бил убит... Това беше голяма загуба за нашата компания...

Този кандидат за гроба, почти умъртвен от своя мил бос, продължаваше да говори за „нашата лаборатория“, „нашата компания“... Човекът е странно животно...

— Аз не съм бил тогава в Америго Сити... — забеляза Мак Харис.

— Точно така... — прошепна мъчително доктор Зингер и затвори очи. — Тогава ти беше на сватбено пътешествие... Спомням си, че за случая ти телеграфирах в Хонолулу, но ти не ми отговори... — Пак се усмихна. — Беше много увлечен по Полина...

Мак Харис кимна:

— Да, но Полина я няма вече...

Тишина. Чуваше се само пъшкането на доктор Зингер.

— А ти спомняш ли си как постъпи в лабораторията? — попита Мак Харис. — Имам предвид Доминго Маяпан?

Гърдите на доктор Зингер захъркаха, той се поизкашля, но хъркането не престана, когато отново заговори:

— Назначи го ти, Едуардо. Той се яви при нас с отличната си диплома на първенец на Едисоновия институт... Тогава ти... тогава ти привличаше най-обещаващите млади учени от всички университети на Америка... — Хъркането се увеличаваше, превръщаше се в подлудяващо драцене на дробовете. — Това беше правилна политика, макар че Доминго не беше съвсем млад... Ти хареса Доминго, каза, че имаш специални симпатии към него, защото сте били земляци.

— Земляци? — Кървавата буза на Мак Харис затрептя. — Но аз съм роден в Тексас и тук се преселих като дете...

— О, не... — произнесе вече по-трудно Бруно Зингер. — Той говореше за Кампо Верде... Спомняш ли си, Едуардо, петролното поле, където пробихме първия кладенец? Колко зелено беше там, боже мой, колко зелено!... И колко отдавна!... В друг някакъв живот...

Той млъкна, но хъркането остана, разтърсващо нервите.

Мак Харис бавно се изправи от стола и мълчаливо заснова из параклиса. Бе затворил здравото си око и сега само стъкленото гледаше неподвижно напред. Очевидно се мъчеше да възстанови в паметта си образи, които отдавна се бяха изтрили от нея. Може би зеленината на Кампо Верде... може би оня толкова далечен друг живот...

Пак се спря над леглото:

— Защо смяташ, че е бил убит? — попита той. — Може да се е самоубил?

— Не зная... — едва отвърна Бруно Зингер. — Той никога не би се самоубил... твърде жизнен беше... и оптимистичен... Той много държеше на живота... Имаше големи цели... Може би са се опитали да го купят други фирми... той струваше много пари... може да им е отказал и...

Пак млъкна, задъхан. До мен достигаше хриптенето му. Стори ми се, че ме гледа... Или тъй ми се стори?

— Поддържаше ли връзки с Щатите? — попита Мак Харис.

Бруно Зингер вдъхна дълбоко въздух. Боров. Но гърдите му хъркаха...

— Имаше приятели там... Беше близък даже с великия Елиот Джонс, откривателя на синтеза на месото.

— А с немците от „Рур Атом“?

— Той кореспондираше с всички институти, които изследваха енергийния проблем.

— Дори с Острова?

Хъркането, това подлудяващо хъркане!

— Не мисля... С Острова трудно се поддържа връзка... ти знаеш това, Едуардо... — Той обърна морния си тъжен поглед към Командора. Полковникът отдавна вече беше направил контактите с Острова практически невъзможни.

— А с индиоси?

— Кои индиоси?

— От Кампо Верде.

Зад дебелиите стъклени парчета на очилата проблесна недоумение.

— Но, Едуардо, на Кампо Верде отдавна вече няма никакви индиоси... от двайсет и две години вече... Сега там е пустиня...

— Да, разбира се... — отговори бързо Мак Харис, сякаш това отдавна му бе известно, но го бе временно забравил. — А какви бяха политическите му възгледи? — продължи той неумолимо, без да обръща внимание на признаците на пълно изтощение у доктор Зингер.

— Той... Той, Едуардо, обичаше свободата.

— Чия свобода? — попита едва чуто Мак Харис. Другият не отговори веднага: гърдите му се разтърсиха от остра, раздираща гърдите кашлица, от ъгъла на устните му се показа тъничка струйка кръв.

— Чия свобода? — изкрещя ненадейно Мак Харис.

С нечовешко напрежение на силите Бруно Зингер отговори:

— На хората, Едуардо... на хората... и своята... и на Индиосите... преди всичко на Индиосите... Той ги обичаше...

— Имаше ли той достъп до сейфа на лабораторията?

— Не зная... — Лицето на доктор Зингер видимо побеляваше, той задиша тежко, с хрипове. — Но... възможно е... тъй като ти се беше разпоредил да не крием нищо от него... И той... той постигна изключителни успехи при синтезирането на... на...

Той захърка. Мак Харис го раздруса за раменете:

— На какво? На какво?

Другият едва промълви:

— На... на концентрата на...

И млъкна.

— Лекарят! — изкрещя Мак Харис.

Влезе лекарят, хвърли поглед върху доктор Зингер. И без да се обръща към нас, не без укор прошепна:

— Не биваше да прекалявате, господа. Аз ви предупредих.

— Какво значи това? — попита Мак Харис.

Лекарят вдигна равнодушно рамене:

— Той е свършен...

От устата на този, който беше големият учен доктор Бруно Зингер, течеше мътна кръв.

— Изнесете го! — нареди Командора, а Мак Харис сграбчи телефонната слушалка:

— Лидия! Отвори сейфа на лабораторията... Не го знаеш?... 77 77 22... Намери дневниците с протоколите на опитите, извършени в експерименталната база преди дванайсет-четиринайсет години от тогавашния ръководител на отдела доктор Доминго Маяпан. И ги донеси веднага! Лично! И с охрана.

Бях толкова уморен от напрегнатата, безсънна нощ, че съзнанието ми отказваше да възприеме действителността в нейните истински измерения. Ето защо не мога да възстановя в паметта си в точния му порядък онова, което се случи по-нататък.

Влезе дежурният офицер и докладва, че въпреки всички усилия, координатите на радиотелефонен пост 77 77 22 не могат да бъдат установени. Той или се мести постоянно, или пък под този номер има многобройни апарати, които са разположени в най-различни райони на страната.

Дойде съобщение, че разтревожен от последните събития, Профсъюзът на химическите работници се готви да обяви полудневна предупредителна стачка.

Обади се Лидия и каза, че досието с дневниците на експериментите, които доктор Доминго Маяпан е правил преди повече от дванайсет години, не се намира в сейфа.

След това от екрана дойде сигнал за важно предаване. И пред смаяните ми очи преминаха сцени от някаква манифестация. Знаех, разбира се, че всяка съмнителна демонстрация се следи и видеозаписва от контролни полицейски камери, но за пръв път присъствувах на директно предаване.

По една потънала в Стайфли тясна улица, сред обърнати коли и разбити витрини се движеше дълга колона от мъже и жени. Много от тях притискаха към лицата си влажни кърпи, други бяха с маски. Над главите си носеха набързо изписани плакати: „Освободете нашите бащи и синове!“, „Командоре, отвори вратите на Конквиста!“, „Свобода на енергана!“... И една абсолютно невероятна картина: от двете страни на колоната миролюбиво крачеха полицаи с автомати, а начело вървеше млад лейтенант, сякаш самият той водеше

демонстрацията. Поради маските и предпазните кърпи възгласите на манифестантите едва се чуваха, но все пак долавях: „Искаме въздух!“, „Искаме вода!“, „Долу Стайфли!“... А през това време безстрастният глас на полицейския наблюдател обясняваше:

— Демонстрацията е започнала спонтанно на площад „Санта Мария“, където минувачи налетели на скрити в един павилион кутии с енерган. Към тях се присъединили живущи в околните блокове хора, които сред песни и танци започнали да разпределят енергана помежду си. Нашите камери са по следите на демонстрацията от този момент. Силите на реда се опитаха да разпръснат множеството, но то започна да буйствува, да чупи и обръща коли, да разбива витрини. Въпреки това командуваният полицейското отделение лейтенант Диего Ото, индио, отказа да даде заповед за стрелба и сам застана начело на тълпата. Сега тя се отправя към замъка Конквиста. Тя непрекъснато расте. Тя се е превърнала в колона от над петстотин метра дължина. Тя влиза в авенида „Дел Принчипе“...

— Санто! — извика неочаквано Мак Харис. — Тук ли е още оня евреин?

— В моргата — отвърна мрачно полковникът.

— Че как тъй? — едва не се разсърди Мак Харис и аз не схванах ироничната превземка в гласа му. — Та нали доктор Бруно Зингер е отвлечен от Динамитеросите? И тялото му е захвърлено от терористите някъде на авенида „Дел Принчипе“, обезобразено до неузнаваемост?

Командора ме стрелна с поглед. И в този поглед прочетох смъртната си присъда. Твърде много бях видял и чул през тази страшна нощ, а за Санто мълчаха само мъртвите. Но не каза нищо и излезе.

Завърна се след няколко минути и делово съобщи:

— Вие сте прав, мистър Мак Харис. Видният наш учен доктор Бруно Зингер е захвърлен някъде на авенида „Дел Принчипе“. Бандитите скъпо ще платят за това грозно престъпление. Изпратих хора да приберат трупа.

Междувременно на екрана демонстрантите продължаваха своя марш по авенида „Дел Принчипе“. И стана онова, което очите ми, уморени и кървясали, възприеха като сцена от измислен филм:

На дващестина метра пред колоната, в средата на широкото платно на авенидата, се появи тъмно петно. Операторът бързо го

увеличи: беше трупът на доктор Зингер — неузнаваем, смазан, без превръзки. Лейтенант Диего Оро вдигна десница, колоната спря, възгласите замряха. Последван от няколко мъже, той се приближи до трупа, наведе се, разгледа лицето му. Обзет от някаква догадка, той извади от вътрешния му джоб картата му, взря се в нея. И се изправи.

— Това е доктор Бруно Зингер — извика той. — Главният учен на „Албатрос“.

Над тълпата се разнесе шепот: „Доктор Зингер... Бруно Зингер...“

В този момент откъм прозореца на една сграда прозвуча мегафон:

— Динамитероси! Не посягайте на Доктор Зингер! Хвърлете оръжието! Вдигнете ръце и се наредете с лице към стените! Повтарям! Не посягайте на живота на доктор Зингер...

В отговор на мощния мегафон дойде слабият вик на лейтенанта:

— Ние не сме Динамитероси! Доктор Зингер намерихме на пътя, мъртъв...

— Мълчание! И ръцете горе! — прогърмя мегафонът.

Лейтенантът посегна към кобура си, но не успя да измъкне пистолета — пронизан от куршум, той се просна над трупа на доктор Зингер.

И започна онази безразсъдна и жестока вакханалия, която ще остане в историята на нацията като „Разстрелът на авенида «Дел Принчипе»“! Хората на Командора бяха заели удобни позиции в околните сгради и сега стреляха в демонстрантите почти в упор, поваляйки десетки и десетки, ранявайки други стотици, прогонвайки хиляди назад към площада „Санта Мария“. А хладнокръвният оператор не спираше да снима, и ние тримата наблюдавахме всичко това на екрана в дъхация на боров въздух параклис, аз — с невярващи очи, Командора — с крива усмивка, Мак Харис — със спокойствието на уверения в победата си едноок демон.

Влезе дежурният офицер и докладва, че при сблъскване с група Динамитероси е било открито тялото на доктор Зингер, за съжаление изтезавано до смърт. Преките убийци са унищожени при опит да нападнат силите на реда.

— Издайте специално комюнике за случая! — нареди Мак Харис. — И устройте тържествено погребение на доктор Бруно

Зингер, с венци и всичко останало.

И веднага се свърза с Княза, за да му съобщи траурната вест, но се оказа, че по това време владетелят е на ски.

— А сега — каза Мак Харис, — преди да пристъпим към най-главното, предстои ни още една малка операция. Тук ли са Индиосите от администрацията?

Те влязоха. Бяха двайсетина души — куриери, чистачи, носачи — всички с характерните белези на произхода си: мургави, чернокоси, скулести. Стояха пред разпятието, смирени, уплашени. Разпитът води пак Мак Харис. Той започна едва ли не мило:

— Момчета, ние с вас сме стари приятели. Заедно дишаме прекрасния въздух на „Албатрос“, а сега заедно сме заплашени от безумците, които правят енергана, да останем на улицата без хляб, без вода, без кислород... Ето защо ще говоря съвсем откровено: имаме сведения, че някои от следите на енергана водят към „Албатрос“. Да, да, не се учудвайте, към „Албатрос“, по-точно към лабораторията на „Албатрос“. Преди малко на улицата бе намерен трупът на всеобщо уважавания доктор Зингер, отвлечен и обезобразен от бандата на Динамитеросите. Доктор Зингер бе един от малцината, които можеха да хвърлят някаква светлина върху тайната на енергана. Сега останахте само вие. Ще ви задам няколко въпроса и вие ще ми отговорите откровено, ще отворите сърцето си пред мен, без да скриете нищо, нали? Лъжата тук няма никакъв смисъл.

Индиосите закимаха усърдно.

— Най-напред да вдигнат ръка тия от вас, които работят при мен повече от дванайсет години.

Вяха трима. Мак Харис им показва снимката от пластмасовата папка.

— Познавате ли го?

Тримата отговориха, че да, познават го, това е Доминго, който на времето ръководеше лабораторията и се удави в Рио Анчо.

— Имаше ли той приятели?

Да, имаше. Негов близък приятел беше, бог да го прости, доктор Зингер. Все заедно бяха, обсъждаха науките и си пиеха кафето.

— А извън лабораторията? Нямахте ли той роднини, жена, деца?

Да, доколкото си спомняме, имаше син, вече момък, хубавец.

— Къде е той сега?

Може би учи някъде? Доминго се хвалеше, че ще направи от момчето си голям химик, който ще умее да прави даже мляко от въздух.

— И бензин от вода? — подсказа Мак Харис.

— Такова нещо не сме чули от него — отговориха единодушно тримата.

Мак Харис не настоя повече.

— А сега един въпрос към всички. Да сте забелязали нощем, през почивките, в неделен ден или на празници хора да влизат в лабораторията и да се ровят в химикалите или да работят с приборите?

— О, да! — отговориха всички. — Често сме виждали доктор Зингер. Понякога даже той оставаше в лабораторията по цели нощи.

— Сам?

— Съвсем сам, сеньор. От нас искаше само да му правим кафе.

— Да е изнасял от лабораторията книжа?

— Да, сеньор. Той винаги излизаше с пълна чанта.

— Е, благодаря ви! — каза Мак Харис. — Вие сте добри момчета. Но тъй като сведенията, които ми дадохте, не бива да излизат засега оттук, пък и за да ви предпазя от евентуално отмъщение на Динамитеросите, вие ще останете в замъка. Няколко дни, не повече. Командоре, погрижи се да не им липсва нищо, включително въздух.

Индиосите излязоха, онемели, с плаха надежда в очите.

— Господа — обърна се Мак Харис самоуверено към нас, — направихме още една важна крачка напред. Как мислиш, Санто, справям ли се добре в твоя замък?

— От вас става първокласен полицай! — похвали го Командора, но усетих в гласа му намек на насмешка.

— Жалкото е, че доктор Зингер не е вече между живите... бог да го прости... Мръсникът отнесе в гроба си нещо важно, нещо, което е успял да скрие от нас. Но и то няма да ни убегне. Санто, прати хора в дома му. Да се провери дали Динамитеросите не са скрили нещо в мазето му — взрив или микрофони... И да се донесе тук всяка хартийка, всяка тетрадка, всяка папка, която ще се намери там...

Командора веднага се разпореди.

— А сега, драги приятелю Искров — подхвана Мак Харис, — опряхме най-последно до вас. Надявам се, не се засягате, като ви наричам приятелю. През тия няколко дни ние преживяхме заедно толкова много

неща, че кажи-речи се обвързахме завинаги... за добро или за зло... Отсега нататък вие сте главната фигура в нашата борба срещу доктор Доминго Маяпан, стига той да е главната фигура в лагера на енергана.

От екрана дойде сигнал. Важни съобщения:

— Предупредителната стачка на химическите работници избухна днес точно в 12 часа. Ръководството на профсъюза все още не е излязло с ясна позиция по аферата „енерган“. Част от него е категорично против енергана, тъй като би обрекъл на безработица не по-малко от два милиона души.

И още:

— До днес на обед в борсите на Ню Йорк, Мюнхен, Амстердам, Брюксел, Париж, Токио, Рио де Жанейро, Милано и Буенос Айрес акциите на „Албатрос“ са претърпели ново катастрофално спадане. Паниката расте с часове.

И още едно съобщение:

— Компаниите, производителки на петрол в Азия, Африка и Америка, изразяват своята солидарност с компанията „Албатрос“ в борбата ѝ срещу фалшификата, наречен енерган. Те предоставят на председателя на „Албатрос“ цялата необходима подкрепа в тази борба. Като първа мярка отпускат на „Албатрос“ краткосрочен заем от един милиард долара за осуетяване опитите на борсовите спекуланти да подбият неговите акции.

Обгорената дясна буза на Мак Харис потръпна:

— Ето че шейхчетата напълниха гащите — произнесе той с насмешливо презрение. — Виждате ли, Искров, те се уплашиха от вашия малък жрец.

На екрана вървеше последната новина и тя сложи последния щрих върху психозата, която обхващаше не само Веспучия, но и останалата част на света, психоза на объркване, страх, безверие и надежда. В съобщението се казваше:

— Федерацията на Борците за чиста планета се обръща към създателите на енергана от Двайсет и втора улица в Америго Сити с апел да предоставят на Федерацията патента за производството на зърнестото вещество или поне лиценза за неговото разпространение по целия свят. Федерацията поема тържествено задължение да произвежда и разпространява енергана изключително за миролюбиви цели, надявайки се, че това ще бъде едно ефикасно средство в битката

за прочистването на планетата Земя от отровите, които унищожават живота на нейната повърхност. За това хуманно право Федерацията ще заплати на Двайсет и втора улица един символичен долар, а в случай, че Двайсет и втора улица настоява за заплащане в рамките на международните търговски норми, Федерацията е готова да открие общопланетна подписка, която по най-скромни пресмятания ще даде сумата от половин милиард долара. Федерацията на борците за чиста планета очаква благоприятния отговор на Двайсет и втора улица. Председател на Федерацията — професор Луис Моралес.

Екранът угасна. Мак Харис каза:

— Червените не си губят времето. Половин милиард! Или дори един символичен долар! Колко трогателно! Милите другарчета от Острова ще подхвърлят много повече на кекавите Борци за чиста планета, стига да могат първи да сложат ръка върху енергана. Помнете ми думата, скоро ще се обадят разни религиозни секти, милозливи женски дружества, бодрите бойскаути, ще чуем гласа и на френските писатели, италианските оперни певци, английските дресьори на кучета, руските академици, норвежките скиори... Трябва да отдадем заслуженото на нашето князче, което с идейката в мозъчето си изпревари червените. Той е прав: има само два начина да обезвредим енергана — да го купим или да го унищожим. Ние ще го купим, и то не с петстотин милиона, а с друго... И посредник в сделката ще бъдете вие, Теодоро Искров.

Предложението, макар и очаквано от мен, никак не ми хареса. От часове вече усещах как все повече и повече се заплитам в сложните взаимоотношения „бизнес-политика-полиция“, без да мога да се противопоставя с каквото и да било, безсилен да взема и най-малкото самостоятелно решение. Мозъкът ми не бе вече в състояние да обгърне еволюцията на събитията от последната седмица, като се почне от онова невинно рекламno писмо от Двайсет и втора улица и се стигне до решението на Мак Харис да купи енергана. Мимо волята си аз бях свидетел на злокобни маневри, на кървави разпити и убийства, на провокационни измами. Бях проникнал в сърцевината на онова, което обикновено наричаме „зад кулисите“, онова тъмно място, където се дърпат конците и се решават съдбините на милиони хора. И не бях вече само свидетел, а и съучастник. И ако сега се съгласях да бъда и

по-нататък оръдие в ръцете на Мак Харис и да изпълнявам безропотно неговата воля, бих се презрял.

Отговорих с твърдото намерение да откажа:

— Не ви разбирам, мистър Мак Харис. Теодоро Искров е само един обикновен журналист. Никога той не се е занимавал с бизнес. Аз нямам ни най-малкото понятие от финансови сделки. Не разчитайте на мен, аз мога само да проваля вашите планове.

— Но, драги приятелю — отговори той с доброжелателно учудване, — никой не иска това от вас. Финансовите преговори и сделките оставете на мен. За разлика от вас, аз имам достатъчно богат опит в бизнеса. Задачата ви ще се състои единствено в установяването на личен контакт с Доминго Маяпан и другите от „Енерган компани“, да проверите какви са техните искания, да приемете техния принципен отговор и нищо повече. Никой друг, освен вас не може да свърши тази предварителна работа.

Навярно съм проявил неустойчивост, но в този момент всичките ми съмнения, колебания, страхове и угризения на съвестта се изпариха. Възможността да срещна пак жреца, да разговарям с него и с другите, да се запозная с оня, когото наричаха Белия Орел, да видя с очите си къде живеят, къде работят и как произвеждат енергана, да проникна дори в онази ефикасна и елегантна организация, която разпространяваше зърнестото вещество, без да остави каквито и да било следи — тази ослепителна перспектива подежда като камшик върху инстинкта ми на журналист. И във възбуденото си въображение вече виждах продължението на моята повест. Не, не на измислената, а на документалния репортаж, онзи, който щеше да се роди от действителността. И си представях дори, че моето участие в преговорите с Двайсет и втора улица ще допринесе за уравнивяването на объркалия посоката си наш луд свят.

А кой знае, може би над всичко надделя онази жажда за приключения, която уталожвах като дете и юноша чрез книгите и киното и която ми бе отнета в епохата на Стайфли, епохата на страха, подчинението и терора. Епохата на моята безработица.

— Как ще намеря Доминго Маяпан? — попитах, напълно капитулирал пред Мак Харис.

— Имам една идея, както би се изразил нашият мил Княз — отвърна усмихнато той.

Не зная защо, но зададох един дързък и глупав въпрос:

— А ако избягам? Или остана при Доминго Маяпан?

Полузатвореният клепач над стъкленото око се понадигна. То сякаш ми се присмиваше.

— О, това вие няма да направите никога. Вие сте разумен човек, установих го още когато ви видях за първи път в кабинета си. Вие сте реалист. Вие няма да избягате, защото няма никакъв смисъл да бягате...

Реалист! Твърде често така наричат страхливеца и приспособенеца.

— Освен това — добави сякаш между другото Командора, — от два дни децата ви се намират в една прекрасна вила под Снежния връх, почивната станция на Сигурността... Бъдете спокоен, чувствуват се отлично, нищо не им липсва, по-добре са, отколкото в онази мизерна детска хижа на Министерството на просветата. И ако пожелаете, бихме могли да пратим при тях и жена ви... естествено, като наша любезна и скъпа гостенка...

Тия хора бяха сатани!

— Надявам се, че нищо лошо няма да им се случи — казах.

— Нима се съмнявате в това? — отговори Мак Харис. — А ако по време на мисията ви се сблъскате с неприятности и с вас се случи нещо... да кажем, нещо непредвидено, ние ще имаме грижата те да живеят в пълна обезпеченост до края на дните си. Това ви обещава лично Едуардо Мак Харис. Имате ли нещо против?

Замълчах. Бях Реалист.

ТРЕТА ЧАСТ
БЕЛИЯ ОРЕЛ И АЛЕХАНДРО МАЯПАН

1. МИСИЯ В ТУПАКУ

Над мен беше небето — изумително синьо. Такова не бях го виждал, откакто преди седем години за последен път летях над Огнена земя. Слънцето, чисто, сякаш току-що родено, бавно се движеше с нас и лъчите му проникваха в самолета чак до струпания в дъното багаж.

А долу беше Стайфли, също тъй необозримо голям като небето, мътносив, кален парцал, покрил цялата земя. От време на време изтъняваше и тогава разбирахме, че летим над пустиня, далеч от всякакви селища. Съзирахме контурите на керемиденочервеникавите скалисти образувания, напомнящи пирамиди и сфинксове, сред тях — дълбоките каньони и даже виещите се в основите им тънки ленти на шосетата.

После Стайфли отново забулваше всичко и тогава знаехме, че летим над промишлени райони.

Самолетът се движеше тромаво. Бе от ония последни мохикани на самолетостроенето от осемдесетте години, които обслужваха евтините линии между Америго Сити и пустинните и планинските области във вътрешността на страната. С него пътуваха предимно индиоси-селяни от Скалистия масив, петролоработници, държавни чиновници. Ъперите летяха с модерните ракетоплани, които взимаха разстоянията пет-шест пъти по-бързо.

Пътниците в нашия допотопен Дъглас седяха с шапки на глава, наметнати с вълнени пончоси, дъвчеха царевични питки, собствено производство, и пиеха вода от плоски бърдучета, които си носеха от сгушените в планините публоси^[1]. Бутилирана и с шарени етикетчета, тази вода се продаваше в специализираните магазини в Америго Сити, заедно с консервиран въздух от Снежния връх.

В целия самолет бяхме само седем-осем бели — моя милост и няколко техници от петролните кладенци край Тупаку. Аз бях колекционер на индиански ръкописи, решил да се порови в последните находки от разкопките и да закупи нещичко, което още не е задигнато от туристите. Носех тъмни очила и прясна брада и със сиво-сините си очи, руса коса и плоското куфарче до себе си (някога тия куфарчета ги

наричаха Джеймс Бонд), аз се чувствавах наистина като Джеймс Бонд, кретенския шпионин, който преди трийсетина години обираше възторзите на хлапетата по света.

Да призная, бях доволен, въпреки съзнанието, че мисията ми може да завърши гибелно за мен. Бях се измъкнал от стоманените пипала на Мак Харис и Командора, далече от замъка Конквиста, далече от онази параноя^[2], която бе обзела Америго Сити и сееше трупове по улиците. И колкото повече приближавахме Тупаку, толкова повече се освобождавах от лепкавата хипноза на последните дни и придобивах самоувереността на журналиста Теодоро Искров, който някога се завираше в най-горещите ями на планетата, за да напише своя пореден репортаж. Щях да видя доктор Доминго Маяпан, моя жрец, щях да разбера най-после какво се крие зад енергана.

— Сеньор, бихте ли хапнали от моята питка? Много е сладка, омеси я жена ми завчера, преди да тръгна.

Съседът ми отдясно, един дребен, млад индио със схлупено до очите сомбреро ми подаде питката. Отчупих, хапнах, мислейки си дали този мургав момък с чиста риза и везано пончо не е човекът, който ще ме отведе до жреца. Или може би е онзи там, който седи в отсрещния ъгъл и ме фиксира с дръпнатите си очи? Или даже красивата стюардеса, която при всяко минаване край мен ме дарява с най-прелъстителната си усмивка? Търпеливо чаках.

И прехвърлях в ума си всичко, което се бе случило с мен през последните седмици и ме бе довело тук, в този раздрънкан самолет, с тъмни очила и остра брада, като упълномощен пратеник на Едуардо Мак Харис, представител на „Албатрос“.

... Отначало ми бе трудно да отгатна как той ще установи връзка с жреца. А той избра най-елементарния и резултатен подход: освободи ме от Конквиста, изпрати ме до вкъщи без охрана, без наблюдение и предполагам, без подслушване на телефона ми. С това той доказа, че познава човешката природа и че може да влезе в кожата на своя противник и да тръгне по посока на неговите разсъждения.

Мак Харис бе уверен, че Доминго Маяпан има свои агенти в „Албатрос“, които го информират за всичко, включително и за присъствието ми в Конквиста и за кървавата разправа с лабораторния персонал. Те щяха да го информират и за моето освобождаване. Нещо

повече — Мак Харис направи така, че вестниците да узнаят за моето излизане от замъка и да напечатат сензационни съобщения за мен. Сега той чакаше съответната реакция на Двайсет и втора улица.

Първите няколко дни след Конквиста бяха крайно неприятни за мен. Журналистите обсаждаха дома ми и не пропускаха случай да ми досаждат с набезите си чак до спалнята ми. Скоро обаче, обезсърчени от моето мълчание, те напуснаха терена и аз можах да спя спокойно, да си пускам мустаци и брада далече от любопитните фотокамери и да седя до телефона...

Презумпцията на Мак Харис бе, че след като е минал първият рунд от нападението на „Енерган компани“ Доминго Маяпан непременно ще ме потърси. Тъй или иначе аз бях единствената му жива връзка с „Албатрос“, а бях вече минал през лапите на Командора, следователно, бях източник на важни сведения.

Мак Харис не се излъга. На шестия ден рано сутринта телефонът звънна и от слушалката дойде мекият, възпитан и малко по момчешки ентузиазиран глас на жреца:

— Сеньор Искров, вие ли сте? Доволен съм да ви чуя жив и здрав.

— Аз също се радвам да ви чуя, доктор Доминго Маяпан — отговорих аз разчленено.

— О, сеньор Искров знае вече моето име? Това е похвално. Впрочем не е било много трудно да го откриете, нали?

— Не, доктор Маяпан, не беше трудно — казах не без горчивина, като си спомних смазаното лице на доктор Зингер. — За някои обаче беше фатално...

— Да, да... — добави той веднага. — Наистина, безкрайно съжалявам. Не допусках, че ще посегнат и на Бруно... Можеха да минат и без него. Вие поне не сте пострадали, нали?

— Не — отвърнах, — не съм пострадал.

— Така и очаквах... Е, сеньор Искров, с какви задачи ви натовари този път мистър Мак Харис? — Леко се засмя. — Обзалагам се на кутия енерган, че копнее да се свърже с вашия стар жрец, за да му направи потресаващи предложения, преди „Албатрос“ да е рухнал.

Задочно му се усмихнах:

— Да — казах направо. — Той желае да се срещна с вас. Желаете да знае в какво се състоят вашите намерения спрямо него и как би

могъл да отговори на тях в интереса на нашия народ.

— Трогателна е неговата грижа за народа.

— Мак Харис има и съвсем конкретни предложения.

— Той винаги има конкретни предложения. Твърде конкретни. Мак Харис е делови човек, никога не си губи времето в празни приказки и абстрактни планове. — Жрецьт помълча. Чу се шушукане, навярно се съветваше с някого, и продължи: — Сеньор Искров, аз също имам желание да се срещна с вас. Не само защото бих искал да ви благодаря за хубавите краски, с които ме обрисовахте във вашата повест, и за услугата, която направихте на „Енерган компани“ с написването ѝ, но и защото, нека бъда откровен, все още имаме нужда от вас... Какво да се прави, сеньор Искров, съдбата пожела вие да се озовете в самия старт на един голям прелом в историята на науката и, струва ми се, в живота на нашата страна. Вие сте нужен колкото на Мак Харис, толкова и на нас. Всъщност вие сте нужен на Историята с голямо И.

Тръпки пролазиха по гърба ми: тези тържествени приказки за моята роля в Историята с голямо И ме караха да настръхвам.

— Дано сега поне съумея да бъда на висотата на историческите си задължения — рекох, като положих усилия да се засмея. — Защото досега бях само марионетка във вашите ръце.

— Съжалявате ли?

— Зависи от по-нататъшното развитие на моята роля.

— Сигурен съм, че ще ви допадне. Сеньор Искров, подслушват ли ни?

— Увериха ме, че не.

— Възможно... Но ако ни подслушват, нека чуят. Предайте на Санто... Знаете ли кой е Санто? Светеца? Нашият общ приятел Командора... Та, предайте му, че ако открием какъвто и да било опит от негова страна да ни шпионира с каквито и да било средства, ние ще прекратим всякакви контакти с Мак Харис и ще действваме както намерим за добре, без оглед на последиците. Чувате ли ме, Санто?

— Ще предам — казах.

— Радвам се, че сме наясно по този въпрос... — Отново в гласа му се появиха веселите момчешки нотки. — А сега, сеньор Искров, с вас иска да говори едно лице, което вие познавате по разкази на други хора и което вие така живописно сте описали във вашата повест.

Наострих уши: за първи път щях да чуя друг човек от „Енерган компани“.

— Добър ден, сеньор Теодоро Искров — прозвуча отгътък един топъл, кадифен баритон. — Драго ми е да се запозная с вас, макар и отдалече.

Сърцето ми затуптя: този глас с тези обертонове в него, които го правеха толкова вълнуващ, този глас ми беше познат! Та това беше гласът, който в онзи съдбоносен неделен ден бе оповестил по радио Динамитеро вестта за пускането в продажба на енергана!

Не знам защо, може би поради намеката на жреца, свързах този баритон с образа на оня индио от кея Кенеди: снажния красавец с дългата черна грива, огнените очи и величествената походка на толтекски вожд.

— На мен също ми е приятно да се запозная с вас — казах. — Не зная как да ви наричам, но ми се струва, че вие сте Белия Орел.

Топлият баритон се засмя и от това стана нежен и напомни с интонациите си гласа на жреца:

— Романтика, сеньор Искров, от уестърните... Белия Орел! Звучи героично, но моето истинско име е по-скромно... Впрочем, надявам се скоро да имаме случай да се видим. А сега, сеньор Искров, чуйте ме добре: възможно ли ви е да предприемете едно доста продължително и далечно пътуване?

— Стига да не е до съзвездието Андромеда. Не издържам на космически скорости. Боледувам от морска болест.

— Имаме лек и срещу нея. Ще ви превърнем в концентрат, ще ви пъхнем в една енерганова кутийка и ще тръгнете. Когато пристигнете, ще ви разтворим във вода и ще се възстановите.

— Охо! Дотам ли сте опрели?

— Защо не? С любезната помощ на „Албатрос“... Но няма да се наложи да летите чак до Андромеда, а малко по-близо.

— Докъде? — попитах, предвкусвайки интересното пътешествие.

— Ще узнаете.

Не настоях повече.

— Сеньор Бял Орел — казах, — Мак Харис има едно искане към вас.

— Искане? Не е ли твърде безочливо от негова страна?

— По-скоро предложение — отстъпих аз, макар че Мак Харис бе казал тъкмо „искане“. — Той предлага, докато се състои срещата, да прекратите... как да се изразя... вашата енергична енерганна агресия.

— Съгласен! — отвърна веднага Белия Орел. — Нека дотогава „Албатрос“ си ближе раните. Ние не обичаме да тъпчем поваления противник.

Тъкмо това бе съдбоносната ти грешка, мили ми Агвила, тъкмо това...

Отсреща се показаха побелелите остри като готически кули заснежени върхове на Скалистия масив и зад тях — мощният конусовиден корпус на вулкана Тупаку. Всички в самолета се развълнуваха и занадничаха през люковете: та това беше Ел Волкан, огромният и добър татко, който даваше топлина и плодородие и който рушеше домовете им, Ел Волкан, който от памтивека изпращаше към небесата своя бял дим и от време на време бълваше огън, докато изпразнеше нажежения си търбух.

Индиосите радостно се разприказваха: те си бяха у дома, далече от оня отвратителен град, в който не може да се диша и където, за да си измиеш очите, вместо вода ти дават памуче с миризлива течност.

Човекът с везаното пончо весело се обади:

— Ел Волкан! Тупаку!

Бе толкова възбуден от гледката на родния си вулкан, че ми предложи бърдучето си с последните глътки вода. Бе минералната и газирана вода „Ел Волкан“ — лукса на Ъперите, три долара чашата.

От високоговорителя дойде гласът на стюардесата: след половин час кацаме.

Аз отново се върнах към дните, предшествуващи заминаването ми.

Белия Орел удържа на обещанието си: потокът от зърнестото вещество бързо секна. Това доведе до известно успокояване на духовете, макар че цъфна едно ново явление — черната борса с енергана. Щастливците, които бяха успели да понатрупат повечко от него, сега го препродаваха на фантастични цени, далеч надхвърлящи официалните. Всички предпочитаха енергана, за него нямаше нужда

ните от резервоари, нито от бидони, пък и беше къде-къде по-калоричен и по-чист от обикновеното гориво.

От своя страна и Командора престана да преследва консуматорите на зърнестото вещество. Той обаче сложи ръка върху намиращите се не малки количества енерган в заводите и фабриките, въпреки плахите протести на собствениците, за които енерганът бе истинска мана небесна.

В резултат на всичко това в Америго Сити настъпи някакво общо отпускане на напрежението. Пресата, радиото и телевизията в различни гами и със смесени чувства на съжаление и облекчение се заеха да разработват темата „всяко чудо за три дни“: наистина, много хубаво щеше да бъде, ако това чудо траеше повечко, но... И още: очевидно енерганът вече се е свършил и ние отново се връщаме към Стайфли и към скуката на всекидневието с нашите обичайни синтаромати, синтхрани и скъп бензин... Уви, „Албатрос“ е непоклатим, непоклатими са и шейховете...

И акциите на „Албатрос“ отново запъплиха нагоре и бяха на път да стигнат старото си равнище. Хер Дидерих Мунк от „Рур Атом“ изпрати поздравителна телеграма до Мак Харис, шейховете от Персийския залив оттеглиха лекомислено отпуснатия милиарден (краткосрочен) заем, Федерацията на Борците за чиста планета мълчеше.

Мак Харис не беше недоволен от това ново състояние на нещата и вечерта преди заминаването ми, когато го посетих в кабинета му на сто и десетия етаж, той философски констатира:

— Както виждате, Искров, за всичко се намира противоотрова. Дори за енергана. Аз обаче не се самозалъгам. Зная, че предстоят нови усложнения, но зная също, че рано или късно ще преодолеем и тях. Съграденото от човека може да бъде разрушено от човека и разрушеното от човека може да бъде възстановено от човека. Такова е моето верую в живота, придобито в жестоки битки в полза на нашия народ. А засега и в близки дни всичко зависи от вас — умния човек, който ще се срещне с други умни хора.

На разговора присъствуваше и Командора. Пихме френски коняк и обсъдихме възможните варианти на предстоящите контакти с Доминго Маяпан и с неизвестния Бял Орел. Основното във всички варианти обаче бе един-единствен мотив: енерганът временно явление

ли е, „чудо за три дни“ ли, чието ехо скоро ще заглъхне, за да не се чуе никога вече, или той може да бъде произведен в неограничени количества при достъпни технологически условия? Ако второто бе вярно, то на мен ми предстоеше да бъда посредник на най-голямата сделка в историята на човечеството, много по-голяма от онази колосална продажба на американски самолети за Китай или на двайсетте атомни централи от Дидерих Мунк на Бразилия — сделка, която можеше да обърне с главата надолу всички познати досега търговски понятия и да има необозрими последици в развитието на човешкия род, пък и на живота въобще. Анализирайки телефонния разговор с доктор Маяпан и Белия Орел, Командора изрази предположението, че ще бъда прехвърлен било към южните американски щати, може би към Хюстън или Далас, било към други големи центрове на петролната промишленост, и пак категорично ме увери, че не съм и няма да бъда подлаган на никакъв контрол. „Можете да успокоите доктор Маяпан, няма да ви следим. Не желаем заради морната полицейска рутина или глупаво любопитство да осуетим преговорите“.

Преди да се разделим, той не пропусна да ми предаде поздравите от моите деца, които се чувствували отлично в санаториума на Сигурността под Снежния връх...

Сърдечно му благодарих. Той прие благодарностите ми, без да трепне дори.

Като се прибрах, заварих в къщи Панчо. Беше развълнуван и уплашен, макар че си даваше вид на дързък конспиратор. Накара ме да излезем на двора, натика ме в бараката, но и тук заговорническият израз не го напусна.

— Имам нещо за тебе — прошепна той и извади от джоба си малък плик.

— Какво е това?

— Понятие си нямам. Донесе ми го преди малко един индио, заръча ми да ти го предам лично и ме помоли да мълча.

Отворих плика. Вътре имаше един паспорт на името на Мартино Дикинсън и удостоверение от Търговската палата на Америго Сити, че Мартино Дикинсън е търговец на старинни ръкописи и антични предмети. И една малка бележка, изписана с ръкопечатни букви:

„В петък на обед вземете самолета за Тупаку. Настанете се в хотел «Ел Волкан». Изгорете това. Доктор М.“

Сега документите бяха в джоба ми, а стюардесата оповестяваше, че след десет минути ще кацнем на летище Тупаку, моля, затегнете коланите и престанете да пушите.

Престанах да пуша и си спомних укора в очите на професор Луис Моралес и неговите думи, когато бях запалил цигарата си пред него:

— Защо, за бога, произвеждате отровен дим с тази ваша цигара, когато и без това нашата малка бедна земя се гърчи в предсмъртните спазми на стайфлита?

[1] Села — исп. ↑

[2] Лудост. ↑

2. МИСИЯ В ТУПАКУ И СРЕЩА С ПРОФЕСОР ЛУИС МОРАЛЕС

Не исках да го приема в дома си, както не исках да видя никого преди отпътуването си, но той така упорито звънеше по телефона, така умолително увещаваше Клара, че накрая отстъпих.

Професор Луис Моралес беше всеизвестният председател на Федерацията на Борците за чиста планета, прочут биолог и хирург, носител на Нобелова награда за откриването на вируса на стайфлита и за създаването на антитялото, което легна в основата на популярното лекарство Стайфлизол. През последните години той се бе пооттеглил от редовна практика, за да се отдаде изцяло на борбата за опазването на планетата от гибелното замърсяване, на което я подлагаха хората с такова престъпно нехайство. „Какъв е смисълът да оперирам петима стайфлитозни на ден, когато в същото време на улицата умират стотици други? Необходимо е да изтръгнем самия корен на злото, Стайфли, и с него цялата синтетика, която противоречи на естественото развитие на човека!“

Професор Моралес бе едновременно достоен за възхищение и съжаление. Може би заради това, даже когато му се присмиваха в пресата, карикатуристите го рисуваха без жлъч и дори с традиционния ореол на светец около главата му. Защото професор Моралес бе председател на едно общество от идеалисти, което си бе поставило за цел да промени с крехките средства на словото една твърде солидна и почти непокатима действителност. Подобно на ония ентузиазирани трезвеници, които водеха борба срещу алкохола с помощта на брошури, беседи и картинки, докато успоредно с това алкохолизмът растеше в геометрична прогресия, защото производителите на синтуиски и синтракии трябваше да печелят, а и пиячите, кой знае защо, искаха все повече да пият, така и борците за чиста планета се стремяха да променят съзнанието на хората и да ги превърнат в противници на замърсяването, докато навред никнеха нови промишлени чудовища, които бълваха синтетика и Стайфли, защото господарите трябваше да печелят, а и защото хората трябваше да

живеят, да се обличат и хранят... Един омагьосан кръг, от който сякаш нямаше изход.

Борците за чиста планета не бяха малко на брой, но бяха слаби, наричаха ги „заваяни донкихотовци“ и затова Ъперите не им обръщаха особено внимание. Нямаха средства, нямаха връзки, нямаха влияние сред управляващите. Действително, през последните няколко години, когато Стайфли стана непоносим и стайфлитозните заболявания засягаха вече и плода в утробата на майките, Федерацията успя да прокара две-три наредби „за опазване на околната среда“, но те така и си останаха на хартия, пък и да бяха приложени, бе вече късно. Единствен продължи да се прилага правилникът за периодичното изпращане на децата в планините. Срещу заплащане, естествено.

Въпреки това професор Моралес не скръстваше ръце и с упоритостта на учения-експериментатор, който е в състояние да изследва особеностите на един вирус в течение на трийсет години, продължаваше да рови в хорското съзнание, там от малката къщичка на Федерацията до бившата градинка на бившата детска площадка, сега гараж.

Той седеше до мен, шейсетгодишен, облечен старомодно, поразително напомнящ по външност на доктор Швайцер, оня хуманист от средата на века, който се бе заврлял в африканската джунгла, за да лекува малките негърчета от холера: лице на пророк, очи на проповедник, ръце на хирург, и осъдително ме питаше със своя дълбок бас, защо, за бога, произвеждам отровен дим, когато и без това нашата малка бедна земя се гърчи в спазмите на стайфлита.

Смачках цигарата в пепелника... С известно съжаление, защото бе от натурален тютюн, и попитах:

— На какво дължа вашето любезно посещение?

Той избоботи:

— На идване насам бях приготвил голяма реч, но сега, като ви виждам пред себе си, всички големи приказки излетяха от главата ми.

— С какво моят външен вид промени вашето намерение? — попитах.

Очите под надвисналите вежди се усмигнаха и от това строгото му лице стана някак си много добро.

— Смятах ви за продажен вестникар, от ония... сервитьорите на Мак Харис... особено когато прочетох втората част на вашата повест.

В нея вие практически оплюхте истината от първата част...

— Тъй... А сега?

— А сега?... Всъщност вие не сте лош човек, нито безчестен. Но извинете, струва ми се, че не сте съвсем принципен, прекалено се поддавате на увлеченията си, роб сте на импулсите си и това навярно ви води до погрешни стъпки. Типичен холерик.

Не за първи път чувах такава характеристика за себе си и трябва да призная, тя не бе неоснователна. Отдавна съзнавах, че основният ми недостатък беше, ако изобщо това е недостатък, моята запалнянковщина, която някои наричат нестабилност на характера.

— Не грешите ли и сега във вашата оценка? — След всичко, което се бе случило напоследък с мен, аз се нуждаех от неговите думи на почтен човек.

— Не греша. Забравяте, че съм биолог, че познавам човешката природа и природата въобще... И тъкмо затова ще бъда с вас напълно откровен.

— Моля... — И щях да добавя: „Само не търсете откровеност от мен“

Той впи очите си в моите. Едва издържах натиска им.

— Вие сигурно сте чули — започна, той — за нашето обръщение към Двайсет и втора улица с молба да купим патента на енергана.

— Чух — казах и си спомних параклиса в Конквиста и екрана зад разпятието. — Един символичен долар или половин милиард.

— До този момент ние нямаме никакъв отговор.

— Много съжалявам.

— Почваме да се опасяваме, че някой ни е изпреварил.

— Кой например? — попитах механично, защото знаех отговора.

— Някой, който има повече пари от нас, несравнимо повече.

Исках да извикам: „Колко сте прави!“, но замълчах: може би все пак наоколо имаше микрофони. Уверенията на Командора, че съм освободен от всякакво наблюдение, нямаха висока цена.

Професор Моралес отново ме изгледа изпитателно, търсейки зад мълчанието ми отговора на своя въпрос.

— Няма да ви разпитвам — каза той, — аз не съм полицай... пък и не се намираме в Конквиста. Аз мога само по човешки да ви попитам: можете ли да ни помогнете?

Прехапах езика си, за да не извикам „да“, но казах:

— Какво точно имате предвид?

— Имам предвид факта, че единствен вие сте имали пряк контакт с Двайсет и втора улица, поне вие твърдите това в повестта си... Да допуснем, че отново установите такъв контакт? Че отново получите от тях писмо или че старият жрец ви потърси по някакъв начин?... Особено след вашето задържане?... Това не е изключено, нали?

Едва съдържах усмивката си, този професор повтаряше хипотезата на своя противник Мак Харис.

— Професор Моралес — казах, — нима Федерацията се е отказала от своите класически средства за борба за чиста планета и преди всичко от битката за умовете и сърцата на хората?

— Не, ние не се отказваме от тях, нито пък имаме намерение да се откажем. Тези средства са най-правилните и най-ефикасните. Едно спечелено с убеждение сърце струва несравнимо повече от хиляди „спечелени“ с принуда. Придобитото с насилие неизбежно се губи с насилие, това е закон. Но, уви, нашите средства на убеждение са побавни, а сега време за губене няма, защото приближава дванайсетия час: планетата е пред прага на своята гибел.

— Не преувеличавате ли опасността?

Той ме изгледа тъй, сякаш задавах най-безсмисления въпрос на света:

— И това питате вие, човекът, който написа „Енерган“! Та нима не знаете, че най-плодородните земи на планетата са вече мъртви, че реките и изворите са отровени, че в моретата и океаните флората и фауната са унищожени, че въздухът над градовете скоро ще стане съвсем негоден за дишане и че всички ще трябва да носим кислородни маски? Нима не знаете, че Стайфли разяжда мрамора и бронза, старите разкопки и новите постройки, че разлага произведенията на изкуството, така както и дробовете на новородените бебета? Че Стайфли намалява наполовина активността на ферментите, които играят такава изключително важна роля в обмяната на веществата? Че джунглата линее, че животинският свят в нея загива, че птици вече почти няма? Нима не знаете, че самолетите, които летят на хиляди метри височина, изгарят стотици тонове кислород, който опустошените гори не са в състояние да възстановят? Нима не ви е известно какви поражения нанасят всички опити, които се правят с

атомните оръжия и до каква степен биосферата на земята е наситена с радиоактивни вещества? Нима не сте чули за аварията в ядрените електроцентрали, които унищожават всичко живо около тях на площ от стотици километри? Или трябва аз да ви припомня, че замърсяването на атмосферата намалява озоновия пояс — защитната броня на земята срещу слънчевата радиация? И че топлинният баланс на цялата планета е безвъзвратно нарушен?... Уви, надеждата ни сега е само в енергана!

Надеждата!

Онази, която Едуардо Мак Харис искаше да унищожи в зародиш.

Професор Моралес изрече цялата тирада на един дъх, страстно с вдъхновението на фанатичен проповедник. И макар че аргументите му ми бяха отдавна познати — някои от тях сам аз използвах в повестта си, — те ми подействаха като току-що открити и предизвикаха в мен шок.

— Професор Моралес — казах, — да допуснем, че установя контакт с Двайсет и втора улица и че успея да издействувам патент за производството на енергана за вашата Федерация... срещу един символичен долар. Какво по-нататък?

— Как какво? — учуди се извънредно много той. — Нима не разбирате каква услуга ще сте направили на нашата бедна Земя? Паметник ще ви издигнем приживе.

— Но вие действително ли се надявате, че след като получите патента, ще можете да произвеждате енергана и да го разпространявате по обичайните търговски пътища?

— А защо не господин Искров?

Този голям хирург беше и голям наивник. Но, боже мой, докога наистина реализмът ще се отъждествява с двуличната практичност, с мекотелния опортюнизм и със сервилното приспособленчество? Докога Санчо Панса ще надделява над Дон Кихот? И как да обясня на този човек с лице на пророк, че ако Федерацията се опита да произведе дори само пет килограма енерган, тя ще бъде безпощадно разкъсана на парчета от нефтените акули, от вълците на „Рур Атом“ и от всички останали зверове в менажерията на енергетиката? Не сте ли видели, професор Моралес, каква свирепа реакция предизвика сред целия този зверилник появата на енергана? Не сте ли чули за разстрелите на авенида „Дел Принчипе“? За претъпканите затвори? За

предупрежденията на Командора? За тексасците, за шейховете и за Мунк?

На всички тия въпроси професор Моралес отвърна с присъщата му убеденост:

— Ако ние, господин Искров, успеем да произведем и разпространим само пет килограма енерган, то народът ще бъде с нас и Командора ще бъде пометен!

Внимание, професоре, тук може да има микрофони:

— Говорите като Червената Олга — казах.

— Ако е нужно и ще действваме като нея! — каза той твърдо.

Изкашлях се в шепата си. Той усети намека ми, плъзна поглед по стените, сякаш да открие подслушвателните апарати, и бързо продължи:

— Аз, разбира се, не съм политикан и нашата дейност изобщо няма никаква политическа окраска, тя цели единствено опазването на жизнената биосфера. Ние сме само еколози. Но аз съм напълно уверен, че когато Федерацията стане законен собственик на енергана, всеки разумен човек, включително Командора и всички останали — от „Албатрос“ до „Рур Атом“ — ще бъдат с нас. Защото нали, касае се за живота на цялото човечество, включително и за живота на Мак Харис и Дидерих Мунк, за живота и на техните деца...

Знаеше ли този доверчив и добър човек в какви условия живеят Мак Харис и Дидерих Мунк, какъв въздух дишат те, каква вода пият, какъв ягодов крем ядат? Можеше ли да допусне той, че те не се трогват особено много от съдбата на останалото човечество? Професор Моралес беше прочут хирург и фанатичен проповедник на една красива идея и нищо повече.

Но сърцето му беше преизпълнено с велика обич към хората.

— Вие вярвате в разума — казах. — Вярвате в човека.

— Вярвам! Твърдо вярвам, защото познавам човешкото същество. Пък и... — Той колебливо млъкна, огледа пак стените и продължи, макар и по-предпазливо, сякаш да не го чуят микрофоните: — Пък и „оттатък“, доколкото зная, се опитват, и то сполучливо, да живеят по законите на разума.

Професор Моралес достигаше до политически заключения! Това беше новост.

Защото „оттатък“ беше оттатък, тоест, Острова и страните, чието споменаване само водеше право към Конквиста.

На този аргумент нямах отговор. Проповедникът подхвана:

— Е, господин Искров, обещавате ли да ни помогнете?

— Професор Моралес — излъгах безочливо аз, — не вярвам скоро отново да срещна хората от Двайсет и втора улица. Но ако ги видя, няма да забравя.

— Давате ли ми честна дума?

— Да — казах, — давам честната си дума. — И в този момент не ме беше грижа подслушват ли ме или не.

После направих нещо, което изненада самия мен и което напълно оправда характеристиката на професора за Теодоро Искров: попълних един чек за петдесет хиляди долара — хонорарът ми от Мак Харис — и му го връчих. Нали бях неуравновесен...

— Това е за вашата федерация — казах. — Да си печатате брошурките с картинки...

Той невъзмутимо го сгъна и го прибра в портфейла си. Без дори да ми благодари.

С което доказа, че методът на убеждение също може да бъде светкавично ефикасен.

Той пък извади от джоба си един долар:

— Вземете — каза. — Това е символичният долар. Предайте го на жреца от Двайсет и втора улица.

Сега самолетът кацаше на летище Тупаку и Индиосите се втурнаха към стълбичките. Взех куфарчето си. В него бяха документите на името на Мартино Дикинсън, две ризи, бельо, четка за зъби... И си мислех, че ако наистина срещна жреца, непременно ще говоря с него за Федерацията. Защото дадох дума на един Човек с голямо Ч.

3. ТУПАКУ И ТАТКО ЕЛ ВОЛКАН

Някога това летище бе едно от най-оживените и най-модерните в страната. То обслужваше областта, която допреди две-три десетилетия беше туристически център. Тук идваха от всички краища на света, за да поскитат из живописните плата на Скалистия масив, да се покатерят по острите му върхове, да посетят новоразкритите останки от древните империи на Индиосите, да понакупят глинени плочки и ръкописи с йероглифи и накрая да се изкачат до кратера на Ел Волкан и хвърлят в него дребни монети — за живот и здраве.

Днес същото това летище представляваше няколко полуразровени писти, по които с мъка се провираха самолетите, и няколко коли и автобуси, които чакаха да приберат редките гости, защото туристите вече почти не идваха, защото градът и цялата околност бяха захлупени от Стайфли, защото вместо фабриките за сувенири и магазинчетата за глинени фигури, сега тук имаше химически заводи за синтбрашно, синтмесо, синтнапитки, металургичен комбинат, обогатителни фабрики за цветни метали и не знам още какви предприятия; защото дърветата по улиците бяха изсъхнали, тревата изчезнала, а езерото превърнато в кално блато, в което дори останалите случайно тук-там жаби не смееха да влизат... И навсякъде наоколо бяха петролните полета със стотиците кули и по шосетата и железопътните линии се носеха хиляди цистерни, които возеха нефта на „Албатрос“ към рафинериите и пристанището на Америго Сити.

Свикнал бях през последните седмици да дишам обогатен с кислород, дори боров въздух — в кабинета на сто и десетия етаж, в Конквиста — и сега Стайфли ми подежда особено угнетяващо. Можех да сложа маска, но мисълта, че тя ще попречи на хората от Двайсет и втора улица да ме разпознаят, ме накара да се откажа. И даже внимавах да не закривам с напоената със содов разтвор кърпа цялото си лице и малко демонстративно въртях глава наляво и надясно — да ме видят. Ала никой не се приближи, никой не зашептя на ухото ми поздравя от доктор М.

Индиосите се качваха в автобусите, бързайки да се понесат към своите чисти планини. Техниците от нефтените кладенци взимаха таксите. Тръгна и стюардесата, тръгна и индиосът с везаното пончо. Преди обаче да влезе в автобуса, той не пропусна да ми напомни, че в неговото пуебло, „Тиера Калиенте^[1]“ се казва, сеньор, има много интересни находки, които сигурно ще ви заинтересуват“, защото наблизко преди няколко години група от Британския музей е правила разкопки и извадила изпод земята сума ти камъни и глинени съдове. А сам той се нарича Боско, „Боско Ел камино^[2]“, защото много скитам, сеньор“. Обещах при случай непременно да се отбия при него...

Спрях едно такси и тръгнах към града. От време на време поглеждах назад — може би все пак съм следен, но не забелязах нищо подозрително. Шофьорът също не ми обръщаше никакво внимание. В колата вонеше и когато понечих да отворя прозореца, той ме спря:

— Недейте, сеньор, навън е още по-лошо.

— Мирише.

— Как няма да мирише, когато отново се върнахме към стария бензин... Десетина дни се живееше... Носеха ни енерган от Америго Сити. Но той се свърши и сега пак смърди.

— Много ли енерган имаше в този край? — попитах, колкото да поддържам разговора.

— Доста, но една част прибра полицията, друга — черноборсаджиите, третата изконсумирахме... — Той носталгично въздъхна. — А беше хубаво, дявол да го вземе! Няма опашки в бензиностанциите, няма воня, няма по четири и половина долара на литър!

— А може би пак ще има? — подхвърлих аз.

— Едва ли, сеньор, едва ли... — Той ме изгледа, преценявайки дали може да бъде откровен с мен. — Откакто застреляха доктор Зингер, оня, големия химик от „Албатрос“, няма вече енерган. И няма да има.

— Нима смятате, че той е създал енергана? — попитах, доста изненадан: тази версия беше нова за мен.

— А как иначе, сеньор? Той беше най-великият учен в Америго Сити и работеше в най-голямата лаборатория на света. Само той можеше да направи такова страотно нещо като енергана.

— Но защо ще го прави нелегално? И да получи куршум отгоре на всичко?

Макар че бяхме сами в колата, той се наведе към мен и прошепна:

— Защото беше Динамитеро!

— Динамитеро? Доктор Зингер?

— Ами да! Това е всеизвестно.

— Защо тогава са го убили Динамитеросите?

Той снизходително се изсмя:

— Сеньор, нима наистина вярвате, че Динамитеросите са го убили?

— Така поне съобщи полицията. Вестниците също така писаха...

— Ах, оставете тия мошеници, вестникарите! Един ден разправят едно, на другия ден — друго... Като оня, Теодоро Искров, дете най-напред писа за енергана. Три пъти прочетох оня негов знаменит разказ, първата част де, умрях си от кеф, а после, втората част беше истинско говно. Той също е Динамитеро.

— Кой? — едва не подскочих от мястото си.

— Теди Искров, кой! Затова и написа разказа си, за да направи предварителна реклама на енергана и да помогне на доктор Зингер да го разпространи. Но после, когато Санто го сдъвка с копчетата, този подлизурко се отметна и взе да съчинява измишльотините от втората част. Така е, сеньор, така е, не се чудете!

Аз никак не се чудех, само взех да оправям очилата на носа си и да прикривам по-плътно лицето си с кърпата. И се питах дали тази версия на енергановата история не е съзнателно разпространена от Мак Харис, за да сложи край на легендата за хората от Двайсет и втора улица, за жреца и Белия Орел и с това да загрови завинаги „надеждата“, която тъй много го плашеше... Доктор Зингер — Динамитеро! Теодоро Искров — Динамитеро!... Динамитеросите ставаха удобен козел отпущения^[3], върху тях можеха да се хвърлят причините за всички беди на съвременното общество... Терористи, убийци, подпалвачи, похитители, кръвопийци, крадци; Червената Олга — фанатизирана ненавистничка на човешкия род; Ел Капитан — вожд на секта от безумци... Удобно, много удобно! До такава степен удобно, че ако не съществуваша, Динамитеросите трябваше да бъдат измислени.

Пристигнахме пред хотел „Ел Волкан“ — най-големия в града.

Входът му бе добре осветен и когато се разплащах и трябваше да сваля кърпата от носа си, шофьорът не гледаше парите, а лицето ми. Напоследък то беше достатъчно често показвано по телевизията и едва ли новата ми брада го изменяше много. Взех си куфарчето и бързо се вмъкнах в хола. А шофьорът остана до колата, следейки ме със замислени очи. Нямаше ли да изтича до полицията и да съобщи, че оня, големият Динамитеро Теодоро Искров е в Тупаку с кой знае каква тъмна мисия?

Никой обаче не ме потърси и никой не ми обърна внимание в приемната, където се записах като Мартино Дикинсън. Взех стая на трийсет и първия етаж — с редовен достъп на кислород и даже с душ, който срещу една сребърна монета в автомата пускаше вода в продължение на шейсет секунди. Имаше и телефон и аз чаках цели два часа с надежда, че ще позвъни. Не звънна и аз слязох в ресторанта да вечерям. Както навсякъде, така и тук сервираха само синтбелтъчини. Едва хапнах — още беше в устата ми вкусът на натуралните пържени картофи, които Клара ми бе приготвила преди да замина. И пак зачаках.

Но никой не идваше на масата ми, с изключение на келнера — един грамаден индио, чийто смокинг не можеше да се закопчава пред мощните му гърди. Сервираше ми мълчаливо и едва накрая, когато видя, че синтортата остана непокътната, любезно ме попита не бих ли желал едно натурално кафе. И докато сърбах ароматичното питие, от съседната маса дружелюбно ми се усмихваше един налял се до козирката дебел плешив мъж с чип нос, ситни зъби и умопомрачителна морскосиня папийонка на врата, която правеше лицето му кръгло като пълна месечина. Така се усмихват самотниците в кръчмите, когато търсят компания за чашка.

Бях уморен, спеше ми се, не желаех ненужно общество, но чипоносият просто седна до мен, без да иска разрешение, седна, като си донесе стола и веднага се впусна в обширен разказ за това как днес е бил до кратера на Ел Волкан, как хвърлил цял долар в ямата и колко страшно било това... „Май че ще предизвикам земетресение, а?“ И се смееше с един къдрав, заразителен смях. Беше „американо“ от Ню Йорк, учител по испански, казваше се Дъг Касиди и харчеше спестените си пари във Веспучия, за да усъвършенствува испанския си

и защото, братко, другите туристически обекти не са вече по кесията ми! Пък тук, което си е право, по се диша от Ню Йорк. Не вярвате ли? В Ню Йорк Стайфли е толкова гъст, че за да се движиш по улиците, трябва да си облечен в космически скафандър и да си светиш с морски фар, ха-ха! А в Токио, в Токио били ли сте? Там е още по-страшно. Там трябва да ходиш с мачете^[4] и при всяка крачка да сечеш пред себе си Стайфли и да се придвижваш като в тунел... хи-хи-хи! А рязаните кубчета Стайфли можеш да дадеш за претопяване, като вторични суровини за получаване на ценни химикали, ха-ха!... Дали е бил в Америго Сити? Само транзит — от самолет на самолет. А вие какъв сте, ако мога да знам? Антиквар? Хей, че интересно! Аз понякога влизам в антикварните книжарници да си купя от ония книги, знаете ги, нали, за оня шантав индийски храм, дето има разни фигурки, хи-хи, много поучителни за нашего брата...

Брътвежите на Дъг Касиди бързо ми дотегнаха и аз се прибрах, но само след обещанието да се срещнем на другия ден и да направим една разходка из града, за да види той как се търгува с антични ръкописи.

В стаята съблякох сакото и пуснах телевизора. Предаваха преглед на най-важните събития от последните дни: заминаването на Княза и Княгинята за южната съседка за сключване на военен договор с местния диктатор; разискванията в ООН за забрана на опитите с азотни бомби, възстановяването на рафинерията на „Албатрос“; работите по прочистването на нефта в залива на Америго Сити и разбира се, резултатите от „Операция енерган“. Показаха катастрофирали коли, които били карани с енерган, отровени жени, които били опитали да стоплят яденето си с енерган, експлодирани парни котли, подпалени гаражи... Показаха и купища кутии със зърнестото вещество, което полицията бе успяла да събере. Не знаели как да го унищожат. Пуснели ли го в морето, щяло да отрови водата. Подпалели ли го, можело да се получи взрив с не знам колко мегатона мощност. Имаше предложения да се зарие в земята, като се използват галерии на бившите солни мини под Снежния връх. Но военните го искаха за изготвянето на специални запалителни бомби от рода на напалма... Благородното средство за спасяването на планетата се превръщаше в средство за нейното унищожение...

Накрая повториха познатите кадри от погребението на доктор Бруно Зингер, тържествено, многолюдно, с речи и венци. Начело на процесията крачеше Мак Харис-младши, също в траур, тъничък, с дълга шия и безцветна коса. А зад тях бяха всички учени, които в онази кошмарна нощ бяха докарани в замъка Конквиста... Над гроба припомниха големите заслуги на покойника за развитието на родната наука, за успехите му в областта на синтетичната химия и гневно заклеиха бандитите Динамитероси, които лишиха отечеството от един от най-видните му синове. Сълзи не видях много, тъй като повечето хора носеха газови маски. Свляяха ги само за да целунат ръка на безутешната вдовица на доктор Зингер и да хвърлят шепа пръст в пресния гроб.

Тогава земята се разтърси.

През първите няколко секунди не можех да съобразя какво става. Отдолу долиташе грозно бучене, сякаш хиляди валяци си пробиваха път от недрата на планетата през десетките етажи към мен. Отстрани идеше оглушително, подлудяващо скърцане, като че срязваха с гигантска ножица металните конструкции на небостъргачите. Вратата на банята се заблъска като полудяла. Телевизорът се заклати на ниската масичка. Каната с вода се обърна и падна на пода, разби се на парченца, а образувалите се вадички се заплъзгаха напред-назад, напред-назад в ритъма на трусовете.

Скочих, направих няколко безсмислени крачки из стаята, погледнах през прозореца. Отсреща сградите се клатеха като картонени детски играчки. Сред тях градският Стайфли-индикатор се прегъваше, сякаш бе пружинен. Долу колите панически бягаха, като правеха зигзагообразни чупки из широкото платно на булеварда. Хората тичаха към близкия площад...

А оттатък, над небостъргачите, далече зад тях, право към небето стремително летеше пурпурна огнена колона, която, недостигнала звездите, се пръскаше в милиони поточета от лава, искри, нажежени камъни и светъл дим.

Беше красиво до задъхване. Беше величествено.

Изригваше Ел Волкан.

Ала време за възторзи нямах: в коридорите на хотела зазвъняха тревожни сигнали. Метален глас предупреждаваше всички гости веднага да се спуснат по стълбите в никакъв случай с асансьорите, и да

се съберат на близкия площад на фонтаните. Но, моля, без паника! Хотелът е изграден по всички антиземетръсни правила на съвременното строителство... Без паника! Към стълбите! Бързо!

Не бях уплашен. Бях по-скоро обзет от някакво тъпо учудване, придружено от чувство за безпомощност, което парализираше способността ми да се движа...

Ненавиждам земетресенията. Пожара можеш да гасиш. При наводнение можеш да плуваш. По време на земетресение си в плен на фаталистично незнание, на абсолютна невъзможност да предотвратиш каквото и да било: ще спре ли земята да се тресе, или ще продължи? Тази сграда ли ще се сгромоляса, или съседната? Тук ли ще се разцепи улицата, или там?

Хукнах към стълбището. Беше много широко — антиземетръсно... А народ имаше малко: хотелът беше празен. Въпреки това хората крещяха, блъскаха се, обезумели от страх. Четиридесетте етажа продължаваха да се клатят, бученето не преставаше, скърцането пронизваше мозъка, деца пищяха и тичаха надолу. Тичах и аз.

Площадът на фонтаните беше претъпкан с гости от хотела, случайни минувачи, полицаи. Някои бяха по пижами, долни дрехи, халати. Някои се бяха изхитрили да вземат куфарите си. Моят беше останал горе заедно с дрехите ми. Обитатели на околните сгради почти нямаше. За моя изненада те си бяха останали в домовете и мнозина от тях даже надничаха от прозорците, наблюдавайки не без лека насмешка паниката на чужденците.

За моя изненада също, разрушения нямаше. Тук-там само бяха изпопадали комини и толкова. А земетресението престана внезапно, както и започна. След няколко минути колите отново засноваха по булеварда, местните жители затвориха прозорците, загасиха светлините и си легнаха да спят.

Остана да бълва огън Ел Волкан — татко Тупаку се гневеше.

За щастие този път яростта му бе краткотрайна и към четири сутринта пламъците над кратера спаднаха, за да се превърнат скоро в невинно, красиво червеникаво сияние.

Откъм хотела прозвуча мегафон:

— Умоляваме гостите на хотел „Ел Волкан“ да се приберат. Опасност от нови трусове няма.

Портиерите обясняваха компетентно, че тия земетресения тук са обичайно нещо и че само чужденците им обръщат прекалено голямо внимание.

Преди да се кача в стаята си се отбих в бара, за да глътна едно макар и синтетично подкрепително. На висока табуретка седеше Дъг Касиди, облечен, със синята си папийонка на врата, по-пиян от преди. Прегърна ме и заридна на гърдите ми:

— О, братко Теодоро, как се радвам да ви видя жив и здрав!

Защо ме нарече тъй нежно „братко“, не разбрах, но аз също се зарадвах, че този нов мой симпатичен познайник с лунесто лице е жив и здрав, макар че никой всъщност не бе пострадал от нощния трус. Разделихме се с трогателни прегръдки, като не забравихме да си определим среща в ресторанта за закуска.

... А когато се прибрах в стаята си, намерих куфарчето си отворено. Портфейлът ми, изваден от джоба на самото, лежеше захвърлен върху леглото. Нищо не липсваше — нито парите, нито документите, които удостоверяваха, че съм Мартино Дикинсън, търговец от Америго Сити.

Очевидно крадецът не бе имал време да рови във вещите ми, уплашен от стоте хиляди валяци, които пълзяха от дъното на земята към моята стая...

[1] Гореща земя — исп. ↑

[2] Пътят — исп. ↑

[3] Изкупителна жертва — църк. ↑

[4] Нож — исп. ↑

5. ПЪТУВАНЕ В ТЕОКТАН^[1]

До сутринта не можах да мигна. Но нови трусове нямаше, нямаше и телефонен звън, нито тайнствено почукване на вратата. Набързо се обръснах, пуснах една сребърна монета за шейсет секунди студен душ и слязох да закуся.

В приемната заварих неразбория: хора се оплакваха, че по време на снощния трус, докато са се крили на площада, багажът им бил пребъркан, а някои ценности задигнати. Администраторът се вайкаше, уверяваше, че този позор му се случва за първи път и се канеше да звъни на полицията... „само, моля ви се, не съобщавайте на вестникарите, защото, нали ги знаете, ще вземат да разтръбят навсякъде, че в хотел «Ел Волкан»“...

Тъй като няхах никакво желание да се забърквам в криминални следствия, веднага се върнах в стаята си и поръчах по телефона да ми донесат закуската горе.

След минута дойде келнерът — оня гигант, чийто смокинг не можеше да се закопчае. Носеше поднос с натурално кафе, съблазнителни кифли със сирене, масло, бутилка шумяща вода „Ел Волкан“... Каза любезно „добро утро“, пожела ми добър апетит и си излезе с доброжелателна усмивка.

Добър или лош апетит — веднага седнах да ям. Знаех ли кога пак ще имам случай да получа такова пиршество?

И погледът ми попадна на кутийката зад кафеничето, която отначало взех за пакетче захар. Едва не извиках от изненада: бе от онези малки цигарени кутийки с емблемата на белия орел!

Отворих я. Най-отгоре беше пъхнато едно сгънато на четири и изписано с ръкопечатни букви тънко листче:

„На площада на фонтаните чака джип ТЕ 151 А. Пътувайте из Теоктан. Търсете ръкописи. Купувайте бензин. Унищожете това. М.“

Под листчето лежеше един ключ — ключът на джипа, а под него бяха зърната — над хиляда. За цял тон гориво.

Бях толкова развълнуван, че дори не удостоих с внимание кифлите със сирене, с които добрият келнер-гигант се бе погрижил да ме нагости. Значи жрецът не ме е забравил! Значи той много точно знае къде съм и какво правя!... Накъсах на парченца листчето, пузнах го в тоалетната и без повече да се бавя, се магнах.

И даже не се сбогувах с чипоносия Дъг Касиди и с неговата морскосиня папийонка.

Една неучтивост, която щеше да ми струва скъпо.

Най-напред се отбих в една книжарница, където се снабдих с карта на областта Тупаку. Теоктан се наричаше районът, който се простираше по южните склонове на Скалистия масив, чак до подножието на Ел Волкан — огромно пространство, прорязано от червените линии на второстепенни пътища и осеяно с черните кръгчета на публосите. От гледна точка на търговията с антични предмети районът Теоктан беше най-непривлекателен. Той беше и най-изостаналият в сравнение с районите западно от скалистия масив и около самия вулкан. Но това навярно не играеше никаква роля в моята мисия.

Веднага след това се отправих към площада на фонтаните. На ъгъла, сред десетки други коли, беше паркиран джип ТЕ 151 А — мощен, катерачески, върху предната седалка лежеше газова маска, от най-модерните — марка „Нефертити“, защото на вид беше по-малко отвратителна от другите. Влязох в колата, нахлузих маската и поех към планината. Подир мен нямаше никой.

Отначало пътят водеше през равнината — тъжно поле, в което пухтяха помпите на петролните кладенци. Тук все още имаше някакво движение. Когато обаче шосето се стесни и навлезе в дефилето, криволичейки покрай малка река, оживлението рязко спадна. Само от време на време се разминавах с цистерни, които возеха вода от планинските извори за специализираните магазини в Тупаку. Най-после свалих маската: бях на хиляда и петстотин метра над морското равнище — средното ниво на Стайфли за тази година.

Подкарах по-бавно, задишах по-свободно. Встрани и отпред гледката беше безутешна. Поддържаното някога шосе сега беше осеяно с ями, камънак и свлачища. Вдясно се виеше дълбокото и тясно корито на реката, което не бе нищо друго освен низ от безброй мръсни каналчета, дупки и локви, пълни с мазна и кална вода.

От другата страна на реката и вляво се извисяваха сивкави скали, подкопани от пороищата, а над тях, впили с отчаянието на умирация корени в каменните цепнатини, все още растяха някакви подобия на дървета, без зеленина и без плод. Сякаш оттук бе минал огнен смерч.

Първият признак на населено място се появи едва на сто и двайсети километър: малка, прогнила дървена табелка ПУЕБЛО ЕЛ СОЛ — село „Слънце“. Бях на 1800 метра височина. Въздухът бе сравнително чист и дори грееше слабичко слънце, но пейзажът си оставаше същият — камънак, посивели горички, ръждива земя. И никакви следи от електропроводи или съобщителни линии.

Показа се и самото село: купчина от двайсетина измазани с кал колиби, разположени от двете страни на рекичката. В мътните локви шляпаха голи деца и две кокалести кучета. Пред колибите седяха парцаливи старци и пушеха царевичак. Жени надничаха през окадените прозорци.

Магазинът беше в самия център на пуеблото. Пред входа бе изправен огромен манекен, облечен в церемониалното облекло на дърен индиански вожд — наметка от ягуарова кожа, везан набедреник, пъстри пера на главата и дълго копие в ръка.

Спрях. Към колата веднага изтичаха дечурлигата, викайки:

— Долар, сеньор, долар! Имаме хубави глинени плочки!

Съдържателят на магазина излезе и ги разгони, а към мен отпрати най-любезната си покана:

— Заповядайте, сеньор! Какво ще обича, сеньор?

Поисках бензин. Той веднага напълни резервоара ми. Без каквото и да било намек за секретност. А в джоба си имах зърна за един тон гориво...

Освен бензин, тук имаше още само сол, газени лампи, сапун и сувенири. В дъното личеше врата. И докато разглеждах плочките с йероглифите, очаквах тя да се отвори и да се появи жрецът. Или Белия Орел, такъв, какъвто си го представях: мургав, чернокос, широкоглав, красив. Но вратата не се отвори, а плочките бяха съвсем съвременни — фабрично производство.

Не бързах. Трябваше да дам време на хората на жреца, ако такива имаше тук, да научат, че съм пристигнал. Затова поисках да хапна. Дадох ми царевична каша. Поисках да пия. Дадох ми разредено във вода миризливо царевично брашно. После се поразходих из пуеблоса.

Хлапетата подтичваха подире ми, все тъй надявайки се, ако не на цял долар, то поне на няколко цента. Надничях в колибите и навсякъде виждах бездънна мизерия, голи дечица с подути коремчета и големи гладни очи. Помислих си за моите деца, които в този момент бяха под Снежния връх, в почивната станция на Сигурността като заложници на Командора... Сърцето ми се сви. Не чаках повече, качих се на колата и продължих своя път.

Преди обаче да дам газ, аз, също като ония туристи-янки с ризи на квадрати и лули между зъбите, хвърлих шепа монети на дечурлигата, които припкаха подир джипа.

Колкото повече се катерех по изровения път, толкова планината ставаше по-сурова и пустинна. Коли вече не срещах, но зачестиха пуеблосите — истински гнезда на човешката нищета. Никога не можех да допусна, макар че в годините на моето вестникарство бях обиколил едва ли не целия свят, че бедността може да стигне до такива унижаващи човешкото достойнство форми.

На тия височини нямаше и царевица, хората се хранеха с диворастящи зърна, стрити жълъди, корени. Млади мъже нямаше — те бягаха към равнината, надявайки се да намерят работа в предприятията на „Албатрос“.

Почти във всяко пуебло имаше магазин, но освен манекена пред входа и малкото сол и фалшифицирани антики, а някъде и бензин, в тях вече не се продаваше нищо. Но аз пълнех резервоара с бензин, купувах ненужни ръкописи, трупях в багажника излишни плочки, оглеждах се дали няма да изскочи иззад някой тъгъл жрецът и продължавах напред и нагоре, все по-обезсърчен, вече невярващ в никаква среща, обзет от чувството, че се намирам в нереален свят, сред някаква зловеща декорация, родена от болното въображение на параноичен художник, желаещ да изобрази дъното на човешката общност.

За осем дни обиколих целия южен склон на Скалистия масив. Нощувах в колата, минах през трийсет и шест пуеблоси, седемнайсет пъти допълвах резервоара с бензин, изразходвах стотици долари за ненужни антикварни предмети, нарочно се демонстрирах пред индианските колиби... Надничях нахално в тях, наглеждайки се до гуша в човешката неволя, и всичко напразно. Никъде нямаше и следа от жреца. Впрочем нямаше и помен от някакво следене. Понякога по

цели часове се движех съвсем сам из странични пътища, без да срещна жива душа. Полицай също нямаше никакви — и какво ли ще търсят полицай в този забравен от бога край?

И докато седях зад волана и се вслушвах в новините, които идеха от радиото, аз се питах дали правилно съм прочел тънкото листче или дали междуременно Командора, подслушал нашия разговор с Белия Орел, не е успял вече да метне мрежите си върху хората от Двайсет и втора улица и с това да направи излишна цялата ми тъй оптимистично започнала мисия... И си мислех още за Клара, която нямаше понятие къде се намирам; мислех за децата, които бяха там; и за Панчо в Сентръл Брейн, за Лино Батали, който бе напечатал повестта ми, за Джони Салуд, който искаше да „изщрака“ от нея десет сензационни телевизионни серии, за професор Моралес, който бе възложил всичките си надежди за спасяване на загиващото човечество на моята добра воля...

Само за Мак Харис не мислех. Той беше останал далече някъде назад, в мъглявите дълбини на отминалото време, в праисторията на моя живот и само когато навлизах в по-долните слоеве на Стайфли, той почваше да ми се мержелее със своята отвратителна физиономия на получовек-полуробот, със стъкленото си око и зловеща усмивка...

Нощта, преди да попадна в публо Тиера Калиенте, прекарах в подножието на един скат, който гледаше на запад към Ел Волкан. Дъвчейки царевична питка, аз съзерцавах величествената пирамида на вулкана, чийто огнен връх опираше звездното небе. Усещах могъщото му дихание, което идеше от самите недра на планетата. И ми се струваше, че се разтварям, че се сливам с пламъците на земята и че с тях отлитам към праха на мъглявините, далеч в безкрая на вселената, където няма нито „Албатрос“, нито жрец, нито енерган...

И усетих труса. Бе лек, но джипът се размърда и аз изтичах да подложка камъни пред колелата. В главата ми нахлу ужасът от онази нощ в хотела, подземното бучене, пъшкането на хилядите тонове железобетон, хората, които бягаха по стълбите, площадът с мълчаливите фонтани... и после — барът и Дъг Касиди, който ме прегръщаше и през пиянски сълзи ломотеше:

— О, братко Теодоро, как се радвам да ви видя жив и здрав!

Вкамених се: той ме нарече Теодоро!

А му се представих като Дикинсън, Марино Дикинсън, това си спомнях много добре. В разговора си с него аз контролирах всяка своя дума, макар и да бе мъртво пиян.

Но ме нарече Теодоро... Римляните казваха „Ин вино веритас“^[2].

И после — отвореният куфар. И захвърленият върху леглото портфейл...

Ала никъде, нито в портфейла, нито в куфара, нито където и да било другаде в стаята или в мен, нямаше какъвто и да е белег, че се наричам Теодоро Искров. Тогава?...

Безпомощен Джеймс Бонд бях аз. По-глупав от истинския. А това бе вече постижение...

И дълги часове още, докато заспивах, в главата ми се въртеше като нажежено въгленче този упорит въпрос и не намирах никакво обяснение.

После и Дъг Касиди изчезна и аз потънах в неспокоен сън.

Събудих се с изгрева и веднага се отправих към едно от последните пуеблоси в Теоктан: Тиера Калиенте, селото на Боско Ел Камино, оня индио от самолета, който имаше такова хубаво везано пончо и ме черпеше с резливата си газирана вода.

Пуеблото се намираше почти на западния склон на Скалистия масив и принадлежеше повече към района на Ел Волкан. Тук пейзажът бързо доби други контури и цветове. Свършиха се назъбените канари и ръждивата земя, изчезнаха и сухите и чупливи черни горички. Пред мен се простираше тясно, вълнообразно плато, което някога е било заливано от лавата на татко Ел Волкан, и сега бе едно от малкото плодородни места в този край. Двете му страни бяха сякаш поддържани от стремглаво спускащи се надолу вертикални, почти гладки стени, в чиито основи се съзираха остатъци от зелени букети на джунглата. Стана по-топло, въздухът се напои с комбинирана миризма на сероводород и серен двуокис. Срецах и първите гейзери — весели, естествени водоскоци, които със съскане изригваха горещата си вода високо нагоре, за да спаднат след минута, и пак нагоре, и надолу — бодър ритъм, който отмерваше безкрая на времето. Горещите им води се разливаха накрая в малки басейни — баните и пералните на местните жители.

Самото пуебло Тиера Калиенте, макар и доста бедно, се отличаваше от всичко, което бях видял досега в Теоктан. Бе по-голямо,

със здрави варосани къщички. По стените висяха низи царевица и тютюн, по прозорците пъстрееха завеси и децата носеха ризки, и на площада се издигаше църква с висок кръст над покрива. Недалеч от селото се намираха разкопките на Ичен, които ми бе хвалил толкова Боско Ел Камино в самолета.

Спрях пред магазина и влязох. Исках да се осведомя, къде мога да намеря Боско Ел Камино, а той стоеше пред мен, усмихнат, съвсем не изненадан, сякаш ме е очаквал.

— Аа! Сеньорът от самолета! — възкликна той. — Буенос диас, сеньор, как сте?

Зарадвах се, много се зарадвах. Това бе първият познат, когото срещях от девет дни насам, и аз с удоволствие приех поканата му да пийна с него от коктейла, който приготви от газирана вода и царевична ракия.

Боско ме попита как върви моята търговия, отговорих „добре“, показах му някои от плочките и ръкописите, които бях купил из Теоктан, той се засмя, каза, че са фалшификати, че всички търговци от публосите са жалки мошеници, които гледат да ти измъкнат последния цент от джоба, но какво да се прави, народът е беден, и че ако желая да видя истински плочки с йероглифи от най-древната империя, трябва да посетя развалините при Ел Торенте. Ел Торенте? За първи път чувам за тях, драги Боско. Да, сеньор, те се малко известни, защото са далече и на трудно достъпно място, чак долу при джунглата. Съобщавам това на сеньор, защото сеньор е специалист и непременно трябва да отиде да ги види.

Това „непременно“ бе така многозначително подчертано, че реших непременно да отида. Не бях чувал за развалините при Ел Торенте, но отлично знаех, че цялата област около Тупаку е осеяна с всевъзможни останки от древни селища, много от които така и се рушаха, разяждани от времето и Стайфли.

Боско подробно ми обясни как да се добера дотам: най-напред до Ичен с джипа, после пеша през пътеката на Бялата стена до долината, където тече Потока — Ел Торенте, там е трудничко, но вие ще го минете, като ви гледам колко сте як... А долу е вече лесно.

— Лесно?

— Да, много лесно, не се безпокойте, ще намерите каквото ви е нужно. И не забравяйте да обуете гумени обувки.

— Но аз не нося гумени обувки...

— Кой размер има сеньор? Четиридесет и втори? Заповядайте, сеньор! Дванайсет долара.

Платих дванайсетте долара, обух обувките: бяха меки, баскетболни, за тичане и катерене. И едва тогава поисках и бензин. В отговор Боско Ел Камино направи следното: заключи вратата на магазина, извади изпод тезгяха една кофа, от онези, пластмасовите, напълни я с вода от чешмата, измъкна от чекмеджето кутийка с етикета на белия орел и пусна в кофата петнайсет зърна.

Стана студено.

— Такъв бензин имам и аз — казах и също извадих от джоба кутийката, онази, която ми бе оставил келнерът-гигант в тесния смокинг. — Даде ми го Доминго Маяпан.

— Той ви чака — рече Боско Ел Камино.

Двамата се засмяхме.

[1] Така е в книгата — от глава 3 преминава на глава 5.
Бел.ел.кор. ↑

[2] Във виното е истината — лат. ↑

6. КЪМ ЕЛ ТОРЕНТЕ

Разкопките Ичен се простираха на широка площ недалеч от Тиера Калиенте. Спомням си какъв шум се вдигна, когато се разкриха тези останки от древната империя на индианците. Бе след едно от поредните големи земетресения край Ел Волкан. Към Ичен се втурнаха археолози, криптолози, журналисти, кинематографисти, туристи и за кратко време Тиера Калиенте стана център на Веспучия. В подземията на бившите дворци и храмове бяха открити главозамайващи съкровища и преди всичко купища плочки с йероглифи, които хвърлиха светлина върху много моменти от бурната и жестока история на нашия народ. Открити бяха и помещения с отлично запазени черепи...

Скоро след това обаче, когато всичко беше прибрано и тънките бюджети на изследователите изчерпани, археолозите се оттеглиха и Тиера Калиенте се върна към скучното си всекидневие. Местните хора се опитаха да оползотворят горещите извори, каптираха два-три гейзера — нали в плочките се споменаваха за минерални бани, в които древните вождове и жреци са лекували своя ревматизъм, а булките — безплодието си... Но тъй като Стайфли вече пъплеше и насам, а туристите се плашеха от близостта на Ел Волкан, пуеблото така и си остана със своя открит басейн и топлата си пералня, а развалините се покриха отново със земя и бурени.

Оставих джипа край голямата храмова стена и поех по пътеката, началото на която едва-едва се забелязваше сред храсталаците.

И започна моето славно спускане към Ел Торенте. Най-трудният, най-невъзможният подвиг в живота ми. И днес още, като си спомням за него, затварям очи, за да не ми се завие свят.

Това не беше път, не беше и пътека. Това беше една изрязана във високата и гладка Бяла стена криволичеща лента, не по-широка от метър, някъде по-тясна от трийсетина сантиметра. В дясно стремглаво се извисяваше каменната стена, излъскана от дъждовете, в ляво беше пропастта, чието дъно не виждах, а дълбочината оценявах според

шума, който издаваха падащите долу скални отломки, на седем-осемстотин метра...

Пристъпвах бавно, опипвайки с гумените подметки всяка следваща крачка, и чувствавах как студени струйки пот се стичат по гръбнака ми. Не гледах надолу, нито нагоре, не гледах встрани, гледах само напред към тази крива каменна линия, хипнотизиран от нейната странна белота, и вървах, вървах, проклинайки всички индиански жреци и цялата енергетична промишленост в света.

... Е, да, аз не понасям височини, избягвам даже да надничам през прозорците на небостъргачите. Мисля дори, че в основата на всичките ми беди е онзи кабинет на сто и десетия етаж, където Лино Батали ме бе завел, за да демонстрира на Мак Харис магията със зеленикавите зрънца. Ако проклетият кабинет се намираше на втория етаж, аз навярно бих устоял на натиска на оня с алуминиевата ръка...

Придвижвах се бавно, с крака, превърнати в дървени протези, подритвах камъчетата, камъчетата падаха в пропастта, аз несъзнателно броях — едно, две, три, четири... докато чувах търкалянето им по стената, опирах се за секунда на скалата, облизвах с грапав език сухите си устни, потта се стичаше към плещите ми, предизвиквайки ужасен сърбеж, но аз не можех, не смеех да се почеша и си мислех, че вече ще падна, още една крачка и ще падна и ще последвам камъчетата — едно-две-три-четири, но продължавах напред и надолу, и ме напушваше идиотски смях, нали, сеньор Искров, искахте приключения, ето ви приключения, заповядайте, нали сте Джеймс Бонд дръзкият, безстрашният, който бодро се разхожда върху опънати над пламтящи сгради въжета, плува километри по дъното на морето без скафандър, пилотира самолет с отнесено крило, кара автомобил на две странични колела върху перваза на мост, разкъсва с една ръка затворническа решетка, промушва се през нажежена до бяло метална тръба, излиза от другия ѝ край без драскотина, сресан, загладен, обръснат, лъснат, с ослепително бели ръкавици, готов за нови подвизи, прострелвайки с шестте куршума на пистолета си дващест и шест вражески агенти, за предпочитане „червени“...

Но аз треперех.

Колко трая това безумно пълзене по Бялата пътека не зная — може би трийсет минути, може би два часа. Но когато най-последно

стъпих на дъното, бях толкова измъчен, че веднага се проснах на зеленикавата трева до брега на потока и затворих очи.

Когато ги отворих, видях силуета на една мощна фигура, която слънцето очертаваше точно пред очите ми. Такава фигура можеше да има само един човек. Усмихнах се, станах. След Боско Ел Камино естествено бе да срещна и келнера-гигант. Но сега не беше в тесния смокинг, а в облеклото на местните индиоси, макар че и сетрето не можеше да се закопчае на могъщите му гърди.

— Трудно ли беше, сеньор Дикинсън? — попита той, като вдигна очи към пътеката.

Тя едва се забелязваше, извезана като тънък криволичещ бод върху гладката Бяла стена. Началото ѝ се губеше горе на не по-малко от осемстотин метра по права линия.

Той загрижено добави:

— От ден на ден става по-тясна и по-опасна. Подяждат я дъждовете и вятърът. Аз се казвам Ел Гранде^[1]... — Сякаш можеше да се нарича иначе! — Готов ли сте да продължим? Чака ни дълъг път още.

Кимнах. След главоломното спускане по Бялата стена, нищо вече не можеше да ме уплаши.

— А развалините на Ел Торенте? — попитах аз.

— Далече са, сеньор Дикинсън. Трябва да побързаме, отпуската ми изтича.

Представих си го в хотелския ресторант, носещ поднос с кафе и бдящ над друг като мен... Кого ли щях да срещна по-нататък след Боско и него? Може би Дъг Касиди с неговата умопомрачителна морско синя папионка?

Дълги часове не срещнахме никого. Най-напред нагазихме в потока. Водата бе топла и дъхаше на сероводород. Наоколо в тясната долина всичко бе чисто, неподправено и естествено: тук Стайфли още не бе проникнал. Навярно и човешки крак рядко стъпваше тук. В тази джунгла имаше зелени храсти, гъвкави лиани, живи дървета, имаше висока трева, в която се прокрадваха гуцери. Имаше — о, богове! — и маймуни, които кряскаха над главите ни, подплашени от приличащите на тях двуноги същества... Все още не всичко бе унищожено на нашата бедна малка земя, както обичаше да се изразява оня професор...

След като се измъкнахме от потока, затънахме в дълбоки тресавища, после навлязохме в гъст лес с раздиращи бодливи растения. Дрехите ми скоро станаха на парцали, лицето ми се изподра до кръв. Над главите ни забръмчаха неприятни насекоми, литнаха даже шарени пеперуди. Ставаше все по-горещо, над блатни ями се виеха изпарения, крачех все по-бавно и на няколко пъти се наложи Ел Гранде да ме измъква от всмукващата тиня. И на един завой, когато вече ми се струваше, че няма да мога да направя и крачка повече, чу се вик:

— Колко?

— Двайсет и две и седем седем — отвърна високо Ел Гранде.

Издад шубрака се показа възрастен индио. С автоматична пушка в ръка.

— Много закъснявате, амигос — каза той. Но като видя окаения ми вид с тинята до ушите, престана да ни упреква. — Сигурно сте гладни. Елате!

Поведе ни към една скътана зад храстите полянка.

И тук видях нещо, което не бях виждал откакто като малчуган за последен път ходих в зоологическата градина: коне. Цели три коня! Отдавна вече този животински вид бе унищожен, отровен от Стайфли и изяден от хората... Дълго се въртах около тях, потупвайки ги ласкаво, вирайки се в големите им тъжни очи, сякаш бяха от ония първи шестнайсет коня, които някога Ернандо Кортес бе докарал от Европа и които така бяха ужасили стохиландната ацтекска армия на императора Монтесума.

Нахранихме се и веднага продължихме нашия път, сега вече на коне, придружени от новия ни спътник, който ми се представи като Педро Коломбо. Никога през живота си не бях яздил и отначало това не беше неприятно, но след два часа започнах осезаемо да усещам как седалището ми се натъртва и краката ми се схващат.

Пътувахме дълго, до смрачаване. Нямах и понятие къде се намираме или накъде отиваме. Движехме се все тъй в абсолютно девствен лес, без да срещнем други живи същества освен маймуните и гущерите, и зловните комари, които образуваха бръмчащи облачета около главите ни.

Спряхме. Наоколо се издигаха високи палми. Часовникът ми показваше осем. Педро Коломбо извади царевични питки и термос с

горещо кафе. Бях смъртно уморен и исках само да спя. Но хапнах и пих...

... И засънувах, че яздя, яздя... И седалището ме болеше, и краката ми се схващаха, и аз се клатушках напред-назад, и конят уморено пръхтеше...

Събудиха ме глухи ритмични удари, сякаш наблизко работеше мотор. Отворих очи. Около мен нямаше палми. Лежах зад някакви храсти, през които прозираше светлина, излъчвана от електрическа крушка. Под нея се мержелееше ниска, покрита с лиани стена.

— Колко? — чу се вик.

— Седем седем и двайсет и две — отвърна Ел Гранде.

Този път откъм храстите се появиха двама индиоси с автомати през рамо.

— Закъсняхте! — каза единият и ми помогна да се изправя.

Защото бях буквално скован, със смешно разкрячени крака и превит напред гръбнак: сякаш току-що съм слязъл от коня. И пак си помислих за Джеймс Бонд, който умееше да язди даже тигри... Но не се засмях, а положих всички усилия да заема прилична поза, защото бях уверен, че сега, може би след секунди, ще срещна доктор Доминго Маяпан и, кой знае, Белия Орел.

Ел Гранде тръгна напред, аз го последвах. Мина под ниска каменна арка, пресече едно неосветено пространство, в дъното на което се издигаше нещо като основа на древна пирамида, насочи се към някакъв вход, отвори врата, спря се и ме пропусна напред.

Замижах, толкова силна беше светлината.

Моторът продължаваше да бумти с монотонна ритмичност.

Погледнах.

Пред мен стоеше той. Познах го веднага.

[1] Големия — исп. ↑

7. БЕЛИЯ ОРЕЛ

Първото нещо, което се наби в съзнанието ми, бяха чифт очи. Неимоверно големи, заемащи едва ли не една трета от лицето, ненормално раздалечени, с форма на леко вдигнати встрани палмови листа, с черни, много черни зеници, които не се вместиха между клепачите, и с такава интензивна сила на излъчване, че аз неволно помислих за огъня на Ел Волкан.

Зная, че правя едно твърде приповдигнато-романтично описание на Белия Орел, но заклевам се, такъв беше той.

А може би, все още е...

Сега дори, когато нахвърлям тия редове, във въображението ми се появяват преди всичко тия две черни, напрегнати, горящи очи, които ме гледат, без да мигат, пронизвайки ме, четейки всичко в душата ми.

Над тия очи се извисяваше едно много високо полегато чело, което, заедно с леко извития нос, придаваше на профила му контур на птича глава. Косата му бе буйна, златисто руса лъвска грива, устните — силно очертани. Тялото му бе стройно и по-скоро тънко, с широки плещи, ръцете му — женствени, с изящни пръсти на арфистка. С една дума пред мен стоеше тридесетгодишен мъж, сглобен сякаш като оня Франкенщайн^[1] — от несиметрични части, всяка от които бе родена от различна расова група.

По-късно узнах, че бе точно така: в жилите му течеше индианска и англосаксонска кръв. Такива великолепни образци на човешката порода се срещаха нерядко във Веспучия и в повечето случаи бяха по-интересни от „чистокръвните“.

Цялата негова ярка външност странно контрастираше със семплите протрити джинси и с баскетболните кецове, които носеше, както и с шарената каубойска риза, чиито джобове бяха натъпкани с бележници и моливи.

— Добре дошли в Ел Темпло, сеньор Искров — поздрави ме той с оня топъл баритон, който познавах от телефонния ни разговор, и се усмихна с такава детска усмивка, че цялата суровост на лицето му се стопи. Останаха само три трапчинки: две на бузите и една, много

дълбока, на брадичката. Подаде ми десница, бе суха и хладна. — Хареса ли ви пътешествието из Теоктан?

— Хареса не е най-подходящата дума — казах. — Беше едно много тъжно и потискащо пътешествие.

Към него се приближи един слаб възрастен мъж — доктор Доминго Маяпан. Не го забелязах при влизането си, както и не забелязах момъка, който също стоеше встрани. Жрецът прегърна Белия Орел през кръста и се засмя:

— Е, сеньор Искров, как ви се струва моят първороден син? Белия Орел?

— Татко! — прошепна с укор първородният син.

— Виждате ли? Не обича да го наричат Орел, макар че така се полага по нашите закони. Сега той е вождът на племето ни. А майка му му викаше гальовно Монти.

— Монтесума? — възкликнах неволно аз, представяйки си образа на древния император. Сигурно така е изглеждал той.

— А, не! — засмя се пак доктор Маяпан. — Никакъв Монтесума. Майка му не искаше и да чуе за това име. Струваше ѝ се твърде претенциозно. Монти е Монтегю и докато живееше в щатите, пълното му име беше Монтегю Робинзон. Там Маяпан някак си не върви... Робинзон е фамилното име на Ева, жена ми, вечна ѝ памет... По образование Монти е химик.

После той се обърна към другия момък и с не по-малко нежен жест го погали по главата и леко го тикна напред.

— А това, сеньор Искров, е малкият ми син, Алехандро... Алехандро Маяпан си беше на Острова, Алехандро Маяпан е и тук... Запомнете това име, един ден то ще бъде името на най-великия криптограф на света.

Стиснах ръката на Алехандро, а той сърдечно се усмихна:

— Татко умира от удоволствие да хвали синовете си.

Каза „татко“, а никога не бих приел, че той може да е син на Доминго. Докато между жреца-индио и Белия Орел имаше много общи черти, и преди всичко очите, то Алехандро бе типичен англосаксонец янки: рус, светлоок, с прав нос, подвижен, остроумен, спонтанен и директен.

Доминго схвана недоумението ми, защото веднага обясни:

— Алехандро е копие на майка си. Ева беше най-хубавата жена в Кампо Верде.

Пак Кампо Верде! Каква ли драма се беше разиграла на това Зелено Поле, че името му изплуваше винаги, когато се говореше за мъртъвци? Струваше ми се, че още няколко минути и ще опра до развързката на една голяма, съдбоносна тайна. Но Орела (така ще му викам по-нататък, детинското Монти никак не подхождаше на величествената осанка на този съвременен индиански вожд, последен мохикан от кой знае кое древно племе) се обърна към мен и вместо да разкрие тайната, простичко каза:

— Елате, трябва да се изкъпете. А и сигурно сте много уморен. Ел Гранде може да съсипе и слон.

И ме поведе навътре в сградата.

Не съм археолог, нито историк, но за мен беше напълно ясно, че прониквам в някакъв комплекс от древни постройки, много стари, от преди епохата на ацтеките и инките, преди майте, навярно от потъналите в легендите времена на толтеките.

Тази вечер не можах да разгледам почти нищо. Орела ме заведе веднага в едно спретнато помещение с легло, маса, стол, скрин и в съседство — баня. От тавана висеше електрическа крушка, в скрина бяха наредени дрехи и бельо, върху масата лежеше телефон.

— Това е вашата, стая, сеньор — каза той. — Ако имате нужда от нещо, позвънете, ще го имате веднага.

— На телефон 77 77 22...

Той се засмя с тройните си трапчинки:

— Много ли ви изтормози този номер?

— Мене не, но други... Конквиста не прощава.

— Е, да... Но ще имаме време да си поприказваме и за това. А сега си отдъхнете, след два часа ще дойда да ви взема за вечеря.

Останал сам, аз хвърлих съдраните си и кални дрехи, и се гмурнах във ваната. Водата беше топла и минерална и без съмнение идеше от същите източници, които подхранваха гейзерите на платото при Тиера Калиенте, следователно не се намирах много далече от Ел Волкан. Това беше една полезна констатация... И тъй като тук нямаше водомер, аз се оставих блажено да лежа във ваната, така както не бях правил от години. И дори не се питах как е попаднала тази модерна банска инсталация тук, в средата на джунглата, в грандиозен толтекски

дворец от преди двайсет столетия... „Ще имаме време да си поприказваме...“ Тъй да е.

Облякох дрехите — нови джинси, шарена риза на квадрати, кецове — това май бе униформата тук. Джинси и шарена риза носеше даже старият жрец. После полегнах. Без да се опитвам да мисля за нищо.

Вечеряхме в тържествено голям салон — някога той трябва да е бил трапезария на владетелите: по стените бяха издълбани орнаменти на хранещи се сановници. Забелязах на много места циментови замазки — новите господари на дворците не си даваха труд или просто нямаха възможност да ги реставрират.

Около трапезата бяхме шестима: доктор Маяпан, синовете му, Ел Гранде, Педро Коломбо и аз. Като изключим двамата от охраната, които стояха навън, други хора не видях. Храната сервираха Белия Орел и Алехандро. Професионалният келнер не пипаше нищо.

Веднага след като се нахраниха, Педро Коломбо и Ел Гранде се оттеглиха. Преди да се разделим, Ел Гранде ми стисна ръката с огромната си лапа:

— Сеньор Дикинсън, надявам се да се видим пак някой ден. Тук или в хотела. За вас в ресторанта винаги ще имам натурално кафе.

И си излезе, огромен като Ел Волкан.

Видях го още веднъж, много по-късно, преди да загине...

Тримата Маяпан не бързаха да говорят, макар че нетърпеливият Алехандро едва се сдържаше. Очевидно тук неоспорваният господар беше Белия Орел, а той каза само следното:

— Сеньор Искров, ние сме в течение на събитията, които се разиграха след втори август в Америго Сити, спомнете си, нали, деня на първата ви среща с баща ми на Двайсет и втора улица...

Сякаш можех да забравя някога този ден!

— ... Въпреки това обаче бихме искали да чуем всичко от вашата уста. — Той стрелна с поглед Алехандро. — Между нас тук има различия в оценките на някои факти. А вие сте очевидец, при това главен герой...

— Какъв герой съм аз! — не без горчивина рекох. — Марионетка съм във вашите ръце... и в ръцете на Мак Харис... Както се казва, слуга на двама господари.

— Един ден ще разберете, че не е тъй, че сте играли голяма роля... дори само с факта, че ще сте оставили на поколенията разказа за нашата голяма битка.

— Но аз не го зная този ваш разказ.

— Никой не го знае до край... включително и ние. Макар че бихме искали да бъде такъв, какъвто сме го замислили.

— Аз не зная нищо и за вашите замисли... Мога само да се досещам за някои неща.

— Ще ги научите. Затова впрочем и ви извикахме тук, за да обсъдим по-нататъшния ход на вашето участие... Защото вие, сеньор Искров, сте наш съюзник...

— Сеньор Бял Орел... — прекъснах го аз.

— Приятелите ми викат Агвила Бланка^[2]. Или само Агвила — прекъсна ме той на свой ред. — А ние сме вече приятели, нали?

Кимнах, макар че ми беше трудно да наричам този невероятен мъж с интимното Агвила.

— А аз — обади се бодро Алехандро, — аз съм Анди, запомнете. И сме на ти. Бива ли?

— В такъв случай — казах, — аз също съм само Теди.

Той вдигна чашата с царевичното питие и се чукна с мен:

— Тъй да е, амиго! И за цял живот!

Пресушихме чашите. И винаги след това Анди ми викаше Теди и ми говореше на ти. Само не и Белия Орел: до последния момент почти той бе с мен на дистанцираното „вие“ и ме наричаше Искров. Никога не ме допусна близо до сърцето си. Фанатична гордост ли бе това, или момчешка стеснителност, не можах да узная. И ако той е все още жив и прочете някой ден тия ми редове, нека знае, че го обичах...

Аз подхванах прекъснатата си мисъл:

— Говорите за мен като ваш съюзник. Но какъв съюзник мога да ви бъда аз, когато моите деца са в ръцете на Командора? Жена ми също... И всяка постъпка от моя страна, която би била повече или по-малко в ущърб на интересите на Мак Харис, би била гибелна за тях.

— Зная — каза Агвила. — Ще се постарая да не пострадат.

— Не зная как бихте постигнали това.

— Имам начини...

— Не познавате Мак Харис!

— Аз ли не познавам Мак Харис? — засмя се по детски той и веднага заприлича на баща си. — Никой не познава Мак Харис по-добре от мен... макар че съм го виждал само няколко пъти и то преди много години. А вие все пак ни разкажете всичко, всичко!

Мислено се върнах в Конквиста: Мак Харис седи срещу мен и ме гледа с безжизненото си око и повелително произнася: „Сега вие ще ни разкажете всичко, което се е случило с вас от оня втори август!“ И още: „... Ние трябва да унищожим тази Надежда още в самия ѝ зародиш, преди да е проникнала в съзнанието на хората...“ И ето сега аз се намирах в утробата на Надеждата, а нейният господар, наречен Белия Орел, искаше от мен отчет за „всичко, всичко“.

— Ще ни разкажете всичко: и за това как сте открили нашия радиофонен номер, и как е бил убит моят стар учител доктор Зингер. Брат ми не е имал възможността да го познава, нито пък да се срещне и с Мак Харис. Той беше твърде малък, когато... Но, говорете, сеньор Искров, моля ви.

Каза „моля ви“, но черните очи ме пронизваха и аз започнах веднага. Говорих дълго, до два часа след полунощ, въпреки умората от спускането по Бялата стена, от дългия марш през джунглата и безкрайната езда през мочурищата.

Доктор Маяпан и Агвила ме слушаха мълчаливо, но Анди, нетърпелив и импулсивен, не се стесняваше да ме прекъсва, да ми задава въпроси. Той се интересуваше от общото състояние на политическия живот във Веспучия, от съотношението на силите между Мак Харис и Командора, между Командора и Ъперите. Интересуваше се от размаха на движението за чиста планета, от личността на професор Луис Моралес, от последната стачка на петролоработниците — въпроси, които на пръв поглед нямаха пряко отношение към проблема за енергана. Оказа се, че Анди е отлично запознат с положението в страната. Той правеше изненадващи изводи от факти, на които аз не бих обърнал особено внимание. Така например оценяваше стачката на петролоработниците като израз на объркаността им от появяването на енергана, от страха им да не бъдат изхвърлени на улицата и с това повтаряше аргументите на Мак Харис. И когато правеше тия изводи, той поглеждаше към баща си и брат си, сякаш да подчертае още веднъж една вече установена от него аксиома.

— Анди е надъхан с политика... на Острова... — каза по едно време Агвила не без раздражение. — Той прекалено разчита на народа, а народът отива там, накъдето го водиш. Като историк Анди би трябвало най-добре да знае тази елементарна истина. След революцията от 1789 година френският народ, проливайки реки от кръв, тръгна да разнася новите идеи из Европа, а няколко години по-късно същият този народ хукна като стадо овце подир императора Наполеон да покорява Русия... А Хитлер, а германският народ, който се би до последния куршум в Берлин? Не, политиката е несериозна работа. Нека я оставим на Ел Капитан и Червената Олга.

Анди невъздържано скочи:

— Но аз не съм за Динамитеросите, не разбираш ли? Те само разделят, дразнят, предизвикват, създават излишни усложнения... А политиката не бива да се оставя само на Червената Олга... — той се поусмихна, — колкото и красива да е тя.

— Не намирам, че е красива — възрази Агвила. — Ако се съди по телевизионния ѝ образ, в нея има нещо... как да кажа... нещо отблъскващо... нещо животинско... А с цигарето си в устата тя ми напомня ония жени, които вечер се разхождаха по улиците на Далас и канеха мъжете в хотелите...

— Отблъскваща или привлекателна, с цигаре или без цигаре, но Червената Олга упражнява безусловно влияние върху оня объркан Ел Капитан и оттам върху цялата екстремистка революционна левица. А след последното ѝ задържане и освобождаване тя стана едва ли не национална героиня. Не е шега това — да се наложиш над Командора!

— Тя бе разменена срещу министъра на войната — припомних аз.

— Тъкмо това говори за нейната цена — отвърна Анди, — за нейното относително тегло в политическия живот на страната и особено сред революционните среди. Не се съмнявам, че нейният авторитет ще расте не само сред тези среди, но и сред целия народ, който ти, Агвила, напразно ругаеш...

Агвила положи длан върху масата, Анди веднага млъкна.

— А аз мисля така — каза той, — нека оставим революционерите да се оправят сами. И ако нашият енерган им помогне, толкова по-добре. Засега ние имаме свои проблеми и трябва да решим най-напред тях. Продължавайте, Искров. Или... може би сте

уморен и желаете да си легнете? Е, да, лош домакин съм аз, извинете, но тук нямаме често гости. — Той се изправи. — Ще продължим утре.

Изпод земята дойде глухо тътнене като рев на нисък орган на регистър. Лампата под тавана се залюля. Аз се стъписах. Агвила пак се засмя:

— Не обръщайте внимание на тия трусове, Искров. Тук земята трепери всеки ден. Неслучайно моите предци са строили своите домове с такива дебели зидове и са придавали на дворците и храмовете пирамидални форми. Няма опасност, спокойно можете да вървите да спите. Желая ви лека нощ. И не е нужно да ставате рано, все едно аз ще бъда много зает, поне до обяд... освен ако... — той пак се усмихна с трите си трапчинки, — освен ако не решите да ни помогнете. Тук страдаме от липса на работна ръка... въпреки безработицата навън.

Макар че не знаех с какво мога да помогна, аз кимнах:

— С удоволствие. Лека нощ!

И пак дълго не можах да заспя, размишлявайки в просъница за всичко, което бях видял и чул тази вечер. Основни неща не знаех, много не разбирах, в още повече се съмнявах. В едно обаче бях сигурен: в това необикновено семейство, съставено от един чист индио — Доминго Маяпан, доктор на науките, от един мелез — Агвила Бланка, химик и племенен вожд с авторитарни наклонности, и от още един мелез, но янки по външност — Алехандро Маяпан, превърнат на Острова в криптограф от „световна величина“ и в революционен марксист, нямаше единодушие по формите, които трябваше да вземе тяхната борба. Нещо повече — сред тях зрееше конфликт, който в този капсулиран свят можеше да причини не малко сътресения.

А защо водеха те тази битка, какви бяха нейните крайни цели, няхах и най-малката представа.

[1] Герой на едноименния роман на Мери Годуин и на редица фантастични филми — изкуствен човек. ↑

[2] Бял Орел — исп. ↑

8. ОТГОВОР НА НЯКОИ ВЪПРОСИ

Не сънувах палача с бесилото.

За първи път от две десетилетия насам спях в стая с отворен прозорец, без кислородна инсталация, без О-мер, без съсъка от шуртенето на прескъпия въздух.

И за първи път откакто съм се родил ме събуди цвилене на коне!

Погледнах през прозореца: в обширния, осветен от слънцето двор Агвила и Анди разтоварваха чували от трите коня, същите, с които бяхме дошли предната вечер. Отсреща, пред входната каменна арка, стоеше стражата. С автомати през рамо.

Изведоха конете, а двамата братя, нарамили по един чувал, тръгнаха да внасят товара през прохода точно срещу прозореца ми. Изглежда мястото, където носеха чувалите, не беше близо, тъй като се върнаха едва след половин час, уморени и потни. Отново нарамиха по един чувал и пак тръгнаха.

Пръв ме зърна Анди:

— Хей, Теди, здравей! — провикна се той. — Какво гледаш? Ела да помогнеш! Така даже старите толтеки не са мъкнели. Те поне са си имали роби.

— Аз също съм ваш послушен роб — отвърнах и понечих да изляза, но Агвила ме изпревари:

— За другия рейс, Искров! Най-напред закусете. Закуската е в кухнята до трапезарията. — И грабна чувала си.

Закуската беше скромна: царевични питки, чай от горски билки, синтсирене. Затова пък кухнята беше съвършена: бензинова печка, огромен хладилник, автоматична мивка с топла и студена вода, всевъзможни шкафове и какво ли не още. Как ли бяха довлекли всичко това тук? Едва ли през онази пътечка на Бялата стена.

Срещу кухнята, през една полуоткрехната врата съзрях и друга модерна инсталация, този път електронна. Три мощни радиофонни апарата, пет телевизионни монитора, два различни по размери и мощности предавателя, миникомпютър, уреди, чието предназначение не знаех, инструменти, радиочасти... Антените излизаха през

прозореца и се губеха някъде горе, над дебелия покрив на сградата. Сред всички тия машини и прибори седеше Педро Коломбо, човъркаше нещо с отвертка и от време на време хвърляше поглед към екраните на мониторите. Той ме видя:

— Добро утро, сеньор, защо стоите, влезте! Добре ли спяхте? Тук е малко шумно, нашият генераторен агрегат работи цяла нощ.

— Добро утро, Педро. Чудесно спях — отвърнах, но очите ми бяха привлечени от мониторите.

Петте екрана предаваха пет различни картини. Първата беше Бялата стена и криволичетата по нея пътечка, онази... Невидимият обектив ту пълзеше върху нея, дебнейки всяко камъче, всяка птичка, ту се отдалечаваше като обхващаше в общ план цялата гигантска скала.

Забелязал моята изненада, Педро завъртя бутона на звука и веднага до мен стигна воят на вятъра, който духаше там горе, и шумът от търкалящите се в пропастта камъни. Очевидно по пътеката не можеше да премине и мишле, без да бъде забелязано.

Вторият екран показваше модерна химическа лаборатория със съответните колби, тръби, рафтове с материали, съдове със сиво-зеленикаво вещество... Сред тях се мяркаше фигурата на слаб човек в бяла престилка.

Върху третия екран трептеше нещо като вертикална шахта, напомняща шахта на асансьор и нищо повече.

Четвъртата картина бе гигантски склад, претъпкан от горе до долу със сандъци.

Петият екран предаваше изображението на една черна дупка, тясна и дълбока, пълна с изпарения. Сред изпаренията личеше теснолинейка и върху нея неподвижна вагонетка. Когато Педро Коломбо засили звука, оттам дойде остро свистене, сякаш от казан под огромно налягане изскачаше пара.

— Видяхте ли през къде сте минали, сеньор? — забеляза усмихнат Педро Коломбо, като посочи първия екран.

— Виждам, виждам — казах. — И през цялото време съм бил на мушката ви... — Спомних си каква жалка картинка съм представлявал, когато едва пълзях по пътечката на канарата.

— Да, сеньор, през цялото време. Бяхте много храбър... Но и ние бяхме готови всеки момент да ви се притечем на помощ.

Не се осмелих да попитам, какво означават другите четири изображения, пък и той не каза нищо повече. Самият факт обаче, че ми позволи да надникна в тази кабина, която беше ни повече, ни по-малко свързочният център на Ел Темпло, говореше било за пълно доверие към мен, било, най-вероятно, за моята пълна неспособност да нанеса каквато и да било вреда тук. Върнах се в стаята си, макар че никой не ме спираше да изляза извън сградата.

След около час отново чух цвиленето на конете и веднага изскочих. Пак бяха трите коня с шестте чувала и пак се появиха Агвила и Анди и без да се бавят започнаха да разтоварват. Нарамих един чувал и аз...

Едва не ме смаза. Беше тежък, прекалено тежък за човек, прекарал двайсет години от живота си сред Стайфли и хранил се почти изключително със синтхрани. Чувалът беше пълен с някакво черно брашно вещество. Енерган?

Олюлявайки се позорно, тръгнах подир двамата братя.

Те влязоха в прохода и продължиха нататък. Ходихме към петнайсет минути, но, приведен под товара, не можах да видя почти нищо от своя път. Минахме през дълги коридори, пресякохме полутъмни зали, изкачихме протрити каменни стъпала, на места едва не пълзяхме, за да се проврем през ниски отвори. Пък и никакво желание нямах да разглеждам каквото и да било. Единственото, което жадувах, бе час по-скоро да стигнем до целта на мъчителния поход.

После пред нас се изпречи плътна метална врата без брави и ключалки. Агвила положи длан върху левия ѝ горен ъгъл, вратата безшумно се отвори. Силна светлина ме удари в очите. Влязох, оставих чувала на пода. И едва тогава погледнах.

Намирах се в лабораторията, онази от екрана на втория монитор. Но сега пред очите ми тя бе много по-внушителна и приличаше повече на миниатюрен химически завод. Освен системата от стъклени тръбопроводи, колби и огромни сфери, в които бълбукаха веселите разноцветни течности, в края на помещението бе издълбан басейн, в който кипеше черна каша. Сребристи палети размесваха кашата, над нея изскачаха и се пукаха мехури, а от един улей в нея се изсипваше черно като въглен брашно вещество. Под високия таван тихо бръмчаха мощни вентилационни уредби, които изсмукваха отделящите се над басейна газове.

Самата зала бе вътрешността на дъвен храм. От стените ни гледаха каменни и озъбени, полупроядените лица на неизвестни богове. Над входа личеше ясно дълъг фриз на разкошна перната змия. Зад стъклените сфери, осветен от играещите светлини, се издигаше огромен олтар, изписан с някакви астрономически и астрологически символи.

— Добър ден, сеньор Искров — чух нежния глас на доктор Маяпан.

Седеше пред неголям контролен пулт, наблюдавайки на електронното табло десетките мигащи лампички и осцилографи. Бе в бяла престилка.

— Е, как ви се струва нашето заводче? — посрещна ме той много горд.

— Тук ли произвеждате енергана? — попитах безсмислено, позамаян от новата картина, която ми предложи това утро в Ел Темпло и която разкриваше още една страница от голямата тайна на Двайсет и втора улица. Изглеждаше невероятно, че тук, в тази подземна лаборатория, в това „заводче“, са създадени неизброимите количества енерган, които в онзи августовски ден бяха залели Америго Сити, бяха раздрусали икономическата система на Веспучия и бяха стреснали дори шейховете от Персийския залив.

— Не, сеньор Искров — отговори доктор Маяпан, — ние само го преработваме, или по-точно — го дообработваме. Суровината иде от другаде — и посочи чувалите с черното брашно: — Гърмящият прах.

Спомних си петия монитор с тъмната галерия и вагонетката в нея. Не попитах къде е това „другаде“, но все пак не се сдържах да не задам въпроса, който не преставаше да ме тормози:

— Доктор Маяпан...

— Ах, вие не ми викате вече жрец — усмихна се с укор той. — Съжалявам, беше много приятна титла. Защото нашите древни магьосници като че са знаели повече от нас, съвременните учени... Какво ви интересува?

— Доктор Маяпан, ще бъда съвсем откровен... Вие като че ми показвате всичко... или почти всичко: къде живееете, къде произвеждате енергана, как наблюдавате външния свят. Не ви ли минава през ума, че като се върна мога да ви издам? Освен... освен ако не сте решили да ме премахнете... или да ме задържите тук...?

Зад очилата с телените рамки погледът лукаво заигра:

— Но вие сте наш приятел, сеньор Искров! И нямаме никакво намерение нито да ви унищожаваме, нито да ви задържим задълго тук. Вие сте ни нужен навън. И имаме доверие във вас. Човекът е слабо същество, докторе... Особено когато се намира в змийските ями на Конквиста, а децата му са в санаториума на Сигурността под Снежния връх...

Тогава до мен застана Агвила. Лицето му изразяваше едно величествено, бих казал дори демонично презрение.

— А ние точно това искаме от вас, Искров! Искаме като се върнете горе да говорите, да пишете, да разкажете, да обрисувате всичко, което сте видели тук, до най-малките подробности. Да възвестите на света и преди всичко на Мак Харис, че тук някъде под Скалистия масив в бившата резиденция на толтекските владетели от Втората династия, се произвежда оръжието, което ще сложи веднъж завинаги край на „Албатрос“ и на неговото господство и ще го стрие на прах, него, неговото семейство, неговите приятели, неговите заводи, танкери, пристанища, небостъргачи, неговото кралство...

Той млъкна, но във въздуха остана напрежението от безпощадните му думи.

— А ако той дойде тук? — попитах аз. — С войници, ракети и самолети?

— Никой не може да дойде тук без наше разрешение! — каза той с абсолютна самоувереност. — Никой! Никой! И ако все пак по някакво чудо тук проникне даже въоръжена до зъби армия, то...

Анди го прекъсна със своя момчешки смях:

— Моят мил брат, могъщият толтекски вожд Белия Орел пак се пали! Внимание!

Агвила се понамръщи — не му хареса шеговитата забележка на малкия брат, но веднага след това на лицето му се появиха трите детски трапчинки.

— Виждате ли, Искров, колко нахални и дръзки стават братчетата, когато не са били пердашени както трябва по време на детството им от по-големия брат?

Намеси се доктор Маяпан, не без горчицина:

— Нямаха време, уви, за пердах, нито за игри... Те нямаха детство, твърде рано се разделиха. Единият тръгна далеч на север,

другият през морето, на изток, и не са се виждали години наред... Затова пък сега не престават да се боричкат за какво ли не: за правото кой да върви на опасно разузнаване из Теоктан, кой да носи по-тежките чували и дори, представете си, сеньор, за привилегията кой да бие дузпа във футболната врата...

Агвила се поусмихна:

— Бащите невинаги виждат децата си в най-вярна светлина... Аз мисля, че нашето детство беше много по-интересно от детството на милиони други момчета... Но, както и да е... Искров, елате да ви поразведа из работилницата.

Поразведе ме. Каза — работилницата, а бе най-съвършен, напълно автоматизиран завод. Разкри ми целия производствен процес, който така и си остана тайна за мен. Още в училище аз ненавиждах химичните формули и единствените, които помня, са O и H_2O , и то защото съм принуден всеки месец да плащам таксите за тях. Разбрах само че тук става преработването на Гърмящия прах в зърнестата материя, наречена енерган, способна да се разтваря във вода и да се превръща във високо октаново гориво. И още нещо ми стана ясно — за да се постигне този резултат, доктор Доминго Маяпан се е трудил цели двайсет и две години, Агвила — дванайсет, а Алехандро от своя страна е трябвало да успее да разчете йероглифите на Ел Темпло.

— Веднага след Кампо Верде — обясни Агвила, — баща ми се зае да учи химия. Дотогава беше само обикновен селянин, отглеждаше какао и царевица, а известно време работи като механик по петролните кладенци. Представяте ли си, Искров, на трийсетгодишна възраст наново да разтвориш учебниците! Той замина за Щатите без един цент в джоба и постъпи в института „Едисон“. Бях с него. Нощем работеше в една лаборатория на „Тексико-нефт“, денем учеше. Съсипваше се. Живеехме в една малка стая в покрайнините на Далас, готвехме на котлон, най-често нахут, и сега не мога да понасям миризмата му. Исках да му помогна, той не разрешаваше. От мен чакаше само отличия в училищния ми бележник, и аз, послушен син, давах му ги. Давах му ги, но само аз си знаех как... особено през първите години, когато неотстъпно ме преследваха картините на Кампо Верде... Нощем ги сънувах, по-страшни от пиянски делириуми, кошмари, които разкъсваха мозъка ми; денем ги виждах в училище по-живи от

действителни, когато децата се хвалеха с майките си и излизаха с тях на разходка...

Кампо Верде!... Пак това Зелено Поле...

Агвила продължи:

— Поуспокоих се чак когато станах на шестнайсет, а татко бе вече дипломиран химик и ръководеше лабораторията на „Албатрос“ в Америго Сити...

— А Анди?

— За него се грижеше Педро Коломбо. Известно време той прекара тук, а когато поотрасна, замина за Острова, където се насочи към езиците, историята, археологията, това бе неизбежно... както бе неизбежно, че аз ще стана химик. За четири години взе две университетски дипломи. Способно ми е братлето. Само, че заедно с дипломите се върна и с натъпкана от политиката глава: Маркс, Ленин и прочее. Ония островитяни не си губят времето...

— Нямаше да навреди и ти да беше прекарал няколко месеца там — обади се Анди.

— Моето място е тук — отсече Агвила и продължи: — И докато Анди зубреше санскритски, древноеврейски, арабски, китайски и не знам още какви езици, аз и баща ми напуснахме Далас и заживяхме в Америго Сити. Там доктор Маяпан успя да постъпи в лабораторията на „Албатрос“ и там откри формулата.

Със същия онзи безкрайно нежен бащински жест, с който предната вечер ми бе представил синовете си, доктор Маяпан прегърна Агвила и му разчорли златната грива:

— Моето бяло орле пак скромничи. Формулата откри *той*, не аз. Аз само подготвих работата, синтезирах реагента за обогатяването на Гърмящия прах. Цели пет години се блъскахме с доктор Бруно Зингер, направихме три хиляди сто двајсет и пет експеримента, всички записани в дневника...

— ... който своевременно е изчезнал от секретния сейф на Мак Харис с шифър на ключалката 77 77 22 — припомних аз.

— Да, така беше, сеньор Искров — подхвана доктор Маяпан, връщайки се мислено към ония дни. — Ето го... — Извади изпод купа книги няколко дебели тетрадки с избелели корици. — Цялото си свободно време посвещавахме на Гърмящия прах. Оставахме в събота, в неделя, на празници, на Нова година дори, толкова бяхме погълнати

от фантастичната задача... Бяхме много близо до решението, но то все не идваше и не идваше...

— Не ви ли пречеше Мак Харис?

— Той имаше голямо доверие в Бруно Зингер. Пък и нищо не разбираше от химия. Той смяташе, че търсим нови пътища за синтезирането на въглеродородите... Впрочем, това не беше много далеч от истината.

— А с какво се занимаваше през това време Агвила? — не преставах да задавам своите въпроси аз.

— Следваше в химическия институт на Америго Сити. Но това, разбира се, беше недостатъчно, и през последните две години с него се зае лично Бруно Зингер, който беше най-големият химик на нашето време... И това също влиза в сметките ми с Мак Харис.

— И когато най-после открихте формулата, вие се „самоубихте“.

— „Самоубих се“. Намерихме край Рио Анчо един полуразложен труп, един от ония многобройни трупове на стайфлитозни, знаете колко бързо поражява вирусът на стайфлита, облякохме го в моите дрехи, дадохме му моите документи и го хвърлихме в реката. Боже мой, спомням си каква вечер бе тогава! Навън Стайфли душеше, всичко живо се бе изпокрило в домовете си, а в лабораторията на „Албатрос“ бяхме останали само тримата: Бруно, Агвила и аз. И когато от тръбичката потекоха първите капки енерган, ние заплакахме, честна дума, сеньор Искров, заплакахме. Само Агвила не плака, той никога не плаче. Плака само веднъж, тогава, в Кампо Верде... А онази вечер в лабораторията беше впил маслинените си очи в десетте грама зеленикава течност в епруветката и сякаш заклинаше: „Пази се, Мак Харис, твоят час е вече настъпил...“

— И, разбира се, сбърках — въздъхна Агвила. — Защото часът на Мак Харис щеше да настъпи дванайсет години по-късно. Цели дълги дванайсет години... До втори август.

— Защо са ви били нужни толкова години? — попитах, увлечен от разказа за голямата тайна.

— Защото с десет грама гориво не можеш да повалиш Мак Харис — отвърна Агвила. — Той сам произвежда стотици милиони тона нефт и диктува волята си на милиони хора. Необходимо ни беше да организираме масово производство на енерган, а ние нямахме понятие откъде да вземем Гърмящ прах.

— Но нали тъкмо от него бяхте добили първите десет грама енерган? — недоумявах аз.

— Стоп! — провикна се Анди. — Встъпваме в нова тема, а тя е за десет телевизионни серии, тъкмо за твоя приятел Джони Салуд. Разказвам я срещу... един символичен долар.

— Дадено! — казах.

Над вратата на лабораторията замига жълтеникава светлина, от високоговорителя дойде гласът на Педро Коломбо:

— Тук съм.

Агвила веднага положи ръка върху горния ъгъл на врата, тя се отвори.

— Ние тук се разприказвахме — каза той, — а конете вън чакат. Да вървим!

9. АЛЕХАНДРО МАЯПАН И ГЪРМЯЩИЯ ПРАХ

Пет пъти трябваше да минем от двора до лабораторията с пълни чували и се върнем с празните, за да успее Анди да ми разкаже накратко своята история за Гърмящия прах и Поемата. Той разказваше бързо, възбудено, с незавършени изречения, като от време на време заставаше пред някоя статуя, за да ми обясни какъв бог представлява тя, или се спираше върху протритите стъпала на пирамидата, за да ми разкрие математическата им календарна закономерност, свързана с движението на небесните светила. Той обичаше Ел Темпло, той го познаваше като пръстите на ръцете си.

Всъщност Ел Темпло не беше руина в познатия археологически смисъл на думата, защото голяма част от стените и покривите все още се държаха на основите си и запазени сами от разрушителното действие на времето, бяха съхранили много от останките, които се намираха сред тях. Почти всичко тук беше каменно — от подовете на залите до покривите на храмовете, от дворовете до разпадащите се скулптури. И не беше една сграда, а комплекс от постройките, които някога са съставлявали императорската ловна резиденция на Втората династия. На времето, по неизяснени още от Анди причини, тя е била напусната, като преди това е била опразнена от всичко преносимо. Възможно е наблизко да се е появил опасен враг и по неписаните закони на древните толтеки резиденцията е била засипана, просто покрита със земя — един титаничен труд, извършен от хиляди хора с кой знае какви непознати днес съоръжения. Останалото е свършило времето. И днес още, с изключение на долния проход под арката, изкопан от Колумбо и разширен от Анди, няма никакви външни видими белези за съществуването на този бисер на толтекската архитектура, а както е известно, толтек значи „майстор-строител“...

— И все пак резиденцията е открита от някого — забелязах.

— Да, от Педро Колумбо. Той е знаел за нея от баща си. Педро твърди, че родът му води началото си от древните толтеки, които някога са живели тук. Той е уверен, че и татко също, а оттам и Агвила и аз сме наследници на Втората династия. Това са недоказуеми

твърдения, митове, предания. Тъй или иначе един хубав ден Педро Коломбо пробива първия проход, който го отвежда във вътрешността на Ел Темпло. Подчинявайки се на закона на племето, той предава новината на баща ми. Оттам започва всичко.

— Всичко?

Анди се спря пред един каменен релеф, представляващ изтръгването на сърце от гърдите на жив човек.

— Жестоки са били нравите на моите предци. Виждаш ли? Изтръгвали са сърцата от гърдите на живи хора и са ги поднасяли в жертва на своите богове, богове, които са жадували за все повече и повече кръв. Обърни обаче внимание какво майсторство на рисунъка! Такива художници днес вече няма — Той разсеяно млъкна, потънал в мисли. — Аз дойдох тук, когато бях само на три години.

— На три години? Но как си се добрал дотук?

— Пеша. Тогава няхахме още коне, няхахме нищо. А бях малчуган, който едва се тътреше на крачката си. Изминах пеша и пътеката на Бялата стена... След Кампо Верде нямаше къде другаде да ида. Татко и Агвила избягаха на север, аз — насам. Доведе ме Педро Коломбо. Той също бе останал съвсем сам. Тогава пътеката не беше толкова тясна, но за едно хлапе като мене тя беше пътят към ужаса... Педро ме държеше за ръка, не смееше да ме носи, опасяваше се да не полетим и двамата в пропастта... Отначало плачех... после млъкнах... Дали си спомням спускането? Педро толкова често ми го е разказвал, че то винаги стои пред мен, сякаш е било вчера. Понякога нощем го сънувам: вървя напред, очите ми разширени от ужас, стомахът превърнат в камък, крачката сковани, не искат да мърдат... А Педро внимателно ме дърпа напред и ми шепти колко е хубаво долу, каква чудесна вода има там, какви весели играчки и че даже, може би, ще срещнем мама, само, моля ти се, Анди, върви, върви, детето ми... Когато стигахме дъното, бях остарял, да, това е думата, остарял на три години... Мама, уви, я нямаше долу... Нея въобще я нямаше вече.

Настъпи дълга тишина. Загледан в ревящия каменен човек, от чиито гърди изтръгваха сърцето, аз се питах каква връзка има този релеф с разказа на Анди и си представях как едно тригодишно момченце пълзи по пътеката на Бялата стена на осемстотин метра над бездната.

— Случвало ли ти се е да минаваш пак по Бялата стена? — попитах.

— Много пъти. И дори с товар на гърба: апарати, радиостанции, компютри и какво ли не още... Докато пробихме другото...

Не обясни какво е това „другото“.

— И после? — питах аз като децата, очаквайки жадно продължението на приказката.

— После беше по-лесно. Отначало бяхме само двама, сетне пристигна Ел Гранде, дойдоха и другите. По едно време се появи баща ми, постоя, пак замина. А когато открих Гърмящия прах, той започна да прескача все по-често и вече заедно с Агвила.

— Какво всъщност представлява Гърмящия прах?

— За това питай татко, той ще ти покаже и формулата, тя покрива цяла една страница. Аз зная само, че е някаква съвсем особена въглеродородна комбинация, образувана при изключителни природни условия.

— И къде го откри този Гърмящ прах? — попитах, очаквайки отговора „в галерията под планината“ или нещо подобно, но той каза:

— В една делва.

— Делва?

— Да, голям и красив глинен съд, в който старите са съхранявали храни и вода. Тук има много такива... Знай, Теди, че от момента, в който стъпих тук, цялото това място: джунглата, потоците, маймуните, пеперудите и главно Ел Темпло, стана за мен всичко на света — дом, детска градина, парк за разходка, магазин за играчки, театър, кино, цирк, зоологическа градина, всичко! Цели седем години прекарах аз тук, в район от един квадратен километър. Най-напред опознах околността, после започнах да се завирам в развалините, все по-навътре и по-навътре, откривайки чудесата на древното строителство и изкуство. Не, златни съкровища нямаше, праотците си ги бяха прибрали при бягството... Мога да твърдя, че по същество откривателят на Ел Темпло съм аз. С фенер в ръка аз, деветдесетгодишен хлапак, пълзах върху пирамидата, катерех се по терасите, обикалях около статуите, почиствах от хилядолетния прах фризовете и фреските, изтръгнах наслоенията от издълбаните в стените барелефи и йероглифи. Познавах всеки ъгъл, всеки камък, всяка дупка, не се плашех от нищо, змиите даже ме знаеха и не ме

закачаха... И безнадежно се влюбих в археологията, макар че тогава не знаех, че се казва археология, и се мъчех да разчета йероглифите... През това време Педро Колумбо ме научи да чета и пиша на испански, Ел Гранде — на английски и френски, друг един старец, той не е вече между живите, ми даде някои познания по древни индиански наречия. При всяко излизане горе те ми носеха всевъзможни книги и списания — по археология, история на нашите народи, криптология. Научих наизуст биографията на Шамполион, който пръв дешифрира египетските йероглифи, сънувах разказите за Кортес и Монтесума, с часове можех да декламирам из трудовете на Стивънс и Къдеруд, които откриха останките на древните индиански цивилизации в Централна Америка, знаех всички подробности от удивителните находки на Томпсън в Чичен-Ица^[1], но... моите собствени йероглифи оставаха за мен неми... И скоро те се превърнаха в център на заниманията ми. Тези странни завъртулки, чертички, квадратчета, точки, кръгчета, тези профили на мъже и жени, тези охлювчета, птичи клюнове, тия еднороги муцуни ме омагьосваха и аз по цели дни стоях пред тях, измъчвайки се до сълзи да отгатна за какво разказват... Те станаха моя страст, моя съдба. Те и предопределиха по-нататъшния ми живот, както впрочем и всичко останало.

— А Гърмящия прах? — попитах пак, не изпускайки нишката на неговия разказ. — Делвата?

— Личи, че си журналист! — засмя се той. — Докато не изтръгнеш всичко от интервюирания, не се успокояваш... Ще ти разкажа и за Гърмящия прах... При моите скитания из Ел Темпло тук и там в резиденцията намерих много урни, вази, делви, пълни с отдавна изгнили и вкаменени продукти: царевица, сол, какаови зърна, кока. Върху всяка от тях имаше изписани йероглифи и рисунки. Един ден, когато покопах край кухнята, открих добре запазена и запечатана делва. Отворих я. Беше пълна с някаква черна пудра, която издаваше особена, бих казал, модерна миризма. Отначало я взехме за почерняло царевично брашно и бяхме готови да я изхвърлим. Не знам на кого обаче хрумна мисълта, че това може да е някакъв вид разпаднали се дървени въглища, и същата вечер, когато варяхме картофи на двора, поръсих жарта с нея. Едва не хвъркнахме във въздуха — бе по-силна от барут. Почнахме да се забавляваме с пудрата, която нарекохме Гърмящ прах. Правихме си бомбички, ракетки, устройвахме си

разкошни илюминации. Употребявахме го и за работа при разчистване наслоенията от тунелите, за разширяване на пещерите. Някой предложи да го смесим с вода...

— И се получи гориво?

— Получи се мътилка, която изхвърлихме. И вече щяхме да изразходваме цялото количество прах, когато татко, който бе дошъл да ни посети заедно с Агвила, веднага сложи ръка върху остатъка от него. Двамата се развълнуваха извънредно много от откритието ми, наругаха ни, че сме го разпилели за глупости, взеха една част със себе си и не знам колко пъти се опитаха да разчетат йероглифите, издълбани върху делвата. Естествено, не успяха, тъй както не бях успял и аз в многомесечни усилия. Единственото, което установихме, бе, че надписът е навярно стихотворение, тъй като знаците бяха подредени едни под други в строго оформени групи. Татко направи преписи, посъветва се с близки криптографи — пак нищо. Тъкмо тогава той се бе върнал от Далас и беше постъпил в лабораторията на „Албатрос“. Веднага се зае да изследва Гърмящия прах, отначало сам, после с доктор Зингер, а по-късно и с Агвила. Останалото знаеш: първите капки енерган в епруветката, сълзите на татко, мнимото му самоубийство, идването му тук, за да потърсим източника на праха — неговия Ясимиенто^[2].

— И го намерихте?

— Не веднага. Аз бях вече на Острова, но години наред татко и Агвила напразно ровили из цялата околност и още по-далече дори. Опрели чак до солните мини на изток от Скалистия масив. Нищо. А за мен бе напълно ясно, че указания за Ясимиенто ще намерим само в надписа върху делвата, или в Поемата, както го нарекохме още когато установихме стихотворната му форма. Така и стана. Открихме Ясимиенто след завръщането ми Острова.

— Колко време живя там?

— Бях на единайсет, когато с помощта на приятели на татко се добрах до бреговете на Острова. С най-обикновена моторна лодка. Беше опасно, но не така страшно, както при преминаването на Бялата стена. Нашата любезна брегова охрана ни усети и откри стрелба по нас. Картечен откос надупчи малката каюта, рани кормчията, едва не потънахме... Спаси ни само Стайфли. Този ден той бе особено гъст и ние потънахме в него като в димна завеса... — Анди се засмя: — Ето

един случай, когато Стайфли се окажа закрилник... Впрочем той ни помогна и да акостираме безпрепятствено на брега на Острова... Там ме приеха като свой, нахраниха ме, приютиха ме, намерих нови другари, нова родина. Там завърших училище, институтите, станах археолог и лингвист...

— И марксист?

— И марксист, да, за неудоволствие на брат ми, който тъй и си остана надъхан с романтични идеи за мощни племенни вождове, ницшеански свръхчовеци и безпощадни, демонични единоборства... естествена реакция от онова, което се случи в Кампо Верде... Но както и да е... И когато се върнах тук, за мен вече нямаше никакви езикови проблеми: разчетох Поемата само за няколко седмици, а после и всички останали текстове върху стените, камъните, вазите, глинените плочки...

— И какво прочете?

— Поемата се оказа действително кратко стихотворение, прекрасно, някой ден ще ти го изрецитирам.

— Какво възпява то... ако мога да попитам?

— Преди всичко Ясимиенто на Гърмящия прах. И начина, по който моите прадеди са използвали праха за празнични фойерверки. Сега Агвила и татко го ползват, за да унищожат Мак Харис.

— А ти?

— Аз?... Хм... Аз помагам. Добросъвестно. Като верен поданик на Белия Орел... — Той колебливо присви устни: очевидно не му се искаше да отговори пряко на въпроса. — Но мисля, че енерганът може да бъде използван за други, по-полezni цели... в интерес на цялото човечество. Не у нас обаче, а на Острова, оттатък... У нас той рано или късно ще попадне в ръцете на военните и те ще направят от него бомба, по-страшна от атомната. Впрочем част от нашия енерган е вече във военните складове, видяхме го по телевизията... Такава е съдбата на всички открития и изобретения от памтивека досега, малки или големи: огъня, електричеството, бактериите, лазерите, ядрената енергия. Жадните лапи на военните ги грабват и преди още да почнат да служат за доброто на човека те се превръщат в средства за масово унищожение... За съжаление, татко и главно Агвила не си дават ясна сметка за тази опасност. Те са заслепени от своята ненавист... — Той въздъхна. — А кой знае, може би са прави, може би аз не ги разбирам

достатъчно добре, твърде малък бях тогава, за да усетя като тях изгарящата жажда за отмъщение, а сега твърде много други идеи има в главата ми и те ме отклониха от пътя на моите предци...

Повече не каза нищо. Навън ни чакаха конете. Грабнахме по един чувал и ги понесохме към лабораторията, там, в храма на великия бог на толтеките, оня, който обичаше миризмата на човешка кръв.

[1] Е. Х. Томпсън, американски учен археолог, открил останките на древния град на майите Чичен-Ица в Юкатан. ↑

[2] Находище — исп. ↑

10. УРОК ПО ПСИХОЛОГИЯ

Вечерта отново седях в трапезарията заедно с доктор Маяпан, Агвила и Анди. С нас беше и Педро Коломбо.

Бях съсипан от умора. Никога през живота си не бях носил на гърба си такива товари като чувалите с Гърмящия прах. Анди ме утешаваше:

— Теди, това е полезно за хора на интелектуалния труд: изправя гръбнака. Като порботиш тук още седмица-две, така ще заякнеш, че няма да те познае собствената ти жена.

Да, жена ми, децата ми... Къде ли са те сега? Отдавна изтече петнадесетдневната ваканция на момчетата, отдавна трябваше да са си в къщи... Навярно са там, горе, в станцията на Сигурността. А Клара? Сигурно е обезумяла от тревога по тях... ако не са прибрали и нея.

— Уви, Анди — отговорих аз, — Херкулес да стана, като се върна в Америго Сити Стайфли бързо ще се справи с мен.

Заговорихме за Стайфли, този удушвач на човешкия род, и тогава аз им предадох искането на професор Луис Моралес, което те впрочем знаеха от официалното обръщение на Федерацията на Борците за чиста планета до Двайсет и втора улица. Разказах подробно за посещението на професора в дома ми, описах човека, почти буквално цитирах патетичното слово, което бе произнесъл в защита на загиващата планета и накрая, пазейки се да не изпадна в евтина сантименталност, извадих от джоба си сребърния долар и го оставих в средата на масата.

— Ето, това е символичният долар. Като цена на патента за производството на енергана... или лиценза за неговото разпространение.

Агвила го взе, завъртя го между пръстите си, меко се усмихна.

— Това е най-скъпоценната пара, която съм получавал през живота си, но, уви, не мога да я приема — и сложи монетата пред мен. — Приберете я и я върнете на професор Моралес. И му кажете, че му съчувствам, че бих желал да му помогна, но че поне засега не мога да

изпълня искането му, дори да ми предложи всички съкровища на света, включително трънения венец от челото на божия син.

— Защо? — зададох аз въпроса, чийто отговор знаех твърде добре.

— Защото сега енерганът ми трябва за друго. Срещу нас стои Мак Харис, а не кой да е от либералните Ъпери. С него е и Командора. И армията. И за съжаление петролоработниците, които неизбежно ще се опълчат против нас, когато отново започнем...

Анди прояви раздразнение:

— Отново работниците!... Разбери, те могат да бъдат най-добрите ти съюзници...

— Засега обаче не са...

— Защото не знаят. Ако добре им обясниш какво искаш, уверен съм, ще бъдат на твоя страна... макар че и това не е пътят.

— А как ще им разясниш какво искаш? По радиото? По телевизията? Ще ни засекаат за петнайсет минути.

— Нали тъкмо затова е тук сеньор Искров — обади се доктор Маяпан.

— Никой няма да му разреши да прави червена пропаганда. Пък и не зная дали и той самият би се съгласил на това.

Аз мълчах, позамаян от споровете, които се водеха около моята личност.

— Не за това извикахме тук Искров — каза Агвила. — Червената пропаганда да оставим на Червената Олга. Тя си знае работата. Искров е тук като наш рупор, като наш свидетел. Той трябва да продължи да изпълнява функциите, които му бяхме отредили още на втори август.

И тъй — аз бях „рупор“, бях „свидетел“, бях „изпълнител на функции“ — не много ласкави етикети за един журналист, който си е въобразил, че работи в полза на благородната кауза за спасяване на човечеството или най-малко за експлоатирането на собствена златна жилка... Какво пък — нека! Ако аз съм рупор на една възвишена идея, защо да не я възвестя на целия свят със своите изпитани вече средства? Тогави наистина ще стана апостол на Надеждата, онази, която Мак Харис търсеше да смаже.

— Кажете ми — попитах, — и моля, откровено, без да ме щадите. Случайно ли попаднахте на мен на втори август? С оня плик с рекламния фиш?

Тримата дружно се засмяха:

— А, не, сеньор Искров — отговори доктор Маяпан, — ние нищо не правим случайно. Ние се нуждаехме от човек като вас.

— Тоест?

— Тоест, на нас ни беше нужен човек, който да отговаря на точно определени изисквания. Той трябваше да бъде добър и честен, и първокласен журналист, и беден, и непременно без работа.

— Не ви разбирам.

Доктор Маяпан поизчисти малките стъкла на очилата си и отправи към мен веселите си лукави очи:

— Ще разберете. Добър човек ни трябваше, за да почувствува справедливостта на нашето дело. Честен — за да пише истината, а вие пишете истината. Ние прочетохме всички ваши трудове и научихме причината за вашето уволнение от редакцията — това беше решаващото... Трябваше ни първокласен журналист, а вие пратихте най-хубавите репортажи за въстанието на Огнена земя, изпълнени с нескрита симпатия към бунтовниците. Трябваше ни беден човек, за да бъде привлечен от миризмата на евтиния бензин, който се продаваше на Двайсет и втора улица... И накрая, трябваше ни безработен журналист — за да бъде поблазнен от възможността да напише сензационен репортаж за енергана. Ние знаехме, че напоследък вие сте се залавяли за какво ли не, само и само да изкарате някой и друг долар за вашето семейство.

Почесах се по тила, без да ме сърби:

— Вие сте били не само добри химици и криптолози, но и отлични психолози. А аз, глупакът, мислех, че действувам свободно, по своята велика свободна воля на Хомо Сапиенс.

— Не се сърдете, Искров! — каза Агвила. — Ние нямахме друг избор. Пък и не вярвам сега да съжелявате, че тогава сте... хм...

— Клъвнал въдицата! — допълних аз.

— Не! — протестира енергично той. — Ние не сме рибари, вие не сте шаран. Сега вие и ние служим на една кауза.

— Която все още не познавам напълно.

— Скоро ще се запознаете с всичко. Но преди това, Искров, довършете вашия снощен разказ за пребиваването си в Конквиста и за срещите си с Мак Харис. Искам да зная в какво точно се състои неговото предложение.

Не отговорих веднага. Опитах се колкото може по-ясно да формулирам сложния комплекс от мисли, които тогава Мак Харис бе изложил пред мен и които трябваше да предам на доктор Маяпан. Накрая обаче казах само това:

— Той очаква вие първи да направите своите предложения, доколкото вие сте тези, които първи са нанесли удара. Той иска да узнае вашите намерения спрямо него.

— Не се ли досеща? — попита Агвила.

— За какво?

— За Кампо Верде?

— Не зная. Не зная и за какво би могъл да се досеща. Даже когато, преди да умре, Бруно Зингер спомена Кампо Верде и го свърза с името на доктор Маяпан, Мак Харис не прояви никакво особено вълнение, нито изрече нещо необикновено...

— Той умее да се владее — каза доктор Маяпан.

— Не те е познал, татко! — забеляза Агвила.

— Възможно. Той не ме позна и тогава, когато се върнах от Далас и бях далеч по-млад. През онази нощ в Кампо Верде той едва ме зърна в полумрака, а бях на двайсет и девет, имах черна коса, нямах бръчки, не носех очила, пък и бях начернен със сажди...

— А и доктор Бруно Зингер мълча — казах. — Докрай.

Доктор Маяпан се изправи и вдигна чашата си:

— Амигос! Нека прием в памет на моя приятел и голям учен доктор Бруно Зингер. Той се жертвува за нас.

Когато пак седнахме, Агвила подхвана със своя безапелационен тон:

— А сега, Искров, какво конкретно иска от нас Мак Харис?

— Да ви купи — казах лаконично.

Тримата пак се засмяха дружно и пак станаха сплотеното семейство, което нищо не бе в състояние да разбие.

— Какво друго може да се очаква от него? — рече доктор Маяпан. — Той знае само да купува и продава.

— И предполагам не срещу един символичен долар — подхвърли Агвила.

— Сумата той предоставя на вас.

— Охо!

— Да, той ви праща празен чек, цифрата можете да попълните вие сами. Стига да не надхвърли половината от основния му капитал.

— Двайсет милиарда?

— Такова нещо.

Мълчание.

— И още нещо — продължих аз. — В случай, че имате възможност да произведете енерган в достатъчни количества в продължение на дваайсет години, той ви предлага да му станете съдружници, като обещава през този период да върне вноската ви в двоен размер.

— Това не е лоша перспектива — потри ръце Анди. — Съдружници на „Албатрос“! Кой би помислил? Аз, макар и да съм враг на плутократите, не мога да устоя на такова съблазнително предложение. Ще стана буржоа, ще си купя абажури с перденца, ще си пусна корем, ще се ожения за скромно момиче от добро семейство, може за сестричето на Княза, ще забелея от бюргерова болест, ще ходя в неделя на църква и ще умра като благочестив християнин в санаториум под Снежния връх.

— Анди, бъди сериозен! — прекъсна го Агвила.

— Добре, нека бъда сериозен! А ако случайно не приемем тия примамливи търговски оферти?

— Ще ви смаже — казах. — Тъй рече той: ще ви смаже! Рано или късно. Ще ви открие, ще проникне в бърлогата ви, тъй каза той, ще мобилизира цялата полиция, армията, целия веспучиански народ. И ще ви смаже.

— И какво още? — попита Агвила и в черните му очи заблестяха гневни пламъчета.

— Още?... — Мъчех се да си припомня точните думи на Мак Харис в онази нощ на сто и десетия етаж. — Той ме натовари да ви предам, че всичко това го върши за доброто на нашия народ и дори за благополучието на целия свят. Че сам се е убедил в преимуществото на енергана пред всички останали горива, включително и пред ядреното, особено що се отнася до опасността от замърсяване на природата. Че с помощта на енергана може да се постигне тъй желаното унищожаване на Стайфли и че само заради това той ще постави на ваше разположение всичките си заводи, ще ги преустрои, ако потрѣбва, за да

се пристъпи към масово производство на енергана. И че за всичко това веспучианския народ ще ви благослови...

— Гледай ти! — рече доктор Маяпан. — Едуардо Мак Харис станал филантроп! Откога е залюбил толкова веспучианския народ?

— От втори август — отвърна Агвила. — Това е добре, много добре! Това означава, че Мак Харис е узрял.

Не попитах за какво Мак Харис е узрял, но казах:

— И тъй, амигос, какво да му отговоря, когато се върна горе и той ме повика в своя кабинет?... Или в Конквиста?

Агвила рязко се изправи. Не позираше, но беше величествен: истински вожд на последното толтекско племе, Великия Бял Орел.

— Ще му отговорите с това, което сте видели тук, и с онова, което ще има още да видите. Елате с мен!

Последвах го.

Преди да тръгнем, той се отби в радиокабината и се осведоми за новините. Операторът отговори, че камионетката е пристигнала където трябва и че моторницата се товари с каквото трябва... Сетне се упътихме право към прохода на Ел Темпло.

Вместо обаче да навлезем в пирамидата, ние веднага се отклонихме към една странична стълба, която ни отведе дълбоко под самите основи на двореца. Там дълго се провирахме по ниски коридори, джапахме във вонящи поточета, ходихме не знам още къде, може би цял час, и се спряхме пред една метална врата, подобна на преградата, която закриваше входа на лабораторията. Той положи длан върху горния ѝ ляв ъгъл, тя безшумно се отвори. Влязохме. Агвила запали осветлението — разбира се, електрическо. Тук имаха достатъчно енергия.

Казвам „достатъчно енергия“ с пълното съзнание, че това е най-малкото, което мога да твърдя. Пред мен се откри голяма пещера — очевидно естествена, но разширена тук-таме. Такива пещери има навсякъде под Скалистия масив, в много от тях се съхраняват синтбелтъчини, в други — бойни ракети. Но в тази нямаше синтхрани, нямаше и ракети и бомби, тази беше пълна до високия свод с каси и кутии — познатите, с емблемата на белия орел. Някъде в дъното личеше нещо като подежник, който се губеше в издълбана в каменния похлупак шахта.

Картината на четвъртия монитор!

— Тук имам две хиляди тона — каза Агвила. — Направете сметка на колко гориво се равнява това.

— Но кога сте успели да ги произведете? С тия три коня и онази малка лаборатория?

— Потърпете! — каза той и ме поведе по-нататък.

По-нататък, на още половин час път под земята имаше още една пещера, а до нея няколко по-малки кухни, все тъй претъпкани със зърнестото вещество.

— Тук имам още няколко хиляди тона.

Върнахме се. Може би наоколо да имаше още складове, но той не ми ги показва. Пътьом обясни:

— Всичко това е плод на четиригодишен труд, откакто Анди се върна от Острова и разчете Поемата. По-малко дори от четири години, тъй като първите месеци загубихме за съоръжаването на лабораторията и организирането на транспорта и на всичко останало тук и горе. Тежък труд беше това. Всичко, абсолютно всичко — от чашите за вода до бормашините — всичко трябваше да се пренесе на ръце и на гръб, конете още не можеха да проникват тук. Пълзахме по Бялата стена, с мачете пробивахме пътечки в джунглата, потъвахме до пояс в тресавищата, потоците ни отнасяха заедно с товарите, боледувахме от малария, насекомите ни изтощаваха, преследваха ни диви зверове, не можехме да спим, не можехме да почиваме, гладувахме... Трима от нашите загинаха, двама се търкулнаха от Бялата стена, един бе ухапан от змия. Особено сложно бе пренасянето на металните секции за обогатителния басейн... Всичко това продължи докато издълбахме нови проходи, оформихме лабораторията и получихме първите количества енерган, а с тях и първите киловати електричество. Днес произвеждаме по няколко тона на ден.

— Удивително!... Нямате ли възможност да надхвърлите това количество?

— Конете не издържат. Но десетина хиляди тона енерган — това не е дреболия!... Навън имам поне още толкова.

„Които камионетката и моторницата разтоварват където трябва“ — добавих мислено.

— Бихте могли да залеете света с енерган — казах.

— И хора нямаме. Не виждате ли колцина сме?

— Защо не привлечете още?

— Колкото по-малко сме, толкова по-добре. Пък и пътят до Ясимиенто не е за всекиго... Все едно, количествата енерган, с които разполагам понастоящем, са напълно достатъчни за постигането на моите цели. А после... после ще видим...

— Агвила, ще ви задам един въпрос, на който може и да не отговорите. Единствено във вашия Ясимиенто ли се добива Гърмящия прах?

— Засега само в него. Но аз и баща ми изследваме други суровини, по-достъпни, по-изобилни, които се намират или може да се намерят в други райони на света, там, където тектоничните процеси са сходни с нашите, а такива има много: в Мексико, в Япония, в Индонезия, на Камчатка, в Италия дори. В сравнение с тях нашият Ясимиенто е беден... Мисля, че сме близо до положителен резултат.

— Но това е изумително, Агвила! Фантастично! Вие давате ли си сметка, че ако успеете то... то... вие сте на път да разрешите енергийния проблем на планетата? Да спасите човечеството от Стайфли! Да преобразите облика на Земята! Да превърнете пустините в градини!...

Бях толкова въодушевен, че не намирах подходящи думи, за да изразя докрай мислите си. Той обаче ги отгатна и бавно изрече:

— В момента, Искров, човечеството не ме вълнува особено много. И какво значи човечеството? Една абстракция, съставена от твърде конкретни единици като например Командора, Мак Харис, Княза, принцове, Ъпери, генерали... от полицаи, които, без да им мигне окото, вадят сърца от гърдите на живи хора; от войници, които с патриотичен ентузиазъм стрелят по бащите си; от учени, които срещу няколко хиляди сребърника създават нови унищожителни бомби; от буржоа, които лапат, без да ги е грижа за гладуващите; от търговци, които безочливо мамят; от писатели, които стоят на задните си лапи пред Ъперите; от журналисти, които пишат каквото се иска от тях; от съседни, които доносничат едни за други...

Прекъснах го:

— Но, Агвила, човечеството е още и децата, и жените, работниците, селяните, обикновените хора, тружениците, тия, които създават благата със собствените си ръце и нито изтръгват сърца от живи хора, нито пък пишат неистини във вестниците...

— Ах, оставете тия евтини приказки, Искров, вие поне би трябвало да познавате действителността. Говорите за работниците, а работниците стачкуват, защото се плашат от енергана. Селяните пък крият малкото мляко, което произвеждат, за да го продават на черно, без да ги е грижа за гладуващите деца. Що се отнася до жените, то те се предлагат на който даде повече...

Тук пак го прекъснах:

— Агвила, били ли сте някога влюбен?

И тогава този величествен Бял Орел, който умееше така да се владее и да смазва другите със своето язвително пренебрежение, се изчерви. До ушите, до корена на лъвската си грива. Изчерви се като гимназистка.

— Жените не ме интересуват — каза той и гласът му одрезгавя. — И без тях имам достатъчно грижи... Що се отнася до любовта... — той се усмихна с трите си трапчинки и стана обаятелният мъж, пред когото едва ли някоя жена би устояла, — за любовта съм чел в романите. Удивително смешна работа.

И тъй — всемогъщият Зигфрид, брониран с кръвта на змея, имаше своето уязвимо място. Кой ли жесток Хаген^[1] щеше да го прободне с копието си?

[1] Зигфрид и Хаген — герои от древногерманския епос „Песен за Нибелунгите“. ↑

11. КАМПО ВЕРДЕ — РАЯТ НА ЗЕМЯТА

От обиколката си из пещерите се върнахме късно през нощта, но заварихме доктор Маяпан, Анди и Педро Коломбо будни. Бяха в радиокабината и наблюдаваха монитора, който контролираше Бялата стена.

Спряхме се и ние.

Отначало не видях нищо — само някаква сивкава мътилка, но звукът беше ясен и беше кучешки лай. И ставаше все по-силен и по-силен, сякаш животното, което го издаваше, се приближаваше към нас.

— Дай! — каза кратко Агвила. В същия миг светна мощен прожекторен лъч и запълзя към канарата. След секунда достигна пътеката и обхвана в общ план нещо, което стремително се носеше надолу. Коломбо завъртя бутона, обективът бързо окрупни изображението: беше наистина куче, голямо, охранено.

— Не е от пуеблосите — каза Педро Коломбо.

— Не е от пуеблосите — добави замислено Агвила. — Загаси!

Прожекторният лъч изчезна, мракът около скалата стана съвсем непрогледен. Но кучешкият лай продължи да се засилва.

— Ще го пуснем ли? — попита Анди.

— Ще го приберем — отвърна Агвила. — Да го поразгледаме отблизо. Дай!

Коломбо натисна някакво лостче, горе при скалата нещо като тънка светкавица проряза мрака, ужили пътеката и угасна. Кучешкият лай прерасна в болезнено квичене, после и то замря и остана само шумът от търкалянето на тежко тяло към пропастта. Настъпи пълна тишина.

— Кажете, Искров — попита Агвила, — вашият джип май е все още горе?

— Там трябва да е... ако не са го задигнали досега.

— Не помислих за това — промърмори той. — Пропуск. Да се върне в Тупаку! Веднага! И ми донесете кучето!

Педро Коломбо лаконично кимна.

Постояхме още няколко минути пред мониторите, но нищо повече не се случи и излязохме. Вместо обаче в трапезарията, моите домакини ме въведоха в едно помещение, което не познавах.

— Това ни е библиотеката — каза Анди.

Богове, каква библиотека! Залата бе огромна, изглежда на времето е била дворцова приемна и е била украсена с фрески и скулптури. Сега повечето от тях не се виждаха, тъй като всички стени, от пода до тавана, бяха покрити с претъпкани рафтове. Минах пред тях, поразгледах ги. Какво ли нямаше тук! От детски приказки до Толстой, от Жул Верн до Бредбъри, от Данте до Пабло Неруда. Най-внушителна по обем беше научната литература и преди всичко книгите по химия, физика и минно дело: монографии за нефта, бензина, атомната енергия, слънчевата топлина, космическите лъчи, за морето и ветровете, за планините и звездите... И още — едва ли не всичко, което е писано за археологията и криптологията: от легенди до действителност, от история до конкретни находки. Имаше безценни средновековни ръкописи и ултрамодерни стерео албуми, имаше отпечатъци от древни йероглифи, имаше оригинални папируси...

И една делва, метър висока, с изящен овал на туловището и върху нея — издълбани странни знаци и символи: чертички, кръгчета, птичи човки, охлювчета, профили на дългоноси мъже, димящи планински върхове...

— Поемата — каза Анди.

Очаквах, че ще ми я изрецитира, но той само добави:

— А сега, Теди, ще ти покажем един филм.

Спусна пред една от стените малък екран и постави срещу него прожекционен апарат.

— Филмът, Теди, е документален, без всякаква инсценировка или монтажни комбинации. Старичък е, от преди двайсетина години, но мисля, че ще ти бъде интересен. И като го гледаш, спомни си разходката из Теоктан.

Сякаш можех някога да забравя Теоктан с тънещите в кал селца, с колибите и голите деца с подутите коремчета...

Седнахме. Агвила донесе царевична напитка. Ала никой от нас не пи нито по време на прожекцията, нито след това. Гледахме екрана мълчаливо, без коментари или каквито и да било бележки. Само Агвила от време на време даваше някое и друго обяснение,

безстрастно, кратко, сякаш всичко, което ставаше във филма, не го засягаше и той бе само страничен диктор.

Филмът беше цветен, вече с поразложени цветове, не монтиран, само подреден, поради което често се получаваха повторения на едни и същи кадри, особено на Ева.

Той започна с една голяма крайпътна табела: КАМПО ВЕРДЕ — 10 км.

После, явно от кола, камерата се понесе по широк път сред разнообразна, потънала в зеленина местност. Шосето ту се провираше сред високи, обрасли с гъсти храсти скатове, ту се измъкваше от тях, за да навлезе в тясна, цветуща клисура, прорязана от бистър поток, край който млади жени перяха снежнобели чаршафи, ту се издигаше върху заоблено било, откъдето се откриваше гледка чак до далечните заснежени върхове, ту се спускаше пак в долината, минавайки край тучни пасбища. Отсреща се задаваха коли и камиони и хората и тях приветствено махаха с ръце към камерата.

После, съвсем внезапно, иззад завоя се показва широко поле.

Дъхът ми спря в гърдите. Такъв пейзаж не бях виждал никога през живота си и той ми се стори изрисуван от мечтател-художник през пасторалния седемнайсети век. Бе букет от полски цветя, забоден на гърдите на мургава девойка със сини очи, бели зъби и червена забрадка.

Поле то бе почти кръгло и заградено от всички страни със зелени хълмове, върху които розовееха цъфтящи плодни дръвчета. През него минаваше потокът, охраняван от две дълги редици стройни тополи, чиито успоредни линии се губеха отсреща в прохода между островърхи скали.

В средата бяха къщите. Като в приказките: с ослепително бели стени, още по-бели тераси и зелени огради. И около тях градини, много градини. В центъра на селището се издигаше църквата, елегантна, с впит в изумително синьото небе кръст. И навсякъде — върху терасите, по стените, по балконите, в дворовете — кафези с пойни птички, които изпълваха прозрачния въздух със симфонии на радостта. Да, чувах ги, макар че филмът беше ням...

Колата спря пред зелената врата на една от къщите. На двора десетгодишно момче натискаше ръчката на водна помпа. То видя камерата, престана да пие и изтича напред. Сега вече мокрото му лице

се виждаше съвсем отблизо. Бе русо, с големи черни, раздалечени очи, леко извит ястребов нос и три трапчинки: две на бузите, една на брадичката.

— Това съм аз — обади се в тишината Агвила.

Момчето протегна напред ръце и пое камерата, и очевидно само започна да снима, защото неочаквано в размърдания кадър се появи един тридесетгодишен мъж със слабо индианско лице и весели очи. Той се закачи с пръст на момчето и взе да вика нещо към къщата.

— Баща ми — съобщи Агвила. Никога не казваше „татко“, винаги „баща ми“. — Тогава още лошо снимах.

После вратата на къщата се отвори и излезе тя.

Не обичам суперлативите, особено когато трябва да рисувам красиви хора и красиви неща, но сега съм длъжен да заявя, че тази жена бе най-изумителното същество, което съм виждал през живота си. Тя не бе дори красива, тя бе самата Красота. Беше снажна, прилепналата по тялото ѝ тънка рокля очертаваше една съвършена фигура. А лицето ѝ... Може би така си я е представял Вагнер своята Изолда в сънищата си, когато е съчинявал „Тристан“: златна коса, която се спускаше свободно до кръста, лъчистосини очи, силно очертани сочни устни. И три трапчинки... От нея се излъчваше някаква първична, стихийна сила, бих казал — любовна енергия, и дори аз, през протритата студена лента и двайсетте години разстояние, я усетих като мощна, пленяваща вълна.

— Майка ми — прошепна Агвила. — Ева.

Естествено, познах я. Познах я само по това, че бе раздала красотата на двамата си сина.

Тя държеше на ръце едно момченце — малко нейно копие. То веднага скочи на земята, изтича до камерата и се взря ухилено в обектива.

— Алехандро — съобщи Агвила.

Камерата направи полукръг и се насочи към портата. Зад нея бе колата — камионетка, от ония, с които Индиосите возеха зеленчуците си на пазара в Америго Сити. Когато още имаше зеленчуци за редовите хора... От нея скочи един възрастен мъж и се приближи. Сега пък като че видях копието на Агвила: беше едър, мощен, с две черни, интензивни очи, ястребов нос и побеляла, дръпната над polegатото

чело грива. Походката му бе величествена и в нея нямаше и следа от поза: тя извираше от самата същност на човека.

— Дядо ми — каза Агвила. — Великия Бял Орел, тогава вожд на племето ни.

Камерата панорамира над кичестото селище. В близките дворове припкаха деца, по улиците се разхождаха индиоси, под небето бръмчеше хвърчило с дълга шарена нишка.

Агвила обясни:

— Кампо Верде, нашето Зелено поле, едно от последните убежища, които успяхме да запазим, след като правителството ни бе прогонило в резерватите. Бяхме щастливи. Като Адам и Ева в Рая на земята. Невинни. Преди да познаят злото.

— И това зло — обадих се неволно аз — дойде в образа на нефта.

В същия миг на екрана се появи кула на петролен кладенец. Бе нова, около нея се суетяха хора.

— Да — каза Агвила. — Нефта.

Агвила продължи:

— Нефтът бе открит в Кампо Верде почти под самата повърхност на земята, навсякъде из равнината, изключително богат. И докато се опомним, преди да съзрем злото, по площадите, по улиците, в дворовете, в къщите ни дори нахлуха сондите...

Камерата, навярно от скрито място, оглеждаше кулата, после се спря на един висок млад мъж с пепеляворуса коса, който очевидно ръководеше монтажа на сондата.

— Мак Харис — каза Агвила безстрастно.

На никаква цена не бих познал в този човек в работен комбинезон оня Мак Харис с кашестата буза, стъкленото око и металната ръка в черна ръкавица. Едва когато се вгледах по-внимателно, открих в походката му онова характерно моряшко люлеене, което председателят на „Албатрос“ бе запазил и до последната ни среща в кабинета на сто и десетия етаж.

След това камерата показва още няколко кули, които като че бяха израснали в самия център на Кампо Верде. Наоколо индиоси мълчаливо наблюдаваха работата им. Пред всички стоеше Великия Бял Орел, до него — Доминго Маяпан и жена му. На лицата им се четеше загриженост, която обективът дълго следеше. После Великия Бял Орел

пристъпи напред, приближи се до Мак Харис и започна да му говори равно, спокойно, с достойнството на старите индиоси. Но Мак Харис едва-едва го слушаше, като продължаваше да дава своите нареждания на работниците. И тъй като Великия Бял Орел не млъкваше и явно му досаждаше, Мак Харис го сграбчи за предницата на ризата, изкрещя нещо пред лицето му и го бутна назад. Старецът политна, препъна се на някакви железни и падна по гръб. Агвила каза:

— Дядо ми се опитва да обясни на Мак Харис, че Кампо Верде се ползува с неприкосновеността на резерват и иска от него да прекрати пробиването на нови кладенци в селището.

Без преход откъм шосето се зададоха булдозери. С ням трясък, който сякаш разтърси залата, те се понесоха право към къщите. Затъпкваха цветните градини, поваляха плетищата, изкореняваха дърветата, втурваха се като танкове срещу крехките стени на сградите. Сгромоляса се и църквата с кръста... Индиосите стояха наоколо и гледаха, гледаха...

Край селището се бялнаха брезентови палатки с простряно пред тях пране, с огнища за готвене, с играещи деца по тревата.

Агвила каза:

— Близо година продължиха напразните усилия на племето ми да спре разрушаването на Кампо Верде. Дядо ми ходи в Америго Сити, срещна се с висши правителствени чиновници, получи писмени уверения, че пробиването на нови кладенци ще бъде спряно. Но никой не бе в състояние да спре Мак Харис, той бе железен човек. Нефтът бликаше навсякъде из Кампо Перде и „Албатрос“ ставаше все по-богат, все по-могъщ и безпощаден. Хората ни бягаха от разрушените си домове, строяха временни лагери из равнината, но скоро напускаха и тях, за да търсят поминък в околните пуеблоси, които бяха пощадени от благодатта на нефта. Повечето от тях се насочваха да работят на кладенците. Остана и баща ми като обикновен механик.

Камерата показва отново къщата със зелените врати и прозорци. На двора седеше Великия Бял Орел и разговаряше с Доминго, облечен в дочения комбинезон на петролоработниците. Ева, умърлушена, отслабнала, но все тъй красива, хранеше Алехандро. Външната врата се отвори, влезе човек в униформа и връчи на Великия Бял Орел плик. Старецът отвори плика, прочете писмото и размаха юмруци.

Тук логичният филмов разказ бе прекъснат. На екрана се замятаха черни петна, парчета небе, люлеещи се дървета, движещи се накриво булдозери, някакви тичащи хора.

Агвила каза:

— Тук хората на Мак Харис ме забелязаха и ме подгониха. Искаха да ми вземат камерата, биха ме, но аз избягах и въпреки всичко успях да хвана още нещо.

Това „нещо“ бе сриването на къщата със зелените врати и прозорци. Макар някъде не на фокус и нестабилно, камерата снимаше булдозера, който сриваше стените, поваляше комините, изравняваше със земята маси, скринове, столове, заедно с кафезите и птичките в тях. Великия Бял Орел блъскаше с юмруци булдозера, сякаш можеше да го спре, крещеше нещо на шофьора, но шофьорът се хилеше и продължаваше разрушителната си работа. Великия Бял Орел успя да скочи до седалката, сграбчи шофьора и го смъкна на земята. Последва схватка, в борбата се намеси Доминго Маяпан, но дотичаха униформени мъже, които бързо се справиха с двамата непослушни индиоси. Доминго бе блъснат зад храстите, Великия Бял Орел остана да лежи сред повалените стени на своя дом... Зададе се Мак Харис. Бе разгневен. А като видя раздърпания шофьор и лежащия пред машината старец, освирепя. Покатери се в кабината на булдозера, седна, натисна педала, и мина върху Великия Бял Орел. После мина и върху останките от къщата със зелените врати и прозорци.

Агвила каза:

— Така загина моят дядо, Великия Бял Орел, последният вожд на последното самостоятелно племе... Ръцете ми, които държаха камерата, трепереха от ужас, но аз все пак заснех смъртта му... А покъсно, същата нощ...

Нощ. Червени пламъци озаряваха небето над Кампо Верде. Гореше един кладенец. Около него тичаха хора, други стреляха по тях с пушки и пистолети. Агвила каза:

— Беше тъмно и аз успях да заснема само това... Хората на Мак Харис стреляха по всеки, който се приближеше до пожара, и аз се уплаших. Но баща ми не се уплаши, той беше там, той подпали нефта. Там беше и Мак Харис, който с голи ръце се бореше с огъня. Там той остави дясната страна на своето лице, своите пръсти... На другата сутрин обаче не се уплаших и хванах почти всичко. Бях се скрил в

един ров и те не ме забелязаха. И аз снимах, снимах, докато... Гледайте, Искров, гледайте внимателно и запомнете тия картини, когато отново седнете да разговаряте с Мак Харис.

Запомних тия картини:

Лагерът с белите палатки, огнищата пред тях и жените, които готвеха, и децата, които носеха вода... Отсреща, откъм опожарения кладенец, се задават никакви хора. Те са с окадени лица, обгорени комбинезони, някои с превръзки. Пред тях с люлееща се походка на матрос крачи Мак Харис. Главата му е в бинтове, личи само едното око. Превързани са гърдите му и дясната ръка до рамото. Но в лявата си ръка държи нож, от ония обсидианови ножове, които се продават в сувенирните магазини за спомен от древните времена — страшните обсидианови ножове, с които индианските жреци са пробождали жертвите си пред олтарите на своите кръвожадни богове... Всички останали носят кой пистолет, кой автоматична пушка, кой железен лост, кой кама. И вървят, без да спират, вървят към белите палатки. И когато са на десет крачки от тях, започват да стрелят. Стрелят хладнокръвно, с отмерено целене, а жените и децата, и старците край палатките крещат, бягат, падат, мятат се в конвулсии и кръвта им се плиска по тревата и белия брезент, върху огнищата, върху простряното пране, но ония продължават да стрелят и когато някое дете още стене, те се навеждат над него и прерязват гърлото му. И от една палатка излиза Ева, тя вижда убийците, разперва ръце пред входа, сякаш да запази някого вътре, и към нея се приближава Мак Харис, вдига лявата си ръка, забива обсидиановия нож в бялата гръд на най-красивата жена в света. И жената отваря уста, за да нададе своя предсмъртен вопъл, и пада по гръб, и Мак Харис се навежда над нея, с два кръстовидни удара разпаря онова, което е останало от гърдите, сетне бръква в кървавата бездна на живота...

Лицето му не видях — то бе превързано. Пък и филмът свърши.

Агвила каза:

— По-нататък не можах да снимам. Припаднах. Той бе изтръгнал сърцето й.

Анди спря прожекцията, запали осветлението. Аз не смеех да помръдна, не смеех да се обърна към Доминго Маяпан. Пред очите ми все още беше разкъсаната гръд на жената.

Анди глухо изрече:

— Всъщност мама ме спаси със своята смърт. Защото зад нея в палатката бях аз. И чак вечерта, когато почти всичко беше избито, дойде Агвила и ме прибра при татко, който се криеше в хълмовете заедно с Педро Коломбо. Там татко и Педро Коломбо се заклеха, а накара и Агвила и мен да се закълнем, че ще отмъстим на Мак Харис, ще отмъстим с неговите собствени оръжия: нефта и обсидиановия нож. Аз бях още малък и не разбирах какво значи отмъщение. Тогава татко реши да изучи химията и да направи от своя по-голям син химик... Останалото, Теди, знаеш... А сега е време да спим.

Станах. Не стана доктор Доминго Маяпан. Беше се свил на стола и задавено хлипаше — хлипаше като дете старичкият жрец с телените очила от Двайсет и втора улица.

12. КАМПО ВЕРДЕ И АДЪТ НА ЗЕМЯТА

Сутринта се събудих, без да чуя цвиленето на конете. Това ме озадачи. Бързо се облякох, излязох. Агвила, Анди и Педро Коломбо бяха в радиокабината и наблюдаваха екрана на първия монитор.

— Може ли да вляза? — попитах.

Агвила кимна, застанах до тях. На екрана беше кучето, снощното. То лежеше на каменистата земя, мъртво, с разбита муцуна и прекършен гръбнак. До него бе приклепнал един от стражите и говореше:

— Възможно е да е и полицейско, макар че някои Ъпери имат такива — вълча порода. Отгоре съобщиха, че тия дни из Теоктан сновял някакъв янки, който търсел старинни ръкописи. Възможно е кучето да е негово.

— Искам точен доклад! — разпореди се рязко Агвила.

— Ще проуча — отвърна другият от екрана.

Агвила се изправи.

— Това не ми харесва — каза той. — Кучето... този янки... Американци отдавна не са се мяркали в Теоктан.

Тогава се реших да говоря:

— Агвила, трябва да ви съобщя нещо. Твърде вероятно е то да е маловажно или дори съвсем несъществено, но добре е да го знаете.

И разказах за срещата си с Дъг Касиди в хотел „Ел Волкан“, за постоянното му пиянство, за желанието му да ме придружи из антикварните магазини, за последния ни разговор в бара след земетресението и за обръщението му към мен с думите „братко Теодоро“... Агвила слушаше много внимателно, не коментира моите подозрения, но веднага отново влезе в радиокабината. С кого се е свързал, какви нареждания е дал, не зная, но когато излезе, той полугласно се посъветва с брат си и Педро Коломбо и се обърна към мен:

— Искров, налага се да ускорим изпълнението на нашите планове. Поради това вие ще заминете за горе още днес. Веднага дори.

Аз ще ви придружа донякъде, може би до Кампо Верде. Искате ли да се сбогувате с баща ми?

— Разбира се — казах. — Но не чрез телевизионните екрани.

Тогава и направих последния си рейс до лабораторията, този път без чувал на гръб. Отново се гмурнах в прохода, минах през дългите коридори, изкачих изтритите каменни стъпала, докато опрях до металната порта. Агвила положи длан върху левия ъгъл, вратата се отвори. Доктор Маяпан беше там в бялата си престилка на химик, наблюдавайки осцилографа на пулта.

— Нашият гост трябва да замине — съобщи Агвила без предисловия.

— Тъй ли? — попита бащата. Агвила кимна. — Значи приближава денят? — Агвила пак кимна. Доктор Маяпан се обърна към мен: — Е, сеньор Искров, ще се разделим, но аз съм уверен, че скоро отново ще се срещнем. И не тук, а в Америго Сити. И тогава вие ще напишете целия си репортаж за енергана.

— Целия? — усмихнах се аз.

— Целия! Защото краят ще е вече известен.

— А аз все още не зная какъв отговор трябва да предам на Мак Харис.

— Ще го узнаете от Агвила.

Настъпи мълчание. Нямах сили да се обърна към изхода. Струваше ми се, че ако направя крачка назад, всичко наоколо ще изчезне, ще се разтвори във въздуха и ще се окаже съновидение, породено от Стайфли, и аз ще се събудя на 510 улица в стаята си, с болки в тила и горчивина в устата.

Доктор Маяпан присви лукавите си очички:

— Сеньор Искров, аз ви дължа голяма благодарност.

— За какво?

— За туй, че тогава, на втори август, вие се явихте при мен на Двайсет и втора улица, че изпълнихте моите желания, че станяхте мой приятел... Защото вие сте мой приятел, нали?

— Да — казах, — аз съм ваш приятел! — И това беше чистата истина.

— Поради това искам да ви помоля за следното: каквото и да се случи по-нататък, хубаво или лошо, весело или тъжно, останете пак наш приятел. Знам колко ви е трудно, предполагам, че ще ви стане още

по-трудно, но аз не се съмнявам, че ще съумеете не само да спасите себе си и вашето семейство, но и да съхраните вашите добри чувства към Ел Темпло. Що се отнася до нас, бъдете уверен, че ние ще ви подкрепим, където и да се намираме — тук или горе. Ще ви подкрепим с всички наши сили, а те не са малко. Радиофонния ни номер знаете...

— Да — засмях се аз, — 77 77 22.

Той ми подаде ръка, но аз не устоях и го прегърнах.

— Довиждане, жрецо!

Обхванах за последен път с поглед тръбите, басейна, пулта, компютъра, книгите с дневниците на доктор Бруно Зингер, които съдържаха безценните формули, погледнах и пернатата змия под тавана и излязох.

Докато се връщахме, внезапно изтръпнах: Бялата пътека! Нима ще се наложи да се катеря отново по нея, за да стигна до платото на Теоктан? Затварях очи, виждах кучето, което се сгромолясваше по назъбената пропаст, чувах отчаяното му квичене... Но продължавах да се движа през залите на дворците и слушах Анди, който ми обясняваше какво представляват йероглифите над главния олтар.

После седнахме в трапезарията и Агвила каза:

— А сега да изпием по една чашка за изпроводяк. Анди, донеси!

Анди донесе, ние пихме, и аз за кураж изсуших не една, а две чаши от царевичното питие...

... Когато отворих очи, над мен грееше слънцето, наоколо се издигаха характерните зъбери на Скалистия масив, а аз лежах на тревата до една старичка оранжева камионетка. Поизправих се. Главата ми леко се виеше. Като след препиване...

— Добро утро — чух гласа на Агвила. — Добре ли спяхте?

Той наливаше гориво в резервоара на колата. Бе наметнат с пончо, на главата си носеше широкополо сомбреро.

— Нима съм спал? — попитах глупашки.

— Да, доста дълго... Анди е сбъркал дозата — Той се засмя. — Моето гениално братле нищо не разбира от химия, на него му дай стари камъни и папируси. Пък и вие изпихте цели две чаши.

— Вие, значи?...

Той кимна, а аз попитах:

— И на идване ли беше същото?

— Уви... Иначе не бихте могли да преодолеете тристате километра през джунглата. А така — като в приказките: заспivate в мрака на долния свят, събуждате се в светлината на горния.

— А аз, идиотът, си представях, че зная едва ли не всичко за вас: енергана, Ел Темпло, лабораторията, пещерите...

— Не се засягайте, Искров. Елементарна мярка за сигурност. Пък и да предпазим и вас от излишни тревоги... Но хайде, елате да закусим, време е да вървим.

Закусихме и тръгнахме.

И тъй — освен спомена за някакви далечни подстъпи към Ел Темпло откъм Бялата стена, аз нямах и най-малката представа къде се намира резиденцията на Втората династия.

— И все пак — изразих гласно своите мисли аз, — при съвременните технически средства едва ли е много трудно да се открие местонахождението на Ел Темпло. Радиолокация, наблюдение от спътници, аерофотоснимки, ултразвук, инфрачервени лъчи, лазери и какво ли не още...

— Тъкмо затова и се пазим — отвърна той. — Ние дори избягваме да използваме нашите радиопредаватели и телевизионни апаратури, те са най-уязвими. Достатъчно е да засекат един наш сигнал — и те са по следите ни. Ето защо използваме и подвижна апаратура. Номер 77 77 22 можете да откриете из цялата страна.

— Зная го от собствен опит — казах, като си спомних напразните усилия на Командора да открие координатите на постовете със същия номер.

Къде се намирах сега също нямах понятие. Не задавах въпроси, но скоро зърнах пред себе си огромното конусообразно туловище на Ел Волкан. Пътувахме по едно широко шосе, навярно бивша магистрала. Сега бе занемарено, осеяно с ями, камъни и повалени мъртви дървета.

В далечината се очертаваха острият заледени игли на Снежния връх. Там ли са още моите деца?... Долу равнината беше потънала в Стайфли, невидима под мръсно сивата пелена на умъртвяващите газове. Не срещнахме никакви коли, от време на време изпреварвахме някой индио, носещ на гръб жалък товар от корени и жълъди.

Към пладне се спуснахме в полите на планината. От двете ни страни се появиха заоблени хълмове — голи, сиви, опустошени от пожари, ерозия и Стайфли.

И видях табелата. Стърчеше вдясно от шосето, очукана, мръсна — буквите бяха полуизтрети, но все пак прочетох: КАМПО ВЕРДЕ — 10 КМ. Табелката, която водеше към Рая на земята...

Ала колкото повече приближавахме този рай, толкова повече имах усещането, че навлизаме в подстъпите на ада. Шосето се превръщаше в непроходим каменист овраг, из който минавахме по някакво чудо. Ония покрити с цъфтящи дръвчета склонове, които бе показал филмът на Агвила, сега бяха сграбчени от разкривените и изсъхнали пипала на мъртвите дънери и клонаци. Поточето, в което жените тупаха белите си чаршафи, бе сухо, прашно дърво. Стайфли ставаше все по-гъст и зловонен.

После, съвсем внезапно, както във филма, се откри полето.

Не, не бе полето. Бе една пустиня, потънала в белезникав смог и осеяна с останки от петролни кули.

Агвила подкара много бавно. Не гледаше встрани, не гледаше напред, гледаше някъде отвъд хоризонта, може би към онова утро от преди двайсет и две години, когато обсидиановият нож проби гърдите на младата майка и хищната ръка на Мак Харис посегна към нейното сърце.

Кулите се носеха край нас в сивкавия Стайфли като привидения от друга планета, безмълвни свидетели на превръщането на един рай в пъкъл. Нямаше хора, нямаше животни, нямаше птици, нямаше растения, нямаше насекоми, нямаше дори бурени, а те обикновено намират начин да устоят и на опити с атомни бомби... Тук и там около някоя рухнала кула се мяркаше не съвсем изравнена със земята стена на жилище...

— Кампо Верде — прошепна Агвила. Гласът му бе равен, почти студен, но зад тази интонация зърнах бездни от любов и омраза.

Зеленото поле!

Какво можех да кажа? Пред очите ми беше Мак Харис с ножа между пръстите.

Агвила спря в средата на полето на малко площадче. Тук някога е била църквата със сочещия небето кръст. Извади изпод седалката две газови маски, подаде ми едната:

— Сложете я — каза той. — Излишно е да вдишваме отрова.

И сега, в утробата на този унищожен, цветущ някога земен кът, сред смрадта на Стайфли и издигащите се наоколо призрачни руини на петролни кули, край една кой знае как попаднала тук здрава оранжева камионетка, стояха две нечовешки уродливи същества с гумени хоботи вместо устни и кръгли стъкла вместо очи и си разменяха членоразделни звуци, и това беше праобразът на един страшен бъдещ свят, към който стремглаво се носеше нашето бедно човечество.

Агвила бавно заговори и думите му бяха веднага сграбчени и задушени от Стайфли:

— И тъй, Искров, ето какъв е нашият отговор на предложението на Мак Харис: Не! Енерганът не се продава! — Кръглите стъкла се огледаха наоколо и аз чух по-нататъшните думи: — А нашето искане към него е следното: Първо. Доброволно, без всякаква съпротива и протакания, в срок от една седмица Мак Харис да прехвърли цялата собственост на „Албатрос“, цялата, включително капиталите, банковите влогове, заводите, морския флот, петролните полета, железните пътища, небостъргачите, лабораториите, мрежата от бензиностанции и всичко останало на племето ни, което живее пръснато из платото Теоктан, в лицето на неговия представител Боско Ел Камино от пуебло Тиера Калиенте. Целият този актив ще бъде използван за създаването на условия за връщане на моето племе към нормален човешки живот, за премахване на мизерията, в която живее, за очистването на Кампо Верде от наслоените през последните двайсет и две години унищожителни отрови, за изграждането на нови селища за всички все още неизчезнали индиански племена, натикани в резерватите... Второ. Веднага след като бъдат подписани документите за прехвърлянето на собствеността Мак Харис да се предаде доброволно на върховния съд на Америго Сити, като признае престъпленията, които е извършил в течение на изтеклите двайсет и две години, и преди всичко унищожаването на Кампо Верде, изтребването на голяма част от моето племе... премазването с булдозер на вожда на племето Великия Бял Орел и убийството на Ева Маяпан, съпруга на Доминго Маяпан и майка на Агвила и Алехандро Маяпан. Ние сме готови да представим в съда всички необходими доказателства за тия престъпления... В случай на отказ от страна на Мак Харис да изпълни тия наши искания, аз ще използвам енергана

както намеря за добре и тогава не само ще стрия без остатък империята „Албатрос“, но и ще сложа край на княжество Веспучия, което поддържа тази империя... И ще преследвам Мак Харис, където и да се намира той, и ще отдам правосъдие над неговата личност както намеря за добре, включително и чрез изтръгване на сърцето от неговите гърди. За всичко това вие, Теодоро Искров, ще уведомите не само него, но и Командора, Княза, Партията на Ъперите, целия веспучиански народ. За тази цел вие ще получите всички необходими средства и възможности... Запомнихте ли?

— Запомних — казах през гумения хобот. Чувах пулса си да бие ускорено в слепоочието ми.

Агвила извади изпод седалката на камионетката моето кафяво плоско куфарче „Джеймс Бонд“, същото, което бях оставил в джипа преди да се спусна по Бялата стена, и го отвори. Вътре, освен вещите ми, имаше една стандартна кутия за шестнайсет милиметрова филмова лента и два плика — един бял и един син.

— В кутията — каза той — има копие от моя филм, този, който видяхте снощи. Трябва да намерите начин да го предадат на телевизията, за да го излъчат. А тия пликове съдържат две обръщения. Белия плик ще връчите на Мак Харис в случай, че при пристигането си изпаднете в затруднение. Той ще ви облекчи... за известно време поне. Синия се постарайте да предадете на вестникарите, той съдържа истината... И внимавайте да не изчезнат по пътя, трудно ще мога да ви пратя нови екземпляри.

Затворих куфарчето, притиснах го до гърдите си.

— А в случай, че се явят непредвидени обстоятелства? — попитах.

— Ще ми звъните. Моите хора също ще поддържат контакт с вас.

— Къде?

— Навсякъде. При Мак Харис дори. Ако е нужно, те сами ще ви потърсят. Впрочем вие ще бъдете подкрепен от много фактори... — Той се поусмихна замислено с трите си трапчинки — включително и от „Рур Атом“ и от шейховете от Персийския залив, а даже и от тексаските петролни магнати, уверен съм в това. Пред лицето на енергана те нямат друг изход.

Всичко това беше доста неопределено и дори проблематично, но тъй като Агвила не даде повече обяснения, аз не зададох нови въпроси.

В едно обаче бях сигурен: Ел Темпло нямаше да ме изостави.

Два часа по-късно бяхме на гаричката, която на времето е обслужвала цистерните на „Албатрос“. Тя също беше запустяла, железният път полууръждясал — сега по него минаваше само един влак на ден. На мръсния перон чакаха няколко индиоси с торби на рамо.

Камбанката удари, а ние мълчахме: бяхме си казали всичко.

Когато локомотивът се зададе иззад скалите, Агвила стисна ръката ми:

— Няма да ви е леко, зная... — До последния момент ми говореше на „вие“. — Но, сигурен съм, ще издържите! И ще успеете!... Желая ви добър път!

— Благодаря — казах и хвърлих думите, които ме измъчваха толкова време вече. — Агвила, бих желал да ви попитам нещо, нещо, което няма нищо общо с нашите задачи, нещо, отнасящо се лично до вас.

— Питайте!

— Вие сте голям химик. Вие направихте велико откритие и рано или късно хората ще ви благодарят за него. Но вие подчинихте вашия живот, вашите стремления и накрая и вашето откритие на волята си за мъст. Вие станяхте химик, защото баща ви е пожелал това, защото обстоятелствата са ви го наложили... А какъв бихте станали, ако Кампо Верде не съществуваше, ако всичко онова не беше се случило?

Агвила отговори веднага, без да се замисли дори:

— Художник... — Помълча и добави: — А може би и кинооператор. Нали сам видяхте какъв хубав филм съм заснел на десетгодишна възраст?

И се усмихна с трите си трапчинки. От това на мен ми стана невъобразимо тъжно.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ ЧЕРВЕНАТА ОЛГА

1. ИЗНЕНАДИ В АМЕРИГО СИТИ

Влакът се движеше с темпото на волска каруца. Той трябваше да прекоси южните предпланини на Скалистия масив, сетне пустинните райони западно от Америго Сити и едва тогава, навлизайки в поречието на Рио Анчо, да се насочи към крайбрежието. Беше полупразен, пътниците, предимно индиоси, закусваха, обядваха и вечеряха върху прострените на коленете везани кърпи и дремеха на скамейките, положили под главите си сгънати пончоси. Аз не изпусках куфарчето от очи.

Не забелязах никакъв постоянен спътник в купето, макар че не бе изключено Агвила да е пратил пак придружител ангел-хранител.

„Моите хора ще поддържат контакт с вас. Навсякъде“ — бе казал той. Защо не и тук, във влака?

Прозорците не отваряхме; през час във вагоните пускаха миниатюрни порции кислород, колкото да не се задушим. С приближаването на Америго Сити с неговите промишлени и минни области, с гигантските струпвания на химически и металургични заводи, Стайфли ставаше по-смазващ и все по-често в гарите, покрай които минавахме, се мяркаха зурлестите маски и кърпите, напоени със сода бикарбонат.

Не бях чел вестници от дванайсет дни, ето защо накупих цялата преса, която можех да намеря във влака, настаних се удобно до прозореца и се заех да я прегледам. Най-напред, разбира се, „Утринна заря“.

Нищо особено нямаше в него. Енерганът беше почти забравен, аз също. Сега в литературното приложение се печаташе сензационната повест за покоряването на планетата Омега 001 с умопомрачителните подвизи на космонавта капитан Бим... Останалите големи издания също се занимаваха с всичко друго, освен с главните проблеми на времето. Мак Харис добре се беше погрижил да потули дори далечното ехо от аферата „Енерган“.

Последно разгърнах вестничето „За чиста планета“, органа на Федерацията на Борците за чиста планета. Обикновено по четирите му

скромни странички нямаше шумни скандални истории или клюки за интимния живот на телевизионните звезди, нямаше и реклами за Вита Синтетика. Той поместваше дописки от провинциални кореспонденти за поредното протестно събрание на местния клуб на Борците, статии на учени, които за хиляден път доказваха колко е опасен вирусът Стайфлит, апели на професор Луис Моралес към правителството да се занимае с новия законопроект за обогатяване на въздуха с кислород в заводите — с една дума той бе по-скоро скучен бюлетин на Федерацията, който малцина четяха и който се издържаше с помощта на касички, поднасяни по улиците от баби, старци и ученички...

С далечния спомен за разговора ми с професор Моралес в съзнанието си, аз разсеяно хвърлих поглед върху първата страница на вестника. И се стъписах.

Видях себе си. На централно място. На три колони.

Наистина по-млад, без брада — една снимка от времето на репортажите ми от Огнена Земя. А над нея, на седем колони, от единия до другия край, с огромни букви — заглавие:

ТЕОДОРО ИСКРОВ СЕ ВРЪЩА В АМЕРИГО СИТИ С ПОСЛАНИЕ НА „ЕНЕРГАН КОМПАНИ“

Не вярвайки на очите си, трескаво зачетох текста:

„Тупаку, 8 септември. От нашия кореспондент. Късно снощи в бюрото ни телефонира мъжки глас. Той заяви, че говори от името на «Енерган компани» и че има да предаде важно съобщение. Обвинен в неуместна шега, гласът ми предложи да звънна сам на номер 77 77 22, който след проверка се оказа директният номер на радифона на «Енерган компани». Гласът съобщи следното:

«Журналистът Теодоро Искров, авторът на нашумялата и недовършена повест „Енерган 22“, който безследно изчезна от дома си преди три седмици, прекара няколко дни в седалището на „Енерган компани“ някъде в страната. Понастоящем той се намира на път за Америго Сити. Точният ден и час на пристигането му ще бъдат оповестени допълнително. Теодоро Искров носи със себе си важно послание от „Енерган компани“ до Княза и

правителството на Веспучия, до председателя на „Албатрос“ Едуардо Мак Харис, до Федерацията на Борците за чиста планета, до Партията на Ъперите и до целия веспучиански народ с предложения, които могат да се окажат съдбоносни за бъдещето на нашата родина, за бъдещето на целия цивилизован свят.»“

Под дописката следваха още десетина реда, напечатани с тлъсти букви:

„След като получихме горното съобщение, ние се свързахме с председателя на нашата Федерация, от когото узнахме, че преди две седмици Теодоро Искров е бил натоварен лично от професор Луис Моралес с настоятелна молба да връчи на Двайсет и втора улица важен проектоплан за сътрудничество между «Енерган компани» и Борците за чиста планета. По всичко изглежда, че сега Теодоро Искров носи отговора на Двайсет и втора улица, който отговор, надяваме се, е благоприятен. Призоваваме всички Борци за чиста планета, всички, които милеят за утрешния ден на нашия народ, всички граждани на Америго Сити да се стекат масово, без оглед на времето, за посрещането на видния пратеник на Живота! Очакваме с нетърпение вестта за мястото, деня и часа на неговото пристигане.“

Прочетох това още веднъж, после още веднъж. И отново си спомних думите, които Агвила бе изрекъл там, в центъра на мъртвия Кампо Верде: „Вие ще бъдете подкрепен от много фактори“. Подкрепата започваше много енергично, бурно дори. А Командора? Няма ли да предотврати той посрещането ми, било като го забрани, било като чисто и просто ме прибере в Конквиста, преди още да се появя в Америго Сити? Разгледах снимката във вестника, погледнах отражението на лицето си в прозореца. Прилика нямаше. От мръсното стъкло, зад което плътно бягаше Стайфли, се мръщеше една брадата

физиономия с черна чорлава коса, тъмни очила и синя риза на квадрати с отворена яка, физиономия, която нямаше нищо общо със загладения елегантен джентълмен от вестника. А в джоба ми беше личната карта на името на Мартино Дикинсън, търговец на антикварни стоки... Особена опасност от арест нямаше, освен ако оня чипонос янки Дъг Касиди не бе човек на Командора. Той бе един от малцината, които знаеха, че Мартино Дикинсън и Теодоро Искров е едно и също лице.

До Америго сити нямаше никакви проверки и нищо тревожно не се случи нито във влака, нито по гаричките, край които едва се влачехме. Аз се поуспокоих и отново потънах в размишления за настоящето и бъдещето на моята сложна мисия.

По същество това, което носех, бе един ултиматум, какъвто историята не познаваше. Изискваше се ни повече ни по-малко едно самоунищожение на цяла икономическа империя, придружено от морално затриване и накрая от физическо премахване на главатаря на тази империя, който разполагаше с гигантско политическо влияние. В ултиматума имаше много пресметнат риск и рицарска дързост, но още повече романтичен блясък, извиращ право от накалената емоционална атмосфера на първата половина на деветнайсетия век, епохата на Юго, Лермонтов, Шели и Байрон. По външност и по дух Агвила — Белия Орел — напълно отговаряше на морала и етиката на онези далечни години. В последна сметка неговият ултиматум беше много повече плод на страсти, отколкото резултат на зрял анализ на реалната обстановка и неизбежно носеше в себе си ограничеността, която съпровожда всички породени от страсти дела, колкото и благородни да са техните цели. Не вярвах, че Алехандро би се подписал доброволно под него, макар и да бе съгласен с разплатата, която Мак Харис заслужаваше сто пъти. И ако той, а не Агвила, бе вождът, сигурно би постъпил иначе. Страстите неизбежно предизвикват насрещни страсти, те разгарят реакции, чиито последици никой не би могъл да предвиди. Как щеше да отвърне Мак Харис на искането да се самопогуби? Нямаше ли всемогъщият инстинкт за самосъхранение да го тласне към противодействия, които биха довели до сътресения, далеч по-унищожителни за цялата страна от ония, които биха причинили ударите на Агвила? И в края на краищата, каква ще бъде моята роля в тази невъобразимо заплетена и хаотична игра на

материални интереси, класови противоречия, расови конфликти, лични сблъсъци, нагорещени страсти, омраза и ненавист и полети и падения на човешкия дух?

Влакът навлезе в огромното гарово хале на Америго Сити. Погледнах през прозореца — всичко бе най-нормално. По пероните сновяха пътници с газови маски, колички разнасяха багажи, бюфетчици продаваха минерална вода „Ел Волкан“.

Надянах маската, взех куфарчето си и излязох. Отправих се към изхода. Все още нищо. Пред мен се отвори автоматичната врата. Пристъпих навън.

И се вкамених.

Отпред целият гаров площад с цилиндричните будки за афиши в центъра бе претъпкан от хора. Почти всички бяха с маски, тук-там някои притискаха кърпи към носа. И мълчаха, обърнати към мен. Последните редици се губеха в Стайфли. Далеч назад стърчеше оранжевата кула на градския индикатор.

Покрай мен се изнизваха други пътници, които бързаха да се измъкнат от непредвидени неприятности, каквито тази неизвестна тълпа неизбежно вещаеше. А аз стоях, убеден, че всички гледат само мен и че ме познават.

И не мърдах.

После от предната редица се откъсна един висок слаб мъж с чело, което заемаше половината глава, и с бяла коса, която падаше над раменете: професор Луис Моралес. Беше без маска и без предпазна кърпа. Приблужи се до мен, бавно ме измери от глава до пети, сетне се обърна към тълпата и извика:

— Човекът със синята риза на квадрати, сини джинси и маска „Нефертити“! Това е той!

Над множеството се надигна приветствен рев. Нагоре към Стайфли полетяха кърпи, шапки и дори няколко маски. Аз стоях и недоумявах, и не знаех какво да предприема. Накрая направих точно онова, което не следваше да правя: свалих маската си и погледнах марката: бе наистина „Нефертити“, ултрамодерната и „най-красива“ маска на Агвила. Нов рев посрещна този мой жест. А професор Моралес отметна назад бялата си грива, стисна ръката ми и с онова наивно благородство, което го сродяваше с доктор Швайцер, силно произнесе:

— Добре дошъл сеньор Искров! Ние ви приветствуваме като пратеник на доброто, като носител на една надежда за обновяването на планетата Земя, като спасител на тия хиляди хора тук и на другите милиони, които в този момент ви гледат!

Едва сега забелязах телевизионните камери, които предаваха цялата тази нелепа церемония. Зад тях стоеше Джони Салуд. Той срещна погледа ми, замаха с ръце:

— Салуд, Теди! Поздравления!

Вече нищо не разбирах. Нищо! Какво ли се бе случило, докато съм пътувал от Кампо Верде насам?

А хората чакаха. Чакаха да кажа нещо в отговор на приветствието на професор Моралес.

Тогава, без дори да усещам как смърдящият Стайфли прониква в дробовете ми, запелтечих:

— Аз... наистина съм трогнат... Не очаквах... Благодаря ви... Аз действително нося важни предложения, които... надявам се, ще допринесат за очистването на планетата... за установяване на социален мир... за дружба между народите... Мисля, че над родината ни изгрява една нова звезда, звездата на надеждата...

Изведнъж осъзнах, че бръщолевя безсмислени клишета от рода на ония, които се произнасят на шумни митинги и които никой не слуша, и млъкнах. В този момент пред мен застана един добре облечен мъж. Свали маската си: бе Лино Батали, главният редактор на „Утринна зоря“. Също стисна ръката ми и каза:

— Теди, в редакцията те чакат за пресконференция. Ела. Не е здравословно да стоиш навън без маска. Днес индикаторът сочи 86!

И ме поведе към една кола, която чакаше пред страничния вход на гарата. Оставих се да бъда воден — какво друго можех да сторя?

При такава загриженост за моето здраве!...

Влязох в колата.

Там беше Мак Харис.

2. ПРЕСКОНФЕРЕНЦИЯ С ЛОГИЧЕН КРАЙ

Председателят на „Албатрос“ ми подаде лявата си, жива ръка, онази, която бе пробола сърцето на Ева. Но аз я поех. Какво друго можех да сторя? При това любезно обкръжение?

— Искров, поздравявам ви с успешно завършената мисия.

Той изрече това с особен, безжизнен глас, в който липсваха ония тъй характерни за него остри, господарски, не търпящи възражение нотки. Изненадано го погледнах и лицето. То също не бе онова раздвоено лице на човек и робот. Сега дори живата чест бе сякаш мъртва. Единственото му око бе мътно, неподвижно, полузакрито от клепача, сякаш то също бе стъклено.

— Имам важни новини за вас, мистър Мак Харис — казах. — Много важни.

— Зная — отвърна той все тъй бездушно. — Ще ги съобщите на журналистите. Нека целият веспучиански народ узнае за тях. Нека в този тежък за мен момент моите сънародници разберат какъв човек стои начело на родната икономика и как той е готов да се жертвува за тяхното добруване.

„Тежък момент“, „жертва“, „добруване“ — това бяха все нови, нечувани от устата на Мак Харис изрази. Лицемерие ли бе това, или откровеност, породена от не знам какви подбуди? И откъде е узнал той за ултиматума на Агвила?

Погледът ми попадна на купчината вестници върху седалката до Лино Батали. Взех ги. Мак Харис не ми попречи. Всички до един бяха пресни и всички до един на първите си страници в седем колонни заглавия съобщаваха една и съща новина:

СПОРАЗУМЕНИЕ МЕЖДУ „АЛБАТРОС“ И „ЕНЕРГАН КОМПАНИ“!

ЕДИН ИСТОРИЧЕСКИ КОНТРАКТ В ИНТЕРЕС НА ВЕСПУЧИЯ!

ТЕОДОРО ИСКРОВ НОСИ ПРОЕКТА ЗА МИРЕН ДОГОВОР МЕЖДУ „АЛБАТРОС“ И ДВАЙСЕТ И ВТОРА УЛИЦА!

ЕНЕРГАНЪТ — ЗА ЧОВЕЧЕСТВОТО!

И всички до един препечатваха друга, получена късно тази сутрин от вестник „За чиста планета“, дописка, която гласеше:

„От седалището на «Енерган компани» ни телефонираха, че Теодоро Искров, който се очаква да пристигне в Америго Сити днес и носи със себе си проектоспоразумението между «Енерган компани» и «Албатрос». Ако то бъде подписано в едноседмичен срок, а няма никакви основания да се съмняваме в това, пред народа на Веспучия се откриват безбрежни перспективи за добруване в една цветуща страна, освободена от страх и отрови. За сведение на Борците за чиста планета и на техните привърженици съобщаваме, че Теодоро Искров е облечен в синя риза на квадрати, сини джинси и носи кислородна маска марка «Нефертити».“

„Ще бъдете подкрепен от много фактори“... Тия вестници бяха ли част от тях? Или само нов ход на стария жрец? Доминго Маяпан бе ловък психолог, той умееше да разполага фигурите върху шахматната дъска в такъв порядък, че да обърка и най-опитния играч и накрая да го деморализира и матира. А аз нямах сили да спра играта, нямах и желание даже да замахна с ръка и очистя дъската от фигурите.

Защото не бях вече само фигура върху дъската. Сега бях съюзник на ония от Ел Темпло, приятел, който доброволно им помагаше, изпълнявайки съзнателно своята опасна роля. И не можеше да бъде иначе, тъй като този, който седеше до мен в колата, не бе жертва. Той бе убиец, който с обсидиановия нож на древните палачи бе разпрал гърдите на онази жена, чието същество излъчваше любов. И ако моите деца, моите деца не бяха там, ако жена ми бе на сигурно място, ако, ако, ако...

— Значи, всичко мина без затруднения? — попита Мак Харис.

— Да — казах. — Без всякакви затруднения.

— И приеха напълно моите условия?

— Да — казах. — Напълно.

— Кой не би ги приел? — констатира той с крива усмивка.

— Да — казах. — Вие бяхте напълно прав — кой не би ги приел?

— Мога ли да видя? — Той протегна към мен живата си ръка.

— Разбира се — казах и извадих от джоба си белия плик. — Заповядайте!

Тъй бе заръчал Агвила — да предам белия плик на Мак Харис още при пристигането си, това ще ме облекчи. Той го отвори без да бърза. Бяха няколко напечатани на машина листове, озаглавени „Договор“ и осеяни с параграфи и клаузи. И докато колата правеше ненужни кръгове около редакцията на „Утринна заря“, той внимателно прочете всичко.

Аз мълчах, мислейки за моите деца, които бяха там, под Снежния връх.

Мак Харис прехвърли последната страница, сгъна листовете, пъкна ги в плика и с жест на доволен и въпреки това тъжен победител, ги прибра във вътрешния си джоб.

— О кей — каза той. — Макар че има някои детайли, по които ще поспорим. — И като се обърна към шофьора, нареди: — Към редакцията.

Спирачките скръцнаха — спирахме пред „Утринна заря“. На стълбището ни посрещна глутница репортьори с фотоапарати и микрофони. Но Лино Батали си проби път сред тях и ме поведе напред към заседателната зала на редакцията.

Тя бе задръстена едва ли не до первазите на прозорците, върху които бяха стъпили кинооператорите. Познах много колеги, чуждестранни кореспонденти, представители на информационни агенции. Някъде назад зърнах дебеличката червендалеста фигура на милия приятел Панчо от Сентръл Брейн, който ми се хилеше и приветствено мърдаше показалец. Джони Салуд също бе вече тук, настанил трите си камери право срещу продълговатата маса, зад която заехме места Мак Харис, Лино Батали и аз.

Малко преди да почнем влезе професор Моралес, който по липса на места остана прав до стената. И тук се случи нещо, което никога по-рано не можех и да си представя дори: Мак Харис веднага вдигна един стол иззад масата, подаде го напред и с ръка покани Моралес да седне... Да, наистина, какво ли се бе случило в мое отсъствие, та едноокият свиреп звяр бе добил маниерите на смирено агне?

Пресконференцията откри Лино Батали. Той ме представи с ласкави думи, обрисова моите заслуги за развитието на родната

журналистика, спря се на поведта ми, която поради „непредвидени обстоятелства не можа да бъде завършена досега, но надяваме се в близки дни, когато всичко се изясни, тя да получи логичния си край, който всички очакваме с такова нетърпение“. Накрая обясни, че аз съм бил пратен от мистър Едуардо Мак Харис при ръководителите на „Енерган компани“ с мисия да водя преговори за премахване на различията между „Енерган компани“ и „Албатрос“, различия, които биха могли да прераснат в унищожителна за страната катастрофа, и че след като съм изпълнил успешно задачата си, аз съм се върнал с проектодоговор, който съдържа спасителни за веспучианския народ клаузи... Мистър Мак Харис е пожелал тия клаузи да бъдат оповестени високо пред цялата нация, за да се увери тя в неговата безкористност и патриотизъм. „Имате думата, драги колега Искров. Щастливи сме да чуем разказа за вашите навярно не леки, но благородни усилия“.

Изправих се. Беше настъпил моментът на моя заключителен монолог онзи, който рано или късно трябваше да произнеса пред цялата публика, така като бе пожелал Агвила там, при Кампо Верде... „Ще получите всички необходими за тази цел възможности“ — бе казал той. Възможност като тази тук нямаше да имам никога вече...

Но аз не бях неопитен журналист и знаех, че един монолог, колкото и да е интересен, може да бъде прекъснат освиркан, осмян или направо задушен. Ето защо силно се провикнах:

— Драги колеги, през време на моето пътешествие аз преживях много събития, срещнах се с различни хора, премислих едва ли не целия си досегашен съзнателен живот и осмелявам се да кажа, сега аз не съм вече онзи Теодоро Искров, когото познавате от бойните терени и хотелски барове... Ала какъвто и да съм станал, аз съм смъртно уморен. От вчера до преди малко пътувах в един наистина убийствен влак и, повярвайте ми, не съм в състояние да свържа в логичен разказ всичките си преживявания и впечатления. Ето защо, моля улеснете ме, задайте въпроси.

Оживление. Блеснаха светкавици, телевизионните лампи светнаха право срещу лицето ми, забръмчаха кинокамерите. За няколко мигновения те ме върнаха към онази нощ в библиотеката на Ел Темпло, където бръмчеше друг един киноапарат и прожектираше изображението на една жена с разперени пред бялата палатка ръце...

Въпросите заваляха, бързи, припрени, един през друг, и аз отговарях също тъй бързо, решително, без да се замислям, че до мен седи човекът с обсидиановия нож, че децата ми са там и че от един неточен отговор зависи техният живот. Чувствувах се в стихията си.

Въпрос: — Колко време трая вашата мисия?

Отговор: — Четиринадесет дни.

— Къде сте били през това време?

— Девет дни из района Теоктан, четири дни в седалището на „Енерган компани“, един ден на път.

— Какво сте правили в Теоктан?

— Разхождах се.

— Приятно занимание. С каква цел?

— Запознаване с живота на местните индиоси.

— Само това?

— Това бе напълно достатъчно.

— С оглед на какво?

— С оглед на онова, което ме очакваше в седалището на „Енерган компани“.

— Къде се намира това седалище?

— Не зная.

— Как тъй — не знаете? Нали бяхте там?

— Бях, разбира се. Но на влизане и излизане оттам бях приспан.

Смях.

Въпрос, не без ирония:

— Като в шпионските романи?

— Нещо такова.

— Хипнотично?

— С най-обикновена наркоза.

Пак смях.

Въпрос:

— Какво представлява седалището на „Енерган компани“?

— То е бивша резиденция на Втората империя на толтеките.

Дълга тишина, изпълнена с недоумение. После глас:

— Нима има такава?

— Аз живях там. Едно изумително произведение на древната архитектура и изкуство. За съжаление вече се руши.

— А злато? Злато има ли там?

— Злато няма. Нито бисери и диаманти. Има скулптури, има фрески, има храмове и дворци.

— Как тъй всичко това не е открито досега от археолозите?

— Много още древни останки се крият под земите ни, за които нямаме и най-малкото понятие. Спомнете си, че неотдавна в платото на Скалистия масив бе изровен цял град, а само преди две години сред джунглите бе открито живо племе от човекоядци... Ел Темпло се намира далеч в саваната и дълбоко под планините.

— Ел Темпло?

— Така наричат резиденцията нейните обитатели.

— Там ли произвеждат енергана?

— Там.

— Завод ли има в него?

— Да.

— Голям?

— От гледна точка на съвременните понятия за електронна автоматизация — достатъчно голям.

— Колко човека работят в него?

— Един.

Смях.

— Кой е този самотен представител на работническата класа?

— Доктор Доминго Маяпан, химик, бивш ръководител на експерименталния отдел при лабораторията на „Албатрос“, същият онзи стар жрец от моята повест, който продаваше енерган на Двайсет и втора улици.

— И колко енерган произвежда той там?

— Достатъчно да залее не само нашата страна, но и целия свят.

Отново дълга тишина. Чувах само притаеното дихание на хората.

После пак въпрос:

— Колега Искров, не преувеличавате ли малко?

— Спомнете си онзи неделен ден, когато за първи път зърнестото вещество се появи на пазара. Това бе само едно леко предупреждение.

— И нима този Доминго Маяпан е произвел сам всички тия милиони тонове енерган? Трябва наистина да е велик жрец, за да стори това сам-самичък, далеч от нашата индустриална цивилизация...

— Помагат му двамата му сина и още няколко съратници и приятели, които се грижат за редовния транспорт на суровината.

Повечето от тия хора са описани в повестта ми, в главата за кея Кенеди.

— Какви всъщност са тия синове?

— Единият е химик като баща си. Много голям учен. Заедно с това е и опитен кинооператор.

— Интересен хибрид. Какво е създал досега като химик?

— Формулата на енергана.

— А като оператор?

В отговор на този въпрос преспокойно отворих куфарчето си и извадих кръглата алуминиева кутия.

— Това тук е един от неговите филми. Крайно интересен. За Ел Темпло... Джони Салуд, за тебе е! Подарък от Белия Орел. Дръж! — И метнах кутията към него. В същия миг долових едно недоволно свиване на веждите на Мак Харис. Но беше късно: Джони хвана кутията и веднага я прибра в чантата си.

— О кей, Теди! Още тази вечер ще го излъча. За хонорара няма да се караме. И ще вземем акъла на тикварите! При случай предай моя салуд и благодарност на твоя подземен кинооператор... А какъв е другият син? Може би кинорежисьор?

— Не позна, Джони. По-малкият син е археолог и криптолог. Единствен той е успял да разчете йероглифите в Ел Темпло. И благодарение на тях е научил за Ясимиенто на суровината на енергана.

Въпрос от един английски журналист:

— Какво значи Ясимиенто?

— Местонахождение.

— Какво се казва в тия йероглифи?

— Това е нещо като поема с указания за Ясимиенто.

— Издекламирай ни я! — извика Джони Салуд.

— Съжалявам, но не я зная. Скриха съдържанието ѝ от мен.

— Обзалагам се, че Ясимиенто се е оказала една глинена урна, оставена от марсианците преди сто хиляди години при последното им кацане на земята с летящи чинии!

Смях. Джони беше неуморим шегаджия. Със страшна интуиция.

— За урната позна, Джони! Но тя не е оставена от марсианци, а от толтеките.

— Охо, и те ли са фабрикували бензин от енергана?

— Само празнични фойерверки.

— И единствено в този Ясимиенто ли извира суровината на енергана?

— Според доктор Маяпан разновидности от нея имало навсякъде по света и в момента той и неговият син Белия Орел... — Прекъсна ме подигравателно подсвиркване, но аз продължих: — ... двамата работят върху технологията за използването на тези суровини като основа на всевъзможни горива и масла...

— Но това би сложило край на енергийната криза в света?

— И дори би премахнало глада в света — добавих самоуверено. — Защото енерганът може да послужи като изходен материал за изработването на синтетични белтъчини.

— Невероятно! — обади се глас.

Взе думата Лино Батали със своя назидателен тон:

— Както виждате, колеги, мистър Мак Харис правилно е отчел значението на енергана за националната икономика и съвсем навреме се е обърнал към доктор Маяпан със своите предложения за сътрудничество.

— Господин председателю, не ни прекъсвайте! — провикна се някой от дъното на залата. — Нека най-напред Теди Искров ни обясни защо доктор Маяпан и неговите хора, които могат да се окажат благодетели на човечеството, се крият вдън земя?

Обясних:

— Те имат твърде сериозни основания да се крият. Доктор Маяпан има мощни врагове... Но, както сами установявате от моя разказ, а и както ще видите от филма, който донесох, те не са вече толкова предпазливи...

— А няма ли опасност — прекъсна ме някой, — този прословут енерган, или поне неговата формула, да попадне в ръцете на враговете на нацията? Например — при фанатиците от Острова?

— Мисля, че проектоспоразумението, което донесох, предвижда всевъзможни мерки за осуетяването на тази опасност.

Един възрастен мъж вдигна ръка. Познах редактора на синдикалния вестник „Петролоработник“.

— Колега Искров, не съществува ли друга по-непосредствена опасност, а именно врагове на енергана, а тях ги има както в чужбина, така и у нас, да спомена само империалистите от „Рур Атом“, да открият Ел Темпло и да го унищожат? Това едва ли е невъзможно за

една добре екипирана военна експедиция от опитни наемници, доказали своите способности на Огнена земя?

— Не вярвам — казах. — Ел Темпло се отбранява с помощта на най-съвършени електронни съоръжения. Птиче дори не може да прехвъркне над Ел Темпло, без да бъде забелязано и свалено.

— Там няма да пратят птичета, а ракети с ядрени бомби.

— Искам да ви напомня, че това няма да е нужно вече, тъй като най-късно до една седмица хората от Ел Темпло ще излязат на бял свят и ще разкажат всичко за себе си без посредничеството на журналисти като мен.

Този отговор предизвика ръкопляскания. В глъчта се извиси гласът на професор Моралес:

— Сеньор Искров, още когато енерганът се появи в Америго Сити, ние, Борците за чиста планета поискахме от Двайсет и втора улица да закупим патента му в името на доброто на нашата планета. Дадохме и съответна цена. Същото предложение направихме и чрез вас: да заминете при доктор Маяпан. Мога ли да зная какъв е отговорът?

Спомних си вечерята в трапезарията на Ел Темпло, споровете около символичния долар, отказа на Агвила да го приеме... Бръкнах в джоба, извадих монетата, наведох се над масата, подадох я на Моралес:

— Професор Моралес, съжалявам, че трябва да ви разочаровам. Двайсет и втора улица не е съгласна, поне засега, да ви преотстъпи патента на енергана, дори срещу този долар, който за тях е по-скъпоценен от всички съкровища на света. Тъй ми заръчаха да ви предам.

— Но защо, защо? — провикна се той с нескрита горчивина.

— Защото енерганът им е необходим за други цели.

— Какви други по-висши цели може да има от целта да се спаси планетата от властта на Стайфли?

Тук неочаквано се обади Мак Харис. До този момент той като че не слушаше оживената дискусия, унесен някъде другаде, с очи, вперени в неподвижната му черна метална ръка.

— Професор Моралес — каза той, — от властта на Стайфли ще изтръгне планетата само „Албатрос“... — Говореше някак си задавено, дори, бих казал, скръбно. — Единствен аз в „Албатрос“ разполагам с

условията и средствата за осъществяването на това велико дело. И тъкмо това е причината, която ме накара да се обърна със своята щедра оферта към „Енерган компани“...

Всички погледи бяха отправени към него — озадачени, недоумяващи, сякаш този смирен човек не бе съшият онзи свиреп вълк, който разкъсваше, без да му мигне окото, работници, финансови акули и цели икономически империи.

— Господин Искров — подхвана той, — обяснете, моля, в какво точно се състои офертата ми до „Енерган компани“. Тук място за секрети няма и не може да има.

Очаквах този въпрос. Рано или късно той трябваше да бъде зададен и рано или късно трябваше да отговоря, макар че отбелязваше началото на края... Моя край, на жена ми, на децата ми... Но спиране вече нямаше, не можеше да има. Монологът следваше да бъде изречен до неговия трагичен финал.

И аз отговорих:

— По същество мистър Мак Харис предложи на Двайсет и втора улица двамайсет милиарда долара за патента на енергана, както и съдружие с „Енерган компани“, съпроводено с готовност за преустройство на научната и промишлената база на „Албатрос“ с оглед на масовото производство на зърнестото вещество.

Плътна тишина, подчертана още повече от лекия съсък на прожекторите. Изтече минута, изтече още една — очевидно недостатъчно време за смилане на твърдия залък, който бях предложил на аудиторията. Накрая се обади професор Моралес със смес от бездънно презрение и нескрита печал:

— И какво? Двайсет и втора улица се съгласи на тия условия?... Боже мой, и те ли се оказаха безскрупулни и ненаситни гешефтари?

Не отвърнах веднага. Знаех — изрека ли истината, ще настъпи развързката. Към мен изчаквателно вдигна стъкления си поглед Мак Харис. Тишината шумеше в ушите ми. После изведнъж пак забръмчаха камерите и аз пак се върнах в Ел Темпло, в библиотеката, пред екрана, и този до мен забиваше обсидиановия нож в гърдите на жената...

— Не — прошепнах аз, но кратката дума прозвуча като изстрел.

Мак Харис присви вежди. Над залата премина шумолене. Чува се учудени възгласи, леко хихикане, скърцане на столове.

— Как тъй — не? — попита Лино Батали. — Нали преди малко сам вие заявихте!...

Тук вече самообладанието ме напусна и както осъденият на смърт революционер бърза да хвърли последните си лозунги в лицето на палачите преди да се е стегнала примката около шията му, така и аз се втурнах в кратки, недоизказани изречения, които свидетелстваха за обземащите ме все повече обърканост и паника.

— Колеги! — извиках. — Колеги! Доктор Маяпан и неговите синове отхвърлиха категорично тъй наречената оферта на мистър Мак Харис и отговориха със свое контрапредложение, и то е тук. — Извадих от джоба си синия плик и го метнах към редактора на „Петролоработник“. Той го грабна, пъкна го под ризата си и благоразумно си проби път към един от изходите на залата. Аз продължих да викам: — Контрапредложението на Двайсет и втора улица се състои в следното... — Поех дъх и хвърлих: — В едноседмичен срок, да, в едноседмичен срок, считано от днес, Мак Харис да прехвърли цялата, повтарям, цялата собственост на „Албатрос“, тоест целия си актив, върху „Енерган компани“...

Млъкнах. Трябваше да си поема дъх. Сърцето ми биеше до задушаване. Сега палачът ще спусне примката...

— Що? — тихо и едва ли не само за себе си изрече Мак Харис и издърпа от джоба си белия плик.

Бързо подхванах, усещайки вече примката на врата:

— Тази собственост ще бъде използвана от Двайсет и втора улица за поправяне щетите, които Мак Харис е причинил през последните два и две години на индианските племена от районите Теоктан и Кампо Верде...

Мак Харис рязко се изправи:

— Не! — извика той. — Не!

Продължих все по-стремително, задъхано, отчаяно дори, гонен вече от клупа на смъртта:

— А самият Мак Харис да се предаде доброволно на Върховния съд, за да бъде съден за предумишлено унищожаване на стотици хора, включително премазването с булдозер на индианския вожд Великия Бял Орел и убийството на една млада майка, извършено чрез изтръгване на сърцето ѝ с помощта на обсидианов нож и гола ръка...

— Това е лъжа! Лъжа! — закрещя пискливо Мак Харис. Лицето му, страшното, изгорялото лице, доби изражението на бито куче, тялото му се затресе: — Нагла лъжа! Аз никого не съм убивал!... Никаква жена!... Никакво сърце!...

Залата зашумя, хората наскачаха от местата си, камерите се насочиха към Мак Харис, който все повече и повече изпадаше в истерична криза. Виковете му преминаха в сълзливо хриптене:

— Аз... аз... се обърнах към доктор Маяпан... заради сина си... Заклевам ви се... Той е болен... стайфлит... умира... — И се наведе над масата и беззвучно заплака и задраци покривката с пръстите на алуминиевата си десница. — Умира... умира...

Откъм последния ред долетя високият глас на Панчо:

— Но моля ви се, за бога, обяснете най-последно кой всъщност е този доктор Маяпан, тия тайнствени синове, Кампо Верде, Бели Орли?

Докато Мак Харис задавено скимтеше над масата, а Лино Батали се опитваше да го успокои, аз произнесох силно, ясно и отчетливо:

— Доктор Доминго Маяпан е син на смазания под булдозера бивш индиански вожд Великия Бял Орел и съпруг на убитата жена. А Кампо Верде, колеги, е образът на унищожената планета Земя и се намира на седемстотин и петдесет километра от Америго Сити...

Това бяха последните ми думи. Вратите към залата с трясък се отвориха. Показаха се полицаи.

Зад тях беше Командора.

Монологът ми свърши.

3. НОВИТЕ ФАКТОРИ

От бездните на болката и мрака ме изтръгна остро металическо изскърцване на резето. Опитах се да погледна. Тежката врата се отвори, влезе надзирателят Нани с канчето и парчето синтхляб. Побутна ме с крак, изръмжа:

— Хайде, яж!

Поизправих се, облегнах се на каменния зид. Цялото ми тяло бе рана, обсипана със сол. Ушите ми кървяха, зъбите ми се клатеха, мозъкът ми още гореше от тока, който само преди няколко часа го пронизваше и ме караше да вия като диво животно. Нани остави канчето върху рогозката.

— Яж! — каза пак той. — Трябва да имаш сили.

Сили? За какво? За да продължавам да понасям ужаса на Конквиста, това безкрайно страдание, което не спираше вече цели пет дни?

Не е ли по-разумно да умра от глад, или да ме хвърлят в ямата с кобрите? И да свърша?

Но Командора не искаше да свърша. Той искаше да се храня, да съм жив, да понасям чудовищната болка до ръба на смъртта, за да говоря, да говоря и да кажа всичко, и главно, къде се намира Ел Темпло.

Пет денонощия той ме държеше при себе си в параклиса пред олтара, пет денонощия той упражняваше върху мен своето майсторство на префинен инквизитор. Аз говорех, говорех и разказвах всичко, което знаех — за пуеблосите в Теоктан, за руините под земята, за лабораторията в храма, за доктор Доминго Маяпан, за Белия Орел, за Алехандро Маяпан, за Педро Коломбо и за тоновете енерган в пещерите... Аз говорех и говорех... Но всичко това беше без особено значение за него. Той искаше да знае другото: местонахождението на Ел Темпло и Ясимиенто на суровината на енергана, а аз не ги знаех и проклинах Агвила, загдето не беше ми ги разкрил. И в същото време ликувах, че не ги знаях, защото бях съюзник на Белия Орел, бях негов приятел... И с ожесточение си мислех, че дори да ги знаех, щях да

мълча... Защото, дявол да го вземе, това бе истина, аз премълчах и цялата Бяла стена, премълчах Ел Гранде от хотел „Ел Волкан“ — келнера, който не можеше да си закопчава смокинга пред гърдите, премълчах дори и трите коня с чувалите и от това бях безумно горд...

Отвъд дебелите зидове, кой ли път днес, долетяха задавени отгласи от мощен рев. Струваше ми се, че не спират, че кънтят ден и нощ и понякога само изстрелите ги заглушаваха. За да се надигат отново, по-мощни и по-гневни.

Нани се послуша:

— Хей, не млъкват тия хора... — избоботи той под мустаците си.

Нани бе индио, от ония, които по липса на друга работа, служеха вярно на Конквиста.

— Какво е това?

— Хм... не знаеш ли? — отвърна той учуден. — Че как тъй? — Той надникна в коридора пред килията, върна се, затвори внимателно портата зад себе си и като се наведе към мен прошепна: — Заради тебе. Искат освобождаването ти.

— Кои са те?

— Всякакви... Отначало бяха ония откачени Борци за чиста планета, после подире им се юрнаха работниците от петролите... вчера докерите от кея Кенеди. Днес пък и лекарите от болниците за стайфлит... и даже търговците от Вита-Синтетика.

— А кой стреля? — зададох излишния въпрос.

— Нашите, кой иначе. И войската. Има убити. Синдикатите ще стачкуват... — Помисли и добави съвсем конфиденциално: — Ако не те пуснем да си вървиш...

Това беше ново за мен и то ми вдъхна повече сили, отколкото всичките затворнически чорби на земята. Изправих се, домъкнах се до зарешетеното прозорче. Мощният рев ставаше по-яръстен и ясен.

Нани също слушаше и не мърдаше. Тогава седнах до канчето и започнах да гълтам, без да дъвча, защото не можех да дъвча и защото не исках да чувствавам вкуса на онова, което Командора наричаше здравословна затворническа храна.

От пет дни нямах никаква представа за онова, което ставаше навън.

Нямах представа за последиците от пресконференцията на Лино Батали, за начина, по който медиите са я отразили и са предали

скандалния ѝ край. За мен оставаше загадка заболяването на сина на Мак Харис, което бе огласено с такава зрелищна истерика от бащата. В кратките моменти на просветление между два мъчителни сеанса при Командора аз размишлявах върху тия въпроси и с болезнено нетърпение чаках седмия ден — крайния срок на ултиматума на Агвила.

Отвън пак долетя мощен тътен. Различих отделни викове: „Освободете Искров! Долу Мак Харис!“

Тогава се реших:

— Сеньор Нани, имам една молба към вас.

Надзирателят присви подозрително вежди:

— Каква?

— Бихте ли ми донесли вестници? — Въпросът беше директен. — Ще ги прегледам и ще ви ги върна веднага.

— Забранено е, сеньор — отвърна той, без да се изненада от искането ми. За първи път ми викаше „сеньор“. — Знаете ли какво става, ако сеньор Командора ме пипне?

— Нани — казах, — до два дни няма да има вече никакъв Командор. Други ще дойдат.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно сигурен. Защото ги зная...

— Ония ли? От Ел Темпло? Изпод планината? — промърмори той.

— Да, те... Знаете, че съм техен приятел, и когато дойдат, аз все едно ще изляза от тук и тогава ще се застъпя за вас... Обещавам ви! Понеже сте добър човек... стига да ми помогнете сега... А какво ще се случи с вашите колеги тук, един бог знае... Ние нямаме намерение да премахнем змиите веднага. Те ще потрябват за други...

Той ме изгледа продължително, очевидно питайки се дали ще устоя на обещанието си. Намекът за змиите не бе много приятен...

А навън тълпата не млъкваше.

Без да каже дума повече, Нани излезе. Не тресна вратата след себе си...

Два часа по-късно ме завлякоха в параклиса. Там беше и Мак Харис — за първи път откакто попаднах в Конквиста. Седеше пред разпятието, по-мрачен от когато и да било, облегал изгорялата си буза на металния юмрук.

Аз залитнах.

— Седнете! — заповяда Командора.

Седнах. Мак Харис не каза нищо. Само се взираше в мен със стъкленото си око. Командора застана пред мен, грамаден, с квадратна глава и гъсти кичури над изпъкналото чело.

— Искров — каза той, — вие не сте глупак и сигурно съзнавате, че изрека ли една дума само и вие преставате да съществувате... и то в много нежелателна компания.

Кимнах. Той продължи:

— Засега вие играете ролята на герой: готов сте да дадете живота си за една хуманна кауза и тъй нататък... Много похвално от нравствена гледна точка. От гледна точка на разума обаче, от гледна точка на целесъобразността, това е чиста глупост, безсмислица, абсурд. Вие като че забравяте, че това ваше поведение може да струва не само вашия живот... Ако сте много любопитен, ще устроим една малка очна ставка с вашите деца. И с жена ви. Защото те не са вече под Снежния връх...

Пред очите ми причерня. Припаднах: милостивият родителски инстинкт не допускаше и представата дори за децата, заплетени във виещи се около лицата им кобри...

През тъмната мъгла долових гласа на Командора:

— И трябва да ви уверя, че ако все още можете да седите тук пред мен жив, че ако не сте вече разложен труп, то това дължите единствено на мистър Мак Харис, който непрекъснато се застъпва за вас. Пийте, пийте, това не е отрова, това е вода „Ел Волкан“...

Пих и едва тогава промълвих:

— Да, естествено... само мистър Мак Харис...

— Той ме помоли дори да не ви докосвам повече... И представете си, той настоява да ви пусна. На свобода... Децата ви също... И жена ви...

Пак кимнах. Сега идваше цената на великодушието.

— В замяна от вас той иска само две неща...

Мак Харис все тъй мълчеше, загледан в мен. Командора завърши:

— Местонахождението на Ел Темпло. И Ясимиенто на суровината!

Отпъдих от съзнанието си картината на децата в змийската яма, вдигнах глава и ясно произнесох:

— Господа, ако знаех тези две неща, щях да ви ги съобщя още от самото начало на... на нашите разговори. Вие можете да... — щях да кажа „изтръгнете сърцето от гърдите ми“, но благоразумно отминах този израз, — вие можете да ме разкъсате на парчета, да ме хвърлите при змиите, да унищожите жена ми, децата ми, целия ми род, все едно, не зная и не зная... Пак повтарям: на отиване към Ел Темпло бях приспан. И се събудих сред джунглата. На връщане беше още по-неясно. Приспан бях в Ел Темпло, под земята, и се събудих на повърхността.

— Къде точно?

— На изток от Скалистия масив, на половин ден път с автомобил до Кампо Верде по бившата магистрала.

— Можете ли да ни посочите мястото?

— Едва ли. Бях замаян от наркозата. Пък и Стайфли покриваше всяка възможност за ориентиране.

— И не помните нищо друго?

— Нищо.

Всички тия въпроси и отговори бяха изречени и повтаряни сто пъти вече, но явно днес Командора искаше да ги демонстрира и пред Мак Харис, може би, за да увери господаря си, че нищо повече не може да се изтръгне от мен. Отвън, сега вече от заплашителна близост, долетя грохотът на манифестиращата тълпа. И пак викове: „Освободете Искров!“ и пак изстрели. Мак Харис трепна, даде знак с глава, Командора веднага откри телеекрана зад разпятието, същият, върху който преди няколко седмици наблюдавах друга една демонстрация с разстрели на авенида „Дел Принчипе“. Сега обаче, преди да го включи, той ме вдигна за яката и ме изтика навън.

— В килията! — заповяда той.

Докато ме влачеха по витите стълби, до мен отново достигна тътенът на манифестацията. После се строполих на пода, омаломощен, но доволен: и този сеанс бе завършил без отстъпки от моя страна. И усетих вестниците. Бяха под рогозката до главата ми. Бръкнах: бяха цяло снопче — от „Утринна заря“ до „Петролоработник“ — предимно от последните дни. Пъхнах се до вратата, с гръб към шпионката, и потънах в четене.

Никога не бях предполагал, че моето завръщане можеше да има такива последици в Америго Сити, пък и не само в него. От противоречивите и объркани съобщения трудно се съставяше точна картина на положението в страната, но едно беше напълно ясно: крехкото и нестабилно спокойствие, което се бе установило след първоначалната поява на енергана, бе нарушено, този път из основи. Дяволчето в бутилката бе изскочило, в ход бяха пуснати сили, чието движение никой не бе в състояние да предвиди и контролира.

Всичко започнало с филма на Агвила по телевизията. Джони Салуд не дочакал вечерта, както първоначално възнамеряваше, а веднага след като се измъкнал от пресконференцията го пуснал в ефира, нарушавайки всички възможни програми. В това имаше логика. Джони Салуд бе умен и проницателен хитрец; след моите разкрития той отлично бе схванал, че времето на Мак Харис е отминало и бе побързал пръв да хвърли камъка върху поваления в калта бог, осигурявайки си по този начин ореола на борец срещу „Албатрос“... След което офейкал, изчаквайки хода на събитията.

Два часа по-късно „Петролоработник“ поместил проектодоговора, който „Енерган компани“ предлагаше на „Албатрос“, включително клаузата, изискваща Мак Харис да се предаде на Върховния съд. В същото време всички останали вестници в извънредни издания и в една или друга форма бяха напечатали изнесените от мен сензационни разобличения. Даже близката на Мак Харис преса не бе посмяла да опровергае напълно моите разкрития, тя се опитваше само да хвърли сянка върху тях, превръщайки ме в „оръдие на отмъстителни индианци, обзети от параноичната идея-фикс да разрушат съществуващите исторически ценности на белия човек...“

Затова пък „За чиста планета“ ликуваше. Най-после Федерацията бе намерила мечтания повод да разгърне на широчина и в дълбочина една истинска масова кампания, която нямаше нищо общо с анемичните дописки за събрания в провинцията. Защото — и това бе вторият голям факт, който минаваше като червена нишка през всички вестникарски материали — Конрадо Мак Харис, онова слабичко и деликатно момче, което бях срещнал тогава в кабинета на сто и десетия етаж, любимият син на председателя на „Албатрос“, единственият му наследник, лежеше, повален от стайфлит в

Специалната клиника на Ъперите под грижите на най-добрите лекари на Веспучия и на техни колеги от чужбина.

Пристигнала бе многобройна група специалисти от Щатите, очакваха се хирурзи от Бразилия, Франция, Англия. Срещу астрономически хонорар от Италия със специален самолет бе докарана единствената в света антистайфлитна кислородна камера за поддържане дишането в гърдите на умирация... Никой обаче не се осмеляваше да го оперира...

Подозирах, че подчинената на Мак Харис преса нарочно преукрасява обстоятелствата около заболяването на момчето, като ги превръща в национална мелодрама, опитвайки се да омилостиви обществения гняв и да го отклони в друга посока.

Накрая всички тези сложни факти, кръстосани във фокуса на историята, бяха предизвикали експлозията, която разкъса страха, проби бента на подчинението и хвърли човешките маси на улицата. Сега стотици хиляди хора заливаха града в почти денонощни демонстрации, въпреки сълзотворните бомби на полицията, въпреки изстрелите на войската, без да съзнават точно какво искат, освен едно: Теодоро Искров да бъде освободен и Мак Харис да бъде предаден на съда.

С всеки изминат ден манифестациите се разширяваха и обхващаха все по-широки кръгове от веспучианския народ, преди всичко, разбира се, Борците за чиста планета и работниците от химическата промишленост. Чуваха се гласове и от управляващата партия, които считаха, че всеки поданик на княжеството, бил той и най-заслужилият, е длъжен да отговаря за своите дела пред законите на страната, че конституцията е всеобща и прочее и прочее — сериозен признак, че някои влиятелни среди вече се готвеха да пожертвуват Мак Харис, за да спасят себе си.

Но Княза мълчеше, мълчеше правителството, мълчаха генералите. Командора хвърляше срещу протестното движение своите най-добри преториански легиони, но, странно, далеч по-анемично, отколкото в миналото — той сякаш бе безсилен да се справи с нажежената обстановка.

И с всеки изминат ден производството на петрол, каменни въглища и синтпродукти в предприятията на „Албатрос“ катастрофално падаше.

Падаха и неговите акции, навсякъде и без колебание. Падаха, без изгледи да се покачат отново, тъй като никой не полагаше усилия да измъкне Мак Харис от блатото, в което неудържимо потъваше. „Рур Атом“, шейховете от арабския изток, концерните от северните щати невъзмутимо очакваха сгромолясането на своя велик събрат, като взимаха мерки да излязат самите те сухи от бурята. Но почвата се клатеше вече и под краката им.

Веспучия кипеше.

На четвъртия ден сутринта на хоризонта се бе появил нов мощен фактор: съюзническият Пакт.

Съюзническият Пакт бе добрият политически приятел на Веспучия — Княза бе един от първите, които положиха своя подпис под него. Пактът задължаваше всички свои участници да си оказват взаимна помощ при външна и вътрешна опасност. Съществуваше ли вътрешна опасност сега във Веспучия? В пресата се промъкваша намеци, че Съюзниците „със загриженост следят развитието на събитията в страната“. „Неофициални говорители“ на пакта препоръчаха на Мак Харис „в името на хуманизма и демокрацията“ да преразгледа своето отношение към новосъздалата се обстановка и да прояви доблест като сам се предаде на съдебните власти и по този начин докаже пред целия свят своята невинност... Усетил ли бе Пактът, че часът на Мак Харис е ударил, и сега бързаше да издърпа този час напред, преди да е настъпил краят на фаталния седми ден?

Накратко, всички, без изключение всички — Пакта, Княза, Ъперите, петролоработниците, Командора, Борците за чиста планета, Мак Харис, всички с все по-растящо напрежение очакваха последната минута на това неизбежно седмо денонощие.

Аз също.

През прозорчето долетяха гърмежи.

Тия изстрели бяха за мен вестители на свободата.

Или на смъртта.

Те бяха „новите фактори“ на Агвила.

Сутринта на шестия ден заедно с чорбата Нани ми донесе нови вестници, като отново ме закле да се пазя от сеньор полковника.

Бързо ги прелистих. Една новина, една оглушителна новина доминираше над всички останали: обръщението на Едуардо Мак Харис до професор Луис Моралес да оперира болния му син.

Отговор на обръщението все още нямаше, журналистите обсаждаха седалището на Федерацията на Борците за чиста планета с надеждата узнаят отговора на професора. Професорът мълчеше. За мен обаче нямаше съмнение, че Моралес ще се съгласи. Защото бе лекар. И добър човек.

А Динамитеросите взривиха жизненоважния комбинат за синтетични белтъчини край кея Боливар.

4. СДЕЛКАТА

Същата вечер — двацет и четири часа преди изтичането на ултиматума на Ел Темпло — аз отново стоях в параклиса пред Командора. И пак пред разпятието седеше Мак Харис.

Едва познах в него човека, който само едно денонощие по-рано бе ме наблюдавал от същото това място. Сякаш се беше стопил. Изгорялата му буза бе хлътнала до челюстта и заедно с изострения кокалест нос и потъналото дълбоко в орбитата стъкло око придаваха на лицето му вида на ония страховити чудовища, които Гоя измисляше за своите Капричиози.

Пръв заговори той:

— Искров, имам една молба към вас. Една чисто човешка молба. И вече не се касае нито до координатите на Ел Темпло, нито до Ясимиенто, нито до отбранителните способности на доктор Маяпан. Това вече не ме интересува... Касае се до живота на... на моя син.

Говореше с глух, убит глас, в който трептяха нотки на искреност. Наострих уши: никога досега Мак Харис не бе се държал така.

Той продължи:

— ... Позвънете на доктор Маяпан, вие знаете къде е и как да го намерите, поискайте отлагането на крайния срок на техния... ултиматум... Аз... аз нямам нито време, нито душевни сили да анализирам проектодоговора им... Вие знаете, Конрадо е много болен. Всичките ми помисли, цялата ми енергия са погълнати от грижите за неговото спасяване... Иначе, уверявам ви, аз съм готов да преговарям... както за прехвърлянето на моята собственост върху „Енерган компани“, така и, честна дума, за възможността да се явя пред съда... за да докажа своята невинност... но за бога, по-късно, само седмица-две по-късно, сега аз съм нужен на Конрадо...

Бях изумен. Този човек беше или велик актьор, който еднакво добре умееше да играе Тартюф и крал Лир, или странно, нечовешко същество, което не съзнаваше своето падение. В часовете, когато синът му умираше, той все още се бореше за своята собственост, отлагайки края, надявайки се да спаси, ако не цялата, то поне част от нея.

Този не заслужаваше нито съжаление, нито пощада.

Попитах:

— Защо не отправите вашето искане по радиото? В Темпло имат достатъчно приемници и предаватели. Ще ви чуят и ще ви отговорят.

Не зная защо, но при тия мои думи Командора видимо трепна. Той отправи към мен поглед, в който прочетох удивление и задоволство. Да, задоволство. Мислено повторих изреченото от мен, ала не намерих нищо нередно или двусмислено в него, нищо, което Командора да не знаеше досега. На Командора отдавна бе известно, че в Ел Темпло има мощна електронна апаратура, която свързваше доктор Маяпан с цял свят. Тогава, какво?...

Вниманието ми бе отново привлечено от Мак Харис.

— Доктор Маяпан — каза той — няма да се отзове на моя апел. А вас той ще послуша. Ще му обясните каква е обстановката тук. Той е разумен човек... Той е учен... и баща... Има двама сина... ще ви разбере...

Едва сдържах усмивката си: този робот все повече и повече влагаше в речника си нормални човешки интонации. И тъй като не бях вече фигура върху таблото, а играч, реших да направя важен ход:

— Мистър Мак Харис — казах много спокойно, — ще изпълня молбата ви само при едно условие.

— Слушам ви.

— Ще освободите жена ми и децата ми. Веднага. И ще ги изпратите при майка ми в Рио Алто. Като поемете задължението да не ги безпокоят повече...

— Съгласен! — отговори той, но Командора остро отсече:

— Аз не съм съгласен! Те ще стоят тук, докато...

Неочаквано Мак Харис скочи от стола и протегна живата си левица към полковника, страшен. Такъв беше той и в оная филмова сцена в Кампо Верде при изтръгването на сърцето.

— Млък! — извика той. — Млък!

Тогава Командора също бавно се изправи. Имах чувството, че цялото му тяло се напруга за схватка, че в следващия миг ще се метне върху Мак Харис, ще го сграбчи за хилавата шия, ще впие зъби в нея и ще го умъртви. Погледите им се срещнаха и дълго, безкрайно дълго стояха впити един в друг. Никога не бях виждал такава ярко изразена ненавист между двама души.

Пръв отклони очи Командора. На устните му се появи намек на иронична усмивка, или тъй само ми се стори, и той пак седна. Рано или късно тия господари на Веспучия трябваше да се унищожат един друг...

Но сега полковникът включи интерфона и сухо заповяда:

— Капитане, незабавно освободете Клара Искова и нейните деца и ги откарайте в Рио Алто при майката на Теодоро Исков.

Въздъхнах облекчено: това беше победа за мен. Голяма победа.

Тогава направих още един ход:

— Искам да ги видя.

Командора демонстративно широко отвори готическия прозорец, който гледаше към вътрешния двор на замъка. Отвън нахлу Стайфли и изпълни параклиса със смрад. Надникнах навън. Те се появиха, придружени от един цивилен, и се отправиха към една голяма черна кола. В гъстия смог приличаха на привидения... Сърцето ми се разтуптя. Исках да извикам, да им махна за сбогом, но те влязоха в колата, която без да се бави се понесе към улицата. Командора бързо затвори. Изчаках още няколко минути, докато черната кола се отдалечи достатъчно от Конквиста, докато помещението отново се изпълни с дъхащия на бор кислород и едва след това вдигнах слушалката на радифона. Завъртях 77 77 22. Никакъв отговор. Завъртях пак. Отново нищо.

— Те не винаги отговарят — казах. — Опасяват се от засичане.

— Е, да... — промърмори Командора, не без нотка на жлъч. — Така и предполагам.

— След час ще звъните пак — каза Мак Харис и пак бе всемогъщият владетел на „Албатрос“. — Ще звъните всеки час, цял ден, през нощта също. Докато ги откриете. Санто, чуваш ли ме?

— Чух — отвърна сухо Светеца.

В килията намерих ново снопче вестници, пресни, с една огромна седемколонна вест.

Новината бе толкова потресаваща, че дълго седях неподвижен, вторачен в заглавието, без да усещам как в гърдите ми се надига неудържим, истеричен кикот. Това ново развитие на събитията, колкото и логично да бе, навярно бе също тъй изненадващо и за свръхумните Маяпан, които иначе умееха да предвиждат едва ли не всички бъдещи ходове на противника.

Вестниците оповестяваха, че, ни повече, ни по-малко, професор Луис Моралес, председател на Федерацията на Борците за чиста планета, е готов да се притече на помощ на Конрадо Мак Харис при условие, че журналистът Теодоро Искров бъде освободен от замъка Конквиста и изпратен в Ел Темпло за допълнителни преговори!

И тъй, онзи чист идеалист и привърженик на мирните средства, който вярваше само в силата на разума и сърцето и чието най-важно оръжие беше словото, сега грабваше тоягата...

Беше прав.

Надзирателят Нани ме завари в състояние на засмяно вцепенение. Прибра вестниците и рече:

— Поздравления, сеньор Искров, сега вече скоро ще излезете.

И остави на рогозката пред мен таблетка синтшоколад.

Това бе върховният израз на симпатия от негова страна. И напомняне да не забравям обещанието си!

До вечерта обаче не ме освободиха.

Не ме освободиха и на другия ден.

Нещо повече — Нани престана да ми носи вестници и потъна в гробно мълчание. И никакъв шоколад не ми предложи повече. В каква ли нова и непредвидена посока се бяха отклонили сега събитията?

Единственото, което остана непроменено, бе редовното ми извеждане от килията на всеки кръгъл час, за да звъня на номер 77 77 22.

Но Ел Темпло не отговаряше. Не отговаряше, защото, бях уверен в това, малцината хора на Агвила, начело със самия него, се намираха горе, за да подготвят удара, който трябваше да бъде нанесен няколко часа по-късно.

И настъпи осмият ден — първият след изтичането на ултиматума.

Настъпи съвсем необичайно.

Звънецът, който будеше затворниците точно в пет, не издрънча. Не прозвучаха острите изскърцвания на резетата, крясъците на надзирателите, тропанията на налъмите пред мивките, не чух дори и кратките заповеди на офицерите, които сменяха караула. Цареше плътна тишина, сякаш през нощта замъкът се бе обезлюдил и в него бях останал единствен аз.

Тишина владееше и в града. Непрекъснатият седемдневен грохот бе замлъкнал точно в полунощ, като че точно в последната минута на ултиматума стотиците хиляди демонстранти се бяха притаили в домовете си в очакване на по-нататъшните събития.

И после внезапно тишината бе пронизана от мощен, разкъсващ нервите многогласен вой. Идваше отвсякъде и скоро в него различих рева на заводските сирени, букането на корабните свирки, бипкането на автомобилите, писъка на локомотивите. Към тях се присъединиха всички камбани — църковни, пожарни, пристанищни. А след това, кога точно не зная, може да бе осем часът, тъй като в цялата тази оглушителна какофония бях загубил всякакво понятие за време, градът се размърда. Забръмчаха хиляди и хиляди мотори, сякаш по улиците се изсипваха всички превозни средства на Америго Сити. Въздухът се изпълни и с познатите ми вече хилядогласни човешки викове и сега те идеха от всички посоки и в тях се врязваха автоматични откоси и бомбени взривове.

Ослушвах се с всяка фибра на моето същество, мъчейки се да отгатна какво става извън Конквиста: въстание, нападение на Динамитеросите, нашествие на Островяните, война...

Към обед в килията се втурна Нани. Лицето му бе бледо и уморено, изпито от безсъние.

— Нани, какво става? — попитах от упор.

— Енергана! — отвърна той задавено, без да ме погледне в очите и преди да заключи вратата добави: — И Съюзниците! С крайцери!

Енерганът!

Значи Агвила действуваше! Какво ли ново хитро средство бе родил мозъкът му сега, че бе вдигнал на крак целия град?

И Съюзниците! С крайцери!

Пактът задължаваше всички свои членове да си оказват взаимна помощ. Нима Княза се бе обърнал към Съюзниците с призив за защита? Или сам Пакта бе решил, че е време да прати крайцерите си, за да усмири веспучианския народ?

Замятах се из килията, заблъсках с юмруци вратата, закрепях.

Нима биваше да стоя тук, когато навън се решаваше съдбата на моя народ? Но никой не ми обърна внимание. Надзирателите и всички други в Конквиста навярно бяха твърде заети със спасяването на собствената си кожа.

И когато, вече омаломощен от напразните усилия, се строполих с окървавени юмруци на пода, резето изскърца и на прага се показаха Мак Харис, Командора и професор Моралес. Бяха тържествено мрачни — като вестители на предстояща екзекуция.

— Елате! — каза без обяснения Командора.

Тръгнах. Бях бос, все още с насинени бузи, подути клепачи и отекли пети. Но вървах. Самото присъствие на професор Моралес, който крачеше до мен, бе достатъчно да ми вдъхне сили да отида където и да е. Защото, уверен бях в това, не отивах на екзекуция.

Излязохме на двора. Оттук бяха тръгнали и моите деца...

Чакаше ни друга огромна черна кола. До шофьора на предната седалка седяха двама цивилни с автомати в ръце. Заехме места зад тях. Въздухът бе боров. Колата веднага потегли.

И още на съседната улица се сблъскахме с хаоса.

Сякаш цялото население на града бе излязло навън и бе задръстило всяка празна площ — улици, бивши градинки, дворове, паркинги. То се мятеше насам-натам, преливаше на вълни от едни райони в други, крещеше, размахваше тояги, бастуни, лостове, ножове, стари ловджийски пушки, тук-таме и пистолети. И всички вдигаха над главите си кутии с енерган — един-единствен лозунг, който обединяваше цялата милионна тълпа.

Черният ни автомобил отмина индикатора, който сочеше 85, и оттам потъна в тесните, затворени за движение алеи. Тук бе по-тихо и спокойно и ние се понесохме към северните предградия.

Скоро навлязохме в Деветия Ъ-блок.

В Деветия Ъ-блок бях идвал един-два пъти по времето, когато бях големият репортьор. За да проникнеш в тия приветливи квартали трябва да имаш специално разрешение. От останалата част на града бяха изолирани с дебели крепостни зидове, увенчани с бодлива тел, по която, така се говореше поне, течеше ток. Пред входовете пазеше стража, от високите кулички дебнеха телевизионни обективи. Сега Ъ-блокът бе охраняван от въоръжени до зъби допълнителни военни части и дори Командора бе принуден да показва своя пропуск на всеки стотина метра.

Пред нас се отвори бронирана врата, понесохме се по чакълестата алея към модерна постройка от стъкло и алуминий. Оставихме колата, изкачихме стълба от бял мрамор, пред вратата ни

посрещна човек в лекарска престилка. Встрани медна табелка скромно сочеше КЛИНИКА №1.

Значи това беше прословутата специална Ъ-болница, отделена от мръсния свят, съоръжена с най-съвременни медицински апарати, обслужвана от най-добрите лекари в страната, снабдена с най-съвършените лекарства в света... В нея имаха достъп само Ъперите и техните семейства, и то само за лекуване на стайфлит. За останалите си страдания те разполагаха с достатъчно други специализирани заведения, всички все тъй забулени в тайна.

— Добре дошъл, професор Моралес — каза човекът в престилката. — Драго ми е да ви видя тук.

— Да не губим време, доктор Еторе — отвърна почти грубо професор Моралес. — Къде е болният?

— Следвайте ме, моля!

Тръгнахме. Командора понечи да ме спре, но професор Моралес го стрелна с поглед, полковникът само се усмихна и аз продължих с тях.

Доктор Еторе ни въведе в голяма бяла мраморна зала, която имаше вид на суров храм на възвишена религия. Но в центъра ѝ, вместо олтар, се издигаше, също тъй на бял мраморен постамент, прозрачна кристална камера. В камерата лежеше Конрадо Мак Харис, съвършено гол. Юношеското му тънко тяло бе бледожълто и неподвижно — мумия на модерното време. Стените бяха заети от апарати, в които трептяха екрани, пера изписваха сложни криви, а червени светлинки отмерваха пулсациите на живота.

Професор Моралес дълго наблюдава момчето през стъклото, сетне мина пред апаратите. Доктор Еторе шептеше обяснения в ухото му, професорът кимаше. Най-после той се обърна към Мак Харис:

— Детето не е добре... И не зная дали операцията ще излезе сполучлива... Но ще опитам... А този вече да върви!

„Този“ бях аз.

На мен не каза нищо, както не бе казал нищо по време на пътуването ни до тук, само ме изгледа със своите тъжни, пронизващи очи, и те бяха по-красноречиви от всякакви думи.

Излязохме.

В кабинета на доктор Еторе налепиха лицето ми с пластири, оплакнаха венците ми с течност, която попристегна разклатените ми от

ударите на Командора зъби, намазаха петите и ръцете ми с обезболяващ крем, биха ми двойна доза форсалинова инжекция, която веднага вля сили в жилите ми. Накрая ми дадоха нови дрехи. И документи.

Пред мраморното стълбище чакаше черната кола. Мак Харис ме съпроводи до нея.

— Искров — каза той, — съжалявам, но не мога да ви придружа до летището. Както виждате, друго, по-важно нещо, ме задържа тук. Желая ви добър път. Чакам завръщането ви с нетърпение... — Приблужи се до мен и едва чуто продължи: — И нека Доминго Маяпан ми прости. Тогава аз... тогава аз бях твърде млад... В мен още бушуваха страсти... Не мислех... Не се владеех... Да забравим миналото!... Все едно, мъртвите няма да съживим...

Аз попитах:

— Мак Харис, няма ли да ми дадете договора?

— За какво ви е договорът? — попита на свой ред той удивен.

— За да го подпише доктор Маяпан.

Той ме погледна със стъкленото си око и поклати отрицателно глава. Този човек не бе разбрал нищо. Той не можеше да разбере нищо. Влязох в колата. Дватама стрелци бяха вече вътре, Командора също. Черният болид с рев се отправи към отворената метална врата.

Командора вдигна стъклото между купето и предната седалка и започна както обикновено без предисловия, веднага със същността на проблема.

— Искров, след половин час ще отлетите за Тупаку. Както миналия път. И както миналия път ще влезете в контакт с Маяпан...

— Не вярвам да е там — казах.

— Ще дойде. Маяпан има цяла армия от агенти сред индиосите в Тупаку и те ще го уведомят за вашето присъствие там. Освен това ние самите ще оповестим по радиото за вашето пристигане. Не сега, разбира се, а едва когато бъдете в Тиера Калиенте, при Боско Ел Камино.

— И какво трябва да предам този път на Маяпан?

— Каквото намерите за добре. И както намерите за добре. Целта е една-единствена: той да прекрати новата си акция.

— Не зная в какво се състои тя.

Той тикна в ръцете ми една кожена чанта.

— Тук имате достатъчно материали. Запознайте се с тях. Вътре има и един мощен приемник, да следите събитията. Сега, когато крайцерите на Съюзниците са в залива, ние, патриотите на Веспучия, бели, черни или шарени, полицаи или граждани, политици или генерали, независимо от нашите идейни убеждения, нямаме право да се раздираме от вътрешни междуособици. Пакта си е Пакт и ние сме лоялни спрямо него, но Съюзниците могат да го използват, за да сложат ръка върху нашата страна, да я превърнат в своя колония и заграбят нашите несметни богатства. Впрочем доктор Маяпан не може да не е прозрял тази проста истина. И се надявам, че ще се съгласи да прекъсне, поне временно, своята война срещу Мак Харис, която в настоящия момент практически налива вода във воденицата на чужденците. Както сам можахте да се убедите, даже професор Моралес, този непримирим и високо принципен учен е сключил мир с него. Нека само крайцерите да се махнат, пък все ще съумеем да намерим изход от нашите противоречия. Братя сме, нали, въпреки всичко! — Той се окашля в широката си шепа. — Е, какво е вашето мнение по този въпрос?

— Моето мнение едва ли има някакво значение.

— О, има значение, има! От него зависи вашата настойчивост при търсене на пътищата до сърцето на доктор Маяпан.

Командора ставаше красноречив! Какво ли се криеше зад тия звънки думи?

— Смятате ли, че Маяпан ще се съгласи? — попита той.

— Не зная.

— Ако успеете да го убедите, вие ще станете национален герой, спасител на Веспучия.

Почти му повярвах.

5. ДЪГ КАСИДИ

Самолетът беше претъпкан до последното място. Хората бързаха да се махнат от несигурната столица, където всеки час се очакваше десантът на съюзническите морски пехотинци.

За разлика от миналия път, сега тромавият дъглас взеше само бели — цели семейства с деца, които припкаха по пътеката и си играеха на Динамитероси и полицаи.

Аз се настаних зад всички останали, в самотното кресло на последния ред, и като се уверих, че моят ангел-хранител Боско Ел Камино не е тук, за да бди над мен, извадих материалите от чантата. Бяха бюлетини на Сентръл Брейн, полицейски доклади, информации на секретни служби, анализи на опитни наблюдатели на Сигурността. Имах пред себе си достатъчно време, за да ги прегледам и да се запозная с обстановката до преди час. А за да не пропусна развитието на текущите събития, пъгнах в ухото си слушалката на транзистора, който Командора предвидливо бе сложил в чантата.

И тъй, четейки и слушайки едновременно, аз бързо влязох в курса на сътресенията, които рушаха структурите на родината ми, носеща почетното име на Америго Веспучи.

Последното нещо, което знаех, преди да стъпя в самолета, бе съгласието на професор Моралес да се заеме с белодробната операция на Конрадо Мак Харис срещу поетото от Едуардо Мак Харис и Командора задължение аз да бъда освободен от Конквиста и изпратен в Ел Темпло. За това споразумение прочетох и във вестниците — то бе публикувано на шестия ден, когато Клара и децата заминаваха за Рио Алто. Не знаех обаче друго: в последния момент, когато всички вече са очаквали развързка, Мак Харис дал да се разбере, че не е склонен да ме пусне. Явно той все още се е надявал, в часовете, които оставаха до крайния срок, да открие Ел Темпло и да го обезвреди.

Тук накратко ще предам хрониката на последвалите събития.

Шести ден. Командора предприема най-голямата „антитерористична“ операция в историята на Веспучия. Той хвърля в Теоктан три дивизии, които обръщат с главата надолу цялата област.

Руши сгради, рови в мазетата, слиза във водни кладенци, разкопава подозрителни ями, отклонява минерални води от изворите им, взривява руините на Ичен, ония, край които навремето бях оставил джиपा, отвлича, инквизира, разстрелва, беси и коли индиоси, заподозрени, че са агенти на Маяпан.

Същия ден той изтегля от Америго Сити части от армията, които охраняват града и ги изпраща със самолети към Кампо Верде. Там вакханалията на разрушението продължава с удвоени сили. Във въздуха летят прогнилите кули на петролните кладенци. Инженерни части пробиват със сонди дълбоки дупки в земята, търсейки пещери. Спелеолози проникват в запустелите солни мини. Разузнавателни самолети облитат джунглата в район от 500 километра. Обширни радиолокационни системи опипват областта между Скалистия масив и Ел Волкан.

Привечер в Кампо Верде пристига Мак Харис и лично ръководи претърсването на останките от бившите домове на Индиосите. Той се завира дори в подземните кариери, откъдето някога древните толтеки са извличали строителен материал за своите градове. Едно срутване едва не го премазва, той упорито продължава да рие. Успоредно с това, час след час, акциите на най-мощните петролни корпорации падат. Никой не може да спре паниката. На хоризонта се надига мрачната сянка на нов Черен вторник^[1].

През нощта на шестия ден Съюзническият пакт се обръща към Княза с призив да сложи край на „безсмислените безредици“, които могат да доведат до ненужни опасни последици в този район на света, който „и без това е достатъчно заразен от пропагандната отрова на Островитяните“.

Седми ден. Демонстрациите и стачките в цяла Веспучия достигат своя апогей. Производството на петрол, каменни въглища и синтетични храни слиза под необходимия минимум. Огромни флотилии от танкери и кораби са сковани в пристанищата на Веспучия.

Динамитеросите взривяват две радиостанции, една редакция, „динамитизират“ главния прокурор на Америго Сити и председателя на профсъюза на моряците. Ел Капитан и Червената Олга отправят предупреждение до Мак Харис да си върви.

Ел Темпло мълчи. Всички чакат неговите действия.

Мак Харис се разкъсва между бденията над сина и ровенето в подземията на Кампо Верде. И не обръща внимание нито на Съюзниците, нито на Динамитеросите, нито на Княза, който прави плахи опити да го укроти. Той развива колосална енергия.

Акциите на всички петролни компании във всички континенти продължават да падат.

В полунощ, когато срокът на ултиматума изтича, Княза получава друг ултиматум, този път от Съюзниците: ако във Веспучия не бъде въведен ред и Мак Харис не бъде предаден на съда, Пакта ще бъде принуден „в интерес на демокрацията и свободата“ да се намеси.

На другия ден, първият след ултиматума на Ел Темпло (деня, в който летях към Теоктан), Америго Сити осъмва скован от страх, гняв и любопитство: пред входа на залива е пуснал котва сборен „символичен“ флот на Съюзническия пакт — крайцери, ракетonosци, подводници. И един самолетonosач. Със 180 атомни бомбардировачи на борда.

Започва масово бягство на населението от града. Стотици хиляди коли, автобуси, камиони, мотоциклети, влакове и самолети, ръчни двуколки и детски колички се втурват през Стайфли навътре в континента, към провинциалните градчета и селата, към пустинята и планините. В ход е едно грандиозно преселение на милиони хора.

Тогава и нанася своя удар Ел Темпло.

Точно в осем, когато всички пътища са задръстени, на безброй места из автострадите колите налитат на разхвърляни познати кутии. Енерган! Образуват се гигантски стълпотворения, които полицията е безсилна да отстрани.

Опаковки със зеленото вещество са открити в железопътните гари, автобусните станции, летищата, паркингите, гаражите...

За няколко часа Веспучия е покрита с енерган.

Избухват безредици. Транспортът излиза от строя. Неуспели да се измъкнат от града, стотици хиляди хора хукват из улиците.

Командора устройва контролно-пропускателни пунктове по важните кръстовища и издава категорична заповед: всички заподозрени в разхвърляне на зърнестото вещество да бъдат разстрелвани на място.

В предградията, а сетне и в самите селища, в дворовете, на площадите и улиците никнат кутии, сандъчета, касички, чанти,

шишета, буркани, торби и кесии, пълни с енерган. Нови сблъсквания между полицията и тълпите. Нови убити и ранени.

Енерган намират във вагоните на метрото, където се разразяват формени сражения. Полицаяте са разкъсвани на парчета от разярената тълпа.

Към обед се узнава, че край кея Кенеди е закотвена моторница, натоварена с енерган. Докери и моряци я завземат на абордаж.

Енерган бива открит в заводските складове, край електроцентралите и — връх на нахалството — пред бензиновите резервоари на пристанището.

В един часа от някакъв високо летящ безмоторен самолет се изсипват стотици кутийки с емблемата на белия орел: истинска мана небесна.

Треската продължава да се разгаря, температурата да се повишава. От слушалката на транзистора идваха нови и нови сведения за това наистина величествено засяване на страната със зеленикавите зърна. Опаковки с енерган намираха вече къде ли не: в киносалони и барове, в ресторанти и супермаркети... И навсякъде, където се появяваха, избухваха безредици. Участъците бяха препълнени със задържани. Прокурори и следователи отказваха да преследват арестуваните.

И още:

Любители на зли шеги разхвърляха тук и там, а това не бе трудно при непрогледния Стайфли, празни кутии или буркани, пълни с пясък. Други, по-изобретателни, „намираха“ под седалките на кина или под скамейките на гарови чакални пакети, надаваха вик „енерган“ и филмът свършваше веднага, и влакът не заминаваше, и всички — зрители, оператори, машинисти и пътници — се втурваха към скамейките...

И никой вече не знаеше коя кутия съдържа енерган и коя не, коя чанта е пълна със зърнестото вещество и коя — с пясък. И всичко, което имаше формата на зърно, се превръщаше в енерган. Тълпи разбиваха складове и магазини, извличаха оттам каквото им попадне под ръка, разкъсваха чували, трошаха бъчви и стъкла, разпиляваха съдържанието им върху тротоарите и асфалтът се покриваше със синтбрашно, синткафе, синториз и синтмляко...

Енерганът се преобразяваше в колективна истерия, в национална психоза, по-силна от страха пред полиция и ракетоносачи. Нещо повече — той прерастваше в своеобразен обединяващ символ на народна съпротива. Срещу Командора. Срещу Мак Харис. Срещу Съюзниците.

Той беше Надеждата.

И в момента, когато стюардесата обявяваше, че сме на половината път до Тупаку и че летим на десет хиляди метра височина, всички радиостанции предаваха драматичната новина за пълния крах на „Албатрос“: акциите на Мак Харис не представляваха вече никаква стойност.

Подир тях към дъното неудържимо се плъзгаха и ценните книжа на всички останали компании за експлоатация и преработка на петрол, въглища, газ, атомно гориво. Борсите се тресяха.

Настъпи кулминацията: пратки енерган бяха получени в централите на Шел Ойл, Тексако, Персойл, Саудиойл, ХЛ, Хумпердинк, Аляскаойл, Индойл, в Далас, в Техеран, в Ню-Йорк, в Амстердам, в Кувейт...

Агвила стреляше право в сърцето на своя враг.

И тук за първи път коментаторът на радио Америго Сити подхвърли думата „военен преврат“... „Военните среди — каза той, — обсъждат възможността да се намесят, за да предотвратят окончателното разпадане на държавните структури...“ Кои са тия военни среди, имат ли те някаква връзка с Княза, подкрепени ли са от Конквиста, разчитат ли на Съюзническия флот, той не обясни...

Тогава видях Дъг Касиди.

Бе скочил от креслото пред мен, нисък, пълен, със синя папионка на врата. В единия си юмрук размахваше над главата си граната, в другия държеше пистолет.

— Ръцете горе! — викаше той, но преди още да довърши, аз бях върху него с вкопчени около шията му пръсти.

Не съзнавах какво върша. Не мислех за нищо, само стисках и стисках... Това омразно лице пред мен бе освободило в гърдите ми някаква мощна пружина, притискана досега от унижения, страдания и страх. Насъбрал всички трохи енергия, които още се таяха в клетките ми, аз стягах и стягах, обзет от животинска ярост, и ревах като див звяр, а неговите очи изскачаха от орбитите и от посинелите му пълни

бешки устни излизаше хъркане. Усецах дулото на пистолета в корема ми, но той не стреляше, а хриптеше и умираше, а наоколо жените и децата пицяха, самолетът се люшкеше като обезумял пияница, моторите пресипнало виеха.

Внезапно над мен се появи видение: една дяволски красива жена с цигаре между белите зъби. Тя клатеше съчувствено главата си с великолепната червеникава коса и се усмихваше с устни на тигрица. И докато си дам сметка, че това не е видение, а жива реалност, тя вдигна обемист револвер и ме удари с него над челото.

Секунда преди светлината да угасне пред очите ми, в съзнанието ми проблесна едно име: Червената Олга.

[1] Денят, в който се сгромолясаха акциите на капиталистическите компании през кризисната 1929 година. ↑

6. ДИНАМИТЕРОСИТЕ

Когато дойдох на себе си, моторите отново равномерно бръмчаха, самолетът спокойно се носеше напред, а аз лежах на едно от предните кресла до кабината на пилота. Ръцете ми бяха оковани в белезници, от челото ми се стичаше кръв.

В съседното кресло седеше Дъг Касиди. Едва дишаше, бършеше с кърпа дълбоко одрасканата от ноктите ми шия и полагаше усилия да ми се усмихва доброжелателно.

А отпред стоеше тя, все тъй с огромния револвер в ръка и златното цигаре в устата, и високо и властно говореше на пътниците:

— ... След което ще бъдете върнати в Тупаку, където ще разкажете, че Червената Олга не докосва беззащитни хора. От вас искам само спокойствие и търпение. Децата веднага ще получат храна, болните — помощ. Има ли лекар тук? Да? Да дойде насам!

Лекарят пристигна — едно очилато старче, което едва сдържаше треперенето на ръцете си, очевидно за първи път виждаше терористи от плът и кръв. Въпреки това успя да почисти раната на главата ми и да я превърже. На Дъг Касиди даде само форсалин — борбата му с мен бе доста поизтощила неговите алкохолизирани нерви.

Червената Олга ни наблюдаваше мълчаливо, без да изпуска от очи салона пред себе си. Когато лекарят се оттегли, тя се наведе над Дъг:

— Е, братко, как е? — попита тя тихо.

— О кей, сестрице! — усмихна се той с бодър фалцет. — Но братът Дикинсън можеше да ме свърши. Як е дяволът като бизон!

— Ставай тогава! И на пост!

Дъг кимна, извади пистолет изпод лявата мишница и зае мястото на Червената Олга пред кабината. Тя пък седна до мен.

— Боли ли? — Въпросът беше зададен с кисела смес от насмешка и съчувствие. Вдигнах рамене, полагайки усилия да изглеждам равнодушен, а това бе много трудно пред това необикновено същество.

— Свикнал съм вече — казах.

— Конквиста?

— Да.

— Е, да... Но защо скочихте? — Тя се усмихна с големите си ослепително бели и едри зъби, които все тъй стискаха угасналото златно цигаре. — Можехме да ви динамитизираме, а с вас и всичко останало в тази летяща кутия. Ние не ви желаем злото. Обратно.

Говореше с дълбок, леко одрезгавял, много женствен алт, който пробуждаше и раздвижваше в дълбините на моето подсъзнание опасни, тъмни пластове. Впрочем цялата тя, от главата до петите, бе сякаш създадена, за да предизвиква мъжкото начало у мъжа. Англичаните имат много точна дума за обозначаване на тази жизнена енергия, която някои жени излъчват: сексапил.

Бях я виждал много пъти на снимка. Последния път, когато бе арестувана и сетне заменена с министъра на войната, успях да я зърна и на телевизионния екран. Никакво изображение обаче не бе в състояние да предаде неповторимия магнетичен чар, който тя генерираше, тъй както никаква снимка не може да покаже електричеството, което динамото произвежда.

Не бе красива в академичния смисъл на думата. Всичко в нея бе като че нарочно преувеличено, пресилено, доведено до границата на непоносимото, но не по-далече. Тялото ѝ бе едро и снажно, с висок, щедър бюст, но талията ѝ бе по девически тънка, пристегнатата още повече от кожения колан на дългата до петите пола. Движенията ѝ бяха меки и женствени и в същото време решителни и силни: напомняше тигрица. Главата ѝ бе по-голяма от нормалното, челото — много широко и високо, устните — по-пълни и чувствени, зъбите — по-яки и бели. Косата ѝ бе огненочервена и дълга до плещите — затова и я наричаха Червената Олга.

Бе Червената Олга и толкова. Никой не знаеше истинското ѝ име, никой не знаеше какво е семейството ѝ, откъде е дошла, каква професия има. За първи път чух за нея преди две години, когато се вля със своята малка терористична група в отряда на Динамитеросите и стана помощничка на Ел Капитан. Дотогава Динамитеросите бяха една наперена чета от трийсетина човека, която вдигаше повече шум, отколкото вражески обекти във въздуха. Тя ги стегна, обучи, привлече нови бойци, посочи им цели, даде им идеология и за няколко месеца ги

превърна в онова страшилище за Веспучия, което Командора така безпощадно гонеше.

Трудно можеше да се обясни каква всъщност е нейната идеология. Тя непрекъснато преливаше от най-крайната левица до най-крайната десница и без всякаква логика взривяваше заводи на Мак Харис и профсъюзни канцеларии, „динамитизираше“ дипломати от Острова и полицейски офицери в Америго Сити. Говореше за „справедливост“, за „борба срещу лицемерието“, за установяване на властта на „слабите над силните“, за „смазване на плутократите“, за „свобода на народните маси“... Тъперите я презираха, но я преследваха; еснафите ѝ се възхищаваха, но се плашеха от нея; левите не я обичаха, но се въздържаха да я ругаят, ограничавайки се в спокойна критика; шестнайсет годишните момичета си боядисваха косите като нея; младите сноби носеха образа ѝ в медальони. Бе храбра, участвуваше в преки въоръжени акции, все тъй с големия револвер в ръка и цигарето между зъбите — образ на дръзката, предизвикателна, хищна и волна красота.

Сега тя седеше до мен, усмихваше се с огромните си зелени очи и говореше с гръдния си пресипнал алт:

— Вие поне не бива да се плашите от нас. Ние сме ваши приятели.

Дъхаше упоително на парфюм, който в никакъв случай не бе от ония синтаромати, извлечени от петролните продукти, които така усърдно рекламираше мадам Ермоза ТВ.

— Кого имате предвид, когато казвате „вие“? — попитах, колкото да се изтръгна от магията на нейното лъчение.

— Ел Темпло — отвърна тя, остави револвера на скута си, сложи цигара в цигарето и запали. Тютюнът също не беше синтетичен и изпускаше благоуханен синкав дим. — Ние с вас имаме еднакви цели и общи врагове, макар че методите ни на борба са различни. Ние предпочитаме по-директните средства... — Тя се усмихна. — Пошумните... Впрочем напоследък и вашите не дават лоши резултати...

— Сеньора Олга...

— Наричайте ме сестра.

„Брат“, „сестра“ — твърде християнски бяха обръщенията в това общество, което признаваше за свой обичаен език грохота на динамита.

— Искам да ви изясня — казах аз, — че не съм човек на Ел Темпло.

— А да не сте случайно човек на Конквиста? — прекъсна ме тя и присви без всякакво кокетство зелените си очи. — Ще имаме достатъчно време да доизясним и този въпрос — Пророчески думи, на които не обърнах внимание. — А сега, след като сте се уверили, че не ви желаем злото, позволете...

И с изящните си дълги и силни пръсти свали белезниците от китките ми.

— След десетина минути ще кацнем. Оттам ще продължим към лагера, където ще се запознаете с Ел Капитан. Там и ще разберете защо трябваше да прибегнем до този малко неприятен трик като покана за гостуване.

Трепна многозначително с клепащи, изправи се — пищна, разлюляна, с бели зъби, зелени очи и пламтяща коса — и влезе в пилотската кабина.

Започнахме да се спускаме. Под облаците се откриха остри сиви зъбери, обграждащи като крепостни кули дълбоки, потънали в сенки клисури. Самолетът се запровира сред тях и почти опря дъното на едно дефиле, прорязано от право като стрела шосе. Дълго летя над него, докато постепенно то се разшири до размерите на бетонизирана писта. С лек тласък кацнахме, колелетата засъскаха по цимента. Спряхме.

От кабината излезе Червената Олга, придружена от един мъж с автомат в ръка и гранати на пояса. Тя даде знак с глава на Дъг Касиди. Той огледа още веднъж пълния салон, изтегли се към изхода и преди да отвори не пропусна да се провикне със своя носов американски акцент:

— О кей, амигос, и прощавайте за принудителната разходка. Надявам се да се видим пак. Адиос!

Скочихме на земята. Самолетът веднага се понесе по широката писта, вдигна се и изчезна над скалистите хребети. Долу останахме Дъг Касиди, динамитеросът с гранатите на пояса, Червената Олга и аз.

Тя загрижено погледна часовника си и се взря в изхода на дефилето. Дъг ми се ухили:

— Е, братко Дикинсън, тогава вие ми се изплъзнахте изпод носа, но аз, както виждате, пак ви открих. Ако не бяхте ми избягали в Тупаку, щяхте да си спестите много неприятности... Включително и

обработката в Конквиста. — Извади от задния си джоб познатата ми вече плоска металическа бутилка, отвинти капачката, смукна няколко глътки и ми я подаде. — Пийнете за добре дошъл в нашето братство.

— Братко Дъг! — предупредително изрече Червената Олга. — Братко Дъг, на работа не се пие, колко пъти трябва да ви повтарям това?

Дъг комично въздъхна:

— Виждате ли, братко Дикинсън, какво става, когато ви командуват дами, па били те най-прелестните сестри в Галактиката?

Но прибра бутилката.

От запад се спускаше хеликоптер. Дъг размаха ръце, хеликоптерът, след като направи кръг над нас, кацна сред облаци прах.

Този път не ме приспаха. Нямах и нужда. Покатерих се пръв в кабината, другите ме последваха. Нямах представа къде се намираме и накъде летим. Никакви ориентирни не отбелязваха посоката на движението ни. Под нас се губеха скали, оврази, циркуси без гори, без реки, без езера, всички пусти. Хеликоптерът бе голям, военен, за не по-малко от рота бойци, и навярно е бил задигнат от Динамитеросите при някоя от техните дръзки акции в казармите. Пилотът уверено го водеше сред лабиринта от безредни планински струпвания.

След час отново се запускахме и стъпихме върху малка, камениста, но отлично скътана сред околните скали площадка. Към хеликоптера веднага се приближи влекач, който го изтегли встрани, може би към някакъв добре замаскиран хангар. Безусловно Динамитеросите разполагаха с отлични бази, техника и въоръжение.

Моето странствувание не свърши тук. Поведоха ме сред ниски кактусови храсталаци в дълбоки оврази. Напред вървеше динамитеросът с гранатите, след него Червената Олга, аз и накрая Дъг Касиди, пъшкаш и мърморещ. Виждах кръшното тяло на Олга, котешкото олюляване на бедрата ѝ, червената коса, която се развяваше от вятъра като огнен облак, и не без горчивина си мислех, че богът на журналистите този път ме обсипва щедро с жизнен материал и че ако изляза жив и здрав от това ново изпитание, репортажът за енергана ще получи и своята сантиментална окраска.

Пред нас изскочи човек с четири гранати на пояса, които тук като че бяха марката на заведението. Видя Олга, махна приветливо с ръка и ни пропусна напред.

Бяхме в лагера.

7. ЕЛ КАПИТАН

Нямаше землянки, нямаше пещери в скалите, имаше само най-обикновени войнишки палатки със защитния цвят на околните сивкавокафяви камънаци. Хора не се виждаха, освен стражата, която сновеше от двете страни на лагера. Отдалеч долитаха отгласи на викове, кратки автоматни откоси, звучни експлозии.

Вървях сред палатките и за мое удивление не се вълнувах от предстоящата среща с легендарния капитан на Динамитеросите. Бях преситен. През последния месец нервната ми система бе бомбардирана от толкова много впечатления, че сега тя отвърщаше с равнодушие на най-поразителните преживявания, за които може да мечтае един вестникар, ония, които щяха да увенчаят моето фантастично приключение, наречено „Енерган“.

Хладнокръвно прехвърлих в ума си фактите, които знаех за Ел Капитан.

Отначало има един млад проповедник в религиозна квакерска секта, наречен Волф Вамяни. Той завършва социология в университета на Америго Сити, става блестящ професор в същия университет и търсен лекар сред интелигенцията в цялата страна. Автор на три нашумели книги: „Философия на насилието“, „Пътят към властта“, „Разум и терор“. Бързо събира около себе си група млади последователи, които макар в болшинството си да са синове и дъщери на Ъпери, превръщат университета в гнездо на размирници. Наричат ги „вълци“, на името на Волф. Тяхното учение е амалгама от религиозен пуританизъм, прахен анархизъм, модерен псевдомарксизъм. Когато стават непоносими, властта се опитва да ги вразуми, като изолира за няколко месеца в един от провинциалните затвори професор Волф Дамяни и неговите най-близки ученици. Един хубав ден намиращите се на свобода „вълци“ нападат затвора, избиват охраната, пускат затворниците, включително криминалните, взривяват сградата с динамит (оттогава е и глаголт „динамитизирам“) и изчезват. Никой не знае къде са, докато шест месеца по-късно „вълците“, начело с Волф Дамяни динамитизират един полицейски

участък и оставят върху развалините манифест, подписан от Ел Капитан — водач на Динамитеросите. Манифестът е един предизвикателен призив, изпълнен със заплахи по адрес на Ъперите, за най-скорошно премахване на тяхната власт. Следват нови акции: летят във въздуха няколко банки, седалища на политически партии, църкви, синагоги, джамии, клубове на Ъперите, синдикални централи, но без особен политически ефект, освен един — раздухване легендата за непобедимия Ел Капитан. Тази легенда укрепва още повече, когато при едно нападение в Националната банка динамитът избухва в краката на Ел Капитан и неговите хора едва успяват да го изнесат кървящ към чакащите на улицата коли. Всички смятат, че той е мъртъв и си отдъхват, но след три месеца отново го виждат да ръководи нова терористична операция... с патерици под мишница! Тъкмо през това време към него се присъединява Червената Олга, която практически поема ръководството на цялата група.

Сега аз бях в ръцете на Динамитеросите, и то като „човек на Ел Темпло“. Какво щяха да поискат от мен и съответно от Ел Темпло? Отлично си спомнях онази декларация на Ел Капитан, публикувана в оня съдбоносен ден, когато започна разпространяването на енергана в Америго Сити: „... Динамитеросите нямат никакво участие в долнопробния гешефтарски спектакъл, който се разиграва в столицата на нашето отечество... Ние гневно заклеяваме търгащите за опита им да използват нашето неопетнено име на борци за народни права... Предупреждаваме ги, че при втори опит да заблудят народа, те ще получат съкрушително наказание от нашия железен юмрук...“ А в самолета Червената Олга бе нарекла мен и Ел Темпло „приятели, с които имаме еднакви цели и общи врагове, макар че методите ни на борба са различни“...

Всичко това бе много объркано, противоречиво и съмнително и аз бях длъжен да контролирам всяка своя дума и свой жест, както и зорко да следя всеки жест и всяка дума на моите домакини.

Над една палатка стърчеше голям, скован от нерендосано дърво кръст с две напречни греди. Пред нея пазеше часовой.

— Буден ли е? — попита Червената Олга.

Часовоят кимна. Тя влезе. Дъг и аз я последвахме.

Първото нещо, което усетих в полумрака на затворената отвсякъде палатка, бе упоителната миризма на лекарства, или по-скоро

на наркози. И първото нещо, което видях, бе една походна масичка, покрита с шишета, прахове, спринцовки. Отляво бе поставено легло, също походно, срещу него — портативен телевизор, два радиофона, миниатюрен ултрамодерен предавател.

Отдясно, на инвалидна количка седеше Ел Капитан с наметнато върху коленете индианско одеяло. Носеше черен пуловер с извезан върху лявата страна на гърдите мъничък двоен кръст — копие на големия кръст, който се издигаше над палатката. Лицето му, познатото от старите снимки лице на Волф Дамяни — слабо, удължено, издълбано от стари бръчки, смесен образ на вдъхновен мечтател и фанатичен инквизитор, — бе неузнаваемо. Сега бе лице на старец, комуто предстои път към небитието. Живееха само горящите от вътрешен огън чифт черни очи.

Когато съзря жената, изразът му веднага стана друг — по-млад, по-здрав, радостен. Той протегна ръце към нея, тя се наведе, опря буза на неговата буза; треперещите му пръсти я погалиха по косата с невъобразима нежност. Така гали юношата момичето си от първата любов.

— Върна се... — прошепна той задавено.

— С божията помощ — отвърна тя усмихната.

— Без усложнения?

— Както виждаш — тя кимна към мен, сякаш за доказателство на своето твърдение.

Той се засмя, показвайки телевизора:

— Светеца беснее. Заканва се, че ще те обеси на първия стълб. Луис Моралес също сипе проклетия, счита, че проваляме плановете му.

От двете страни на количката висяха патериците. Изпод одеялото се подаваха две огромни обувки, от ония, които се носят само на дървени протези.

— Как си? — попита тя.

— С божия помощ, когато си с мен, винаги ми е добре... — Той пак се засмя и не знам защо неочаквано ми стана криво за този сакат терорист, който вече умираше, но продължаваше да обича. Той ме измери с поглед от глава до пети. — Седнете! — Посочи леглото. — У нас не е комфортно, комфортът ще го имаме в рая.

— Какви са новините? — попита тя.

— О, новини има много и всякакви — отвърна той. — Енерганът на ония момчета от Ел Темпло продължава да нахълтва във всички краища на страната, той прониква вече и в периферните гранични райони и оттам — към нашите съседи... Пускат го дори от небесата военни самолети като дъжд... Не може да се отрече, че доктор Маяпан разполага с безупречно организирана мрежа от съмишленици и помощници, предимно индиоси. Командора е заловил над трийсет от тях, всички в момент на разпространяване на енергана, но никой от тях не е издал нищо съществено нито за организацията, нито за ръководителите ѝ. Мълчат. И умират... Да, братя и сестри, умират! Смъртта е по-силна от Командора... Смъртта! — повтори той замислено. — Всесилната, добрата, милосърдната смърт... Вашият Бял Орел, амиго Искров, се оказа много умен и проницателен мъж, щом като е съумял да привлече на своя страна като верен съюзник смъртта... Ала за съжаление нито той, нито баща му и брат му са предвидили всички последици от своята нова атака, те са недооценили силите и възможностите на противниковия лагер и преди всичко на Съюзническия пакт, който няма да допусне никакво подкопаване устоите на съществуващия политически режим у нас... Навярно знаете, че преди час Съюзниците открито заплашиха с десант. Княжеските генерали се съвещават. Фашизмът тропа на...

Той млъкна, сгърчил лице от болка. На челото му бликнаха капки пот. Олга скочи, взе от кутията на масата спринцовка, зареди я със сивкава течност и заби иглата в ръката му. След няколко секунди тялото му се отпусна, той задиша по-равномерно, но очите му се позамъглиха. Той погледна с нежна благодарност жената и прошепна, явно на мен:

— Извинете за слабостта... Напоследък не се чувствавам много добре... — И продължи да излага новините от последните часове, но гласът му не бе вече същият: наркозата действуваше. — Командора събира около себе си най-върлите фашистки елементи и готви удар. Уверен съм, че иска да премахне Мак Харис и Княза и като използва присъствието на съюзническите войски, да заграби цялата власт в свои ръце. Много неподходящ момент е избрал Ел Темпло за своето лично отмъщение...

Упрекът беше отправен към мен. Не намерих какво да отговоря, само попитах:

— Извършил ли е професор Моралес операцията на Конрадо Мак Харис?

— Да, и сполучливо... засега поне... — Той изкриви устни в язвителна гримаса, която изведнъж придаде на суровото му, дълбоко набраздено лице израз на жестокост. — Великият хуманист спасява наследника на най-големия убиец на Веспучия! Как ви се струва този парадокс? Утре излекуваното момченце ще стане по-голям звяр от своя баща. И без да му мигне окото ще ликвидира своя спасител и неговите съмишленици от Федерацията за чиста планета... Не, човечеството никога няма да поумнее. Само динамитът! И смъртта! Единственото, от което се страхува обикновеният човек, е смъртта, макар че тя неизменно го придружава от първия ден на раждането му и че тя е логичният край на всеки живот... Запомнете ми думата: само смъртта ще доведе човечеството до спасителните брегове на свободата! Безпощадната, безвъзвратната, откритата смърт! Да, динамитът! Динамитът унищожава гнилите клетки на обществото, той еднакво чисто премахва полицаи и демагогстващи политици, глупави генерали и хленчеци социалисти...

Ел Капитан все повече и повече изпадаше в оня призивно-напевен тон, тъй характерен за квакерските свещеници, в чиито редици бе до преди няколко години.

— Но системата — вяло възразих аз, — системата не може да бъде премахната само с динамит.

— Системата? — Той се засмя. — Системата е организъм, който се състои от отделни клетки. Унищожиш ли няколко клетки, унищожаваш и организма...

Леко изненадан от евтините философски сентенции, които се лееха от устата на този бивш професор и бивш проповедник, аз продължих да слушам, наблюдавайки все по-разширяващите се от възбудата очи.

— Но, амиго Искров, веднъж осъзната като необходимост, смъртта престава да бъде страшна, обратно, тя се превръща в най-мощното оръжие, което някога човекът е притежавал и ще притежава — по-силно от огъня, от ножа и от ядрената енергия, по-могъщо дори от изкуството да владееш човешките маси. Няма по-силен човек от този, който е приел смъртта като неизбежност и който е готов да я срещне без съпротива във всеки миг от своя живот... В това се състои

основната разлика между Хомо Сапиенс и животното... Впрочем скоро сам ще имате възможност да се убедите в това...

Докато той говореше, Червената Олга ласкаво галеше ръката му и това му даваше нови сили да продължи. Не знам защо обаче имах чувството, че колкото той бе искрен в израза на своята любов, толкова тя бе фалшива и ласките ѝ — престорени.

— Ето защо, амиго Искров — завърши той своята проповед, — настъпил е моментът да се намесим най-после и ние... с божията помощ...

— Не разбирам — казах, — с какво моето присъствие тук може да ви бъде от полза.

— Прав сте. И тъй като време за дълги обяснения нямаме, всеки час е вече броен, ще ми позволите да ви покажа най-напред кои сме ние... Сестра Олга, моля ти се!

Тя веднага застана зад количката и я забута към изхода на палатката. Дъг Касиди и аз ги последвахме. Дъг не преставаше да ми отправя дружелюбни усмивки. По едно време даже предпазливо извади от джоба си плоската бутилка и смукна няколко обемисти глътки. Аз пак отбих любезната му покана.

Поехме по криволичеща, но добре отъпкана пътека — очевидно прокарана само за количката на Ел Капитан. Наоколо все тъй се издигаха канари, покрити с мъх. Виковете, гърмежите, взривовете и тяхното ехо се засилваха. Спряхме на една тясна камениста тераса, от която се откриваше поглед към малка котловина. Тук също стърчеше грубовато изкован, но огромен двоен кръст, който навярно се виждаше от много далеч. Под него стоеше един Динамитеро, облечен като всички останали в туристически обувки, спуснати до глезените панталони — голф и черен пуловер с извезаното върху лявата страна на гърдите двойно кръстче. Никакви знаци не сочеха, че е офицер или ръководител. След като ни поздрави с кимане, той продължи да наблюдава ученията, които се водеха долу в низината, и да ги ръководи с кратки заповеди по микрофона.

Котловината под терасата представляваше тренировъчен плац, осеян със сложна система от естествени и изкуствени прегради, сред които се обучаваха стотина човека. Те пълзяха върху прехвърлени над дълбоки ями дънери, катереха се по отвесни канари, спускаха се по въжета, провираха се в тесни циментови тръби, прескачаха трапове,

пробиваха си път сред телени мрежи, стреляха по човекоподобни чучела, хвърляха граната върху грамада скали.

Най-внушително беше съоръжението за парашутни скокове: висока дървена кула, от върха на която, привързани на въжета, хората се хвърляха в пропастта с разтворен над тях парашут.

Ел Капитан вдигна бинокъла пред очите си и дълго наблюдава тренировките. После, явно доволен, го подаде на мен. Погледнах.

Динамитеросите бяха млади хора, повечето мъже, няколко жени. Упражняваха се с усърдие и смелост, по лицата им се стичаше пот, а като се вгледах внимателно в по-близко стоящите, съзрях в очите им някакъв общ израз на екзалтация, който можеше да бъде породен както от вътрешен емоционален огън, така и от алкохол или най-вероятно от наркотици. Всички носеха на поясите си по четири гранати, а около гърдите, кръстосани като патрондаши, продълговати, издути торби.

— Амиго Искров — каза Ел Капитан, — обърнете внимание, те тренират в пълно бойно снаряжение.

— Какви са тия торби около гърдите им? — попитах.

Той многозначително вдигна вежди:

— Не знаете ли как се наричаме?

— Нима динамит? — възкликнах аз.

Всички на терасата се засмяха.

— Динамит беше преди няколко години, когато започнахме. Така го наричаме и до днес, макар че взривът в торбите е много по-мощен от добрия стар динамит, изобретен някога от Нобел. Правят ни го нашите приятели от военните заводи на Княза...

— Нима ще експлодира заедно с тях? Имам предвид — с хората?

— Ако няма друг изход... — отвърна той. — А върху самолетносачите и крайцерите друг изход едва ли има.

Побиха ме тръпки: тия тук бяха ни повече ни по-малко кандидати за смъртта, самоубийци, като ония японски камикадзе, които през Втората световна война се връзваха със самолетите си във вражеските бойни кораби и избухваха заедно с тях. Нима съществуваха още подобни безумци, толкова десетилетия след онова световно безумие?

— А ще ви послушат ли, когато им заповядате да умрат? — зададох своя следващ въпрос.

Ел Капитан отново се усмихна със своята екстатична усмивка на светец и фанатичен инквизитор. Поиска микрофон и понечи да изрече нещо, но поразмисли и го даде на Червената Олга:

— Сестро, покажи на нашия гост как ние умеем да умираме!

Тя кимна с разбиране, вдигна микрофона пред тъй сочната си и хищна уста и без да сваля угасналото си цигаре прошепна, но отсреща високоговорителите заехтяха и думите се чува от всички:

— Брат Четиридесет и седми!

Горе на парашутната площадка се появи млад мъж. Отправих бинокъла към него. Бе почти юноша с красиво момичешко лице. Той се обърна към нас, очаквайки нови заповеди. Те дойдоха. Червената Олга тихо произнесе и високоговорителите отново загърмяха:

— Брат Четиридесет и седми! С божията помощ, пряк удар в сърцето на деспота.

Брат 47 пристегна ремъците около плещите си, извика нещо, чийто смисъл не долових, и скочи в пропастта. Над него леко се олюляваше парашутът. Летя двайсетина секунди, стъпи на земята, бързо се освободи от ремъците и хукна към една от скалните грамади. Недалеч от нея залегна и метна една след друга четирите си гранати. Те избухнаха пред скалите, без да оставят видими следи. Тогава той се изправи, прекръсти се, нададе пак непонятния войнствен възглас, който можеше да бъде „С божията помощ!“, наведе глава, отново стремително се понесе напред и се блъсна в канарата.

И стана невероятното: той експлодира. Заедно с кръстосаните на гърдите торби — живо торпедо, което откърти няколко дребни отломки от гранитната преграда.

Прилоша ми, не издържах, повърнах... Пред насмешливите прекрасни зелени очи на Червената Олга.

— Да вървим! — каза тя. — Нашият гост има слаби нерви.

Върнахме се в палатката на Ел Капитан. Там Червената Олга безцеремонно пъкна в устата ми хапче форсалин.

Тя ме презираше.

Но Дъг Касиди, но Дъг Касиди ме гледеше съчувствено.

И без да иска разрешение, извади плоското шише от задния си джоб и пи. Той също не издържаше.

8. ЕДНА ПРОТЕГНАТА ДЕСНИЦА

Навън се стъмни. В палатката стана още по-мрачно. Аз мълчах, все още под впечатлението на динамитизирания Динамитеро. Ел Капитан леко пъшкеше — болките отново го сграбчваха. Дъг запали една слаба електрическа крушка.

— Работим с енерган — не без ирония обясни Червената Олга. Тя включи телевизора. — Да видим дали светът говори за нас.

Светът говореше само за нас. Всички канали предаваха съобщения и коментари за моето отвличане. Тази новина затъмняваше дори заплахата на Съюзниците, че „ще помогнат“ на страната, ако Княза не вземе бързи мерки за укротяване на своя неразумен народ. Сензацията се раздуваше и от допълнителното обстоятелство, че след сполучливата си операция над Конрадо Мак Харис професор Моралес не скри от журналистите задачата, с която според него съм бил изпратен в Ел Темпло, а именно — използването на енергана само за мирни цели. Командора също без всякакви задръжки разпространяваше, че с моето „престъпно отвличане“ Динамитеросите фактически осуетявали възможността за бързо нормализиране на положението във Веспучия и за изтеглянето на Съюзническия флот от залива на Америго Сити.

Малкият екран показваше нашествениците: гигантския самолетоносач с готовите за излитане бомбардировачи, крайцерите, подводниците, ракетносачите — една грозна флота, способна за часове да превърне страната в пепелище. Ала главнокомандущият съюзническите сили успокояваше населението, като го уверяваше, че ракетите и самолетите са тук само за да респектират враговете на Пакта, които под прикритието на енергана се стремят да предизвикат хаос в страната. И недвусмислено предупреждаваше Ел Темпло и неговите привърженици, че ако е нужно, Пакта ще пусне в ход и по-сериозни средства, за да смаже какъвто и да е опит за откъсване на Веспучия от братското семейство на Съюзниците и за пресъединяването ѝ към Острова.

Червената Олга загаси телевизора. Ел Капитан каза:

— Да, крайно време е да се намесим... докато не е станало късно. Докато не са хвърлили ядрените си ракети... Пред тях ние сме безпомощни.

Той сгърчи болезнено лице. Червената Олга побърза да вкара във вените му успокоителната наркоза. Друго навярно не помагаше. След минута той бе отново в състояние да говори, но, както при първата инжекция, с помътнели очи и безцветен глас:

— ... Наложително е... наложително е час по-скоро да се срещнем с вожда на Ел Темпло... Трябва да уговорим по-нататъшната си обща стратегия и тактика, да координираме нашите действия срещу тиранията и чуждите завоеватели... А с божията помощ в Ел Темпло ще ни заведете вие, амиго Искров.

В гърдите ми заклокочи див смях. Прехапах устни до кръв — да не се изкикотя. Всички гледаха в мен. А аз не издавах звук, мислейки, че съдбата е стоварила върху плещите ми прекалено тежко бреме, което не съм в състояние да понеса. В зелените очи на Червената Олга прочетох насмешка, същата, с която ме дари, когато ми прилоша. Но тогава аз повърнах, защото видях парчетата кървав мозък върху камъка, а всички тези тук, начело с Ел Капитан, си въобразяваха, че със стотина Динамитероси-самоубийци ще разгромят Съюзническия флот! Те бяха глупци. Или луди. Или провокатори... А аз нямах право да свързвам Агвила нито с глупци, нито с луди, нито с провокатори.

— Господа — казах, — седем денонощия бях в Конквиста и седем денонощия Командора изискваше от мен да го заведа в Ел Темпло. Погледнете лицето ми, то още носи белезите от любезното третиране на Светеца... Аз не зная, просто не зная къде се намира Ел Темпло. Повярвайте ми, така е.

— Вярваме ви, амиго Искров — отвърна веднага Ел Капитан, — но вие можете да ни устроите поне среща с тях.

— Такава среща можете да си устроите сами. Призовете Ел Темпло по радиото. Ще ви чуе.

— За да ни чуят и враговете?

Червената Олга запали цигара, смукна дълбоко ароматичния дим и едва тогава, сякаш между другото, небрежно забеляза:

— А ако им позвъните? На 77 77 22? Направо оттук?

Дълго не реагирах, втренчил поглед в сините кръгчета, които красивата уста изпускаше към тавана.

— Знаете номера? — казах, по-скоро като констатация.

— Имаме хора навсякъде. В Конквиста също.

И без да добави нищо повече, завъртя шайбата на радиодфона. Отговорът дойде веднага, усилен от високоговорителя:

— Тук „Енерган компани“.

Сърцето ми лудешки затуптя: бе топлият баритон на Агвила, придружен от нещо като плясък на вълни.

Червената Олга пуфна облаче дим в слушалката и едва тогава изрече:

— Тук е щабът на Динамитеросите. Говори Червената Олга.

— Охо! — дойде отсреща весело възклицание. — Каква чест!

— А с кого имам честта да говоря аз? — попита тя не без чисто женско кокетство.

— С Агвила Маяпан.

Тя пак пуфна дим в слушалката, сякаш на другия край на връзката можеха да усетят аромата му, и продължи с ония подлудяващи дрезгавини в гласа си:

— С онова мило момченце от филма за Кампо Верде?

— Успели сте да го видите? — Агвила бе явно зарадван: суетата на кинооператора!

— Имаме го записан в касета и го пускахме вече тъкмо три пъти. Пред всички наши братя. Потресаващ е. Според мен онова, което искате от Мак Харис като възмездие, е недостатъчно.

Мълчание. Отсреща към плясъка на вълните се добави и бумтенето на мотор. После Агвила отново се обади, вече без веселите интонации:

— Сеньора Олга...

— Наричайте ме сестра Олга.

— Цяло удоволствие е да бъдеш брат на жена като вас. Сестра Олга, при вас ли е Теодоро Искров?

— Разбира се. Тук, до мен. От два часа. Къде другаде би могъл да бъде? Той желае да ви съобщи нещо важно.

Тя ми подаде слушалката. Нямах сили да не я взема.

— Ало!... — прошепнах развълнувано. — Ало, Агвила, здравейте!

— Привет, Теди! — За първи път ми казваше Теди. — Отдавна чакаме да се обадите. Как сте?

— Държа се.

— Цял?

— Засега поне.

— Чакахме ви и в Тупаку. Боско...

— Така и предполагам. Но ме прибраха тук. Без мое съгласие, макар че тук домакините полагат похвални грижи за мен.

— Не може и да бъде иначе... Теди, преди да продължим, искам да ви предам от името на всички ваши приятели тук, че при завръщането си в Америго Сити вие бяхте великолепен. Особено на пресконференцията. Видяхме и чухме всичко. Вие надминахте нашите очаквания. Вие, Теди, далеч вече не сте марионетка, вие сте... сега вие сам сте кукловод.

Топла вълна на радостно удовлетворение ме обля от глава до пети. Това бе най-хубавата похвала, която бях получавал през живота си. Казах:

— Понаучих се да отличавам хората от куклите. Благодарение на вас.

Той тихичко и многозначително се засмя:

— Щом е тъй, Теди, какви са хората, които стоят до вас в този момент? Ел Капитан, Червената сеньорита, кой още друг?

Не отговорих веднага. Погледът ми се плъзна върху изпитото, измъчено и вдъхновено лице на Ел Капитан, върху чипия нос на Дъг Касиди, върху усмихнато пушещата „червена сеньорита“. Да, какви са те? Глупци, луди, провокатори? Или някаква нова порода хора, непознати бойци на свободата, нравствени мутанти на бъдещето? Те също чакаха моя отговор.

— Трудно е да се определи, Агвила — отвърнах, и това бе вярно. — Но в някои отношения си приличате.

Това също беше вярно, особено що се отнася до Агвила и Ел Капитан. Макар и коренно различни по външност, характер и интелект, в тях имаше някои общи черти, което ги сродяваше: фанатизмът на пророците, желязната воля на родените водачи, човечността и жестокостта на обичащите...

— Защо ви прибраха? — попита Агвила.

— За да им устроя среща с вас.

— С каква цел?

— Съгласуване на обща стратегия и тактика в борбата срещу Мак Харис, Командора и Пакта.

— Съблазнителни цели. А ако не се съгласим на такава среща?

Представих си благородната осанка на Агвила, когато произнасяше тия думи.

Червената Олга издърпа слушалката от ръката ми и заговори, подсилвайки ония дрезгавини в гласа си:

— Агвила Бланка, амиго, не се тревожете за вашия приятел. Ние нямаме никакво намерение да го динамитизираме. Динамита ние пазим само за тираните... А за срещата вие ще се съгласите. Тогава впрочем и ще ви предадем Теодоро Искров. Жив, здрав и цял.

Едва ли можеше да има по-деликатен и недвусмислен намек за заплахата и шантажа от този. Представих си как Агвила се съветва с доктор Маяпан и с Анди. Виждах бащата да клати скептично глава, а Анди да шепти: „Защо да не разберем какво искат тия откачени терористи? Те също представляват едно обществено явление, а ние не бива да пренебрегваме нищо от този род, колкото и да не ни харесва. Освен това Теди е техен заложник. Нали чухте: ще ни го предадат, когато се срещнем с тях. Нима ще го оставим в ръцете им? Те са в състояние да го взривят“.

Топлият баритон пак прозвуча и пак с веселите нотки:

— Така да бъде, гуапа роха^[1]... Теди, чувате ли ме?

Поех слушалката:

— Да, чувам ви.

— Теди, можете ли утре при изгрев-слънце да бъдете на шосето, онова, по което първият път, след раздялата с Ел Гранде, карахте джипа? Мисля, че се сещате.

— Да, разбира се — Шосето, по което карах джипа след раздялата с Ел Гранде в Тупаку, бе оня изровен път край рекичката, който водеше към Пуебло Ел Сол. — Къде по-точно?

— В горната му част. Безразлично на кой километър.

Попитах с поглед Ел Капитан. Той пък се обърна към Червената Олга. Тя кимна.

— О кей, Агвила — казах.

— Кой ще бъде с тебе?

Ел Капитан посочи с глава Червената Олга. Отговорих:

— Ла гуапа роха.

— Но без динамит! — засмя се Агвила.

— Тя е по-опасна и от сто тона динамит!

— Ще се справим! — каза той. — Енерганът е по-силен от динамита. До утре.

Изщракването на вилката прекъсна ехото от плясъка на вълните.

— Е, прекрасно! — каза Ел Капитан. — Благодаря ви, Искров. А сега е време да вечеряме. Вие, както разбирам, по вина на брат Касиди не сте успели да получите полагаемия ви се в самолета обяд. Олга, скъпа, разпореди се!

Докато вечеряхме, Червената Олга седеше до мен и сякаш излъчваше магнетични флуиди, които нито ми позволиха да се нахраня както трябва, нито да следя философските тиради на Ел Капитан за диктатурата, тероризма и страха в съвременното общество, нито по-късно да спя.

В три часа сутринта от кошмарната дрямка ме изтръгна Дъг Касиди.

Изминахме в пълен мрак пътя сред кактусите и се озовахме на площадката, където вече бръмчеше хеликоптерът.

Там чакаше и Червената Олга. Бе облечена в черен панталон и черен пуловер с везано двойно кръстче на гърдите, и двата плътно очертаващи съвършеното ѝ тяло. Между белите си зъби стискаше златното цигаре. На небосвода горяха звездите и в тяхната мигаща светлина тя бе омайна като космоса — до задъхване.

Тръгнахме.

[1] Червена хубавица — исп. ↑

**ΠΕΤΑ ЧΑΣΤ
ΠΟΕΜΑΤΑ**

1. СРЕЩА ПРИ ИЗГРЕВ-СЛЪНЦЕ

Хеликоптерът ни остави на една поляна край шосето и веднага отново отлетя право нагоре без всякакви светлини.

Първите предвестници на зората обгаряха хоризонта и аз скоро познах местността, въпреки редкия Стайфли, който пълзеше откъм близката гора: преди няколко седмици бях минал оттук с джипа на път към Пуебло Ел Сол. Намирахме се недалеч от платото Теоктан там, където свършваше опустошената гора.

Беше тихо. Откъм коритото на изсъхналия поток долиташе неясно цвърчене — оцелелите от Стайфли насекоми.

Червената Олга запали цигара.

— Недейте — казах. — Огънчето се вижда от километри.

— Да, разбира се, не съобразих — прошепна тя и смачка цигарата. — Може би дори е по-добре да сложим маските?

Нахлузахме маските. Бавно тръгнахме нагоре. Мълчахме. През завесата на Стайфли небето розовееше.

Не вървахме дълго — откъм платото се появиха светлинки. Беше кола, движеше се бавно. Дръпнахме се встрани под един ударен от мълния дънер. Колата приближаваше. Познах я: беше оранжевата камионетка. Пристъпих напред, вдигнах ръка, тя спря. На волана седеше Агвила. Във везаното пончо, сомбреро, без маска.

Попитах:

— Можете ли да ни вземете?

— Колко ще платите? — попита той на свой ред и трите трапчинки затрептяха на лицето му.

— Един символичен долар — казах и свалих маската.

Той се засмя:

— Малко е. Може би дващсет милиарда, а?... Но както и да е, няма да ви оставя на пътя. Качвайте се!

Дадох знак на Олга. Тя изскочи от мрака, изваяна като антична скулптура, но с гумения хобот на лицето — образ на съвременния уродлив човек.

— Добро утро — каза тя и подаде ръка.

— Добро утро, гуапа роха — отвърна Агвила, пое ръката и издърпа жената в кабината.

Тя се настани до него и без да отпусна десницата му, дълго го фиксира през кръглите стъкла на маската.

— Никак не си приличате.

— С кого? — попита той, озадачен.

— С момчето от филма.

— А!

— Да, там сте по-интересен.

Той се усмихна.

Седнах до нея. Агвила веднага подкара. Между коленете му лежеше автоматична пушка.

— Теди — каза той, — сложете си маската. Навлизаме в гъст Стайфли.

— А вие?

— Не понасям маските. Пречат ми на дишането. Пък и обичам да гледам човешките лица. Няма нищо по-интересно от човешкото лице.

— Всички кино оператори говорят така — забеляза Червената Олга.

Той пак се усмихна и с остро движение зави наляво и навлезе в тесен горски път. Сухите клонци шибиха покрива на камионетката, ресорите пъскаха под нас, Стайфли все повече се сгъстяваше. Нахлузих маската. Няколко минути се движехме мълчаливо, после Агвила замислено произнесе:

— Децата са винаги по-интересни. По-чисти са...

Очевидно досега го бе занимавала забележката на Олга.

Изпод хобота ѝ дойде тихичък смях:

— Не, не е винаги тъй... Прочее кой знае, говоря така, защото никога не съм била майка.

Зад кръглите стъкла клепачите ѝ трепнаха замислено и бих казал дори — тъжно.

Замълчахме.

След половинчасово убийствено пълзене в гората излязохме при западния край на платото. Гората свърши, Стайфли също, отпред се издигаше невисок хълм. Агвила спря под последните гъсто сплетени клони. Слязохме. Той ни поведе към връхчето на хълма, образувано от безредно струпани камънаци, заобикалящи плитка яма. Оттук се

откриваше величествена гледка: На изток суровите и бели Скалисти остриета, на запад — монументалната грамада на Ел Волкан. Небето аленееше. Агвила свали сомбрерото и се облегна на зъбера. Пурпурните отблясъци заиграха върху лицето му и от това то стана някак си неземно красиво.

— Обичам да посрещам изгрева тук — каза той.

Върховете запламтяха. Слънчевият диск се появи и като разбит на късчета брилянт запръска милиарди искри към небосвода. Свалих маската. Задишах с пълни гърди.

Тогава смъкна маската и Олга. Свали я, без да произнесе дума.

И както след магията, с помощта на която вълшебникът-принц превръща жабата в царкиня, така и сега под уродливата гумена зурла се показва изумителната хубост на жената в цялото ѝ великолепие. Огряна от слънчевото злато, алената ѝ коса също запламтя, зелените ѝ очи се превърнаха в бездънен, осеян със звезди космос, полуразтворените ѝ устни трепетно поемаха планинския въздух.

Никога няма да забравя тази картина.

Няма да забравя и Агвила. Впил очи в нея, той стоеше като поразен, безсилен да направи каквото и да било движение, неспособен да пророни каквото и да е слово. Така навярно е стоял и принцът пред прекрасната царкиня след магията.

Това не бе любов от пръв поглед, това беше мигновеното покоряване на мъжкото начало от Жената.

В паметта ми нахлуха думите, които Агвила бе изрекъл тогава в пещерата на Ел Темпло: „Жените не ме интересуват... А за любовта съм чел в романите. Удивително смешна работа“.

Сега тази смешна работа беше до него и той стоеше до нея, пленен, вкован като в котвена верига. А жената отлично схващаше неговото състояние, защото продължаваше да позира под милувката на слънчевите лъчи и полъха на вятъра, който развяваше огъня на косите ѝ.

Най-после, когато напрегнатото мълчание стана непоносимо, с движение, което подчертаваше заоблеността на бедрата ѝ, тя извади от джоба на панталоните си цигарето и мило попита:

— Може ли огънче? Забравила съм си запалката.

Това изкара Агвила от вцепенението. Той припряно затърси из джобовете си, изкара кибритена кутийка, но успя да запали едва

четвъртата клечка. А когато поднасяше огънчето, ръцете му потреперваха.

— Агвила — каза тя с усмивка, — мога ли да ви направя една чисто женска забележка? — Той кимна. — Никога не носете сомбреро. То закрива главата ви, а тя е хубава...

И лекичко го погали по косата, о, съвсем лекичко, но това му подейства като удар с ток. Той трепна, изчерви се, с мъка преглътна.

А аз се питах — този неин жест елементарна хватка на опитна жена ли бе за слагане ръка върху един неопитен мъж, или спонтанен, дори неудържим израз на влечението, което Агвила неизбежно предизвикваше у всеки друг при първа среща с него.

— Ще запушите ли? — попита тя. — Тютюнът е натурален.

— Благодаря... — заекна той, — аз не пуша.

Тя пое дълбоко дима и се усмихна с едрите си зъби:

— Отшелник!... Не пушите, сигурно не пиете... Любите ли поне?

Той припряно я прекъсна:

— Аз мисля, че не бива да стоим повече тук. Скоро ще се появят разузнавателните самолети на Командора. Снимат всичко: камъни, кучета, хора...

— О, да, аз също бързам — каза тя. — Нямаме никакво време за губене. Морските пехотинци на Пакта могат всеки момент да стъпят на брега. Пък и моят шеф Ел Капитан с нетърпение очаква резултата от нашата среща.

— Да, да... — продължи все по-смутено Агвила, — ей сега, ей сега... — И се засуети, очевидно не знаейки какво първо да подхване.

Това ли беше Агвила Бланка, великият химик, откривателят на формулата на енергана, Белия Орел, последният толтекски вожд, един от най-мощните хора на планетата, човекът, който бе успял да разруши империята „Албатрос“ и да разтърси основите на съвременния свят?

Или беше момчето с трите трапчинки на лицето, което е снимало разрушаването на бялата къща от булдозера и убийството на най-красивата майка на земята?

Или жизнерадостният момък, готов да се сборичка с братчето си за футболната топка?

Или младият мъж, който за любовта бе чел само в романите?

А беше щастлив. Като гимназист, който за първи път е целунал момичето си.

„Момичето“ пък пушеше със златното цигаре и чакаше, като леко трепкаше с клепахи и нетърпеливо поклащаше пристегнатия в тесния панталон изящен дълъг крак.

Тогава той изтича до камионетката в гората, взе от кабината автоматичната пушка, върна се, поразмисли, пак изтича надолу, донесе малък радиоапарат, сложи слушалката, зашептя в микрофона:

— Анди, ти ли си?... Тук Агвила, да... Слизаме... Не, не през стената. Пратеничката няма да може. Направо... Стига приказки, няма време!

Червената Олга престана да пуши, толкова бе привлечена от разговора. Агвила продължаваше:

— Татко ли?... Нищо, успокой го, не всички са такива... — Не довърши изречението, стрелвайки с поглед Олга. Усмихна ѝ се виновно, подхвана: — Анди, зная какво правя... Да, да, не се тревожи, вземам всички необходими мерки...

Изключи апарата, замислен и раздразнен.

После отново, за трети път вече, изтича до колата, извади нещо изпод седалката, върна се. Носеше пластмасова манерка и стъклена тубичка за лекарства.

— Съжалявам много — рече той, — но ще трябва да се подложите на малка процедура. Искров два пъти вече е правил това.

Отвори тубичката, изсипа в дланта си две кафяви таблетки и ги поднесе на Олга. — Глътнете това, моля.

— За приспиване ли? — насмешливо попита тя.

— Съвсем безвредно е — смути се още повече той. — След половин час ще сте пак напълно будна и бодра.

— Вие ми нямате доверие — рече тя с тъжна усмивка. — А аз съм готова да се пожертвувам за вас с динамитен пояс около кръста си...

— Моля ви се, сеньорита!...

Агвила беше жалък, жалък... Идеше ми да го сграбча за раменете, да го раздрусам, да го събудя, да го изтръгна от магията на този златен изгрев... А на Олга да зашлевя два плесника и да я отпратя при нейните Динамитероси, които като овни се блъскаха в каменния зид с експлозивни на гърдите.

Но не направих нито едното, нито другото.

— Добре — рече тя с мило примирение. — Подчинявам се на волята ви. Но само защото ви се доверявам... И защото сте ми безкрайно симпатичен...

Издуха цигарата, пъкна цигарето в дясното джобче на панталона си, взе таблетките и ги глътна заедно с чашка вода от манерката.

Сетне седна на сухата земя, облегна се на камъка и след минута заспа.

— Искров, помогнете ми — каза той — да я пренесем!

Когато обаче понечих да я хвана за раменете, той ме отстрани, даде ми предавателя, оръжието, манерката и сам я вдигна. Пристъпваше предпазливо, притискайки я към гордите си, впил напрегнатите си черни очи в неподвижното ѝ лице.

Не ходи дълго — само десетина крачки, до плитката яма сред камънаците на върха. Там внимателно я положи на земята, пооправи разпиляната ѝ коса, обърна се към мен:

— А сега и вие, Искров. Вие поне не се сърдете!

— Не се сърдя, Агвила. Така трябва да бъде. Твърде голям е залогът в играта, за да си позволим евтини сантименталности.

Глътнах хапчетата, пих. Водата беше газирана, „Ел Волкан“.

Главата ми се замая, клепащите ми натежаха. Седнах до лежащата Олга. Под мен нещо се раздвижи.

И преди ямата да се понесе надолу и преди светлината на деня да изчезне над мен, успях да зърна, или тъй само ми се стори, как Агвила се навежда над лежащата жена, опипва я от гърдите до краката и накрая плахо я целува по полуотворените ѝ алени устни...

Сетне всичко стана тъмно.

Събудих се пръв. До мен Олга още спеше.

Намирахме се в една от складовите пещери на Ел Темпло. Бе почти празна, само в ъглите личаха няколко каси с енерган.

Агвила понаплиска лицето на Олга с вода. Тя отвори все още замаяните си очи, уплашено трепна, несъзнателно прокара ръка над джобовете на панталона си, скочи на крака. Агвила нежно хвана ръката ѝ:

— Не се безпокойте, аз съм тук.

Тя потърка слепоочията, посреса косата си с пръсти:

— Сигурно изглеждам като кикимора — усмихна се тя. Удивително умееше да се владее. — Трябва да се пооправя малко, не бива да се показвам в такъв вид пред новите си приятели. Къде се намираме?

— Скоро ще бъдем където трябва — отговори уклончиво Агвила. С привичен жест тя извади цигарето от джобчето. Агвила я спря:

— Тук не бива да се пуши.

Тя плъзна поглед върху касите.

— Ах, да, разбирам... — и прибра цигарето.

— Можете ли вече да вървите?

— Мисля, да... Вашето приспивателно е много странно. След събуждането то действа тонизиращо.

Агвила положи длан върху левия ъгъл на желязната порта. Тя се отвори. Поехме по познатия ми вече път под земята: през ниски тунели, кални поточета, смазващи сводове.

Край пирамидата ни чакаха доктор Маяпан и Анди. Стояха прави под стълбището, загледани студено в жената.

2. БАЩАТА, СИНОВЕТЕ И ЖЕНАТА

— Татко — каза Агвила, — това е Олга, пратеничка на Динамитеросите, наша съюзничка и... — поколеба се, но добави: — приятелка.

Доктор Маяпан прегърна най-напред мен, много сърдечно, по бащински, и едва тогава стисна нейната ръка. Анди пък ме тупна по рамото и това бе по-красноречиво от всяка дружеска ласка, а в Олга се втренчи с леко слисване — естествената реакция, която тя възбуждаше у всеки мъж.

— Сигурно сте много гладни — провикна се той, очевидно за да разсее намагнетизираната атмосфера, която тя донесе със себе си и за да прикрие собственото си смущение. — Приготвил съм толтекска императорска закуска: полента с масло. И натурално кафе!

— Бих желала да се поизмия — каза Олга.

— Веднага, сеньорита! Ще ви покажа вашата стая. Не е много изискана, но за съжаление тук дамски крак не е стъпвал никога.

Галантно ѝ подаде ръка и я поведе към жилищните помещения край двора. След малко се върна сам. Четиримата влязохме в трапезарията. Тук евтината куртоазия, с която Анди бе посрещнал Олга, го напусна.

— Защо я доведе? — попита той рязко. За първи път се обръщаше към брат си с такъв агресивен, дори обиден тон.

— Защото нямам намерение да се разкарвам из Теоктан с камионетката — отвърна не по-малко рязко Агвила. — Жандармите на Командора шарят навсякъде.

— Горе имаме достатъчно скривалища.

— Нужно ли е да я развеждам из базите ни?

— А тук?

— Тук е най-сигурното ни убежище. Пък и взех всички мерки.

— Не става дума само за мерки и сигурност — възропта Анди. — Сега сме заети до гуша. Двайсет и две години сме чакали тия решителни часове и сме длъжни да съсредоточим цялото си внимание

само върху тях. Не можем да бъдем нито охрана, нито бавачки на тази червенокоса фурия.

Засегна ли се Агвила от тия думи? Той язвително изрече:

— Тази червенокоса фурия не се нуждае от охрана. А бавачка би могла самата тя да бъде на тебе и на хлапаци като тебе.

Анди се подсмихна не без предизвикателна двусмисленост:

— Нямам нищо против такава бавачка... Да ме люлее на скута си, да ми пее приспивни песни, да ме милва...

Агвила настръхна. Въздухът се наелектризира. Двамата братя стояха един срещу друг, наежени, стиснали юмруци, готови да се сборичкат, този път не за футболна топка. Големият брат прецеди през зъби:

— Искам да ти припомня, че ти бе този, който настоя да я поканим, за да я чуем. „Ръководителка на интересно обществено течение...“ и прочее и прочее...

Малкият брат пренебрежително махна с ръка:

— Ах, какво ще се разправяме по-нататък! Тя е тук и точка. Претърси ли я поне внимателно?

Лицето на Агвила пламна.

— Да — каза той. В гласа му имаше издайнически хрипове. — Претърсих я. Не носи картечница, не крие динамит, няма ками и даже пиличка за маникюр.

Спомних си как там, в подечника, който ни бе свалил под земята, той я бе опипал от глава до пети и накрая — целунал.

През време на целия този остър и неприятен диалог между братята, доктор Маяпан не сваляше изпитателния си поглед от Агвила. А като видя предателската червенина върху лицето му, се понамръщи.

— Агвила, сине — рече той, — ето какво ще направим сега. Ще изслушаме нашата гостенка и веднага ще я върнем горе.

Червенината по лицето на Агвила стана аленовиолетова и се разля към ушите и врата. Беше смешен. Беше за съжаление.

— Както тя самата реши — промърмори той. — Тя се нуждае от почивка. Цяла нощ е пътувала... Нали тъй, Искров? — Той търсеше помощ от мен! — Все пак тя е жена...

— Която вдига във въздуха танкери със стотици моряци на борда — добави злобно Анди.

— Тя не е убиец! — отсече Агвила. — Тя е ръката на Немезида^[1], като нас.

Тогава малкият брат положи покровителствено ръце върху раменете на големия брат и впи очи в неговите очи:

— Да не би великият толтекски вожд Белия Орел да е хлътнал по тази гуапа роха?

Големият брат грубо свали ръцете му:

— Остави ме на мира!

— Ти си длъжен да отговориш!

— Не! Това е моя лична работа.

— Не, Орльо, това не е само твоя лична работа. Поне засега. И поне тук. Помниш ли клетвата? „Всички сили за енергана, целият живот за възмездието“. А след това, Орльо, след това аз ще танцувам на твоята сватба... защото жадувам да стана чичо.

Тия думи изкараха Агвила от крехкото равновесие, в което още се държеше.

— А ти не разбираш ли — развика се той сприхаво, — че тя е дошла тук с предложение за сътрудничество? Динамитеросите са мощна организация и една подкрепа от тяхна страна може да се окаже решаваща за нас... Теди, ти си бил при тях... — за първи път се обръщаше към мен на „ти“: той не беше на себе си, — видял си нещо там, разговарял си с Ел Капитан, разкажи!

Разказах. За хеликоптера. За секретните летища. За лагера в планината. За сакатия и наркотизиран Ел Капитан. Разказах и за тренировките в котловината, за парашутите и за кървавата каша върху гранитния зид. И обясних, че те усилено се готвят за голяма операция срещу Съюзническите сили.

— Но какво всъщност гонят те в настоящия момент? — попита Анди.

— Предполагам, че това ще ви обясни Червената Олга. Нали за това е дошла... Но доколкото успях да си изясня, те искат да се възползват от създалото се политическо положение, за да свалят Княза и унищожат Мак Харис.

— А от своя страна Мак Харис моли да отложим екзекуцията му, нали? — попита мрачно доктор Маяпан, като се обърна към мен.

— Да, в това по същество се състои неговата молба — казах.

— Това и очаквахме...

— Той предлага да спрете разпространението на енергана за известно време. Докато съюзническите сили се изтеглят. Той счита, че само енерганът е причината за интервенцията. Според него Съюзниците се опасяват, че енерганът е в състояние да предизвика всенародно надигане, откъсване на Веспучия от Пакта и присъединяване към Острова или поне към неговата политическа система.

Анди скочи от стола:

— Глупости, глупости и глупости! — заговори той бързо, блъскайки юмруци един в друг. — Енерганът може всичко друго, само не да предизвиква народни въстания. Народното въстание се подхранва от други енергетични сокове. Енерганът служи само като повод за интервенцията, това е истината! И в този пункт Мак Харис е безусловно прав.

Той млъкна. Бе изрекъл една мисъл, която трябваше да бъде усвоена както от него, така и от другите. И продължи, вече напълно убеден в становището си:

— И този повод трябва да бъде премахнат. Час по-скоро.

— Тоест? — попита Агвила задавено.

— Тоест, трябва да приемем предложението на Мак Харис и да спрем разпространението на енергана за неопределено време... докато Съюзническият флот се махне.

— Какво говориш, Анди! — произнесе тихо Агвила. — Да спрем борбата тъкмо сега, когато Мак Харис е вече на колене, когато е достатъчно още едно усилие от наша страна, за да допълзи той тук и да плати за всичките си престъпления?

— Това усилие е вече невъзможно — каза Анди.

— Защо?

— Защото присъствието на окупационните сили ще ни парализира. То вече ни парализира. Би ли се съгласил да продължиш операцията срещу Мак Харис, ако знаеш, че в отговор Съюзниците ще хвърлят ядрена бомба върху Америго Сити?

— Няма да посмеят!

— Ще посмеят! Не забравяй, че зад генералите стоят петролните и атомните концерни.

— Тъкмо затова ни е нужна помощта на Динамитеросите. Те могат да предотвратят едно подобно развитие на нещата.

Време бе да се намеся в спора.

— Агвила — казах, — бих искал да изразя едно мнение.

— Говори!

Съзнавах, че думите, които се канех да изрека, са в противоречие с всички установени представи за Динамитеросите, но не можех да се сдържам повече:

— На ваше място не бих очаквал твърде много от Динамитеросите.

— Защо? — попита Агвила, едва овладявайки раздражението си.

— Защото... как да се изразя... имам впечатлението, че те са... меко казано, несериозни... политически неясни, идеологически объркани... Мисля, че Анди ще схване мисълта ми по-точно...

— Защото е марксист, нали? — засмя се без ирония Агвила.

Не отвърнах на заядливата забележка и продължих:

— Динамитеросите са една смесица от анархизъм, nihilизъм, индивидуализъм и не зная още какво, всичко потопено в лъжерелигиозен, мистичен сос. Пък и не са твърде стабилни нравствено... въпреки готовността си да умрат по заповед на своите водачи... Впрочем тъкмо в това и съзирам тяхната основна слабост. Тези хора, имам предвид редовите Динамитероси, нямат реакциите на нормални хора, те не разсъждават като нас. Те са... мм... автомати, послушни работи, които могат да бъдат хвърлени както срещу Съюзниците, така и срещу демонстриращи работници... Защо убиха председателя на синдиката на моряците? Защо взривяват безразборно редакции и кораби?... Те са... много от тях поне... алкохолизирани, наркотицирани... Те са по-скоро една фанатизирана и фашизирана религиозна секта, отколкото боен политически, революционен отряд. Вижте емблемата им: двоен кръст — двойна смърт... Те са... всички те са под хипнозата на Ел Капитан и на Червената Олга, които, както изглежда, са единствените силни хора там... и дори само на Червената Олга, тъй като Ел Капитан е почти свършен... Не бих се учудил дори, ако се окаже, че са манипулирани от някоя чужда секретна служба.

— Твърде далече отивате, Теди — каза Агвила.

— А нима историята не ни поднесе достатъчно такива примери? Спомнете си убийството на председателя на...

В този момент на вратата се почука и влезе тя.

Разкошна. С освежено от банята и изкусния грим лице, с навита над челото влажна още алена коса, с пристегнат около бюста черен пуловер и очертания над лявата гърд двоен кръст. И с господарска усмивка на стръвната си уста.

— Извинете за закъснението — рече тя с най-дълбокия си и пленителен алт. — Но една жена, била тя даже терористка, няма право да се яви пред четирима джентълмени във вид на вещица... Добър ден, сеньори!

Агвила я посрещна, предложи ѝ стол... Тъкмо говорех за хипнотичната сила на тази жена: тя стоеше пред него като царкиня, раздаваща ласка на своя шут. Настръгнах, готов бях да направя нещо непоправимо... Но Анди, усетил очевидно моето настроение, побърза да се провикне:

— Още секунда търпение и ще видите каква полента съм сготвил!

И изтича към кухнята.

Полентата наистина беше първокласна и гостенката си поиска добавка, от което готвачът бе особено поласкан. Доктор Маяпан обаче не се докосна до нея, мълчаливо наблюдавайки шетнята на синовете си и веселото бърборене на Олга.

Той се обади, едва когато Анди сервира кафето.

— Сеньорита, вие отвлякохте нашия приятел Теодоро Искров с единствената цел да се свържете с нас...

— Така е — каза тя. — И ви го върнах жив и здрав... С божията помощ.

— Вие също сте вече тук. Бихме желали да узнаем какви са вашите изисквания към нас.

— О, никакви изисквания нямаме! — засмя се тя. — Само предложения. Или, с божията помощ, даже молби... Това кафе е чудесно. Ние на базата не пием такова кафе, макар че за нас не е проблем да проникнем в складовете на Ъперите... Нямате ли под ръка телевизор? Или радио? Събитията се развиват с такава шеметна бързина, че ние не бива да ги изпусваме нито за миг от вниманието си, от тях зависи и формата, и насоката на моята молба... Ще позволите ли да изпуша една цигара? Благодаря, никой ли друг не пуши тук? О, да, сеньор Искров, заповядайте!... Иначе бих се стеснявала да бъда единственият пушач тук...

За мен бе съвършено ясно, че тя се стреми да печели време. Анди донесе портативния телевизор и го включи.

Особена промяна в обстановката нямаше. Съюзническият флот продължаваше да стои в залива на Америго Сити с готови за изстрел ядрени ракети. „Албатрос“ вече не съществуваше като стопанска организация. Мак Харис бе безследно изчезнал. Съдебните власти го диреха под дърво и камък. Енерганът продължаваше да се разпространява. Предупредителни пратки се получаваха почти навсякъде в петролопроизводителните центрове на света. Коментаторите говореха за предстояща масирана атака на Ел Темпло срещу националните нефтени компании. Борсите се тресяха...

Влезе Педро Коломбо и прошепна нещо в ухото на Анди, който веднага изключи телевизора.

— Отново самолети — обясни той. — Подслушват всеки метър на терена. В състояние са да доловят работата и на най-слабия електронен апарат. Сеньорита Олга, предлагам да побързаме. Моля, изложете вашите предложения и по възможност по-конкретно.

Но тя пак не побърза. Дълго се занимава с цигарето си, докато го изчисти и прибере, ослушвайки се в далечното бръмчене на самолетите, които се носеха над джунглата.

Внезапно подземно бучене задави бръмченето. Стените заскърцаха, лампата под тавана се залюля. Олга пребледня.

Този път трусовете траяха само няколко секунди и земята отново се успокои.

— Не се плашете, Олга — каза Агвила. Нарече я само Олга! — Тук земята често танцува. Абсолютно безопасно.

— Ние... ние... — промълви тя, — близо до Ел Волкан ли се намираме?

— Достатъчно далече сме от него — побърза да поясни Анди.

— Аз... аз... се страхувам от две неща — продължи тя, преодолявайки смущението си, — от мишки и от земетресения... Велика терористка, нали? — Засмя се. — Какво всъщност исках да ви кажа? Ах, да! Нашите предложения... Преди всичко бих желала да ви предам братските поздравии на нашия вожд, брата Ел Капитан. За съжаление той е възпрепятствуван да дойде лично тук и натовари мен с воденето на преговорите. Ел Капитан е във възторг от вашите две операции срещу Мак Харис. Счита, че са организирани по най-

безупречен начин. Вярвайте ми, това е истински комплимент, защото Ел Капитан разбира от конспирации... Той се прекланя и пред вашия творчески гений, който е създал енергана, това мощно оръжие за борба срещу тиранията. Той обаче счита, че вие сте извършили фатална грешка, като сте го пуснали в ход, без да го съчетаете с друго, по-ефикасно оръжие, оръжие, което унищожават живата сила на противника, сиреч динамита и куршума. Вие сте оставили вашия тил и вашите флангове открити, в резултат на което вдигнахте срещу себе си не само деспота на Веспучия, но и мощните Съюзнически сили...

— И какво всъщност предлагате вие? — прекъсна я Анди, комуто очевидно бяха дотегнали словоизлиянията на Олга.

Тя пак се послуша в далечното ръмжене на самолетите.

— Това не ми харесва — каза тя.

— Нищо страшно... Моля, сеньорита, побързайте! — подкани я нелюбезно Анди.

— Много сте нетърпелив, синеоки мучачо! — усмихна се тя и мило трепна с клепачи.

— Не му обръщайте внимание, Олга — забеляза Агвила. — Той си е винаги такъв.

Тя кимна с разбиране и подхвана:

— С една дума, Ел Капитан предлага да съгласуваме в общ, добре разработен план нашите операции срещу Княза, Командора и Съюзниците. С божията помощ, ние сме готови да нанесем всеки момент пряк удар върху Съюзническия флот.

— С какво оръжие? — попита доктор Маяпан. — Съюзническият флот е грамада от броня, самолети, ракети и атомни бомби.

— С торпили. Живи. Които поразяват безпогрешно всякакви грамади по своя път, били те брони, самолети или ракети. Сеньор Искров е имал рядката възможност да наблюдава бойния ефект на една от тях. А ние притежаваме стотици... И нека бъда откровена докрай: ние също разполагаме с ядрен взрив...

Отново влезе Педро Коломбо.

Не, не влезе, а направо нахлу в трапезарията. Беше много развълнуван. Прошепна нещо на Анди, който панически скочи и веднага изтича с него навън. Олга изчаквателно млъкна.

След минута Анди се върна. Бе бледен, устните му трепереха.

— Налага се да прекъснем беседата си — рече той. — Татко, Агвила, елате!... Теди, ти оставаш тук да правиш компания на сеньорита Олга. Надявам се да не се забавим много. Дотогава можеш да покажеш на нашата гостенка съкровищата на Ел Темпло...

— Нещо нередно? — попита Олга загрижено.

— Не, обратно — отвърна Анди. Но устните му продължаваха да треперят.

Малко по-късно видях през прозореца двамата братя да яхнат конете и да препускат по посока на Бялата стена. С автомати през рамо.

Педро Коломбо изчезна някъде в джунглата.

Доктор Маяпан се затвори в радиокабината.

Аз останах. Като охрана. И като бавачка на червенокосата гуапа.

Беше пладне.

Агвила и Анди се върнаха привечер.

С Мак Харис.

[1] Древногръцка богиня на отмъщението. ↑

3. СРЕЩА СЛЕД ДВАЙСЕТ И ДВЕ ГОДИНИ

Междувременно, както ми бе заръчал Анди, аз разведох Червената Олга из Ел Темпло. Признавам — без особено удоволствие. Разгледахме двореца, влязохме във вътрешността на пирамидата, показах ѝ древните барелефи, скулптурите по стените, украшенията. В библиотеката се спряхме и пред урната с йероглифите.

— А къде са съкровищата, за които спомена милият малък брат Алехандро? — попита тя.

— Видяхте ги — забележителни произведения на древното изкуство.

— Друго си представях аз: скъпоценности, злато, сребро...

— Такива съкровища тук няма. Преди да напуснат тия места, нашите праотци са прибрали всичко ценно и са го отнесли със себе си. Аз подробно обясних това на пресконференцията в Америго Сити.

— Не ви повярвах тогава. Взех думите ви за ловка маневра... А може би все пак има злато насам? Заровено дълбоко в подземия или скътано на езерни дъна? Доколкото ми е известно, така са правили другаде... То би било от голяма полза за нашето движение... — Тя извади от джобчето цигарето. — Аз, представете си, не питая особена слабост към златото... освен към това цигаре... Подарък от Ел Капитан.

— Тук злато няма — повторих аз. — Впрочем тук е открито много по-скъпоценно съкровище от всякакво злато.

— Енергана? — Тя весело вдигна вежди.

— Енергана!

Тя прокара дългите си, с маникюр пръсти по издълбаните върху вазата йероглифи.

— Това ли е прословутата поема, за която разказахте на пресконференцията?

— Това е.

— И за какво точно пее тя?

— Не зная.

— Ох, братко! Вие също не ми се доверявате. Това не е хубаво, не! И с какво впрочем съм заслужила тази ваша неприязън? Защото, признайте си, вие не ме обичате, и това ме засяга... А жените искат да бъдат обичани... — И ме дари с най-прелъстителната си усмивка.

Тя беше права. Не ѝ се доверявах, не я обичах, изпитвах дори неприязън към нея. И колкото повече я опознавах, толкова повече в мен се надигаше враждебност към нейното безпощадно красиво лице, към свирепите ѝ устни, към възбуждащия ѝ смях. Непоносим ми беше равнодушният тон, с който произнасяше думите „жива торпила“; отблъскваше ме студенината в зелените ѝ очи, когато разглеждаше издълбаните върху камъка рисунки как изтръгват сърце от гърдите на жив човек: дразнеше ме начинът, по който милваше златното цигаре и бръщолевеше: „Не са търсили добре... Аз съм уверена, че тук има злато. Защото енерганът си е енерган, а златото — злато. То е вечно.“ И си мислех, че след завръщането на двамата братя, ще споделя с тях смущаващите ме съждения и ще предложи тя да бъде веднага изпратена при своите, и Агвила да бъде освободен от опасната хипноза на нейното присъствие. Тежко и тъмно предчувствие притискаше сърцето ми, предчувствие за непоправима, предстояща беда, свързана с тази червенокоса фурия.

Едва дочаках завръщането на братята. Чух конски тропот, изтичах навън.

И видях сцената, заради която си заслужаваше отново да преживея всичките си досегашни мъки и премеждия.

От пътечката зад храстите най-напред изскочи Анди. С едната ръка държеше поводите, с другата автомат. След него се появиха Мак Харис и Дъг Касиди — и двамата на един кон. Мак Харис бе привързан към седлото, Дъг Касиди го придържаше отзад.

Следваше ги Ел Гранде, моят приятел от ресторанта „Ел Волкан“.

Последен бе Агвила, също с автомат в десницата.

Отвързаха Мак Харис, свалиха го на земята. Той стоеше скован, слаб като скелет, с увиснали като торби дрехи, с мътно и неподвижно стъклено око, безразличен към всичко.

— Насам! — каза Анди, като посочи входа под арката.

Мак Харис не мърдаше.

— Върви! — изръмжа Дъг Касиди и го бутна. Мак Харис политна напред и тръгна, влачейки крака по тревата.

Мина покрай нас, смачкан, окалян до коленете, вонящ — бе газил в блатата. Не ме поздрави. Може би не ме позна?

След него мина Дъг Касиди. Както винаги носеше синята си италианска папионка. Намигна ми:

— Ало, амиго! Ето че пак се срещаме!... Само че... — Той се приближи и прошепна в ухото ми: — Само че ми задигнаха подкрепителното. Безобразие, нали? Приспаха ме и го задигнаха от джоба ми. Сухари ли са тия тук? Да знаех, че ще ме сполети такава беда, нямаше да се заловя с операцията, ха-ха!...

Анди го подкани да продължи и ми кимна.

Ел Гранде стисна щедро ръката ми с огромната си десница.

Агвила бе бледо жълт. Черните му очи горяха. Пръстите му се бяха вкопчили около автомата до побеляване на ставите.

Влязохме в трапезарията. На перваза беше приседнала Олга и пушеше. Не трепна като видя Мак Харис. Сякаш го бе очаквала. В тъмния ъгъл се беше свил Педро Коломбо, пъхнал юмруци в джобовете.

В средата на салона стоеше доктор Доминго Маяпан. Трепереше, по страните му се стичаха струйки пот, дишаше тежко: имаше вид на човек пред сърдечен удар. Нима щеше да угасне сега, когато преживяваше триумфа на своя живот?

Мак Харис спря пред него, все тъй безучастен към всичко, със спуснати надолу ръце. Само изгорялата му кашеста буза леко се тресеше. Погледите им се срещнаха. Устните на Доминго Маяпан се разтвориха — искаше да каже нещо, не можа. Стъклата на очилата с телените рамки се изпотиха, той не се сещаше да ги изтрие. Отново поиска да каже нещо, от сухата му уста излезе неразбрано хриптене. Двайсет и две години бе чакал той този миг и сега не знаеше какво да прави.

Наоколо мълчаха.

Олга бе престанала да пуши. Агвила стискаше автомата. Дъг Касиди се почесваше по голия череп.

Пръв проговори Мак Харис. Той задавено произнесе:

— Синът ми умря...

Адската мъка на бащата...

А доктор Маяпан изрече:

— Махнете го оттук!

Ел Гранде сграбчи Мак Харис за рамото и го изтика навън.

И едва тогава Доминго Маяпан се свлече на пода. Анди изтича към него, помогна му да седне, даде му вода и таблетка форсалин. Старецът гълташе всичко с безпомощна усмивка, гледайки с невиждащи очи своите синове. После усмивката премина в трескав смях, смехът — в ридание.

Но форсалинът подейства и Доминго Маяпан скоро се съвзе. Обърса без свян мокрото си лице, въздъхна дълбоко:

— Извинете!... Човекът е слабо същество... Сега съм добре... Е, разказвайте, как е станало всичко това.

Агвила се обърна към Дъг Касиди и този, без второ подканване започна, присвивайки лукаво острите си очи:

— О кей, джентълмени, но няма много за разказване. След като сестра Олга и мистър Искров заминаха от базата, вика ме босът Ел Капитан и ми нарежда: братко Дъг, оня пладнешки разбойник Мак Харис се крие в еди-коя си къща в пуебло Юкота край Кампо Верде. Измъкни го оттам като тапа от бутилка уиски и го подари на другарчетата от Ел Темпло. Те отдавна го търсят, имат да разчистват сметки с него, нали видя филма по телевизията? О кей, бос, казвам, с божията помощ ще бъде сторено, брат Касиди не се е излагал до сега, този път също няма да се изложи... Взимам три братчета и пакет динамит и тръгвам. А в това пуебло Юкота всичко е с главата надолу и никой не ни обръща нула внимание. Там предния ден армията търсила проходи към Ел Темпло, ха-ха! Вдигала във въздуха сгради, пробивала със сонди дупки в дворовете, ровила се в мазетата, нали разбирате... А ние намираме къщата, бутаме два фишека под стената, пробиваме си наш проход към вътрешността и хващаме Мак Харис по бели гащи. До леглото му — картечница, каса с патрони, гранати, цял арсенал за в случай на обсада, ха-ха! Но брат Касиди не е вчерашен и преди да се измъкне, бута още един фишек и се получава такъв фойерверк, че цялото пуебло излиза да гледа... През това време ние преспокойно отиваме на определеното от вас място, там ни чака вашичкият, дребосъкът, когото наричате Ел Гранде, и ето ни сега тук, цели-целенички, с много поздравии от Ел Капитан... И да не забравя: босът ми заръча да ви предам, че тази наша акция е израз на уважението ни

към вас и доказателство за чистосърдечните намерения на Динамитеросите да ви сътрудничат, с божията помощ, в борбата срещу деспота, амин! Вярно ли е всичко това, сестра Олга?

Във въпроса имаше някакво неясно двусмислие, но тя отговори съвсем сериозно:

— Вярно е, брат Касиди. Ние, сеньори, в базата съзнаваме твърде добре, че вие тук в Ел Темпло не сте хапльовци и че няма да приемете без проверка нито мен, нито моите предложения до вас, че вие ще искате доказателства за нашата искреност и добра воля... Така ли е, сеньор Искров?

— Така е — отговорих дръзко, но дързост в мене вече нямаше. Тази жена нанасяше съкрушителен удар върху моите съмнения относно добронамереността на Динамитеросите, тя практически рушеше недоверието ми към нейната предизвикателна личност. Въпреки това неприязънта към нея не ме напускаше.

Тя ми отправи най-унищожителната си усмивка:

— И ето, сега доказателството е вече тук. Възможно най-убедителното доказателство. Така ли е, сеньор Искров?

Не отвърнах. Но в момента мразех тази жена. Готов бях да се нахвърля върху нея, да я сграбча за алената коса, да я поваля на пода и да я бия, бия, бия, докато я смажа... Може би ревнувах?

Тя продължи:

— Сега, сеньори, вярвам, че ще ми простите за безкрайното бърборене днес в трапезарията и за моето лекомислено, дори детинско поведение. Какво да се прави, трябваше да печеля време, да чакам резултата от акцията на брат Касиди... Пък и вие, сеньор Искров, надявам се, няма да ме презирате вече за глупостите, които изприказвах по време на разходката ни из Ел Темпло... Аз бях в такова напрегнато състояние на духа, че не знаех какво говоря... Така ли е, сеньор Искров?

Затреперих. Никой досега не бе се гаврил така с мен.

Анди усети моето настроение, защото бързо заговори:

— Амигос, ние сме много уморени, яздихме цял ден. А гостът ни, мистър Касиди, е и гладен.

— А, не, а, не, джентълмени! — провикна се гостът. — Вие не ме познавате. Никак не съм гладен. Само жаден. И ако има капка

състрадание във вашите сърца, върнете ми бутилчицата. Тя ще ме съвземе веднага.

Анди измъкна от задния си джоб плоското шише. Дъг го сграбчи, отвинти капачката, обърна го над устата си, жадно пи. После щастливо въздъхна:

— Е, сега вече мога да похапна и да спя. С божията помощ, разбира се.

— Преди това обаче — каза Анди — бих искал да ви се отблагодаря за голямата услуга, която ни направихте. Вие рискувахте живота си...

— Дреболия! — рече скромно Дъг Касиди.

Анди излезе и се върна след минута с един обсидианов нож в ръка.

— Мистър Касиди, този нож е рядка скъпоценност. Стар е близо три хиляди години. Принадлежал е на древните толтекски жреци. Вземете го като дар от нас. И нека той замести вашия динамит, и нека ви служи само за рязане на хляба и сиренето.

— С божията помощ! — ухили се Дъг Касиди, взе ножа и го завъртя пред очите си. Бе хубав, лъскав, гладък. Бе дълъг и остър. С такъв нож Мак Харис бе пробол гърдите на Ева...

4. ЛЮБОВ И ЯСИМИЕНТО

С божията помощ Дъг Касиди си похапна и пийна добре, след което се прибра в една от стаите. Неговата задача за днешния ден бе изпълнена и той безметежно захърка.

Жрецьт го последва. Свръхвъзбудата от срещата с Мак Харис бе нажежила нервите на стария човек до прегаряне и Анди бе принуден да му даде приспивателно и да го придружи до леглото му.

Напусна ни и Ел Гранде. Той простря един сламеник пред склада за чували, където бе затворен пленникът, и легна върху него, без да изпуска автомата от ръка. Подозирам, че не е мигнал цяла нощ.

Скоро след това бръмченето на самолетите, които подслушваха джунглата, се възобнови. Ето защо, след като се отби в радиокабината при Педро Коломбо, Анди изключи всички апарати и загаси всички светлини. Замлъкна дори равномерното бумтене на генератора, който подхранваше уредите и машините в Ел Темпло.

Над ловната резиденция на толтекските императори зацари тишина, нарушавана само от задавените нощни звуци на саваната. Над билото се показва луната — пълна, кръгла, ярка — и обля с призрачна светлина руините под арката. Лъчите ѝ проникнаха и в трапезарията и огряха прекрасното лице на Олга. Бе по-обаятелна от когато и да било. Анди каза:

— Амигос, налага се да отложим нашия разговор за утре, когато татко се съвземе. Все едно, Мак Харис е вече тук... Аз отивам да спя.

Да, Мак Харис бе вече тук, в плът и кръв, затворен в склада за чували, вещественно доказателство за окончателната победа на тримата Маяпан от Кампо Верде. За Агвила и за доктор Маяпан това навярно означаваше край на битката, не обаче и за Анди, не за Ел Капитан и за Червената Олга. Те имаха други, по-далечни цели и постигането им зависеше от много други фактори.

А за мен?

Отвлечането и довеждането тук на Мак Харис, извършено лично от Дъг Касиди по заповед на Ел Капитан, би трябвало да премахне моите неясни подозрения и тревоги, да укрепи доверието ми в

Динамитеросите и в Червената Олга. Дявол знае защо обаче, присъствието на Мак Харис в Ел Темпло не ме успокои. Може би това се дължеше на непрекъснатото заплашително бръмчене на самолетите или на сутрешното земетресение, или на ония думи на Олга: „Енерганът си е енерган, а златото — злато. То е вечно“. Но нали самата тя бе окачествила тия думи за глупост?

Тъй или иначе, аз също нямах повече работа в трапезарията, пожелах лека нощ и се прибрах в стаята си.

Дълго не можах да склопя очи. Луната бе твърде ярка, ароматите на джунглата — твърде възбуждащи, тишината — твърде звънка. Мятах се в леглото, в главата ми безредно се въртяха всевъзможни образи и във всеки от тях се мяркаше надменната червенокоса глава на Олга.

Тогава чух гласа ѝ.

Отначало ми се стори, че звучи само в полузадрямалото ми съзнание, но скоро го долових по-ясен, напълно реален. Идваше откъм двора, дълбок, женствен, малко дрезгав, трептящ от нежа. Той шептеше:

— Удивително е, Агвила, че такъв умен и силен мъж като вас се е съгласил да прекара толкова години като отшелник, далеч от света, от радостта, от хората... далече от любовта. Та вие пропиляхте вашата младост...

— Не мисля тъй — отвърна също шепнешком топлият баритон на Агвила. — През тия години аз живях, и то много интензивно. Аз имах борбата, имах голямата цел... Освен това съществувахте и клетвата и тя ме задържаше тук.

— Ах, никаква клетва не може да принуди човек да се жертвува за нещо, което е отдавна минало, бих казала дори — за чиста фикция.

— А вие, Олга, вие не се ли жертвувате за вашите идеали? При това с динамит на пояса?

— Моят случай е съвсем друг... — отвърна тя и в гласа ѝ имаше нотки на тъга, бих се заклел в това. — Аз се боря за настоящето, за твърде конкретни цели, които удовлетворяват моята жажда за справедливост... мм... например за свалянето на деспотите.

— Аз също не понасям деспотите.

— Тогава... — тя се засмя, — тогава трябва да ви привлечем в нашето братство... сега, когато вие тук постигнахте вече вашата цел.

— Да — рече той, — постигнахме я.

— А по-нататък?

— По-нататък? Наистина, не зная... Ще трябва да се живее по някакъв начин.

— Да се живее... Без омраза? Без стремежи за мъст? Без нова цел?

— Навярно ще ми бъде трудно. Цели двацет и две години аз живях и работих с една-единствена перспектива, без отклонения наляво и надясно. Двацет и две години не правих нищо друго освен... освен енергана. А сега ми предстои работа, много работа. Сега, когато разполагаме с цялото богатство на „Албатрос“, ние трябва да възродим Кампо Верде и Теоктан, да изгоним Стайфли от района, да превърнем отново старите пуцинаци в градини... Кампо Верде отново да стане Рая на Земята... Да, много работа ще има... — Той млъкна, замислен, после подхвана: — Знаете ли, Олга, веднъж Искров ме запитва какъв бих искал да стана, ако не бях почнал като химик. Казах „художник или кинооператор“. Това беше шега, но повярвайте ми, действително, ако имам възможност, още утре бих захвърлил химията, Гърмящия прах, енергана, бих се заловил за някоя скромна професия, бих станал например... земеделец като моя дядо, бих се върнал във възкръсналия Кампо Верде, бих отглеждал какао, царевица и цветя...

— Сам?

— Защо сам? Бих се оженил, бих имал деца. Вече не съм съвсем млад...

— Щастлива ще е жената, която ти би избрал за своя другарка.

Мълчание. Виждах зелените ѝ очи, които го обливаха с хипнотични светлини. Джунглата се изпълваше с паяжините на евтината, сладникава сантименталност, но той не я усещаше...

— Олга — произнесе той.

— Да? — отвърна тя.

Пак мълчание. Чувах туптенето на неговото сърце.

— Олга, може би ще се намери едно място и за тебе в Кампо Верде? В една бяла къща със зелени врати и прозорци и водна помпа на двора?

— Като в твоя филм?

— Да... Колкото и да е смешно, тази къща с една красива и любяща жена в нея остана за мен цел, по-висша от повалянето на

„Албатрос“, тя е моя мечта.

Тя тъжно се засмя и, сигурен съм, тъгата беше искрена.

— Късно е вече за мен, Агвила.

— Защо мислиш тъй?

— Защото няма да ми позволят.

— Кой може да ти попречи?

— Ония там: Камандора, Княза, Съюзниците... Забравяш, че съм Червената Олга, че също съм дала клетва за вяност... Докато те не изчезнат от лицето на земята, за мен нормален човешки живот няма... и не може да има.

— Ще се справим и с тях. Ние сме вече съюзници, нали? А енерганът е мощен. По-мощен от вашия динамит или каквото още имате там. Ще се справим!

— Мило момче си ти... — прошепна тя. — Защо не те срещнах по-рано?...

Задъхано дишане. Целуваха се...

— Добре ли ти е? — промълви тя.

— Да... — отвърна той, — защото си с мен.

Пак дълга, дълга тишина, изпълнена с копнеж.

— ... Ти никога ли не си любил?... Никога?... Ела, ела!

Птиците пееха, луната пръскаше сребро над зелената гора, цветята упоително ухаеха, Агвила Бланка — Белия Орел, последният вожд на толтеките, откриваше любовта на жената.

— Обичам те... — мълвеше той и в тия думи се криеше цялата нежност на хилядолетията.

— Аз също... глупчо... — отвръщаше тя и си представях как трепка мило с клепачи и покрива с червената си коса неговото лице. — Аз също...

Но аз не й вярвах, не й вярвах!... А може би наистина ревнувах?

Забръмча самолет.

— Търсят... — зашептя тя. — Не спират. Търсят нас.

— Не нас... Ясимиенто търсят те.

— Ясимиенто?... Ах, да, находището от поемата. Днес Искров ми показа урната. Какво изящество.

— Поемата е по-изящна.

— Кажи я!

— Не бива!

— Кажи я, моля ти се!

Това бе молба, по-силна от заповед, на която мъжете не могат да устоят.

Обзе ме желание да скоча от леглото и да изкрещя през отворения прозорец към притихналия свят:

— Недей, Агвила! Недей! Недей!

Но не направих това, не го направих, защото имах чувството, че сънувам. И защото сам горях от желание да чуя поемата.

— Тъй да е... — долетя пак шепотът на Агвила. — Все едно, тайните са вече излишни, до няколко дни Ясимиенто ще бъде оповестено на целия свят... Чуй, скъпа! — И тихичко изрецитира:

*Аз съм праха, който гърми,
който свети,
който лети.
Аз съм там, където съм,
заспал от векове,
зарит под Ел Волкан.
Аз съм там,
при извора на синия поток,
зад камъка висок,
поставен от Кетцалкоатл-бог.
Влез тогаз в нощта на земята,
не почивай крачки хиляда двеста дваисет и две,
после погледни.
Аз съм там — черен и верен!
Прахът, който гърми,
прахът, който свети,
прахът, който лети.
Пробуди ме
и ме вземи!*

Луната спря на небето. Птиците мълчаха. Джунглата затаено слушаше.

— Чудесно — промълви Олга. — Чудесно!

— Уви, това е само лош, буквален превод. Оригиналът е много по-хубав.

— Да... „Аз съм там — зарит под Ел Волкан — при извора на синия поток...“ — повтори напевно тя. — И какво? Вие сте отишли зад камъка висок и сте открили Ясимиенто?

— Точно тъй. Навлязохме под земята, направихме хиляда двеста дваайсет и две крачки и се натъкнахме на Гърмящия прах.

— „Пробуди ме и ме вземи“! Невероятно!

— Нищо невероятно. Наистина, Гърмящия прах е рядко срещано образование, но все пак природна реалност, каквато съществува и другаде край вулканични области. Казано по химически, върху процесите на образуване и натрупване на въглеродороди в земната кора огромно влияние оказва вулканичната дейност. Химичните реакции за образуване на въглеродороди се ускоряват стократно, ако върху тях действуват топлинни фактори и вибрационни процеси — с други думи, топлината от вътрешността на земята, изхвърлена от вулканите, и земетресенията.

— Нищо не разбирам от въглеродороди. В училище имах само двойки по химия.

Той се засмя. Представих си трите му трапчинки:

— Не е толкова сложно. Ясимиенто на Гърмящия прах може да бъде открито почти навсякъде в близост до действащи вулкани.

— Бих искала да го видя това ваше прословуто Ясимиенто.

Тя изрече това спонтанно, с цялото нежно и наивно любопитство, на което е способна една жена.

Исках да извикам: „Агвила, недей!“, но той попита:

— Умееш ли да яздиш кон?

— Мисля, да.

— Ела.

След няколко минути тропотът на два коня потъна в гъстия листак на джунглата.

Във възбуденото си въображение виждах как те се провират сред лианите, които опасваха Ел Темпло, как нагазват в синия поток, достигат камъка висок и влизат в нощта на земята... И не почиват хиляда двеста дваайсет и две крачки, и светват с фенера, опират до черната дупка с вагонетката. И Олга се навежда над черното брашно,

опипва го, помирисва го и се смее със своя дълбок, тъмен алт, от който мъжете полудяват, и рецитира:

*Аз съм праха, който гърми,
който свети,
който лети...*

Заспах.

Събуди ме леко бръмчене.

Навън бе вече светло.

Бръмченето, напомнящо звука на далечен, одрезгавял орган, проникваше през дебелите зидове и предизвикваше дразнещо звънтене на прозорците.

Отекнаха бързи стъпки, тропане на врати, възбудени гласове.

Облякох се набързо, втурнах се към радиокабината. Вътре вече бяха Анди, Педро Доминго. Пред вратата се суетеше Дъг Касиди, все още замаян от снощното пиене. Без да питам, в кабината се промуших и аз.

— Какво става? Какъв е този шум?

— Тревога — отвърна Анди лаконично.

— Тоест — как тревога? — възкликнах безсмислено, като си спомних снощната любовна сцена под прозорците ми. — Къде е Агвила?

— Сигурно на романтична разходка с най-прекрасната от всички Олги — язвително хвърли той и веднага включи мониторите.

По Бялата стена всичко беше напълно спокойно.

В лабораторията, в шахтата на подечника и в складовете също нямаше нищо обезпокоително. Никакво движение, никакъв шум.

Но петият екран, онзи, който наблюдаваше черната дупка на Ясимиенто, пулсираше. Педро засили звука: бе оглушителен писък.

— Предавател! — прошепна той и започна да рови с обектива из всички ъгълчета на галерията.

Бях готов да съобщя за среднощната екскурзия на Агвила и Олга, когато радиофонът рязко иззвъня. Анди вдигна слушалката. От усилвателя дойде един болезнен и задъхан вик, вик на човек, който се боричка отчаяно за своя живот?

— Ало, Ел Темпло? Ел Темпло?

— Ел Темпло — отвърна Анди. — Кой е насреща?

— Тук Ел Капитан... — Викът преминаваше в писклив, изпълнен с ужас крясък. — Внимание! Олга е провокатор!... Чувате ли ме? Командо Седем откри в секретните архиви на Конквиста... Чувате ли ме? Червената Олга е агент на Командора!... Заповядвам на брат Касиди да я екзеку...

Гърмеж. Крясъкът се превърна в хъркане, но през него все пак чухме:

— ... Те са тук... Каси...

Още един гърмеж. Хъркането се задави в гъргоренето на смъртта.

— Ало! — завика Анди. — Ало! Капитане!... Ало!

Но отсреща идваше само тишина.

През отворената врата в кабината нахлу Дъг Касиди. Бе окончателно изтрезнял.

— Чух — каза той. — Чух!... Отдавна я дебна аз тази уличница, но сега вече ще ѝ видя сметката! Дайте ми динамит!

Динамит не му дадоха, защото тук динамит нямаше, пък и отвън долетя конско цвилене, после гърленият смях на Олга. След малко тя се появи на двора, следвана от Агвила. Той беше въплъщение на щастието.

Дъг понечи да изтича навън, Анди го задържа:

— Почакай! Да разберем първо какво е направила.

На петия екран писъкът не утихваше, обективът продължаваше да пълзи по неравните стени на черната галерия, сред изпаренията, покрай вагонетката, върху релсите. Внезапно спря над един тънък, продълговат, жълт предмет. Педро увеличи. Сред Гърмящия прах на древните толтеки лежеше златното цигаре... Писъкът стана непоносим.

— Това е — рече Анди. — Какви глупци сме, боже мой!... Трябва да се махне оттам! Веднага! Докато не са го засекли от самолетите...

— Отивам! — каза Педро и грабна автомата.

Излизайки, връхлетя на Олга, не ѝ обърна внимание, скочи на един от конете и се понесе към джунглата, на запад, там, където зарит под Ел Волкан, лежеше прахът, който гърми...

5. САМОУБИЙЦИТЕ^[1]

Оттук нататък събитията се развиха с такава главоломна динамика и вихрена калейдоскопичност, че не успях да доловя нито тяхната последователност, нито техните подробности. В паметта ми са останали само отделни фрагменти от действителността като кратки, озарени от светкавици в тъмна нощ сцени.

Най-напред от изток, навярно откъм Бялата стена, летейки ниско над джунглата, се появи грамаден хеликоптер. И като наближи арката, от него се изсипаха парашутисти. Всички в черните блузи на Динамитеросите и с кръстосаните на гърдите торби. Бяха десетки.

Някой пъкна в ръката ми автомат. Хукнах навън.

Там беше вече Ел Гранде и стреляше по плавно падащите над дърветата хора. Един експлодира във въздуха и подпали парашутите на още двама. Те сякаш се стопиха под лазурното небе. Ел Гранде продължаваше да отправя към парашутистите дълги дъгообразни откоси. Експлодира още един. Останалите потънаха сред лианите със заплетени в клоните парашути. Но от хеликоптера скачаха други...

После над входа на Ел Темпло проблесна тънка и по-ярка от слънцето мълния. Тя ужили хеликоптера, той се заклати под витлата си и избухна, пръскайки около себе си пламтящи късове метал, които като огнен дъжд обляха дърветата и ги подпалиха. Още три експлозии разтърсиха земята.

От пламъците се измъкнаха хора в черни блузи их тичаха към нас. Вдигнах автомата, стрелях. Те тичаха. Пак стрелях. Те държаха малки странни апарати с къси антени: детектори. Към първия се втурна Ел Гранде, все тъй с разкопчано яке. Оня се опита да го избегне, не успя и падна в прегръдката на гиганта. Миг след това те се превърнаха в огнен гейзер, който издълба дълбока яма в земята. Засегнат от взрива, вторият Динамитеро също експлодира.

Живите торпили действуваха. Самоубийците бодро се отправяха към ада.

Зърнах Агвила. Стоеше някъде встрани, обгърнал със закриляща десница Олга, стъписан, неспособен да предприеме каквото и да било друго.

Отнякъде изскочи Дъг Касиди. Държеше обсидиановия нож. Изтича до тях, изтръгна Олга от ръцете на Агвила, изкрещя нещо в лицето ѝ, тя изпищя и побягна. Той се втурна подире ѝ. Секунда-две Агвила стоя неподвижен, невярващ, сетне и той се устреми подир Дъг. Но беше късно. Чипоносият янки, нюйоркски учител по испански, пияница и Динамитеро стигна жената, изкрещя „С божията помощ!“, повали я на тревата и с яростен замах заби оръжието в гърдите на онази, която наричаха Червената Олга, заби го точно върху двойния кръст, там, където беше сърцето.

Такъв беше законът на Динамитеросите.

Агвила спря до тях смаян, гледайки ту мъртвата гуапа, ту обсидиановия нож, от който капеше нейната кръв. Нададе див вопъл, сграбчи Дъг за шията и впи пръсти в нея. Брат Касиди не трепна, не изпъшка, не вдигна ножа. Строполи се до своята бивша посестрима, отправил малките си неподвижни очи в синьото небе, питайки се навярно, преди да издъхне, защо е било всичко това...

Появи се доктор Маяпан, стар, побелял, мъчително накуцващ. Добра се до сина си, хвана го под мишница с немошните си ръце и го повлече към двора.

А живите торпили напредваха, бяха на петдесетина крачки от нас. Трима от тях ни подминаха, и тримата с детектори, и тримата с кръстосани торби на гърдите... Отиваха на запад, нататък, където златното цигаре издаваше предателския си писък. Щеше ли Педро Коломбо да го накара да млъкне, преди да са стигнали там?

Но той не беше там. Той се връщаше, пришпорвайки коня до кръв. Бе чул взривовете и идваше да умре с другите... Видя горящата джунгла, черните фигури с торби на гърдите, които се носеха срещу него, не спря, връхлетя върху тях, стреляйки с автомата. Двама се превърнаха в огнен смерч, той заедно с тях. Третият остана невредим и се загуби зад дърветата.

Останалите живи Динамитероси вече достигаха до Ел Темпло. Стрелях. Един избухна. Аз ли го умъртвих? Джунглата пламтеше, превръщаше се в огнен ад.

— Теди! — чух вик зад себе си. — Теди, изтегляй се!

Беше Анди. Опитах се да побягна, препънах се, паднах, някой ме вдигна и безмилостно издърпа. Преди да се промъкна под арката, успях да зърна как една от торпилите се блъсна — както там, при Ел Капитан — в склада за чували... Усетил ли бе нещо Мак Харис, преди да бъде разнищен от взрива?

Анди се спря пред отворената врата на радиокабината и пусна два откоса към апаратите. Петте екрана се пръснаха. Ел Темпло ослепя и оглуша.

Отстъпихме към библиотеката.

Там, сред купищата книги, седеше Агвила, обронил глава на гърди, безмълвен, безразличен към всичко. До него доктор Маяпан му шептеше някакви думи. Без да им обърне внимание, Анди издърпа от рафтовете десетина книги и ръкописи и ги напъха в една торба. Отвън експлозиите не стихваха и разтърсваха руините на Ел Темпло.

— Да вървим! — каза той.

Вдигна брат си, аз помогнах на стария жрец да се изправи.

Тръгнахме.

Мъчителен бе този последен мой рейс към лабораторията. Помъчителен от онзи първи ден на моето пребиваване тук, когато крачех с пълен чувал гърмящ прах на гръб. Старецът едва се движеше, отпуснат на раменете ми. Той трудно се провираше през ниските коридори, спираше се, задъхан от изтощение.

Зад нас крачеха двамата братя. Агвила стенеше.

В подземията се търкаляше грохотът на експлозиите. Ел Темпло се рушеше. Това, което не бяха успели да свършат три хиляди години, сега го извършваха шепя самоубийци с двоен кръст на гърдите... С божията помощ!...

Опряхме до металната порта. Анди вдигна десницата си и я положи върху левия ъгъл. Влязохме.

Лабораторията тънеше в мрак: генераторът беше изкаран от строя. Анди светна с фенера, отиде право към пулта за управление, прибра купчината тетрадки — протоколите на доктор Доминго Маяпан и доктор Бруно Зингер, съдържащи формулата на енергана, и също ги пъхна в торбата.

Гърмежите приближаваха.

— Елате! — каза кратко Анди. — Нямаме повече работа тук.

Изстреля още един откос върху компютъра и пулта, изтича към ъгъла, дръпна някаква преграда. Зад нея се откри малък подежник.

— Качвайте се!

Подчиних се. Не можех да не се подчиня. Анди не беше вече момчето, което фантазираше за прекрасното бъдеше на човечеството и се боричкаше с брат си, а ръководител, който знаеше какво иска и как да го постигне.

Над нас дългата шахта се губеше в мрака.

— Няма ток — казах.

— Ще движим с ръце — отвърна той.

Едва сега забелязах желязната ръчка. Двамата я завъртяхме.

Бавно запълзахме нагоре.

[1] В книгата номерацията е сгрешена — „6“ вместо „5“. Бел.ел.кор. ↑

6. ГНЕВЪТ НА ТАТКО ЕЛ ВОЛКАН

Колко време трая това безкрайно изкачване?... Въртяхме желязната ръчка, подежникът леко скърцаше, докосвайки грапавините на каменната стена, над нас бе тъмнина, чувах нервното дишане на стария жрец, хълцането на Агвила, биенето на собственото си сърце...

И въртях, въртях, въртях... До загубване на съзнанието.

Лек тласък. Спряхме.

Отдолу долетя глуха експлозия.

Анди пое дълбоко дъх:

— Вдигни ръце! — каза той.

Вдигнах ръце. Напипах нещо като метален капак.

— Премествай наляво!

Преместих наляво. Ослепи ме остър слънчев лъч. Върху главата ми се изсипа суха пръст.

— Излизайте! — заповяда Анди. — Бързо!

Излязохме.

Бяхме на повърхността на земята, къде точно, не можех да видя, тъй като ярката дневна светлина все още премрежваше очите ми.

— Покривай! — каза Анди.

Върнахме металния капак върху шахтата, покрихме го отново с камъни и пръст.

Изтощен, аз се строполих на земята, до Агвила и баща му.

Чак след минута-две, успокоил дишането си, се надигнах да видя къде се намираме: лежахме на същото онова място, където за първи път, приспан, бях изведен от Ел Темпло. Зад нас бяха Скалистите върхове, отпред конусообразното тяло на Ел Волкан.

И докато доктор Маяпан, Агвила и аз лежахме вече без сили, Анди, неукротим, изтича надолу към горичката, спря се пред куп клони, разчисти ги: под тях беше старият джип, покрит със зелен брезент.

Анди запали двигателя, подкара към върха.

И когато вече стигна до нас, от недрата на земята, точно изпод краката ни, дойде могъщо ахкане. Планината се разтърси, блъсната

сякаш от исполински юмрук.

— Ясимиенто! — прошепна Анди.

— Ясимиенто... — повтори вяло Агвила. — Свърши се...

Уви, нищо не се свърши.

Преди още ахкането на земята да затихне, пробуди се бученето, онова, което издаваха стоте хиляди валяци, когато си пробиваха път от глъбините на планетата към повърхността.

Джипът се заклати.

Бученето прерастваше в апокалиптичен вой, във вопъл на цялата вселена.

Гората, платото, планините се тресяха.

Тресеше се Ел Волкан.

И като гневен снаряд, от неговия кратер към небесата полетя огнен стълб. Той опря облачетата, превърна се в гигантска гъба, която покри могъщата снага на вулкана, продължи по-нататък, заля полетата, проникна в Стайфли, смеси се с него, превръщайки го в нажежена мъгла.

Огненият стълб растеше, с него към висините се извиваха вихрушки от пепел, газове и нажежени скални отломки.

По склоновете потекоха гъсти реки от лава и те заливаха нивиците на Индиосите, изгаряха техните колиби и помитаха редките дръвчета, заедно с тревата, цветята и децата...

Към долините се втурнаха хора, панически бягайки от яростта на татко Ел Волкан.

Вихри от гореща пепел долетяха и до нас. Това ни изтръгна от вцепенението. Агвила качи стареца в джипа, аз скочих до него, Анди пхна торбата с книгите под седалката и подкара.

Колата се понесе през гората към пътя, който долу изчезваше в гъстите слоеве на Стайфли. Зад нас сухата горичка пламна като борина, пожарът запълзя подир джипа, Анди натисна педала на газта докрай, проявявайки чудеса от смелост и шофьорско майсторство.

Но нажежените облаци все пак ни достигаха. Вдигнах гюрука — наивна защита срещу огъня. Тогава грабнах бидона и започнах да обливам брезента с вода. Въздухът се изпълни с изпарения. Ставаше непоносимо горещо. Старият жрец полулежеше на задната седалка, дишайки все по-тежко, напразно отваряйки уста за свежа глътка кислород.

И колкото повече се спускахме към равнината, толкова повече на пътя ни се изпречваха бягащите селяни с торби на рамо, с пеленачета на ръце. Ужасени, викащи, плачещи... Някои бутаха двуколки, някои — обикновени колички за пясък. Мяркаха се каруци, стари автомобили, разнебитени камионетки. Човешкият поток ставаше все по-гъст. Някои се опитваха да ни спрат, да се докопат до нас, да се покатерят на седалките, но ние мълчаливо ги отблъсквахме и отминавахме и зад нас се сипеха проклетия и хули.

А когато се озовахме в долината, която водеше към Кампо Верде, пътят се оказа толкова задръстен, че никаква кола не бе в състояние да се провере сред панически разлелия се човешки мравуняк. Тогава Анди направи невъзможното: зави вдясно и като се покатери по изровения склон, тръгна успоредно на пътя, с риск да обърне колата и да ни убие.

За десетина минути изпреварихме първите редици бегълци и отново се спуснахме към шосето. Тук вече опасност от лавата нямаше, затова пък Стайфли, наситен с нажежения вулканичен прах, ставаше непоносим. Това като че извади Агвила от сковаността, която го бе обзела след гибелта на Олга. Той се засуети, извади изпод седалката три маски и ги раздаде — на Анди, на мен, на Доминго Маяпан. Но бащата отблъсна своята.

— Остави — прошепна той. — Аз вече не се нуждая... — Той мъчително се усмихна. — Аз... не виждаш ли?... Аз си отивам... Вземи я ти... Ти трябва да живееш... Трябва... аз...

Но Агвила не го слушаше и пристягаше хобота под брадичката на стареца. Тогава доктор Доминго Маяпан се изправи, смъкна маската от лицето си и с последни сили, гневно и същевременно по бащински нежно, зашлеви плесник на сина си.

— Чуваш ли какво ти говоря!? Слагай маската! Веднага!

И се отпусна без дъх на седалката.

Изненадан от това избухване, каквото навярно не бе виждал от детските си години, синът послушно и с почти машинално движение нахлузи маската.

Бащата сърдито промърмори:

— Така... Това е добре... А сега искам да видя Кампо Верде. Дайте мокри кърпи!

Мокрите кърпи не помагаха и старецът поемаше отровния Стайфли с все по-големи усилия.

Далеч зад нас Ел Волкан продължаваше да изригва реки от лава и да умъртвява, за кой ли път вече, Теоктан и Тупаку.

Отсреща, в мътилката на Стайфли, се показва Кампо Верде, призрачен, невероятен.

Познавах го като цветуща градина — от филма на Агвила.

Видях го като опустошена развалина преди няколко седмици, когато минах оттук на път за Америго Сити.

Сега отново бе пред мен, но сега представляваше изровени гробища, в които някогашните домове бяха гробниците, а останките от петролните кули — ковчези на мъртъвците. Булдозери, скрепери и багери бяха копали, ровили и хапали земята, сонди бяха пробивали дупки в нея, бургии бяха разкървали всяко мазе: Мак Харис беше търсил тук пътя към Ел Темпло!

— Спри... — едва издъха старият жрец. — Тук...

Анди спря. Бяхме точно пред къщата с градинката и помпата за вода. От тях бяха останали само една срутена стена и един ръждясал и смачкан метален цилиндър.

— Свалете ме — промълви Доминго Маяпан.

Свалихме го, положихме го на пясъка пред развалините. Агвила извади манерката с вода, но бащата отказа:

— Излишно е, сине... Аз... нали виждаш... аз оставам тук... при майка ти...

С мъка изтръгваше всяка дума от устата си, не му достигаше въздух. Впрочем въздух тук нямаше. Имаше само Стайфли.

Земята бе престанала да се тресе, наоколо бе мълчание. Мълчанието на гробниците.

Той обърна глава към мен. Устните му бяха посинели.

— Сеньор Искров... — едва изрече той, — извинявайте, че... ви въвлякох в тази... битка... Тя беше само наша...

— Тя стана и моя, доктор Маяпан — отвърнах и в гърдите ми се надигаше ридание.

На лицето му се появи усмивка:

— Тогава... е... доволен съм... — Той вдигна десница и с привичен жест оправи малките си очила, тия, с телените рамки, сетне погледна синовете си. С треперещи пръсти хвана ръцете им, дръпна ги към напразно търсещите кислород гърди.

— Агвила... Алехандро... мили мои момчета... Знайте, битката не е свършена... ние повалихме Мак Харис... но само него... И това е... това е грешката ни... голямата ни грешка... Мак Харис не е сам. По света има... толкова много като него... — Вдъхна отровния Стайфли, продължи: — А енерганът е сила... сила... Той може да повали и другите... Стига да не се бием сами... Потърсете Моралес... Потърсете и...

Спазъм сгърчи тялото му. От гърлото му излезе стон.

С ожесточено движение Агвила смъкна маската си и покри с нея устата му. Внезапният кислороден поток подейства като удар. Старецът трепна, изпружи тяло, почти се изправи, вдъхна дълбоко и за последен път и извика: „Ева, идвам...“ и падна назад, неподвижен. Завинаги.

Наоколо останките от петролните кули стърчаха сред сиво-жълтия Стайфли като предупреждение от вчерашния ден.

Погребахме доктор Доминго Маяпан, моя нежен малък жрец.
Погребахме го в ямата пред бившия му дом. До неговата Ева.

7. ПОЕМА

Агвила, който след изригването на Ел Волкан, се беше посъвзел, отново изпадна в дълбока криза и докато Анди извеждаше джипа от Кампо Верде, той безутешно ридаше, забравил дори да сложи маската.

Навлизахме във все по-отровени райони — приближавахме крайбрежието. Анди избягваше големите артерии и предпочиташе да се движи по изоставени пътища, които бяха почти пусати. Тук-таме отминавахме разрушени и обезлюдени от земетресението селища. Тук-таме срещаме бродещи бегълци.

Привечер, когато въпреки мощните фарове на джипа, видимостта спадна до десетина метра, ние се отбихме към един от пустинните терени край пътя. Анди загаси светлините и извади изпод акумулатора на колата метална кутия. Беше радиофон. Видях номера, който набира: 77 77 22. На слушалката веднага прозвуча тихичък глас:

— Тук „Енерган компани“...

— Хайме, ти ли си?... Тук Алехандро... тук Алехандро... Да, с Агвила. И още един приятел... Живи сме, нали ни чуваш!... Остави, няма време за приказки сега. Ще ти разкажа всичко като се видим. Как си?

— Всичко е о кей.

— Къде си?

— На база шестнайсет.

— Добре. Идваме. Пригответи се за път. Край!

Анди прибра радиофона при акумулатора и включи приемника. За първи път правеше това, откакто напуснахме Теоктан. Часът беше шест. Шпикерът съобщаваше:

— Опустошенията са по-големи от когато и да било досега. Лавата и пепелта опожаряват и заливат огромни площи. Жертвите сред населението са значителни, макар че до този момент точна информация за тях няма. Счита се, че без подслон са останали най-малко триста хиляди души.

Анди завъртя бутона. В тишината звънна радиосигналът на острова — тази тъй позната мелодийка, слушането на която водеше право към Конквиста. Последва не по-малко познатият глас на говорителя.

— Последни съобщения от Веспучия. Днес малко след земетресението, което опустоши обширни райони на страната, в Америго Сити бе извършен военен преврат. Начело на новата хунта стои полковник Санто де Гонзалес, наречен Командора. Съдбата на Княза е неизвестна. Силите на Съюзническия пакт, които от няколко дни патрулират в залива на Америго Сити, не само са благословили преврата, но са и оказали пряка подкрепа на новата хунта, като са пратили в главните административни и промишлени центрове на Веспучия ударни части, съставени от танкове, парашутисти и морски пехотинци. Няма сведения за изхода от терористичната операция на Динамитеросите, които са нападнали базата на „Енерган компани“ под Ел Волкан. Противоречиви са информацията за съдбата на ръководителите на „Енерган компани“ или както ги наричат още „Хората от Двайсет и втора улица“. Никакви вести няма и за участта на журналиста Теодоро Искров, който се е намирал заедно с тях в Ел Темпло. Според чуждите кореспонденти, още през първите часове на преврата хунтата се сблъсква с мощното противодействие на народните маси. В този момент петстотин хиляди души демонстрират по улиците на Америго Сити. Командора е пратил срещу тях танкове и хеликоптери. Борбата изглежда се усложнява и от все по-сгъстяващия се смог, който във Веспучия носи названието Стайфли, производно от английския глагол „задушавам се“.

Анди изключи приемника.

— Е, амигос — каза той. — Нещата са ясни. Да вървим.

По-нататък никой не пророни дума. Агвила постепенно се успокои и сега чувах равномерното му дишане под кислородната маска. Може би спеше. Или повтаряше в съзнанието си предсмъртните слова на баща си?

Аз мислех за Клара, за децата, за майка си. Пощадени ли са те от превратаджиите? Или Командора е пратил и срещу тях танкове, морски пехотинци и парашутисти? И какво ще правя аз по-нататък в тази окупирана от чужденците страна?

Беше полунощ, когато стигнахме до крайбрежието. Не го видях — океанът бе покрит с дебел пласт Стайфли — само чух прибоя на вълните по скалите. Наоколо нямаше никакво движение, никакви светлини. Очевидно се намирахме далеч от населено място, навярно на север от Америго Сити, при суровите и непристъпни заливчета, където на времето можеха да живеят само чайки, а сега — никой. Но Анди и Агвила добре познаваха местността. Без много колебания те запристъпяха надолу по издълбана сред камънака пътечка. Анди носеше на гръб торбата с книгите. Джипът остана горе, зад скалите.

Усетих под краката си мек пясък, после влага.

— Кой? — чу се глас.

— Двайсет и две по два и две — отвърна Анди. — Хайме, ние сме.

Някой заджапа във водата, една едра фигура изникна пред нас.

— Най-последно! — заговори този, когото нарекоха Хайме. — От сутринта чакам вест от вас... — Видя ме, млъкна.

— Това е Теодоро Искров — каза Анди. — Нашият приятел.

— Да, да, зная... А Доминго?

— Той... няма да дойде... — отвърна тихо Анди.

— Как тъй няма да дойде! — почти сърдито изрече Хайме. — Къде е той?

— Остана в Кампо Верде... При майка ми...

— Тъй... — Промърмори Хайме. — Тъй... Значи няма да видя вече приятеля си... — От много далеч долетя отглас на параходна сирена. — Елате! Мога да тръгна веднага.

— Почакай! — каза Анди. Вдигна торбата и я подаде на Агвила. — Орльо, вземи!

— Какво е това? — попита глухо големият брат.

— Всичко, което е необходимо, за да почнеш отново... Не, не да почнеш, а да продължиш.

— Къде отиваме?

— На Острова — отвърна Анди.

— На Острова?

— Да, на Острова. Аз имам приятели там, те ще те посрещнат, ще ти помогнат. Там всички ще ти помогнат... Енерганът не е загубен, той е тук, в тази торба, в тетрадките и книгите... И когато отново го

добиеш, ще им го дадеш. За да няма повече Мак Хариевци, за да няма Стайфли. За да има само чист свят. Чуваш ли ме, Агвила?

— Чувам — каза задавено Агвила. — А ти?

— Аз оставам.

— Не!

— Оставам! — рече малкият брат и това беше безапелационно. — Зная вече своя път... Те имат нужда от мен. Чу ли радиото? По улиците на Америго Сити са излезли петстотин хиляди човека!... Е, Бяло Орле, довиждане! Сигурен съм, че скоро ще се срещнем пак. И тогава няма да има вече нито Стайфли, нито Командори, нито чужди танкове...

Те се прегърнаха — братята, които се боричкаха за футболната топка...

Да, сега ролите бяха разменени. Смиреното братче тръгваше по своя път на борба за свобода на родината си и може би по пътя на своята гибел, превръщайки се в битките, които му предстояха, във всепризнат народен вожд.

А големият брат, последният вожд на толтекското племе, се впускаше в мъчителни години на вътрешно преустройство и на велик творчески труд. Защото енерганът не беше загубен.

Анди ме тупна по рамото:

— Е, Теди, довиждане! Желая ти успех!

— Аз оставам с тебе — казах.

— А, не, амиго! Ти също тръгваш. Във Веспучия място за тебе няма... поне засега... Пък и заради паметта на татко. Ти си длъжен да допишеш своята повест. Докрай. За да знае целият свят кой беше доктор Доминго Маяпан...

— ... И кои — Белия Орел и Алехандро Маяпан — добавих аз, победен.

Той се засмя:

— Тъй да бъде! Умирам да попадна в книга. Но внимавай да не ме преукрасиш много. Аз съм ужасно отрицателен образ.

И грозно се озъби. Но грозен не стана.

Прегърнахме се.

После заджапах във водата и се покатерих на борда на корабчето. Поех торбата с книгите и тетрадките, изтеглих без усилие и Агвила. Не, аз също, аз също не бях старият Теди Искров, който едва пълзеше

по пътеката на Бялата стена. Старият Теди Искров беше потънал в миналото.

На брега остана Анди.

— Готови ли сме? — попита Хайме.

— Давай! — отвърна глухо Агвила.

Моторът забумтя. Стайфли погълна звуците му. Беше онова бумтене, което чувах по радифон номер 77 77 22.

Изскърца верига — Хайме вдигаше котвата.

Корабчето потрепера и тръгна.

Анди беше там, отсреща, стъпил на влажния пясък, на брега на поробена Веспучия, сред Стайфли, прав, спокоен, господар на своята съдба.

Компасът пред Хайме сочеше изток-североизток — посока Острова.

Публикация:

Хаим Оливер

Енерган 22

Научнофантастичен роман

Рецензенти: Светослав Славчев, Васил Райков

Редактор: Елена Коларова

Художник: Никола Тодоров

Художествен редактор: Петър Балавесов

Коректор: Мая Халачева

Българска. Първо издание.

Дадена за печат: март 1981 г.

Подписана за печат: август 1981 г.

Излязла от печат: септември 1981 г.

Формат: 32/70/100

Тираж: 55 115

Държавно издателство „Отечество“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.